

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

11 ביוני 2013

769

ג' בתמוז התשע"ג

עמוד

770	הצעת חוק רישוי שירותים לרכב, התשע"ג-2013
830	הצעת חוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ג-2013
850	הצעת חוק לעידוד היציאה לעבודה, התשע"ג-2013

הצעת חוק רישוי שירותים לרכב, התשע"ג-2013

פרק א': מטרה והגדרות

1. מטרה של חוק זה להסדיר את השירותים בענף הרכב, לרבות בתחום הייבוא, כדי להבטיח את כל אלה: רמה מקצועית הולמת של נותני השירותים, שמירה על בטיחות הרכב, הגנה על שלום הציבור ובטיחותו, מתן שירות סדיר וזמין למקבלי השירות, קיומם של תנאים הולמים במקומות מתן השירותים, קידומה של התחרות בענף הרכב.
2. בחוק זה –
- "האגף להכשרה מקצועית" – האגף להכשרה ולפיתוח כוח אדם במשרד הכלכלה;
- "אחריות" – מתן שירות, בלא תשלום, לאחר מכירת רכב או מוצר תעבורה, הכולל תיקון, טיפול או החלפה של הרכב או של מוצר תעבורה, כדי להבטיח את תקינותם;
- "בעל עניין" – כהגדרתו בחוק החברות, התשנ"ט-1999;
- "בעל רישיון לייצור רכב ושיוקו" – מי שקיבל רישיון לייצור רכב ולשיוקו לפי סעיף 18;
- "דגם" – סדרת כלי רכב מתוצר מסוים בעלי נתונים טכניים משותפים, שיצרן הרכב קבע לה שם המתועד במסמכי התקינה של הרכב וברישיון הרכב;
- "הנדסאי", "טכנאי מוסמך" – כהגדרתם בחוק ההנדסאים והטכנאים המוסמכים, התשע"ג-2012;

ד ב ר י ה ס ב ר

בחוק שולבו ההמלצות של הוועדה להגברת התחרותיות בענף הרכב שבראשה עמד פרופ' ירון זליכה (להלן – ועדת זליכה), אשר בחנה את התחרותיות בענפי הרכב השונים והמליצה על נקיטת צעדים במטרה להוריד מחירים ולהעלות את רמת השירות לציבור הצרכנים. הוועדה המליצה להסיר חסמי תחרות וכשלי שוק בענף הרכב ולשכלל את המידע העומד לרשות הגורמים השונים בענף. המלצות ועדת זליכה נבחנו על ידי צוות בין-משרדי שמונה לצורך בחינת אופן היישום של העקרונות וההמלצות של ועדת זליכה והחוק נותן ביטוי להמלצות היישום כאמור.

פרק א': מטרה והגדרות

1. מטרתו של החוק המוצע להסדיר בחקיקה ראשית את השירותים והעיסוקים בענף הרכב, לרבות בתחום הייצור והייבוא, כדי להבטיח רמה מקצועית הולמת של נותני השירותים, שמירה על בטיחות הרכב, הגנה על שלום הציבור ובטיחותו, מתן שירות סדיר וזמין למקבלי השירות, קיומם של תנאים הולמים במקומות מתן השירותים וקידומה של התחרות בענף הרכב.
2. מטרתו של החוק המוצע להסדיר בחקיקה ראשית את השירותים והעיסוקים המוסדרים כיום בצווי הפיקוח כאמור, וכן עיסוקים ושירותים נוספים הטעונים הסדרה, ולקבוע הוראות חדשות ומעודכנות לנוכח השינויים שחלו במהלך השנים בענף הרכב ובשירותים הניתנים בו, זאת בשם לב להוראות חוקי היסוד של מדינת ישראל והזכויות שנקבעו בהם.

בללי העיסוק במתן שירותים לרכב בישראל, מוסדר כיום באמצעות צווי פיקוח אשר קבע שר התחבורה התשתיות הלאומיות והבטיחות בדרכים (להלן – שר התחבורה) מכוח סמכותו על פי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התש"ח-1957, כמפורט להלן:

- (1) צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (ייצור רכב והרכבתו), התשכ"ז-1967;
- (2) צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (מוסכים ומפעלים לכלי רכב), התש"ל-1970;
- (3) צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (ייבוא רכב ומתן שירותים לרכב), התשל"ט-1978;
- (4) צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (ייצור מוצרי תעבורה והסחר בהם), התשמ"ג-1983.

מטרתו של החוק המוצע להסדיר בחקיקה ראשית את כלל העיסוקים והשירותים המוסדרים כיום בצווי הפיקוח כאמור, וכן עיסוקים ושירותים נוספים הטעונים הסדרה, ולקבוע הוראות חדשות ומעודכנות לנוכח השינויים שחלו במהלך השנים בענף הרכב ובשירותים הניתנים בו, זאת בשם לב להוראות חוקי היסוד של מדינת ישראל והזכויות שנקבעו בהם.

¹ ס"ח התשנ"ט, עמ' 189.

² ס"ח התשע"ג, עמ' 18.

"ייבוא" – הבאה או גרם הבאה של רכב או של מוצר תעבורה לישראל, בים, ביבשה או באוויר;

"יבואן רכב זעיר" – בעל רישיון לפי סעיף 38;

"יבואן רכב ישיר" – בעל רישיון לפי סעיף 35;

"יבואן רכב מסחרי" – כל אחד מאלה:

(1) יבואן רכב זעיר;

(2) יבואן רכב ישיר;

(3) יבואן רכב עקיף;

"יבואן רכב עקיף" – בעל רישיון לפי סעיף 36;

"ייצור רכב או מוצר תעבורה" – ייצור, התקנה, הרכבה או חידוש של רכב או של מוצר תעבורה, לפי העניין, והרכבתו מחלקים או ממכללים, ביצוע שינוי בטיב, באיכות או בצורה של רכב או של מוצר תעבורה;

"יצרן רכב במדינת חוץ" – יצרן שתכנן וייצר רכב מחוץ לישראל, בין בעצמו ובין בשיתוף עם יצרנים אחרים, או אדם שיצרן כאמור הסמיכו בכתב לתקופה שלא תפחת מהתקופה שקבע השר לעניין זה, לפעול מטעמו ולמכור רכב מתוצרתו בישראל ובלבד שמשמכי התקינה רשומים על שמו;

"מהנדס" – מהנדס רשום כהגדרתו בחוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958³;

"מוסך" – מקום שבו ניתנים שירותי תיקון, אחזקה או בדיקה של רכב או ייעוץ בקשר לשירותים כאמור;

"מוסך מתמחה" – מוסך בעל יכולת מקצועית מוכחת לטיפול בתוצר רכב מסוים, שניתן לו רישיון לפי סעיף 101;

"מוסך ניד" – רכב המשמש למתן שירותים של תיקוני חירום לרכב ושל חילוץ של רכב עד להגעתו למוסך;

"מוסך שירות של יבואן" – מוסך מתמחה של יבואן או מוסך מתמחה הקשור עם יבואן רכב ישיר או עם יבואן רכב עקיף בהסכם לטיפול ברכב מתוצר המיובא על ידי אותו יבואן;

"מוצר תעבורה" – אבזר, מכלל, מכשיר, חלק חילוף או חומר נזולי או מוצק המשמשים לתחזוקתו או לפעולתו התקינה של רכב או להבטחת בטיחותו של הרכב או של המשתמש בו, וכן כל אבזר או ציוד שעליו להימצא ברכב על פי דין שיש לגביו מפרט או שהשר קבע לגביו כי הוא בעל השלכה בטיחותית;

"מורשה למכירת רכב" – מי שיבואן רכב מסחרי הרשה אותו למכור מטעמו כלי רכב שהוא יבוא או מי שבעל רישיון לייצור רכב ושיווקו הרשה אותו בכתב למכור רכב שהוא ייצר;

"המחיר הכולל" – כהגדרתו בסעיף 17 לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981⁴;

"מכונה ניידת" – רכב מנועי שלפי מבנהו מיועד לביצוע עבודות ואינו מיועד לגרירה;

³ ס"ח התשי"ח, עמ' 108.

⁴ ס"ח התשמ"א, עמ' 248.

"המנהל" – מנהל האגף לרכב ושירותי תחזוקה במשרד או עובד המשרד שהוא הסמיך לעניין חוק זה, כולו או מקצתו;

"מנהל מקצועי של מוסך" – בעל רישיון לניהול מקצועי של מוסך לפי סעיף 108;

"מספר קטלוגי" – מספר זיהוי של מוצר תעבורה שקבע יצרנו או יצרן הרכב;

"מעבדה מוסמכת" – מעבדה לבדיקת רכב או מוצרי תעבורה שאישר המנהל;

"מפעל ייצור" – מקום שבו מיוצר רכב או מוצר תעבורה;

"מפרט" – כל אחד מאלה:

(1) תקן ישראלי;

(2) תקן אירופי (EN);

(3) דירקטיבה של הקהילייה האירופית (EC);

(4) תקן פדרלי של ארצות הברית של אמריקה;

(5) תקן של ארגון התקינה הבין-לאומי (ארגון ISO);

(6) תקן של מוסדות האומות המאוחדות (ECE);

(7) תקן של מכון התקנים הגרמני (DIN);

(8) מפרט של אגודת מהנדסי הרכב של ארצות הברית של אמריקה (SAE);

(9) תקן של הוועדה האלקטרו-טכנית הבין-לאומית (IEC);

(10) כל תקן בין-לאומי אחר שקבע השר לעניין חוק זה;

"מקצוע בענף הרכב" – אחד מאלה:

(1) ניהול מקצועי של מוסך;

(2) שמאות רכב;

(3) תיווך בייבוא רכב;

"משווק רכב" – יבואן רכב מסחרי או בעל רישיון לייצור רכב ושיווקו המוכרים רכב בישראל;

"המשרד" – משרד התחבורה התשתיות הלאומיות והבטיחות בדרכים;

"מתווך בייבוא רכב" – בעל רישיון לתיווך בייבוא רכב לפי סעיף 56;

"סוחר ברכב מיבואן" – בעל רישיון לקניית רכב מיבואן ומכירתו דרך עיסוק לפי סעיף 75;

"סוכן מורשה" – אדם הקשור בהסכם בכתב עם יצרן רכב במדינת חוץ שלפיו הוא מורשה למכור רכב מתוצרתו, שהתקיימו בו תנאים שקבע השר לעניין היקף ומשך פעילותו בייבוא רכב;

"סחר במוצרי תעבורה" – קנייה של מוצרי תעבורה, מכירתם, שיווקם, הספקתם, הצגתם למכירה, מכירתם באמצעות אחר או הצגתם למכירה באמצעות אחר;

"שיווק רכב" – מכירה של רכב, הספקתו, שיווקו, הצגתו למכירה, מכירתו באמצעות אחר או הצגתו למכירה באמצעות אחר;

"עוסק" – כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975⁵;

⁵ ס"ח התשע"א, עמ' 973.

"עניין אישי" – לרבות עניין אישי של קרובו או של גוף שהוא או קרוב שלו הם בעלי שליטה בו;

"קניית רכב מיבואן ומכירתו דרך עיסוק" – קניית רכב מיבואן רכב ישיר או מיבואן רכב עקיף ומכירתו דרך עיסוק;

"קרוב" – בן זוג, הורה, הורה הורה, אח או אחות, צאצא, צאצא של בן זוג ובני זוגם של כל אחד מאלה או אדם אחר הסמוך על שולחנו של האדם, וכן שותף, מעביד או עובד של האדם;

"רישיון" – רישיון למתן שירות רכב או רישיון לעיסוק במקצוע בענף הרכב שניתנו לפי חוק זה;

"רישיון ייבוא" – לרבות אישור ייבוא או עמידה בתנאים לפי פקודת הייבוא והייצוא [נוסח חדש] התשל"ט-1979⁶ (להלן – פקודת הייבוא והייצוא);

"רישיון רכב" – כמשמעותו בסעיף 2 לפקודת התעבורה⁷;

"רכב", "רכב מנועי" ו"רשות הרישוי" – כהגדרתם בפקודת התעבורה;

"רכב חדש" – רכב שטרם נרשם לראשונה לתנועה בדרכים בישראל או במדינת חוץ;

"רכב שנרשם על שם סוכן מורשה" – רכב אשר נרשם לראשונה לתנועה בדרכים במדינת חוץ על שם סוכן מורשה וטרם חלפו 30 ימים בין מועד הרישום האמור לבין מועד השטת הרכב לישראל הרשום בשטר המטען;

"שירות רכב" – אחד מאלה:

(1) ייצור רכב בישראל ושיווקו;

(2) ייבוא רכב ושיווקו;

(3) קניית רכב מיבואן ומכירתו דרך עיסוק;

(4) ייצור מוצר תעבורה בישראל;

(5) סחר במוצרי תעבורה;

(6) הפעלת מוסך או מוסך נייד;

"שמאות רכב" – הערכת הנזק שנגרם לרכב באמצעות שומה או חוות דעת הכוללת את פירוט התיקון הנדרש כדי להחזיר את מצב הרכב לקדמותו והערכת עלות התיקון;

"שמאי רכב" – שמאי הרשום במרשם שמאי הרכב לפי סעיף 120;

"השר" – שר התחבורה התשתיות הלאומיות והבטיחות בדרכים;

"תוצר" – כל כלי רכב שמייצר יצרן תחת שם משותף שהוא קבע, המתועד במסמכי התקינה של הרכב וברישיון הרכב;

"תיאור" – תיאור בכתב, בעל פה, בציור או בדרך אחרת הנהוגה במסחר, שיש בו הודעה, במישרין או בעקיפין, בדבר אחד הפרטים שלהלן:

(1) לעניין רכב או מוצר תעבורה –

(א) כמות, משקל ומידות;

⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 32, עמ' 625.

⁷ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173.

- (ב) ארץ הייצור ושם היצרן;
- (ג) הסמל המסחרי של היצרן;
- (ד) חומרים או מרכיבים;
- (ה) איכות, סבילות, עמידות או תכונות אחרות;
- (ו) פגמים בו;
- (ז) מטרת השימוש בו;
- (ח) התאמה לרכב;
- (ט) בדיקות ותוצאות;
- (י) אחריות לתקינות ותקופת האחריות;
- (יא) שירותי התיקונים והתחזוקה שיינתנו לרכב או למוצר התעבורה ואחריות למתן שירותים אלה, תקופתם ומחירם;
- (יב) מחיר לרבות הנחות מהמחיר;
- (יג) פרטים על תשלומים עבור הרכב ותנאי אשראי;
- (יד) מועד ייצור;
- (טו) מספר קטלוגי של היצרן;
- (2) לעניין שירות –

- (א) תוכן השירות והיקפו;
- (ב) טיבו, רמתו ותכליתו של השירות;
- (ג) דרך מתן השירות, משכו ותנאיו;
- (ד) אחריות לתקינות החלקים או המכללים שטופלו במסגרת השירות, תקופת האחריות על הפעולות שבוצעו במסגרת השירות, תנאי האחריות ושינויים שיחולו בתנאי האחריות במהלך תקופת האחריות;
- (ה) מחיר השירות, לרבות הנחות מהמחיר;
- ”תיווך בייבוא רכב” – ייעוץ, הדרכה ואיתור רכב, בתמורה, לשם התקשרות של צדדים בעסקה לקניית רכב במדינת חוץ וייבואו לישראל בייבוא אישי לפי סעיף 31;
- ”תכנית ייצור” – תכנית הכוללת פרטים לגבי אופן ייצור הרכב או מוצר תעבורה בפס הייצור ונתונים בנוגע למוצר המוגמר;
- ”תעודת גמר” – תעודה שניתנה על ידי משרד הכלכלה המעידה כי מקבל התעודה עמד בהצלחה בכל דרישות הקורס המקצועי;
- ”תעודת מקצוע” – כמשמעותה בסעיף 46 לחוק שירות התעסוקה, התשי”ט-1959⁸;
- ”תקלת בטיחות סדרתית” – תקלה סדרתית ברכב או במוצר תעבורה שהיא בעלת אופי טכני או אחר הקשורה לפעולת הרכב או מוצר התעבורה ואשר לדעת היצרן עלולה לגרום סיכון בטיחותי למשתמשים בו ולכלל הציבור, ושלפיכך הודיע עליה היצרן ופרסם אותה לציבור;
- ”תקן ישראלי”, ”תקן רשמי” – כמשמעותם בחוק התקנים, התשי”ג-1953⁹.

⁸ ס”ח התשי”ט, עמ’ 32.

⁹ ס”ח התשי”ג, עמ’ 30.

פרק ב': רישוי מתן שירותי רכב ורישוי מקצועות בענף הרכב

3. (א) לא ייתן אדם שירות רכב אלא אם כן קיבל רישיון למתן אותו שירות ובהתאם לתנאי הרישיון ולהוראות חוק זה.
- (ב) המנהל רשאי לקבוע ברישיון למתן שירות רכב, תנאים ומגבלות שיחולו על בעל הרישיון, ובכלל זה –
- (1) סוגי השירותים שבעל הרישיון מורשה לתת;
  - (2) סוגי כלי הרכב שלהם מורשה בעל הרישיון לתת שירות;
  - (3) מיתקנים וציוד הנדרשים לשם מתן השירות;
  - (4) אבטחת איכות ובקרה;
  - (5) חובת תיעוד ושמירת התיעוד;
  - (6) המקום שבו יינתן השירות;
  - (7) תנאים ומגבלות שמטרתם להבטיח את רמת השירות ושמירה על הבטיחות;
  - (8) הוראות לשמירה על הסביבה בהתאם להוראות כל דין.
4. (א) לא יעסוק אדם במקצוע בענף הרכב אלא אם כן קיבל רישיון לעסוק באותו מקצוע ובהתאם לתנאי הרישיון ולהוראות חוק זה.
- (ב) המנהל רשאי לקבוע ברישיון לעיסוק במקצוע בענף הרכב, תנאים ומגבלות שיחולו על בעל הרישיון, ובכלל זה –
- (1) סוגי כלי הרכב שלהם מורשה בעל הרישיון לתת שירות;
  - (2) חובת תיעוד ושמירת התיעוד;
  - (3) תנאים ומגבלות שמטרתם להבטיח את רמת השירות ושמירה על הבטיחות.
- (ג) על אף הוראות סעיף קטן (א), מתמחה בשמאות רכב רשאי בתקופת התמחותו לבצע פעולות מקצועיות בהתאם להוראות שנקבעו לפי סעיף 122(ב).
5. (א) המבקש רישיון לפי חוק זה (בחוק זה – המבקש), יגיש בקשה בכתב למנהל.
- (ב) המבקש יצרף לבקשתו מסמכים המעידים על קיום התנאים למתן הרישיון.

ד ב ר י ה ס ב ר

הנחת היסוד בפרק זה כמו גם בחוק כולו, היא כי הגבלת עיסוק תיעשה בהתאם להוראות חוקי-יסוד: כבוד האדם וחירותו וחוקי-יסוד: חופש העיסוק, ומשכך אין להגביל עיסוק אלא ברישיון הניתן על פי הדין. בהתאם לבג"ץ 2921/03 רונת קאופמן ואח' נגד ד"ר שנון ואח' (29.4.2004) (פורסם בתקדין), מדיניות השוללת עיסוק מסוים או מגבילה אותו באופן משמעותי מהווה פגיעה בחופש העיסוק, ולכן חייבת לעמוד בתנאים שנקבעו בפסקת ההגבלה שבסעיף 4 לחוקי-יסוד: חופש העיסוק, שהראשון בהם מחייב שהפגיעה תיעשה בחוק או מכוח הסמכה מפורשת בו.

סעיפים 5 ו-6 החוק המוצע קובע הליך להגשת בקשה לקבלת רישיון, מאפשר למנהל לדרוש מידע רלוונטי לצורך קבלת החלטה בעניין הבקשה, מסמיך את

פרק ב': רישוי מתן שירותי רכב ורישוי מקצועות בענף הרכב

סעיפים 3 ו-4 כיום מוסדרים שירותי הרכב והמקצועות בענף הרכב באמצעות מתן רישיונות, הרשאות, אישורים ותעודות הניתנים לעוסקים בענף הרכב מכוח צווי הפיקוח השונים, כאמור לעיל בחלק הכללי של דברי ההסבר.

החוק המוצע מסדיר את השירותים והמקצועות בענף הרכב באמצעות רישיונות הניתנים בהתאם להוראות חוק זה בלבד. החוק מסמיך את מנהל האגף לרכב ושירותי תחזוקה במשרד התחבורה או את עובד משרד התחבורה שהוא הסמיך לעניין החוק המוצע (להלן – המנהל), לקבוע תנאים ומגבלות שיחולו על בעל הרישיון ובכלל זה, סוגי השירותים שבעל הרישיון מורשה לתת, סוגי כלי הרכב שלהם מורשה בעל הרישיון לתת שירות ותנאים ומגבלות שמטרתם להבטיח את רמת השירות ושמירה על הבטיחות.

- (ג) המנהל רשאי לדרוש מהמבקש כל מידע או מסמך הדרושים לו לצורך החלטה בבקשה.
6. (א) המנהל ייתן רישיון למבקש שהתקיימו בו התנאים לקבלת אותו רישיון.
- (ב) השר יקבע את משך תוקפו של רישיון ורשאי הוא לקבוע תקופות שונות לסוגים שונים של רישיונות, כמו כן רשאי השר לקבוע טעמים מיוחדים שבהתקיימם רשאי המנהל לתת רישיון לתקופה הקצרה מזו שנקבעה לגבי אותו סוג רישיון.
- (ג) המנהל יפרסם באתר האינטרנט של המשרד רשימה של כל בעלי הרישיונות שרישיונם בתוקף, ויצייין בה את שמות בעלי הרישיון ומספר הרישיון בלבד.
7. המנהל רשאי לסרב לתת למבקש רישיון או לסרב לחדש את רישיונו אף אם התקיימו לגבי המבקש התנאים לקבלת הרישיון, ובלבד שנתן לו הזדמנות לטעון את טענותיו, אם התקיים לגביו אחד מאלה:
- (1) הוא הורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת, שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לעסוק במתן השירות לרכב או במקצוע בענף הרכב שלגביו ביקש את הרישיון, או שהוגש נגדו כתב אישום בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי בעניינו; לעניין זה, "הורשע" – לרבות מי שבית המשפט קבע כי ביצע את העבירה;
- (2) קיימות נסיבות אחרות המעידות על חוסר מקצועיות שבשלהן אין המבקש מסוגל לעסוק במתן השירות לרכב או במקצוע בענף הרכב, שלגביו ביקש את הרישיון.
8. השר רשאי לקבוע תנאים שבהתקיימם יינתן למבקש רישיון שבידיו רישיון אחר על פי חוק זה, פטור מהתנאים לקבלת הרישיון המבוקש, כולם או חלקם, ובלבד שלא יהיה בכך כדי לפגוע בבטיחות או בתחרות.
9. לא יעביר בעל רישיון לאחר את הרישיון שנתן לו המנהל לפי חוק זה.
10. בעל רישיון יודיע למנהל על כל שינוי שחל לגביו, הנוגע לתנאים לקבלת הרישיון, בתוך חמישה עשר ימים מהיום שבו חל השינוי.
11. רישיון יוחזק על ידי בעל הרישיון במקום עסקו, במקום נראה לעין, ויוצג למקבל השירות, למנהל, לפקח או לשוטר לפי דרישתם.
12. בעל רישיון לעיסוק במקצוע בענף הרכב יעבור מזמן לזמן השתלמות מקצועית כפי שיוורה המנהל.

ד ב ר י ה ס ב ר

- למבקש שבידיו רישיון אחר על פי חוק זה, ובלבד שלא יהיה בכך כדי לפגוע בבטיחות או בתחרות.
- סעיף 9 החוק המוצע אוסר על בעל רישיון להעביר את רישיונו לאחר.
- סעיף 10 החוק המוצע קובע כי על בעל רישיון להודיע למנהל על כל שינוי שחל בו הנוגע לתנאים לקבלת הרישיון בתוך חמישה עשר ימים מהיום בו חל השינוי.
- סעיף 11 החוק המוצע קובע כי הרישיון יוצג במקום העסק במקום הנראה לעין, ויוצג למקבל השירות, למנהל לפקח או לשוטר לפי דרישתם.
- סעיף 12 במטרה לשמור על כשירותו המקצועית של בעל רישיון במקצוע בענף הרכב לאורך השנים, קובע המנהל לתת רישיון למבקש שהתקיימו בו התנאים לקבלת אותו רישיון, מסמיך את השר לקבוע את משך תוקפו של כל רישיון ומחייב את המנהל לפרסם באתר האינטרנט של המשרד רשימה של כל בעלי הרישיונות על פי החוק שרישיונם בתוקף.
- סעיף 7 החוק המוצע מסמיך את המנהל לסרב לתת למבקש רישיון או לא לחדש רישיון שניתן אף אם התקיימו לגבי המבקש התנאים לקבלת הרישיון, אם הורשע בעל הרישיון בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לעסוק במתן שירותים לרכב או במקצוע בענף הרכב.
- סעיף 8 החוק המוצע מסמיך את שר התחבורה להעניק פטור חלקי או מלא מהתנאים לקבלת רישיון,

13. (א) המנהל רשאי להתלות רישיון עד לקיום תנאים שיורה עליהם, לבטל רישיון או לסרב לחדשו אם התקיים בבעל הרישיון או במבקש אחד מאלה:

- (1) הוא חדל לעסוק בעיסוק נושא הרישיון;
- (2) הרישיון ניתן לו על יסוד מידע כוזב או מטעה;
- (3) הוא הפר תנאי מהותי מתנאי הרישיון;
- (4) הוא הפר חובה או איסור שהוטלו עליו כבעל רישיון לפי חוק זה;
- (5) הוא הוכרז פושט רגל, ואם הוא תאגיד – ניתן צו לפירוק או למינוי כונס נכסים עליו או שהוא החליט על פירוקו מרצון;
- (6) הוא אינו מקיים את התנאים לקבלת הרישיון, כולם או מקצתם;
- (7) הממונה על הגבלים עסקיים קבע כי הוא פגע בתחרות;
- (8) הוא הורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת, שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לעסוק במתן השירות לרכב או במקצוע בענף הרכב שלגביו ניתן לו הרישיון, או שהוגש נגדו כתב אישום בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי בעניין; לעניין זה, "הורשע" – לרבות מי שבית המשפט קבע כי ביצע את העבירה;
- (9) לעניין ניהול מקצועי של מוסך ותיווך לייבוא רכב –
  - (א) הוא לא מילא אחר הוראות המנהל לעניין השתלמות מקצועית לפי סעיף 12;
  - (ב) התקיימו נסיבות המנויות ברשימה לפי סעיף 17(ב) המעידות על חוסר מקצועיות של בעל הרישיון;
  - (ג) התקיימו נסיבות המנויות ברשימה לפי סעיף 17(ג) המעידות על חשש להתקיימות ניגוד עניינים.
- (ב) לא יבטל המנהל רישיון, לא יסרב לחדשו ולא יתלהו אלא לאחר שנתן לבעל הרישיון הזדמנות נאותה להשמיע את טענותיו.

ד ב ר י ה ס ב ר

- החוק כי בעל רישיון מקצועי בענף הרכב יעבור מזמן לזמן השתלמות מקצועית, כפי שיורה המנהל.
- סעיף 13 החוק המוצע מסמין את המנהל להתלות, לבטל או לסרב לחדש רישיון אם התקיים בבעל הרישיון אחד מאלה ובתנאי שניתנה לבעל הרישיון הזדמנות להשמיע את טענותיו:
- (1) הוא חדל לעסוק בעיסוק נושא הרישיון;
  - (2) הרישיון ניתן לו על יסוד מידע כוזב או מטעה;
  - (3) הוא הפר תנאי מהותי מתנאי הרישיון;
  - (4) הוא הפר חובה או איסור שהוטלו עליו כבעל רישיון;
  - (5) הוא הוכרז פושט רגל, ואם הוא תאגיד – ניתן צו לפירוק או למינוי כונס נכסים או שהחליט על פירוקו מרצון;
  - (6) הוא אינו מקיים את התנאים לקבלת הרישיון כולם או מקצתם;
- (7) הממונה על הגבלים העסקיים קבע כי הוא פגע בתחרות;
  - (8) הוא הורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שבשל מהותה, חומרתה או נסיבותיה הוא אינו ראוי לעסוק במתן השירות לרכב או במקצוע בענף הרכב שלגביו ניתן לו הרישיון, או הוגש נגדו כתב אישום בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי בעניין;
  - (9) לעניין ניהול מקצועי של מוסך ולתיווך לייבוא רכב –
    - (א) הוא לא מילא אחר הוראות המנהל לעניין השתלמות מקצועית לפי סעיף 12;
    - (ב) התקיימו לגביו נסיבות המנויות ברשימה לפי סעיף 17(ב) המעידות על חוסר מקצועיות;
    - (ג) התקיימו לגביו נסיבות המעידות על חשש להתקיימות ניגוד עניינים.

(ג) היה למנהל יסוד סביר להניח כי מתקיימת לגבי בעל הרישיון עילה מהעילות האמורות בסעיף קטן (א), והוא סבר כי קיים צורך דחוף להתלות את רישיונו לשם הגנה מיידית על שלום הציבור, רשאי הוא להתלות את הרישיון, לאלתר, ובלבד שייתן לבעל הרישיון הזדמנות לטעון את טענותיו בהקדם האפשרי לאחר ההתליה, ולא יאוחר מתום 30 ימים ממועד ההתליה.

(ד) האמור בסעיף קטן (א)(3), (4) ו-(8) לא יחול לעניין הפעלת סמכות המנהל לפי סעיף זה לגבי שמאי רכב, למעט לגבי הפעלת סמכות המנהל לפי סעיף קטן (ג).

14. חובת מתן חשבונית
בלי לגרוע מהוראות כל דין, בעל רישיון לא ימכור רכב או מוצר תעבורה, לא יעביר את הבעלות או את החזקה בהם ולא ייתן שירות רכב, אלא אם כן נתן ללקוח חשבונית שבה פרטים כפי שקבע השר.

15. סירוב לתת שירות
(א) לא יסרב בעל רישיון סירוב בלתי סביר לתת שירות רכב על פי הרישיון שבידו, אלא אם כן ניתן לקבל את השירות באמצעות בעל רישיון אחר והוא הראה כי קיימים טעמים המצדיקים את אי-מתן השירות.

(ב) התנאית תנאים בלתי סבירים למתן שירות דינה כדין סירוב בלתי סביר לתתו.
(ג) השר רשאי לקבוע נסיבות ותנאים אשר ייחשבו לסירוב בלתי סביר וטעמים המצדיקים אי-מתן שירות.

16. מתן דיווח ומסירת פרטים
בעל רישיון ימסור למנהל, לפי דרישתו, דיווח על מתן שירות, לרבות פרטים על רכב או מוצר תעבורה, ובכלל זה פרטים לעניין כמות, איכות, התאמה למפרט, דרכי היבוא, הסחר והשיווק של רכב או של מוצר התעבורה, וכל פרט אחר הדרוש לצורך ביצוע הוראות חוק זה.

17. פעולה בחוסר מקצועיות או ניגוד עניינים
(א) בעל רישיון לעיסוק במקצוע בענף הרכב לא יעסוק במקצועו –
(1) באופן שיש בו חשש לניגוד עניינים בין עניין שלו לבין עניין של לקוחו, לרבות ניגוד עניינים בין עיסוקו במקצוע בענף הרכב לעיסוק אחר שלו;
(2) בחוסר מקצועיות.

(ב) השר יקבע רשימה של נסיבות שיש בהן כדי להעיד על חוסר מקצועיות של בעל רישיון לעיסוק במקצוע בענף הרכב; רשימה כאמור לעניין שמאי רכב תיקבע לאחר התייעצות עם מועצת שמאי הרכב ולעניין מנהלים מקצועיים של מוסכים – לאחר התייעצות עם מועצת מנהלי המוסכים.

(ג) השר יקבע רשימה של נסיבות שיש בהן כדי להעיד על חשש להתקיימות ניגוד עניינים של בעל רישיון לעיסוק במקצוע בענף הרכב, לרבות עיסוקים המעוררים חשש לניגוד עניינים כאמור; רשימה כאמור לעניין שמאי רכב תיקבע לאחר התייעצות עם מועצת שמאי הרכב ולעניין מנהלים מקצועיים של מוסכים – לאחר התייעצות עם מועצת מנהלי המוסכים.

ד ב ר י ה ס ב ר

עניינים בין עיסוקו במקצוע בענף הרכב לעיסוקיו האחרים או בחוסר מקצועיות או באופן שיש בו חשש לפגיעה ביחסי האמון. החוק מסמיך את שר התחבורה, בהתייעצות עם המועצה המייעצת לרישוי שמאי רכב או המועצה המייעצת לרישוי מנהלי מוסכים לפי העניין, לקבוע רשימה של נסיבות שיש בהם כדי להעיד על חשש לניגוד עניינים של בעל הרישיון ורשימה של נסיבות שיש בהם כדי להעיד על חוסר מקצועיות של בעל הרישיון.

סעיפים החוק המוצע קובע כללים וחובות אשר 14 עד 16 יחולו על בעל רישיון ובכלל זה החובה לתת חשבונית למקבל השירות, איסור לסרב לתת שירות מטעם בלתי סביר והחובה למסור דיווח על פי דרישת המנהל על מתן השירות, לרבות מסירת פרטים על רכב או מוצר תעבורה.

סעיף 17 החוק אוסר על בעל רישיון למקצוע בענף הרכב לעסוק במקצועו באופן שיש בו חשש לניגוד עניינים בין עניינו לבין עניין של לקוחו, לרבות ניגוד

(ד) רשימות שנקבעו כאמור בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג) יפורסמו גם באתר האינטרנט של המשרד או במשרדי המנהל בשעות העבודה הרגילות של המשרד, והודעה על פרסום הרשימה ועל כל שינוי שלה, ומועד תחילתה, יפורסמו ברשומות.

פרק ג': ייצור רכב

סימן א': רישיון לייצור רכב ושיווק

רישיון לייצור רכב ושיווק

18. מי שהתקיימו בו כל אלה זכאי לקבל רישיון לייצור רכב ושיווק:
- (1) הוא תאגיד רשום כדין בישראל שאחד מבעלי העניין בו לפחות ומנהלו הכללי הם תושבי ישראל;
  - (2) לרשותו מקום, מבנה וציוד המתאימים לייצור רכב ואחסונו כפי שקבע השר;
  - (3) לרשותו מהנדס או הנדסאי במדור שקבע השר בהתייעצות עם שר הכלכלה, שהוא בעל ניסיון בתחום הרכב המתאים לייצור רכב כפי שקבע השר;
  - (4) הוא הציג למנהל הסדרי פיקוח פנימיים וחיצוניים הולמים על עבודת הייצור המתבצעת במפעל, להנחת דעתו של המנהל בין השאר כדי להבטיח את התאמת הייצור הסדרי של רכב לאבטיפוס של דגם הרכב;
  - (5) לרשותו מערך לשיווק מוצרי תעבורה;
  - (6) הוא המציא למנהל כתב התחייבות –
    - (א) לספק מוצרי תעבורה לרכב המיוצר במשך שבע שנים לפחות מיום מכירתו לראשונה ללקוח;
    - (ב) לתת אחריות לרכב המיוצר על ידו;
    - (ג) לספק שירותי תחזוקה לרכב;
  - (7) הוא ביטח את תוצרי המפעל, כפי שקבע השר בהתייעצות עם שר האוצר.

סימן ב': אישור לייצור דגם רכב

חובת קבלת אישור לייצור דגם רכב

19. לא ייצר אדם דגם רכב ולא ישווק דגם רכב אלא אם כן קיבל אישור לייצור דגם הרכב לפי הוראות סימן זה, ובהתאם לתנאי האישור ולהוראות לפי חוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

- (1) הוא תאגיד רשום כדין בישראל שאחד מבעלי העניין בו לפחות או מנהלו הכללי הם תושבי ישראל;
- (2) לרשותו מקום, מבנה וציוד מתאימים לייצור רכב ואחסונו;
- (3) לרשותו מהנדס או הנדסאי בעל ניסיון בתחום הרכב המתאים לייצור רכב;
- (4) הוא הציג לרשות להנחת דעתה הסדרי פיקוח פנימיים וחיצוניים על עבודת הייצור המתבצעת במפעל לייצור;
- (5) לרשותו מערך לשיווק רכב ומוצרי תעבורה;
- (6) הוא המציא כתב התחייבות לספק מוצרי תעבורה, לתת אחריות ולספק שירותי תחזוקה לרכב שהוא ייצר;
- (7) הוא ביטח את תוצרי המפעל.

סעיף 19 החוק המוצע אוסר על אדם לייצר דגם רכב אלא אם כן קיבל אישור לייצורו על פי החוק.

פרק ג': ייצור רכב ושיווק

בללי ייצור רכב כולל התקנה, הרכבה או חידוש של רכב הוא בעל השפעה ישירה על הבטיחות. לפיכך מוצע להסדיר את השירות הניתן בתחום זה כדי להבטיח רמה נאותה של ייצור ופיקוח על הייצור. עוד מוצע להסדיר היבטים של השירות שניתן לרכב לאחר מכירתו ובכלל זה מתן שירותי תחזוקה, אספקת חלקי חילוף, ומתן אחריות לתקינות הרכב.

מוצע להפריד בין מתן רישיון לייצור במפעל ייצור ובין מתן אישור לייצור דגם של רכב במפעל שקיבל רישיון לייצור וזאת לאחר בדיקת תכניות הייצור. בהתאמה, מוצע לאסור על בעל רישיון לייצור רכב לייצר רכב שלא אושר על ידי המנהל.

סעיף 18 החוק המוצע קובע את התנאים אשר אם יתקיימו כולם, זכאי מבקש לקבל רישיון לייצור רכב –

רכב –

- מתן אישור לייצור דגם רכב 20. (א) מי שהתקיימו בו כל אלה זכאי לקבל אישור לייצור דגם רכב:
- (1) הוא בעל רישיון לייצור רכב ושיווקו לפי סעיף 18;
  - (2) הוא הציג למנהל תכנית לייצור דגם הרכב במפעל וכן את האב־טיפוס שיוצר על פי תכנית הייצור כאמור;
  - (3) הוא הוכיח למנהל כי האב־טיפוס של דגם הרכב שאותו הוא מבקש לייצר או שינוי מבנה שבכוונתו לבצע ברכב, עומדים בדרישות של מפרט, בדרישות של איכות ובטיחות, ובכל דרישה אחרת שקבע השר; המנהל רשאי לדרוש מהמבקש להציג אישור ממעבדה מוסמכת לצורך הוכחת עמידתו של הרכב בדרישות כאמור;
  - (4) הוא הוכיח למנהל כי ביכולתו לתת שירותי תחזוקה לרכב בהתאם לדרישות שקבע השר;
  - (5) אם מדובר בייצור של דגם רכב המיוצר גם במדינת חוץ – הוא התקשר בחוזה לייצור הרכב ושיווקו עם יצרן הרכב במדינת החוץ.
- (ב) המנהל יציין ברישיון הייצור את הדגם של הרכב שאותו רשאי בעל רישיון הייצור לייצר במפעל הייצור.

סימן ג': חובות בעל רישיון לייצור רכב ושיווק

21. בעל רישיון לייצור רכב ושיווקו יקיים במפעל הייצור תנאי ייצור הולמים, הסדרי פיקוח פנימיים וחיצוניים ובקרת איכות כפי שקבע השר.
22. גילוי תקלת בטיחות סדרתית ותיקונה גילוי תקלת בטיחות סדרתית ותיקונה גילה בעל רישיון לייצור רכב תקלת בטיחות סדרתית ברכב, יתן לה פרסום בדרך ובמועד שקבע השר ויזמין את בעליהם של כל כלי הרכב הרשומים בישראל שהתקלה שהתגלתה נוגעת אליהם, למוסכי השירות שלו לשם טיפול בתקלה כאמור.
23. בעל רישיון לייצור רכב ושיווקו יסמן את הרכב המיוצר על ידו בתום תהליך הייצור בהתאם להוראות שקבע השר.
24. (א) בעל רישיון לייצור רכב ושיווקו לא ייצר רכב ולא ישווק אותו אלא אם כן הרכב יוצר לפי תכנית ייצור שאישר המנהל והוא זהה לאב־טיפוס של הרכב שאושר על ידי המנהל.
- (ב) המנהל רשאי להורות לבעל רישיון לייצור רכב ושיווקו להפסיק את ייצורו של רכב שיוצר שלא בהתאם לתכנית הייצור או שאינו זהה לאב־טיפוס, עד למילוי תנאים שקבע.

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 20 החוק המוצע קובע תנאים אשר אם יתקיימו כולם זכאי בעל רישיון הייצור לקבל אישור לייצור דגם רכב כדלהלן:
- (1) הוא בעל רישיון לייצור רכב לפי סעיף 18;
  - (2) הוא הציג לרשות תכנית לייצור דגם הרכב במפעל וכן את האב־טיפוס שיוצר על פי התכנית כפי שקבע שר התחבורה;
  - (3) הוא הוכיח לרשות כי האב־טיפוס של דגם הרכב שהוא מבקש לייצר או שינוי מבנה שבכוונתו לבצע ברכב, עומדים בדרישות איכות, בטיחות, מפרט וכל דרישה אחרת שקבע שר התחבורה;
- (4) הוא הוכיח למנהל כי ביכולתו לתת שירותי תחזוקה לרכב;
- (5) אם מדובר בייצור של דגם רכב המיוצר גם במדינת חוץ – הוא התקשר בחוזה לייצור הרכב ושיווקו עם יצרן הרכב במדינת חוץ.
- סעיפים** החוק המוצע מחייב בעל רישיון לייצור רכב **21 עד 27** ושיווקו לקיים במפעל תנאי ייצור הולמים, לפקח על הייצור, לטפל בתקלות בטיחות סדרתיות שהתגלו בייצורו של רכב, לסמן את הרכב בתום תהליך הייצור, אוסר עליו לייצר רכב שאינו זהה לאב־טיפוס או שלא על פי תכנית הייצור, מחייב אותו לייצר את הרכב רק במפעל ייצור מאושר, למכור מוצרי תעבורה לצורך תחזוקת הרכב ולתת אחריות לרכב.

25. בעל רישיון לייצור רכב לא ייצר רכב אלא במפעל הייצור שאישר המנהל, ולא ישווק רכב אלא אם כן הוא יוצר במפעל כאמור.
26. בעל רישיון לייצור רכב ושיווקו ייתן שירותי תחזוקה לרכב המיוצר על ידו וימכור מוצרי תעבורה כפי שקבע השר.
27. בעל רישיון לייצור רכב ושיווקו ייתן לרכב המיוצר על ידו אחריות כפי שקבע השר.

פרק ד': ייבוא רכב

סימן א': רישיון לייבוא רכב

28. לא ייבא אדם רכב אלא אם הוא אחד מאלה:
- (1) יבואן רכב מסחרי ומתקיימים לגביו הוראות סעיף 29;
  - (2) מייבא את הרכב בהתאם להוראות לפי סעיף 31;
  - (3) גוף הצלה, לרבות ארגון או מוסד, שהוקם מכוח דין הנותן שירות לציבור או ארגון עזר כהגדרתו בחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951¹⁰, ובלבד שהרכב ישמש את הגוף המייבא למטרות הצלה ושהשר אישר את היבוא;
  - (4) מינהל הרכש הממשלתי ובלבד שהרכב מיועד לשימוש במשרד ממשלתי או ביחידת סמך שלו ונועד לענות על צורך מיוחד, שדגם הרכב אינו מיובא על ידי יבואן רכב מסחרי ושהשר אישר את הייבוא.
29. יבואן רכב מסחרי זכאי לקבל רישיון לייבוא רכב אם התקיימו ברכב כל אלה:
- (1) הרכב עומד בהוראות כל דין, לעניין בטיחות הרכב והגנה על הסביבה, לרבות הוראות לפי פקודת התעבורה;
  - (2) הרכב לא ניזוק באופן שמנע את האפשרות לרשום אותו במדינת חוץ;
  - (3) הרכב מחייב שימוש בדלק שאושר לשימוש בישראל;
  - (4) הרכב מתאים לשימוש בתנאי האקלים בישראל;

ד ב ר י ה ס ב ר

פרק ד': ייבוא רכב

סימן א': רישיון לייבוא רכב

- (4) מינהל הרכש הממשלתי ובלבד שהרכב יהיה מיועד לשימוש במשרד ממשלתי או ביחידת סמך שלו ונועד לענות על צורך מיוחד, ודגם הרכב אינו מיובא על ידי יבואן רכב מסחרי וששר התחבורה אישר את הייבוא.
- סעיף 29 החוק המוצע קובע תנאים לקבלת רישיון לייבוא רכב לייבואן רכב מסחרי כדי להבטיח את בטיחותו של הרכב והתאמתו לשימוש בישראל כדלהלן:
- (1) הרכב עומד בהוראות כל דין, לעניין בטיחות הרכב והגנה על הסביבה לרבות הוראות לפי פקודת התעבורה;
  - (2) הרכב לא ניזוק באופן שמנע את האפשרות לרשום אותו במדינת חוץ;
  - (3) הרכב מחייב שימוש בדלק שאושר לשימוש בישראל;
  - (4) הרכב מתאים לשימוש בתנאי האקלים בישראל;
- החוק המוצע מסדיר את הייבוא של רכב באמצעות קביעת תנאים לקבלת רישיונות ייבוא שיינתנו על ידי הרשות המוסמכת לייבוא בהתאם לפקודת הייבוא והייצוא.
- סעיף 28 החוק המוצע אוסר על אדם לייבא רכב אלא אם כן הוא אחד מאלה:
- (1) יבואן רכב מסחרי ומתקיימים לגביו הוראות סעיף 29;
  - (2) מייבא רכב לשימוש אישי, ועד סוף שנת 2015 – לשימוש עסקי עצמי בהתאם להוראות לפי סעיף 31 (ר' לעניין זה הוראת השעה שבסעיף 192 לחוק המוצע);
  - (3) גוף הצלה, לרבות ארגון או מוסד, שהוקם מכוח דין הנותן שירות לציבור או ארגון עזר כהגדרתו בחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951, ובלבד שהרכב ישמש את הגוף המייבא למטרות הצלה וששר התחבורה אישר את הייבוא;

¹⁰ ס"ח התשי"א, עמ' 78.

(5) יבואן רכב ישיר ייבא רק רכב אשר תוכנן ויוצר בידי היצרן שעמו הוא התקשר בהסכם לפי סעיף 35(2);

(6) יבואן רכב עקיף ייבא רק רכב אשר תוכנן ויוצר בידי היצרן הקשור בהסכם עם הסוכן המורשה שעמו הוא התקשר בהסכם לפי סעיף 36(2);

(7) אם הוא יבואן רכב ישיר – הרכב הוא רכב חדש;

(8) אם הוא יבואן רכב עקיף, הרכב הוא אחד מאלה:

(א) רכב חדש;

(ב) רכב שנרשם על שם סוכן מורשה שטרם חלפו 12 חודשים ממועד ייצורו ומספר הקילומטרים שהרכב נסע, כפי שמופיע במד הנסוּעָה ברכב, אינו עולה על המספר שקבע השר;

(9) אם הוא יבואן רכב זעיר, הרכב הוא מסוג ומתוצר שקבע השר והוא אחד מאלה:

(א) רכב חדש;

(ב) רכב שנרשם לתנועה בדרכים במדינת חוץ, שטרם חלפו 12 חודשים ממועד ייצורו ומספר הקילומטרים שהרכב נסע, כפי שמופיע במד הנסוּעָה ברכב, אינו עולה על המספר שקבע השר.

30. על אף האמור בסעיף 29(7) עד (9), השר רשאי לקבוע כי יבואן רכב מסחרי זכאי לקבל רישיון לייבוא רכב מסוג מכונה ניידת שנרשם לתנועה בדרכים במדינת חוץ, בתנאים שיקבע.

31. ייבוא לשימוש אישי (א) המבקש לייבא רכב המיועד לשימוש האישי או המשפחתי, זכאי לקבל רישיון ייבוא, לייבוא רכב אחד, בהתקיים כל אלה:

(1) הוא לא ייבא רכב בשנה שבה מוגשת הבקשה לרישיון או בשנה שקדמה לה;

(2) לא חלפו 24 חודשים ממועד ייצור הרכב עד מועד רישומו בישראל;

(3) הוא הוכיח כי הרכב עומד בהוראות לפי פקודת התעבורה ובהוראות לעניין בטיחות הרכב והגנה על הסביבה לפי כל דין;

(4) הוא הצהיר כי קיימת תשתית תחזוקה ומוצרי תעבורה לתיקון ותחזוקה של הרכב;

ד ב ר י ה ס ב ר

(5) יבואן רכב ישיר ייבא רק רכב אשר תוכנן ויוצר בידי היצרן שעמו הוא התקשר בהסכם לפי סעיף 35(2);

(6) יבואן רכב עקיף ייבא רק רכב אשר תוכנן ויוצר בידי היצרן הקשור בהסכם עם הסוכן המורשה שעמו הוא התקשר בהסכם לפי סעיף 36(2);

(7) אם הוא יבואן רכב ישיר – הרכב הוא רכב חדש;

(8) אם הוא יבואן רכב עקיף, הרכב הוא אחד מאלה:

(א) רכב חדש;

(ב) רכב שנרשם לתנועה בדרכים במדינת חוץ וטרם חלפו 12 חודשים ממועד ייצורו.

סעיף 30 מכונה ניידת היא רכב המיועד לביצוע עבודות. לאור אופי השימוש בה מוצע לאפשר ייבוא של מכונות ניידות שאינן חדשות או משומשות.

סעיף 31 החוק המוצע מאפשר לאדם לייבא רכב מתוצר שקבע שר התחבורה לשימוש האישי או המשפחתי בתנאי שלא ייבא רכב בשנה שבה מוגשת הבקשה לרישיון ולא חלפו שנתיים ממועד ייצור הרכב ועד

(ב) רכב שנרשם על שם סוכן מורשה שטרם חלפו 12 חודשים ממועד ייצורו ומספר הקילומטרים שהרכב נסע, כפי שמופיע במד הנסוּעָה ברכב, אינו עולה על המספר שקבע שר התחבורה;

(5) הרכב הוא מתוצר שקבע השר;

(6) הוא הצהיר כי לא קיימת לגבי הרכב תקלת בטיחות סדרתית או אם התגלתה ברכב תקלת בטיחות סדרתית – שהיא תוקנה על פי הוראות יצרן הרכב;

(7) הוא התחייב להביא את הרכב לתיקון אם תתגלה תקלת בטיחות סדרתית לאחר ייבוא הרכב ושחרורו מבית המכס וכל עוד הרכב בבעלותו;

(8) הוא הצהיר בכתב אם קיבל שירות ממתווך בייבוא רכב, ואם קיבל שירות כאמור – מסר את שמו וכתובתו של המתווך ואת מספר הרישוי שלו.

(ב) בסעיף זה, "רכב" – רכב מהסוגים L, M1 או N1 כמשמעותם בתקנה 271א לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961¹¹.

32. (א) לא יעביר אדם בעלות ברכב שיובא לפי סעיף 31 אלא אם כן התקיימו כל אלה: הגבלת העברת בעלות

(1) חלפה תקופה שקבע השר לעניין זה שלא תפחת משנתיים ממועד רישום הרכב בישראל;

(2) הוא קיבל מהקונה התחייבות בכתב להביא את הרכב לתיקון אם תתגלה תקלת בטיחות סדרתית כל עוד הרכב בבעלותו.

(ב) השר רשאי לקבוע נסיבות מיוחדות שבהתקיימן יהיה ניתן להעביר בעלות ברכב שיובא לפי סעיף 31 גם אם טרם חלף המועד האמור בסעיף קטן (א)(1).

33. לא ייבא אדם רכב לפי סעיף 31 למטרת מכירתו או השכרתו, למעט רכב שהוא מְעוֹנֵעַ; לעניין זה, "מְעוֹנֵעַ" – קרון מגורים נייד, נגרר או ממונע. איסור ייבוא רכב למטרת שיווק

34. השר רשאי לקבוע כי בהתקיים נסיבות חריגות שיקבע, הרשות המוסמכת כהגדרתה בפקודת הייבוא והייצוא, תהיה רשאית לפטור יבואן רכב מקבלת רישוי ייבוא או אישור ייבוא או מעמידה בתנאים לייבוא, לפי העניין, למעט לגבי טובין אשר ייבואם אסור על פי כל דין. פטור מרישוי ייבוא

סימן ב': רישוי יבואני רכב

35. מי שהתקיימו בו כל אלה זכאי לקבל רישוי יבואן רכב ישיר: רישוי יבואן רכב ישיר

ד ב ר י ה ס ב ר

[נוסח חדש], התשל"ט-1979 (להלן – פקודת הייבוא והייצוא), לפטור יבואן רכב מעמידה בדרישות הייבוא.

סימן ב': רישוי יבואני רכב

כללי מרבית כלי הרכב הנעים בכבישי הארץ מיוצרים מחוץ לישראל ומייבאים ארצה לצורך מכירתם על ידי תאגידי הקשורים בהסכם לשיווק רכב, עם יצרן הרכב מחוץ לישראל. כיום העיסוק בייבוא רכב מוסדר באופן שבו העוסקים בענף זכאים לקבל רישוי לייבוא רכב כמשמעותו בפקודת הייבוא והייצוא בכפוף לעמידה בתנאים.

החוק המוצע מעניק לעוסקים בייבוא ושיווק של רכב, רישוי לייבואן רכב בהתאם להוראות חוק זה. מטרת הסדרת העיסוק היא להבטיח את בטיחותו של הרכב הנמכר וכן להבטיח מתן שירות לרכב לאחר מכירתו ובכלל זה, מתן שירותי תחזוקה לרכב, אספקת מוצרי תעבורה, גילוי פגמים בייצור הרכב והטיפול בהם כמו גם מתן אחריות לרכב.

רישוי בישראל, ובכפוף להוכחת עמידת הרכב בהוראות לעניין בטיחות והגנה על הסביבה, הוכחת קיומה של תשתית תחזוקה, התחייבות לתקן תקלות בטיחות סדרתיות ברכב, והצהרה בכתב אם קיבל שירות ממתווך בייבוא רכב.

סעיף 32 החוק המוצע מגביל את העברת הבעלות ברכב שיובא לשימוש אישי או עסקי וכן אוסר על אדם שייבא רכב כאמור לייבא את הרכב למטרת מכירתו או השכרתו, וזאת כדי להבטיח שהרכב אכן יבוא לשימוש של המיבא.

סעיף 33 ככלל לא ניתן למכור או להשכיר רכב שיובא בייבוא אישי. מוצע להחריג מְעוֹנֵעַ (קרון) מככל זה וזאת במטרה לאפשר לעוסקים בענף תיירותי זה לייבא רכב ולהשכירו לתייר.

סעיף 34 מוצע להסמיך את שר התחבורה לקבוע כי בהתקיים נסיבות מיוחדות תוכל הרשות המוסמכת לייבוא כהגדרתה בפקודת הייבוא והייצוא

¹¹ ק"ת התשכ"א, עמ' 1425.

- (1) הוא תאגיד רשום כדין בישראל שאחד מבעלי העניין בו לפחות ומנהלו הכללי הם תושבי ישראל;
- (2) הוא התקשר עם יצרן רכב במדינת חוץ בהסכם בכתב למכירת רכב מתוצרתו, כפי שקבע השר;
- (3) הוא המציא כתב התחייבות מאת יצרן הרכב במדינת החוץ לספק מוצרי תעבורה לכל רכב מתוצרתו המיובא לישראל, כפי שקבע השר;
- (4) הוא המציא כתב התחייבות מטעמו לספק מוצרי תעבורה לכל רכב כאמור בפסקה (3);
- (5) הוא המציא כתב התחייבות מאת יצרן הרכב במדינת החוץ לתת אחריות לכל רכב מתוצרתו המיובא לישראל, כפי שקבע השר;
- (6) הוא המציא כתב התחייבות מטעמו לתת לכל רכב שהוא מתוצר המיובא על ידו, אחריות בהיקף שלא יפחת מן האחריות לפי פסקה (5);
- (7) הוא המציא כתב התחייבות מאת יצרן הרכב במדינת החוץ לעניין טיפול בכל תקלת בטיחות סדרתית שתתגלה ברכב מתוצרתו המיובא לישראל, שלפיו היצרן מתחייב לעשות את כל אלה:
- (א) למסור ליבואן באופן מיידי מידע על תקלת בטיחות סדרתית שהתגלתה בייצור של רכב מתוצרתו המיובא לישראל;
- (ב) למסור ליבואן הוראות טכניות לתיקון תקלת הבטיחות הסדרתית;
- (ג) לספק ליבואן מוצרי תעבורה הנדרשים לצורך תיקון תקלת הבטיחות הסדרתית;
- (ד) לשאת בעלות הטיפול בתקלת הבטיחות הסדרתית כאמור בפסקאות משנה (א) עד (ג);
- (8) הוא המציא כתב התחייבות מטעמו לטפל בכל תקלת בטיחות סדרתית שתתגלה ברכב שהוא מתוצר המיובא על ידו בהתאם לכתב ההתחייבות שבפסקה (7), כפי שקבע השר;
- (9) הוא הוכיח קיומה של תשתית למתן שירותי תחזוקה לרכב, כפי שקבע השר;
- (10) הוא המציא אישור מרואה חשבון המעיד כי יש לו הון עצמי כפי שקבע השר, בהתאם לסוג הרכב שהוא מייבא.
36. מי שהתקיימו בו כל אלה זכאי לקבל רישיון יבואן רכב עקיף:
- (1) הוא תאגיד רשום כדין בישראל שאחד מבעלי העניין בו לפחות ומנהלו הכללי הם תושבי ישראל;

רישיון יבואן רכב עקיף

ד ב ר י ה ס ב ר

לכל רכב מתוצרתו המיובא לישראל ולהתחייב בעצמו לספק את מוצרי התעבורה לכל רכב כאמור, להמציא כתב התחייבות מאת יצרן הרכב לתת אחריות לכל רכב מתוצרתו המיובא לארץ ולהתחייב בעצמו לתת אחריות שלא תפחת מהיקף אחריות היצרן, להתחייב לטפל בתקלת בטיחות סדרתית, להוכיח קיומה של תשתית שירותי תחזוקה ולהמציא אישור מרואה החשבון המעיד כי יש לו הון עצמי כפי שקבע שר התחבורה.

סעיף 36 יבואן רכב עקיף הוא יבואן הקשור בהסכם עם סוכן מורשה של יצרן רכב במדינת חוץ. החוק

לצורך פתיחת ענף יבוא הרכב לתחרות והרחבת אפשרויות היבוא של רכב מחו"ל מוצע להסדיר במסגרת החוק שלושה סוגים של יבואנים מסחריים – יבואן רכב ישיר, יבואן רכב עקיף ויבואן רכב זעיר.

סעיף 35 יבואן רכב ישיר הוא יבואן הקשור בהסכם ישירות עם יצרן הרכב בחו"ל. החוק המוצע קובע כי כדי לקבל רישיון ליבואן רכב ישיר על המבקש להוכיח כי הוא תאגיד רשום כדין בישראל, להוכיח כי הוא התקשר עם יצרן רכב בהסכם בכתב למכירת רכב מתוצרתו, להמציא כתב התחייבות מאת יצרן הרכב לספק מוצרי תעבורה

- (2) הוא התקשר עם סוכן מורשה בהסכם בכתב למכירת רכב, כפי שקבע השר;
- (3) הוא המציא כתב התחייבות מטעמו לספק מוצרי תעבורה לרכב המיובא על ידו, כפי שקבע השר;
- (4) הוא המציא כתב התחייבות מאת סוכן מורשה לתת אחריות לרכב שהסוכן המורשה מכר לו שהוא מתוצר שאינו מיובא לישראל על ידי יבואן רכב ישר, כפי שקבע השר;
- (5) הוא המציא כתב התחייבות מטעמו לתת אחריות לרכב כאמור בפסקה (4), בהיקף שלא יפחת מן האחריות לפי אותה פסקה;
- (6) הוא המציא כתב התחייבות מאת סוכן מורשה לעניין טיפול בכל תקלת בטיחות סדרתית שתתגלה ברכב שהסוכן המורשה מכר לו שהוא מתוצר שאינו מיובא לישראל על ידי יבואן רכב ישר, שלפיו הסוכן המורשה מתחייב לעשות את כל אלה:
- (א) למסור ליבואן באופן מיידי מידע על תקלת בטיחות סדרתית שהתגלתה בייצור של רכב שהוא מכר ליבואן שהוא מתוצר שאינו מיובא לישראל על ידי יבואן רכב ישר;
- (ב) למסור ליבואן הוראות טכניות לתיקון תקלת הבטיחות הסדרתית;
- (ג) לספק ליבואן מוצרי תעבורה הנדרשים לצורך תיקון תקלת הבטיחות הסדרתית;
- (ד) לשאת בעלות הטיפול בתקלת הבטיחות הסדרתית כאמור בפסקאות משנה (א) עד (ג);
- (7) הוא המציא כתב התחייבות מטעמו לטפל בכל תקלת בטיחות סדרתית שתתגלה ברכב שהסוכן המורשה מכר לו שהוא מתוצר שאינו מיובא לישראל על ידי יבואן רכב ישר, בהתאם לכתב ההתחייבות שבפסקה (6), כפי שקבע השר;
- (8) הוא הוכיח קיומה של תשתית למתן שירותי תחזוקה לרכב, כפי שקבע השר;
- (9) הוא המציא אישור מרואה חשבון המעיד כי יש לו הון עצמי כפי שקבע השר בהתאם לסוג הרכב שהוא מייבא.
37. השר רשאי לקבוע כי מבקש או סוג של מבקשים יהיו זכאים לקבל רישיון יבואן רכב ישר או רישיון יבואן רכב עקיף, אף שלא מתקיים בהם תנאי מהתנאים לקבלת רישיון כאמור לפי סעיפים 35 או 36, אם מצא כי התנאי אינו מתאים בנסיבות העניין, ובלבד שקבע הוראות לשם שמירה על הבטיחות; אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מסמכות אחרת לתת פטור לפי כל דין.
38. (א) מי שהתקיימו בו כל אלה זכאי לקבל רישיון יבואן רכב זעיר:

פטור מהתנאים לקבלת רישיון

יבואן רכב זעיר

ד ב ר י ה ס ב ר

שקבע שר התחבורה ובהתאם לסוג הרכב שאותו הוא מייבא.

סעיף 37 החוק מסמיך את שר התחבורה לקבוע תנאים למתן פטור מעמידה בתנאים לקבלת רישיון ליבואן רכב ישר וליבואן רכב עקיף אם התנאי אינו מתאים בנסיבות העניין ובכפוף למתן הוראות לשם שמירה על הבטיחות.

סעיף 38 יבואן רכב זעיר הוא יבואן שהתקשר עם גורם במדינת חוץ שקבע שר התחבורה והוא מוגבל ליבוא של עד 20 כלי רכב בשנה. החוק המוצע

המוצע קובע כי כדי לקבל רישיון ליבואן רכב עקיף על המבקש להוכיח כי הוא תאגיד רשום כדין בישראל וכי הוא התקשר עם סוכן מורשה בהסכם בכתב למכירת רכב, להתחייב בעצמו לספק מוצרי תעבורה לרכב המיובא על ידו, להמציא התחייבות מאת הסוכן המורשה לתת אחריות לרכב שהסוכן המורשה מכר לו ומיובא על ידו ולהתחייב בעצמו לתת אחריות בהיקף שלא יפחת מן האחריות שנתן הסוכן המורשה, להתחייב לטפל בתקלת בטיחות סדרתית, להוכיח קיומה של תשתית שירותי תחזוקה ולהמציא אישור מרואה החשבון המעיד כי יש לו הון עצמי כפי

- (1) הוא עוסק מורשה תושב ישראל או תאגיד רשום כדין בישראל שאחד מבעלי העניין בו לפחות ומנהלו הכללי הם תושבי ישראל;
- (2) הוא התקשר בהסכם בכתב למכירת רכב, עם יצרן רכב במדינת חוץ, עם סוכן מורשה או עם גורם אחר שקבע השר;
- (3) הוא הוכיח קיומה של תשתית למתן שירותי תחזוקה לרכב כפי שקבע השר;
- (4) הוא המציא אישור מרואה חשבון המעיד כי יש לו הון עצמי כפי שקבע השר, בהתאם לסוג הרכב שהוא מייבא.
- (ב) בעל רישיון יבואן רכב זעיר רשאי לייבא עד 20 כלי רכב בשנה בלבד.

39. תחרות בתחום ייבוא רכב
בבואו לתת רישיון לפי סימן זה או לקבוע בו תנאים, ישקול המנהל, בין השאר, את תרומת מתן הרישיון לתחרות בתחום ייבוא הרכב ולרמת השירותים לציבור, בהתאם להוראות שקבע השר לעניין זה לאחר התייעצות עם הממונה על הגבלים עסקיים.

סימן ג': חובות יבואן רכב מסחרי

40. שירותי תחזוקה
(א) יבואן רכב ישיר ייתן שירותי תחזוקה לכל רכב שהוא מתוצר המיובא על ידו כפי שקבע השר.

(ב) יבואן רכב עקיף ייתן שירותי תחזוקה לרכב המיובא על ידו.

41. אספקת מוצרי תעבורה
(א) יבואן רכב ישיר ויבואן רכב עקיף ימכרו מוצרי תעבורה לרכב לצורך תחזוקת הרכב ושמירה על תקינותו, כפי שקבע השר.

(ב) לא יספקו יבואן רכב ישיר ויבואן רכב עקיף, מוצר תעבורה של דגם רכב שיובא על ידו, בפרק זמן העולה על 7 ימי עבודה מיום קבלת ההזמנה.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב) יבואן רכב ישיר ויבואן רכב עקיף רשאים לספק מוצר תעבורה ללקוח בתוך 14 ימי עבודה מיום ההזמנה ובלבד שהוכיחו כי נקטו בכל האמצעים הדרושים להזמנת מוצר התעבורה מכל מקור שממנו ניתן להשיגו באותה עת, ושלא היתה להם שליטה על העיכוב באספקה.

42. מתן אחריות
(א) יבואן רכב ישיר ייתן אחריות לכל רכב שהוא מתוצר המיובא על ידו כפי שקבע השר.

(ב) יבואן רכב עקיף ייתן אחריות לכל רכב המיובא על ידו שהוא מתוצר שאינו מיובא על ידי יבואן רכב ישיר כפי שקבע השר.

(ג) לא יתנה יבואן רכב ישיר ויבואן רכב עקיף את תוקפה של האחריות בכך שהרכב יוטפל במוסך שירות של היבואן או בשימוש במוצר תעבורה מסוים, כפי שקבע השר.

ד ב ר י ה ס ב ר

הרישיון לתחרות בתחום ייבוא הרכב, בהתאם להוראות שקבע שר התחבורה לעניין זה ובהתייעצות עם הממונה על ההגבלים העסקיים.

סימן ג': חובות יבואן רכב מסחרי

סעיפים החוק המוצע מטיל חובות על יבואן רכב ישיר **40 עד 42** או עקיף במטרה להבטיח את תקינות הרכב לאורך השנים. על יבואן רכב ישיר או עקיף להבטיח מתן שירותי תחזוקה לרכב, למכור מוצרי תעבורה של דגם הרכב שאותו הוא מייבא ולתת לקונה אחריות לפעולתו התקינה של הרכב.

קובע כי כדי לקבל רישיון ליבואן רכב זעיר על המבקש להיות עוסק מורשה תושב ישראל או תאגיד רשום כדין בישראל, להוכיח כי הוא התקשר בהסכם בכתב למכירת רכב עם יצרן רכב או עם סוכן מורשה או עם גורם אחר שקבע השר, להוכיח קיומה של תשתית שירותי תחזוקה ולהמציא אישור מרואה חשבון המעיד כי יש לו הון עצמי כפי שקבע השר ובהתאם לסוג הרכב שאותו הוא מייבא. כמו כן החוק המוצע אוסר על יבואן רכב זעיר לייבא יותר מעשרים כלי רכב בשנה.

סעיף 39 החוק המוצע מסמיך את המנהל לקבוע ברישיון תנאים, בין השאר, בהתחשב בתרומת מתן

טיפול בתקלת
בטיחות סדרתית
ברכב מיובא

43. (א) יבואן רכב ישיר יטפל במוסכי השירות שלו בכל תקלת בטיחות סדרתית בכל רכב שיובא לישראל, שהוא מתוצר שגם הוא מייבא.

(ב) נודע ליבואן רכב ישיר על אודות תקלת בטיחות סדרתית בייצורו של רכב מתוצר שמיובא על ידו –

(1) יודיע על תקלת הבטיחות הסדרתית למנהל ולבעליהם של כל כלי הרכב הרשומים בישראל שיובאו על ידו שהתקלה שהתגלתה נוגעת אליהם;

(2) יפרסם הודעה לציבור על תקלת בטיחות סדרתית כפי שקבע השר;

(3) יזמין את בעלי כלי הרכב שיובאו על ידו שהתקלה שהתגלתה נוגעת אליהם, למוסכי השירות שלו לשם תיקון התקלה, כפי שקבע השר.

(ג) המנהל יודיע על קיומה של תקלת בטיחות סדרתית לכל יבואן רכב עקיף, יבואן רכב זעיר ומייבא אישי של רכב לפי סעיף 31, שייבאו רכב שיובאו רכב ישיר הודיע למנהל שהתגלתה תקלה כאמור הנוגעת אליו, ולמייבא האישי של רכב יודיע גם כי עליו להגיע למוסכי השירות של היבואן הישיר לשם תיקון התקלה.

(ד) נודע ליבואן רכב עקיף על אודות תקלת בטיחות סדרתית בייצורו של רכב המיובא על ידו –

(1) שהוא רכב מתוצר המיובא על ידי יבואן רכב ישיר – יפרסם הודעה לציבור, כפי שקבע השר, ויזמין את בעלי כלי הרכב שיובאו על ידו שהתקלה שהתגלתה נוגעת אליהם, למוסכי השירות של היבואן הישיר לשם תיקון התקלה כפי שקבע השר; ואולם אם הוכיח למנהל כי הוא בעל יכולת מקצועית, ציוד ומוצרי תעבורה הנדרשים לטיפול בתקלת בטיחות סדרתית שהתגלתה ברכב שהוא ייבא, רשאי הוא לטפל בתקלה במוסכי השירות שלו;

(2) שאינו מתוצר המיובא על ידי יבואן רכב ישיר – יפרסם הודעה לציבור כפי שקבע השר, יודיע על כך למנהל ולבעליהם של כל כלי הרכב הרשומים בישראל שיובאו על ידו שהתקלה שהתגלתה נוגעת אליהם, ויפנה אותם לקבלת שירות בהתאם להוראות שקבע השר.

(ה) נודע ליבואן רכב זעיר על אודות תקלת בטיחות סדרתית בייצורו של רכב המיובא על ידו, יפרסם הודעה לציבור כפי שקבע השר, ויפנה את בעלי כלי הרכב שיובאו על ידו שהתקלה שהתגלתה נוגעת אליהם, למוסכי השירות של היבואן הישיר לשם תיקון התקלה כפי שקבע השר.

תשלום בעבור
עלויות נלוות

44. (א) לשם ביצוע חובתו לפי סעיפים 42(א) ו-43(א) (בסעיף זה – מתן השירות), רשאי יבואן רכב ישיר לדרוש מהיבואן העקיף או הזעיר אשר ייבא את הרכב אשר לו ניתן השירות (בסעיף זה – היבואן האחר), תשלום סביר בעד עלויות נלוות שאינן מכוסות בהתחייבויות היצרן לפי סעיף 5(5) ו-7).

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 44 החוק מחייב יבואן רכב ישיר לטפל בתקלות בטיחות סדרתית ולתת אחריות לכל כלי הרכב מתוצר שהוא מייבא. בהתאמה מותנה קבלת רישיון היבואן בהתחייבות היצרן לשאת בעלויות הכרוכות במתן השירותים כאמור. עם זאת ייתכן כי לשם מתן השירותים יהיו ליבואן הישיר עלויות נלוות שאינן מכוסות על ידי היצרן. לפיכך מוצע לאפשר ליבואן לדרוש תשלום סביר

סעיף 43 החוק המוצע מחייב יבואן רכב ישיר לטפל במוסכי השירות שלו בכל תקלת בטיחות סדרתית בכל רכב שיובא לישראל שהוא מתוצר שגם הוא מייבא. החוק מחייב את כלל היבואנים להודיע לבעלי כלי הרכב שיובאו על ידם, על אודות תקלת בטיחות סדרתית לפרסם על כך הודעה בעיתון ולהזמין או להפנות למוסכים לצורך טיפול ברכב.

(ב) באין הסכמה בין יבואן הרכב הישיר ליבואן האחר על התשלום לפי סעיף קטן (א), רשאי השר, באישור שר האוצר או מי שהוא הסמיכו לכך, להורות על התשלום שישלם היבואן האחר ליבואן הרכב הישיר בהתאם לסעיף קטן (א) בהתבסס על העלות, וכן רשאי הוא לתת כל הוראה אחרת כפי שיראה לנכון בנסיבות העניין, לרבות בדבר תשלומים חלקיים; הוראת השר לפי סעיף קטן זה תינתן בתוך זמן סביר בהתחשב בנסיבות העניין; בסעיף קטן זה, "השר" – לרבות מי שהשר הסמיכו לכך.

(ג) אין בהעדרה של הסכמה בין יבואן הרכב הישיר ליבואן האחר על התשלום כאמור בסעיף קטן (א) כדי למנוע או לעכב את מתן השירות בידי היבואן הישיר.

(ד) הרואה את עצמו נפגע מהחלטת השר לפי סעיף קטן (ב), רשאי לעתור לבית משפט לעניינים מינהליים.

(ה) השר רשאי לקבוע הוראות בדבר דרכי החישוב של התשלום לפי סעיף זה ומרכיביו, והוראות בדבר הצמדת התשלום האמור למדד המחירים לצרכן.

45. (א) יבואן רכב מסחרי לא יכתיב למוסך ולא ימליץ לו לגבי שימוש של המוסך במוצרי תעבורה שלא נרכשו ממנו, ולא יתערב בכל דרך אחרת בשימוש כאמור.

(ב) יבואן רכב ישיר לא יתערב בכל דרך שהיא ביבוא רכב בידי יבואן מסחרי אחר.

46. (א) יבואן רכב ישיר ויבואן רכב עקיף ימסרו, לבקשת מוסך או גורם אחר, מידע הנדרש לשם טיפול ותחזוקה של רכב המיובא על ידם, לרבות מידע טכני, ומידע על ציוד והכשרת בעלי מקצוע.

(ב) אין באמור בסעיף קטן (א) כדי למנוע מיבואן הרכב לדרוש תשלום סביר בעבור מסירת המידע.

47. (א) יבואן רכב ישיר ויבואן רכב עקיף ידווחו למנהל בכתב על עניינים אלה:

(1) תקלת בטיחות סדרתית שהתגלתה בייצור רכב שייבאו והוראות לתיקון הרכב שהביא לידיעתם יצרן הרכב במדינת החוץ, כפי שקבע השר;

(2) סיום התקשרותם עם יצרן הרכב במדינת החוץ או עם סוכן מורשה, לפי העניין, כפי שקבע השר;

(3) ירידה בהונם העצמי, אם פחת מההון העצמי שקבע השר, וזאת בתוך שבעה ימים;

(4) התרחשות אירוע אשר עלול לגרום לפגיעה באיתנות הכלכלית שלהם, לרבות תכנית פעולה לשמירה על האיתנות כאמור כפי שקבע השר.

(ב) השר יקבע הוראות לעניין תדירות הדיווח לפי סעיף זה והפרטים שיכללו בו.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 46 החוק המוצע מחייב יבואן רכב ישיר ויבואן רכב עקיף למסור מידע הנדרש לשם טיפול ותחזוקת הרכב המיובא על ידם.

סעיף 47 החוק המוצע מטיל על יבואן רכב ישיר ויבואן רכב עקיף חובת דיווח למנהל, בתדירות שיקבע שר התחבורה, בכל הנוגע לתקלות בטיחות סדרתית שהתגלו בייצור הרכב ובדבר הוראות לתיקונם, סיום התקשרות עם יצרן הרכב או עם סוכן מורשה, ירידה בהון עצמי או על כל אירוע אשר עלול לגרום לפגיעה באיתנות הכלכלית שלו.

בעד העלויות הנוספות שאינן מכוסות בהתחייבויות היצרן ולקבוע מנגנון לקביעת גובה התשלום בהעדר הסכמה בין הצדדים.

סעיף 45 החוק המוצע אוסר על יבואן מסחרי להכתיב, להמליץ או להתערב בדרך אחרת בשימוש שעשה מוסך במוצרי תעבורה שלא נרכשו מהיבואן או להתערב בכל דרך ביבוא רכב בידי יבואן מסחרי אחר.

48. יבואן רכב מסחרי לא ייבא רכב בלא רישיון ייבוא או בניגוד לתנאיו.
ייבוא רכב בלא רישיון ייבוא או בניגוד לתנאיו
49. יבואן רכב עקיף לא ייבא ולא ישווק רכב שנרשם על שם סוכן מורשה אלא אם כן התקיימו ברכב כל אלה:
רכב עקיף על ידי יבואן רכב עקיף
- (1) טרם חלפו 12 חודשים ממועד ייצורו של הרכב;
(2) מספר הקילומטרים שהרכב נסע, כפי שמופיע במד הנסועה ברכב, אינו עולה על המספר שקבע השר.
50. יבואן רכב זעיר לא ייבא ולא ימכור רכב שחלפו 12 חודשים ממועד ייצורו.
ייבוא על ידי יבואן רכב זעיר
51. (א) יבואן רכב שיש לו מוסכי שירות יפרסם את התנאים לצורך התקשרותו עם מוסך מתמחה כפי שקבע השר.
(ב) יבואן רכב שיש לו מוסכי שירות יפרסם את רשימת מוסכי השירות שלו, ידווח למנהל על ביטול הסכם עם מוסך שירות ויעדכן את דבר הביטול ברשימה.
הכרה במוסך שירות של יבואן
52. לא יתנה יבואן רכב מסחרי את התקשרותו עם מוסך מתמחה בתנאי מן התנאים האלה:
(1) תיקון רכב במוצרי תעבורה מסוימים בלבד, למעט במקרים כפי שקבע השר;
(2) מתן שירות לרכבי היבואן בלבד;
(3) הטלת מגבלה על מחיר השירות לרכב שהמוסך נותן, למעט המחיר המרבי על טיפול ברכב בתקופת אחריות.
התקשרות יבואן רכב מסחרי עם מוסך מתמחה
- סימן ד': מועצה מייעצת ליבוא רכב ולשיווק**
53. (א) השר ימנה מועצה שתפקידה ליעץ למנהל, וחבריה הם:
(1) שלושה עובדים של המשרד;
(2) שני חברים שהם בעלי מומחיות בתחום הרכב והם עובדי מעבדה מוסמכת;
(3) שני נציגי ציבור.
מועצה מייעצת ליבוא רכב ולשיווק
- (ב) השר ימנה את אחד מהחברים המנויים בפסקה (1) ליושב ראש המועצה וחבר נוסף מאלה האמורים באותה פסקה לממלא מקומו.
(ג) חברי המועצה יתמנו לתקופה של שלוש שנים וניתן לשוב ולמנותם.

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 48 החוק המוצע אוסר על ייבוא רכב בלא רישיון ייבוא או בניגוד לתנאיו.
החוק המוצע מחייב את היבואן לפרסם את 51 ו-52 התנאים להתקשרות עם מוסך מתמחה ולדווח למנהל באשר ההתקשרות עם המוסך הסתיימה.
כמו כן, נאסר על יבואן רכב מסחרי להתנות את ההתקשרות עם המוסך בתיקון רכב במוצרי תעבורה מסוימים בלבד, במתן שירות לרכב היבואן בלבד ובהטלת מגבלה על מחיר השירות לרכב למעט במחיר המרבי על טיפול ברכב בתקופת אחריות.
- סעיף 49 החוק המוצע אוסר על יבואן רכב עקיף לייבא או למכור רכב שנרשם על שם סוכן מורשה אלא אם טרם חלפה שנה ממועד ייצורו של הרכב ומספר הקילומטרים המופיע במד הנסועה אינו עולה על המספר שקבע שר התחבורה.
- סעיף 50 החוק המוצע אוסר על יבואן רכב זעיר לייבא או למכור רכב אלא אם כן חלפה שנה ממועד ייצורו של הרכב.
- סעיף 53 החוק המוצע מסמיך את שר התחבורה למנות מועצה מייעצת ליבוא רכב והסחר בו, שחברים בה עובדי המשרד, נציגי מעבדה מוסמכים לרכב ונציגי ציבור.

- סמכויות המועצה המייעצת 54. (א) המועצה תייעץ למנהל בעניינים אלה:
- (1) סירוב לתת רישיון יבואן רכב, התלייתו ביטולו או סירוב לחדשו;
- (2) חובות משווק רכב לפי סעיפים 65 עד 74.
- (ב) המועצה תדון בתלונות שיוגשו למנהל נגד יבואן או מורשהו של יבואן בכל הנוגע להוראות חוק זה.
- סדרי הדיון במועצה 55. (א) יושב ראש המועצה יקבע את מועד הישיבות, מקומן, סדר יומן וסדרי הדיון לכל עניין.
- (ב) המלצות המועצה יתקבלו ברוב קולות הנוכחים בישיבה ובלבד שנכחו בישיבה לפחות שלושה חברים וביניהם נציג מכל אחד מהנציגים המפורטים בפסקאות (1) עד (3) שבסעיף 53.
- (ג) המועצה רשאית למנות מבין חבריה ועדות משנה לכל עניין הנוגע לתפקידיה לפי חוק זה (להלן – ועדות מקצועיות).
- (ד) המועצה רשאית להזמין לישיבותיה הנוגעות למילוי תפקידיה לפי סעיף 54(א) את נציגי היבואנים, ובלבד שיוזמנו נציגים של היבואנים הישירים והיבואנים העקיפים.

סימן ה': תיווך ביבוא רכב

- רישיון לתיווך ביבוא רכב 56. מי שנתקיימו בו כל אלה זכאי לקבל רישיון לתיווך ביבוא רכב:
- (1) הוא עוסק מורשה תושב ישראל או תאגיד רשום כדין שאחד מבעלי העניין בו לפחות ומנהלו הכללי הם תושבי ישראל;
- (2) הוא עמד בהצלחה בבחינות עיוניות שקבע השר.
- הוראות מקצועיות 57. המנהל רשאי ליתן הוראות מקצועיות והוראות הנוגעות לדרכי פעולתו של מתווך ביבוא רכב כדי להבטיח רמה מקצועית נאותה והתנהלות תקינה של עבודתו.
- הסכם תיווך בכתב 58. (א) מתווך ביבוא רכב יתקשר בהסכם תיווך בכתב עם מייבא הרכב (להלן – המייבא), שיכלול את כל הפרטים האלה: סוג הרכב, תיאור הרכב, שנת הייצור של הרכב, שירותי תחזוקה לרכב בישראל, מועד אספקת הרכב, אחריות המתווך כלפי המייבא, מחיר הרכב במדינה שממנה מיובא הרכב, דמי התיווך, פרטיו של המתווך ומספר רישונו.
- (ב) העתק של הסכם התיווך יימסר למייבא עם כריתתו.
- (ג) השר רשאי לקבוע פרטים נוספים שייכללו בהסכם לפי סעיף זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיפים החוק המוצע מסמך את המועצה המייעצת 54 ו-55 לייעץ לרשות בעניין סירוב לתת רישיון יבואן רכב, התלייתו ביטולו או סירוב לחדשו וכל הנוגע לחובות משווק רכב חדש לפי סעיפים 65 עד 74 וכן בתלונות שיוגשו למנהל נגד יבואן או מורשהו של יבואן בכל הנוגע להוראות חוק זה וכן קובע את סדרי עבודת הוועדה.

סימן ה': תיווך ביבוא רכב

תופעת הייבוא המסחרי במסווה של ייבוא אישי ותופעת העלמות המס.

סעיף 56 החוק המוצע קובע כי כדי לקבל רישיון לתיווך לייבוא על המבקש להוכיח כי הוא עוסק מורשה תושב ישראל או תאגיד רשום כדין וכי הוא עבר בהצלחה את הבחינות העיוניות שקבע שר התחבורה.

סעיף 57 החוק המוצע מסמך את המנהל לתת הוראות מקצועיות והוראות הנוגעות לדרכי פעולתו של מתווך ביבוא רכב כדי להבטיח רמה מקצועית נאותה והתנהלות תקינה של עבודתו.

סעיף 58 החוק המוצע קובע כי מתווך ביבוא רכב יתקשר בהסכם תיווך בכתב עם מייבא הרכב

העיסוק ביבוא רכב הוא עיסוק מורכב המחייב מומחיות וניסיון. מוצע להסדיר את העיסוק בתיווך לייבוא רכב כדי לאפשר לאדם המבקש לייבא רכב לשימוש האישי להסתייע באדם מקצועי אך גם לתת את ההגנה הנדרשת על אינטרסים צרכניים כמו גם ניסיון להתגבר על

59. מתווך בייבוא רכב לא יתווך בייבוא רכב –

- (1) שלא מתקיימים לגביו התנאים למתן רישיון ייבוא לפי סעיף 31(1) עד (4);
(2) הנמצא כבר בנמל בישראל או במחסן רשוי כהגדרתו בפקודת המכס¹².

60. המתווך ימסור למייבא, בכתב, מידע לגבי הרכב שהוא תיווך בייבואו, בעניינים אלה: מסירת מידע

- (1) סוגי הבעלים הקודמים של הרכב;
(2) מצבו המכני של הרכב ונוק מהותי שנגרם לרכב כפי שקבע השר;
(3) מספר הקילומטרים שהרכב נסע ממועד ייצורו;
(4) שנת הייצור של הרכב ומועד רישומו לראשונה במדינת חוץ;
(5) תקלות בטיחות סדרתיות;
(6) הגורם שממנו נרכש הרכב ומענו.

61. מתווך בייבוא רכב לא יהיה צד להסכם לרכישת רכב בין המייבא למוכר הרכב במדינת החוץ.
הגבלות לעניין הסכם לרכישת רכב

62. מתווך בייבוא רכב לא ישלם בעבור הרכב המיובא, לא יקבל מהמייבא תמורה בעבור רכישת הרכב או בעבור תשלום המס בעדו, ולא יעביר למוכר הרכב במדינת החוץ תמורה בכסף או בשווה כסף בעבור רכישת הרכב.
הגבלות לעניין תשלום בעבור הרכב

63. מתווך בייבוא רכב יקבל מהמייבא דמי תיווך בסכום שאינו עולה על הסכום שנקבע בהסכם.
דמי תיווך

64. מתווך בייבוא רכב לא יפרסם בישראל רכב הנמצא במדינת חוץ שמיועד למכירה.
איסור פרסום

פרק ה': חובות משווק רכב

65. לא ימכור אדם רכב חדש ולא ישווק אותו אלא אם כן הוא משווק רכב.
מכירה ושיווק של רכב חדש

66. משווק רכב לא ימכור רכב אשר אינו עומד בהוראות כל דין לעניין בטיחות הרכב והגנה על הסביבה, לרבות הוראות לפי פקודת התעבורה.
מכירת רכב שלא כדין

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיפים החוק המוצע קובע רשימה של איסורים 61 עד 64 המוטלים על המתווך שמטרתן להבטיח כי המתווך אינו מייבא את הרכב בעצמו לצורך שיווקו וכדי להגן על הצרכן, וביניהן האיסור להיות צד להסכם רכישת הרכב, איסור על תשלום בעבור הרכב המיובא או קבלת תמורה מהמייבא בעבור רכישת הרכב, איסור על קבלת דמי תיווך מעבר לסכום שנקבע בהסכם והאיסור על פרסום רכב במדינת חוץ המיועד למכירה.

פרק ה': חובות משווק רכב

סעיף 65 החוק המוצע מסדיר את התנאים למכירה ושיווק של רכב חדש. החוק קובע איסור שלפיו לא ימכור אדם רכב חדש אלא אם כן הוא משווק רכב.

סעיפים החוק המוצע מסדיר היבטים צרכניים במכירת 66 עד 69 רכב חדש וקובע רשימה של חובות ואיסורים החלים על משווק רכב חדש. החוק אוסר על משווק רכב למכור רכב שמתקיים לגביו חשש לפגיעה

שיכלול את כל הפרטים האלה: סוג הרכב, תיאור הרכב, שנת הייצור של הרכב, שירותי תחזוקה לרכב בישראל, מועד אספקת הרכב, אחריות המתווך כלפי המייבא, מחיר הרכב במדינה שממנה מייבא הרכב, דמי התיווך, פרטיו של המתווך ומספר רישונו.

סעיף 59 החוק המוצע אוסר על מתווך בייבוא רכב לתווך בייבוא רכב אם אינו עומד בתנאי רישיון ייבוא לפי סעיף 31(1) עד (4) או אם הרכב כבר נמצא בנמל בישראל או במחסן רשוי כהגדרתו בפקודת המכס.

סעיף 60 החוק המוצע קובע שמתווך לייבוא רכב ימסור למייבא מידע לגבי רכב שהוא תיווך ביבואו בכל הנוגע לבעלים הקודמים של הרכב, מצבו המכני של הרכב ונוק מהותי שנגרם לרכב, מספר הקילומטרים שאותם נסע הרכב ממועד ייצורו, שנת ייצור הרכב ומועד רישום הרכב במדינת חוץ, תקלות בטיחות סדרתיות, הגורם שממנו נרכש הרכב וכתובתו.

¹² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39.

- הבטחת כספי הקונה 67. על אף האמור בכל חוזה מכר, משווק רכב המוכר רכב לקונה וטרם העביר לו את הבעלות ברכב, לא יקבל מהקונה סכום העולה על 20 אחוזים ממחיר הרכב, אלא אם כן הבטיח, באחת הדרכים המפורטות להלן, את החזרתו של כל סכום ששילם לו הקונה על חשבון רכישת הרכב במקרה שמשווק הרכב לא יוכל להעביר לקונה את הבעלות או זכות אחרת ברכב עקב קשיים כלכליים של משווק הרכב, ויידע את הקונה על כך:
- (1) מסר לקונה ערבות בנקאית; השר רשאי לקבוע את נוסח הערבות הבנקאית;
- (2) ביטח את עצמו אצל מבטח כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981¹⁵, שאישר לעניין זה המפקח על הביטוח, הקונה צוין כמוטב על פי פוליסת הביטוח ודמי הביטוח שולמו מראש.
68. (א) משווק רכב יתאר תיאור מלא ונכון של כלי רכב ושל מוצרי תעבורה שהוא משווק. (ב) יראו משווק רכב כאילו מילא אחר הוראות סעיף קטן (א), אם הוכיח כי תיאר את הרכב או את מוצר התעבורה כפי שתיאר אותו היצרן.
69. מורשה למכירת רכב לא ימכור רכב אלא אם כן טופס הזמנת הרכב וחווה הרכישה אושרו בכתב בידי יבואן רכב מסחרי או יצרן רכב, לפי העניין.
70. מתן מידע לרוכש רכב משווק רכב ימסור לקונה הוראות שימוש בכתב בשפה העברית ורשימת מוסכים למתן שירותי תחזוקה לרכב מטעמו, ואולם משווק רכב שהוא יבואן שייבא מספר קטן של כלי רכב מדגם מסוים, רשאי למסור לרוכש הרכב הוראות שימוש בכתב בשפה האנגלית במקום בשפה העברית, כפי שקבע השר.
71. משווק רכב יתקשר בהסכם לרכישת רכב, בכתב, עם הקונה שיכלול את כל הפרטים האלה: הגורם שממנו קנה היבואן את הרכב ומקום מושבו, מקום ייצור הרכב, מחיר הרכב, תנאי רכישת הרכב ומועד הספקתו ואחריות משווק הרכב כלפי הקונה; העתק ההסכם יימסר לקונה עם חתימתו.
72. משווק רכב ירשום את הרכב על שם הקונה בטרם מסירתו לקונה.
73. (א) משווק רכב לא ימכור רכב בלי למסור לידי הקונה תעודת אחריות לרכב ולחלקיו. (ב) משווק רכב המציע תקופת אחריות נוספת מעבר לתקופת האחריות שנקבעה לפי חוק זה, יפרט את תנאיה ויציג את מחירה בנפרד ממחיר רכישת הרכב ולא יתנה את רכישת הרכב ברכישת אחריות נוספת כאמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 71 החוק המוצע מחייב את מוכר הרכב להתקשר בהסכם בכתב לרכישת רכב לכלול בהסכם הרכישה פרטים לגבי מקום ייצור הרכב, הגורם שממנו רכש היבואן את הרכב ומקום מושבו, תנאי רכישת הרכב, מחירו, מועד הספקתו, ואחריות המוכר כלפי הקונה; העתק החווה יימסר לקונה עם חתימתו.

סעיפים 72 ו-73 החוק המוצע מחייב את משווק הרכב לרשום את הרכב על שם הקונה בטרם מסירת הרכב לקונה ולמסור תעודת אחריות לרכב ולחלקיו. אם משווק הרכב מציע תקופת אחריות נוספת מעבר לכתוב בתקנות, עליו לפרט את תנאיה, להציג את מחירה בנפרד ממחיר הרכב ואסור לו להתנות את מכירת הרכב ברכישת האחריות הנוספת.

בבטיחות, בהגנת הסביבה ובהגנת הצרכן, למסור תיאור מלא ונכון של הרכב או של מוצר התעבורה. החוק אוסר על מורשה למכירת רכב למכור רכב שטופס ההזמנה וחווה הרכישה לא אושרו על ידי יבואן הרכב המסחרי או על ידי יצרן הרכב.

במטרה להגן על כספי הקונה מוצע כי לא יקבל משווק רכב מהקונה סכום העולה על 20 אחוזים ממחיר הרכב אלא אם כן מסר לקונה ערבות בנקאית או ביטח את עצמו וצוין את הקונה כמוטב. יצוין כי ביטוח כאמור אינו זמין כיום אך מוצע להשאיר את אפשרות הביטוח כאופציה אם תהיה זמינה ומשתלמת.

סעיף 70 החוק המוצע מחייב את משווק הרכב לתת לקונה הוראות שימוש ורשימת מוסכים למתן שירותי תחזוקה מטעם מוכר הרכב.

¹⁵ ס"ח התשמ"ח, עמ' 208.

74. משווק רכב ידווח לקונה על כל נזק שנגרם לרכב לפני מסירתו לקונה, כפי שקבע הש"ר נזק שנגרם לרכב לפני מסירתו לקונה

פרק ו': קניית רכב מיבואן ומכירתו דרך עיסוק

75. מי שנתקיימו בו כל אלה זכאי לקבל רישיון לקניית רכב מיבואן ומכירתו דרך עיסוק: רישיון סוחר ברכב מיבואן

(1) לרשותו מקום מתאים לניהול עסקו ולחניית כלי הרכב שהוא מוכר;

(2) הוא המציא אישור מרואה חשבון המעיד כי יש לו הון עצמי, כפי שקבע הש"ר לגבי סוג הרכב שהוא מוכר.

76. על סוחר ברכב מיבואן יחולו החובות הקבועות בסעיפים 67, 68 ו-70 עד 74, בשינויים המחויבים. החלת חובות על סוחר ברכב מיבואן

77. סוחר ברכב מיבואן לא ימכור רכב שחלפו יותר מ-12 חודשים ממועד ייצורו, אם טרם נרשם הרכב על שמו או על שם מי שקנה ממנו את הרכב. רישום רכב על שם סוחר ברכב מיבואן או על שם קונה

78. (א) סוחר ברכב מיבואן יגיש למנהל מדי שנה אישור רואה חשבון המבוסס על דוחות כספיים מבוקרים לגבי השנה הקודמת, כי יש לו הון עצמי כאמור בסעיף 75(2). כפי שקבע הש"ר חובת דיווח בנושא הון עצמי

(ב) פחת ההון העצמי של סוחר ברכב מיבואן מההון העצמי שנקבע לפי סעיף 75(2), ידווח על כך למנהל בכתב בתוך שבעה ימים.

פרק ז': ייצור מוצרי תעבורה

סימן א': רישיון לייצור מוצרי תעבורה

79. מי שנתקיימו בו כל אלה, זכאי לקבל רישיון לייצור מוצרי תעבורה: רישיון לייצור מוצרי תעבורה

(1) הוא תושב ישראל או תאגיד רשום כדין בישראל שאחד מבעלי העניין בו לפחות ומנהלו הכללי הם תושבי ישראל;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 74 החוק המוצע מטיל חובה על משווק רכב לדווח לקונה על נזק שנגרם לרכב בטרם יימסר לקונה. קיום הסכם בכתב ומסירת תעודת ביטוח, תעודת אחריות לרכב, הוראות שימוש ברכב ורשימת מוסכים למתן שירותי תחזוקה.

סעיף 77 החוק המוצע אוסר על סוחר ברכב מיבואן למכור רכב שחלפה למעלה משנה ממועד ייצורו וטרם נרשם על שמו או על שם מי שקנה ממנו את הרכב.

סעיף 78 החוק המוצע מטיל על סוחר ברכב מיבואן חובת דיווח בנושא ההון העצמי הנדרש ממנו לפי חוק זה.

פרק ז': ייצור מוצרי תעבורה

כללי פרק זה עוסק בייצור מוצרי תעבורה בישראל בייבוא מוצרי תעבורה ממדינות חוץ ובשיווקם בישראל.

השינוי המרכזי בכל הנוגע למוצרי תעבורה הוא צמצום הרגולציה על הייבוא והסחר במוצרי תעבורה והחלתו רק על מוצרי תעבורה שיש להם מפרט או על מוצרי תעבורה ששר התחבורה קבע כי יש להם השפעה על הבטיחות. בהתאמה יהיה הסחר במוצרי תעבורה שאין לגביהם מפרט או שאין להם השפעה על הבטיחות חופשי ולא יחולו עליהם מגבלות מכוח חוק זה. כמו כן בוטלו

סעיף 75 החוק המוצע קובע תנאים אשר אם התקיימו כולם זכאי המבקש לקבל רישיון לקניית רכב חדש ומכירתו דרך עיסוק כדלהלן:

פרק ו': קניית רכב מיבואן ומכירתו דרך עיסוק

כללי סוחרי רכב העוסקים במכירת רכב משומש משווקים גם רכב חדש שנקנה מיבואן רכב ולא נעשה בו שימוש. מוצע להסדיר שירות זה כדי להבטיח את איתנותו הכלכלית של העוסק במכירת רכב חדש וכן כדי להגן על הצרכן ולהבטיח שהתחייבויות היבואן שממנו נקנה הרכב יעברו אליו באופן מלא.

סעיף 75 החוק המוצע קובע תנאים אשר אם התקיימו כולם זכאי המבקש לקבל רישיון לקניית רכב חדש ומכירתו דרך עיסוק כדלהלן:

(1) לרשותו מקום מתאים לניהול עסקו ולחניית כלי רכב שהוא מוכר;

(2) הוא המציא אישור מרואה חשבון המעיד על הון עצמי כפי שקבע שר התחבורה.

סעיף 76 החוק המוצע מטיל חובות על סוחר ברכב מיבואן, שעיקריהן: תיאור הרכב באופן מלא ונכון, דיווח על נזק שנגרם לרכב לפני מסירתו ללקוח,

- (2) לרשותו מקום, מבנה וציוד המתאימים לייצור מוצרי התעבורה שאותם הוא מבקש לייצר ולאחסונם, כפי שקבע השר;
- (3) לרשותו איש מקצוע שהוא בעל ידע וניסיון בתחום הייצור שבו הוא מבקש לעסוק ובעל הכשרה מתאימה בתחום הרכב כפי שקבע השר, הנוכח בשעות מתן השירות לציבור, וכן ממלא מקום העומד באותם תנאים;
- (4) הוא הציג הסכם שנתי עם מעבדה מוסמכת לפיקוח על ייצור מוצרי התעבורה במפעל הייצור;
- (5) הוא הציג למנהל הסדרי פיקוח פנימיים וחיצוניים הולמים על עבודת הייצור המתבצעת במפעל, להנחת דעתו של המנהל, בין השאר כדי להבטיח את התאמת הייצור הסדרתי של מוצר התעבורה לאבטיפוס של מוצר התעבורה.

סימן ב': אישור לייצור מוצר תעבורה

80. חובת קבלת אישור לייצור מוצר תעבורה
חובת קבלת אישור לייצור מוצר תעבורה
- לא ייצר אדם מוצר תעבורה אלא אם כן קיבל אישור לייצור מוצר התעבורה לפי הוראות סימן זה, ובהתאם לתנאי האישור ולהוראות לפי חוק זה.
81. אישור לייצור מוצר תעבורה במפעל
- (א) מי שנתקיימו בו כל אלה זכאי לקבל אישור לייצור מוצר תעבורה:
- (1) הוא בעל רישיון לייצור מוצרי תעבורה לפי סעיף 79;
- (2) הוא הציג למנהל אישור ממעבדה מוסמכת כי האבטיפוס של מוצר התעבורה שאותו הוא מבקש לייצר במפעל הייצור עומד בדרישות של מפרט, בדרישות של טיב ואיכות ובכל דרישה אחרת שקבע השר;
- (3) הוא הציג תכנית לייצור מוצר התעבורה שאותו הוא מבקש לייצר במפעל הייצור, שאושרה על ידי מעבדה מוסמכת לרכב.
- (ב) המנהל יציין ברישיון הייצור את הסוג של מוצר התעבורה שאותו רשאי בעל רישיון הייצור לייצר במפעל הייצור.

ד ב ר י ה ס ב ר

- (1) לרשותו מקום, מבנה ציוד והיקף כוח אדם מתאימים לייצור מוצרי תעבורה ולאחסונם;
- (2) הוא מעסיק איש מקצוע שיש לו ידע וניסיון בתחום ייצור מוצרי התעבורה והוא בעל הכשרה מתאימה בתחום הרכב;
- (3) הוא הציג הסכם שנתי עם מעבדה מוסמכת לרכב, לפיקוח על ייצור מוצרי התעבורה במפעל הייצור;
- (4) הוא הציג הסכם שנתי עם מעבדה מוסמכת לפיקוח על ייצור מוצרי התעבורה במפעל הייצור;
- (5) הוא הציג אישור ממעבדה מוסמכת לרכב, כי האבטיפוס של מוצר התעבורה שהוא מבקש לייצר במפעל הייצור עומד בדרישות טיב, איכות, תקן ומפרט;
- (6) הוא הציג תכנית לייצור מוצר התעבורה שאותו הוא מבקש לייצר במפעל הייצור שאושרה על ידי מעבדה מוסמכת לרכב.
- סעיפים** החוק המוצע אוסר על ייצור מוצר תעבורה בלא קבלת אישור וקובע את תנאים שבהתקיים כולם זכאי אדם לקבל אישור לייצור מוצר תעבורה במפעל כדלהלן:
- כמעט באופן מלא דרישות התקינה הייחודיות למוצרי תעבורה והדרישות שיחולו עליהם יתבססו על התקינה הבינלאומית והסטנדרט הנהוג במדינות המפותחות גם בכל הנוגע לסימון המוצרים.
- ייצור מוצר תעבורה כולל התקנה, הרכבה, ביצוע שינויים במוצר תעבורה או חידוש של מוצר תעבורה. לתנאים שבהם מיוצר מוצר תעבורה השפעה ישירה על בטיחות הרכב לפיכך מוצע להסדיר את השירות הניתן בתחום זה כדי להבטיח כי מוצר התעבורה ייוצר בתנאי ייצור הולמים, על ידי בעלי מקצוע ותחת פיקוח על תהליכי הייצור.
- מוצע להפריד בין מתן רישיון לייצור במפעל לייצור ובין מתן אישור לייצור דגם של מוצר תעבורה שמפעל קיבל רישיון ייצור. בהתאמה, מוצע לאסור על בעל רישיון לייצור מוצר תעבורה לייצר מוצר תעבורה שלא אושר על ידי המנהל.
- סעיף 79** החוק המוצע קובע את התנאים אשר אם יתקיימו כולם, זכאי מבקש לקבל רישיון לייצור מוצרי תעבורה:

סימן ג': חובות בעל רישיון לייצור מוצרי תעבורה

82. בעל רישיון לייצור מוצרי תעבורה יקיים במפעל הייצור תנאי ייצור הולמים, הסדרי פיקוח פנימיים וחיצוניים ובקרת איכות כפי שקבע השר.
83. גילה בעל רישיון לייצור מוצרי תעבורה תקלת בטיחות סדרתית במוצר תעבורה שאותו ייצר, יודיע על כך למנהל ולכל מי שהוא העביר לו את החזקה במוצר כאמור וזולת אם הראה כי קיים קושי ממשי באיתורו, יפרסם הודעה על כך כפי שקבע השר ויזמין את מי שבידו מוצר כאמור לשם החלפתו, תיקונו או מתן תמורה כספית כנגד החזרתו.
84. בעל רישיון לייצור מוצרי תעבורה יסמן על מוצר התעבורה המיוצר על ידו בתום תהליך הייצור את מספרו הקטלוגי של המוצר, את ארץ הייצור, את שם היצרן או סמלו המסחרי ואת מענו.
85. בעל רישיון לייצור מוצרי תעבורה יתאר תיאור מלא ונכון של מוצרי התעבורה שהוא מייצר.
86. (א) בעל רישיון לייצור מוצרי תעבורה לא ייצר מוצר תעבורה ולא יסחר בו אלא אם כן מוצר התעבורה יוצר על פי תכנית ייצור שאישר המנהל והוא זהה לאב־טיפוס של מוצר התעבורה כאמור בסעיף 81(א)(2) ו־(3).
- (ב) המנהל רשאי להורות לבעל רישיון לייצור מוצרי רכב להפסיק את הייצור של מוצר תעבורה שיוצר שלא בהתאם לתכנית הייצור שאישר או שאינו זהה לאב־טיפוס של מוצר התעבורה כאמור בסעיף 81(א)(2) ו־(3), עד למילוי תנאים שיקבע.
87. בעל רישיון לייצור מוצרי תעבורה לא ייצר מוצר תעבורה אלא במפעל הייצור שאישר המנהל, ולא יסחר במוצר תעבורה אלא אם כן הוא יוצר במפעל ייצור כאמור.
88. בעל רישיון ייתן למוצר תעבורה המיוצר על ידו אחריות כפי שקבע השר.
- פרק ח': ייבוא מוצרי תעבורה**
89. (א) אדם זכאי לקבל רישיון לייבוא מוצר תעבורה אם התקיימו כל אלה:
- (1) הוא בעל רישיון לסחר במוצרי תעבורה לפי סעיף 92;

ד ב ר י ה ס ב ר

- (1) הוא בעל רישיון לייצור מוצרי תעבורה;
- (2) הוא הציג אישור ממעבדה מוסמכת לרכב כי האב־טיפוס של מוצר התעבורה שאותו הוא מבקש לייצר במפעל הייצור עומד בדרישות טיב, איכות, ומפרט כפי שקבע שר התחבורה;
- (3) הוא הציג תכנית לייצור מוצר התעבורה שאותו הוא מבקש לייצר במפעל הייצור, שאושרה על ידי מעבדה מוסמכת לרכב.
- סעיפים** החוק המוצע קובע רשימה של חובות ואיסורים 82 עד 88 שמטרתם להבטיח את הבטיחות והאיכות של מוצרי התעבורה המיוצרים במפעל וכן להסדיר את אחריותו של היצרן למוצרי התעבורה שייצר גם לאחר מכירתם ללקוח ואת חובותיו הצרכניות. החוק אוסר על בעל רישיון לייצור מוצר תעבורה לייצר מוצר תעבורה שלא על פי הדגם שאושר ובניגוד לתכנית הייצור ומחייב את היצרן לסמן את מוצרי התעבורה ולייצרם רק במפעל הייצור שאישר המנהל.
- פרק ח': ייבוא מוצרי תעבורה**
- סעיפים** מוצע להסדיר את הייבוא של מוצרי תעבורה 89 ו־90 הן למטרות מסחריות והן לשימוש אישי או עסקי עצמי באמצעות קביעת תנאים לקבלת רישיונות ייבוא שיינתנו בידי הרשות המוסמכת לייבוא. בהתאם לפקודת הייבוא והייצוא. כדי להבטיח את בטיחותם של מוצרי התעבורה אך גם להימנע ככל האפשר מיצירת חסמי ייבוא מבוססים תנאי הייבוא על תקינה בין־לאומית ואם לא קיימת תקינה בינלאומית מוכרת על דרישות נוספות שקבע שר התחבורה שמטרתן להבטיח את בטיחות מוצר התעבורה.

(2) הוא המציא התחייבות בכתב ליתן אחריות למוצר התעבורה ולפעילותו התקינה והתאמתו לרכב כפי שקבע השר;

(3) מוצר התעבורה מיוצר ועומד במפרט שהוא תקן רשמי או במפרט המקובל באחת ממדינות הקהילה האירופית או על פי התקינה הפדרלית של ארצות הברית של אמריקה, לגבי אותו מוצר, ואם לא קיים מפרט לגבי אותו מוצר – הוא מקיים דרישות בטיחות שקבע השר לעניין זה; המנהל רשאי לדרוש מבעל הרישיון לסחר במוצרי תעבורה להציג אישור ממעבדה מוסמכת לצורך הוכחת עמידתו של המוצר במפרט או בדרישות בטיחות כאמור; לעניין זה, מפרט הוא מפרט שבתוקף מועד הגשת הבקשה לרישיון לייבוא מוצר התעבורה, ואולם המנהל רשאי, מטעמים מיוחדים, לתת רישיון לייבוא מוצר תעבורה גם אם המוצר עומד במפרט שאינו המפרט העדכני ביותר של הגוף שקבע את אותו מפרט.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א)(1), בעל רישיון לייצור מוצר תעבורה ובעל רישיון לייצור רכב ושיווקו זכאים לקבל רישיון לייבוא מוצר תעבורה, אף אם אינם בעלי רישיון לסחר במוצרי תעבורה, לגבי ייבוא מוצרי תעבורה המשמשים אותם לייצור רכב במפעל הייצור, לייצור מוצרי תעבורה או לצורכי ניסוי.

(א) המבקש לייבא מוצר תעבורה לשימוש אישי ואם הוא עוסק, לצורך עסקי עצמי, זכאי לקבל רישיון לייבוא מוצר תעבורה אם התקיימו כל אלה:

90. רישיון לייבוא מוצר תעבורה לשימוש אישי או עסקי עצמי

(1) מוצר התעבורה מיועד לשימוש אישי או לצורך עסקי עצמי;

(2) מוצר התעבורה מיוצר ועומד במפרט שקבע השר לעניין אותו מוצר, ואם לא קיים מפרט לגבי אותו מוצר – הוא מקיים דרישות בטיחות כפי שקבע השר;

(3) המבקש הצהיר בכתב כי מוצר התעבורה יותקן ברכב במוסך שקיבל רישיון לפי סעיף 100.

(ב) לא ייבא אדם מוצר תעבורה לפי סעיף קטן (א) למטרת מכירתו לאחר.

91. השר רשאי לקבוע כי בהתקיים נסיבות חריגות שיקבע, הרשות המוסמכת תהיה רשאית לפטור יבואן מוצר תעבורה מקבלת רישיון ייבוא או אישור ייבוא או מעמידה בתנאים לייבוא, לפי העניין, למעט לגבי טובין אשר ייבואם אסור על פי כל דין.

פטור

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע לאפשר ייבוא של מוצר תעבורה לשימוש אישי או עסקי עצמי בכפוף לכך שמוצר התעבורה מיועד לשימוש אישי או לצורך עסקי, אינו מיובא למטרת מכירתו לאחר, מיוצר ועומד במפרט שקיים לגביו ושהמייבא הצהיר בכתב כי מוצר התעבורה יותקן ברכב רק במוסך שקיבל רישיון על פי החוק.

סעיף 91 מוצע להסמיך את שר התחבורה לקבוע תנאים למתן פטור מקבלת רישיון לייבוא מוצרי תעבורה בהתקיים נסיבות חריגות, למעט לגבי טובין אשר ייבואם אסור על פי כל דין.

מוצע לקבוע תנאים לקבלת רישיון לייבוא מסחרי של מוצר תעבורה כדלהלן:

(1) המייבא הוא בעל רישיון לסחר במוצרי תעבורה;

(2) מוצר התעבורה מיוצר ועומד במפרט שקבע שר התחבורה, ואם לא קיים מפרט לגבי אותו מוצר – הוא מקיים את דרישות בטיחות שקבע השר;

(3) המייבא המציא התחייבות למתן אחריות למוצר תעבורה, לפעילותו התקינה והתאמתו לרכב.

פרק ט': סחר במוצרי תעבורה

סימן א': רישיון לסחר במוצרי תעבורה

רישיון לסחר
במוצרי תעבורה

92. (א) מי שנתקיימו בו כל אלה זכאי לקבל רישיון לסחר במוצרי תעבורה:
- (1) ברשותו מקום ומבנה המתאימים לאחסון של מוצרי תעבורה כפי שקבע השר;
  - (2) ברשותו ציוד מתאים לסחר במוצרי תעבורה, כפי שקבע השר;
  - (3) הוא מעסיק איש מקצוע שעומד לרשותו בלבד במקום העסק במשך כל שעות מתן השירות לציבור, שמתקיים לגביו אחד מאלה:
    - (א) הוא בעל ניסיון מוכח של שנתיים לפחות בסחר במוצרי תעבורה מהסוג שמבקש הרישיון מבקש לסחור בהם;
    - (ב) הוא בעל תעודת מקצוע או תעודת גמר באחד או יותר ממקצועות הרכב כפי שקבע השר בהתייעצות עם שר הכלכלה;
    - (ג) הוא עמד בהצלחה בבחינות שקבע השר בהתייעצות עם שר הכלכלה.
- (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א)(3), לעניין בעל רישיון לסחר בצמיגים – על איש המקצוע כאמור באותה פסקה להיות מנהל מקצועי של מוסך לתיקון צמיגים ואבובים, או טכנאי מוסמך או הנדסאי או מהנדס במדור שקבע השר בהתייעצות עם שר הכלכלה.
- (ג) השר רשאי לקבוע לגבי סוג של מוצר תעבורה כי נוסף על הדרישות האמורות בסעיפים קטנים (א)(3) ו-(ב) יעבור איש המקצוע השתלמות מקצועית אצל יצרן מוצר התעבורה או יצרן רכב או מי מטעם.

ד ב ר י ה ס ב ר

פרק ט': סחר במוצרי תעבורה

כללי

סחר במוצרי תעבורה כולל בתוכו פעולות מכירה, קנייה, שיווק, הספקה והצגה למכירה של מוצרי תעבורה.

מוצר תעבורה הוא כל מוצר המשמש לתחזוקתו או לפעולתו התקינה של הרכב או להבטחת בטיחותו של הרכב או של המשתמש בו וכן כל אבזר או ציוד שעליו להימצא ברכב על פי דין. הגדרתו של מוצר תעבורה כוללת בין השאר, חלקי חילוף, מושבי בטיחות, שמנים וחומרי טיפול הנדרשים לתחזוקתו של הרכב.

במסגרת התמודדות עם כשלים תחרותיים ומבניים בענף מוצרי תעבורה מוצע לצמצם את הפיקוח על סחר במוצרי תעבורה ולהחילו רק על מוצר תעבורה שיש לו מפרט או על מוצר תעבורה שאין לו מפרט ששר התחבורה קבע לגביו כי הוא בעל היבט בטיחותי; בדרך זו יבוטלו נוהלי ייבוא וסחר ייחודיים של מוצרי תעבורה המצמצמים את היצע החלפים וכרוכים בפרוצדורה ובתוספת עלויות.

נוסף על כך, וכדי להגביר את התחרות בענף מוצע להגביר את השקיפות בענף באמצעות חיוב בעל רישיון הסחר לפרסם מידע בנוגע למוצרי התעבורה הנמכרים על ידו.

הסדרת העיסוק בסחר במוצרי תעבורה מטרתה, להבטיח את תקינותם ובטיחותם של מוצרי התעבורה המשווקים בארץ ומשמים את כלי הרכב בישראל ואת מיומנותם של העוסקים במתן שירות זה. לצורך כך נקבעו תנאים לקבלת רישיון לסחר במוצרי תעבורה וכן תנאים להבטחת איכות מוצר התעבורה.

סעיף 92 החוק המוצע קובע את התנאים אשר אם יתקיימו כולם, זכאי מבקש לקבל רישיון לסחר במוצרי תעבורה:

- (1) ברשותו מקום ומבנה המתאימים לאחסון של מוצרי תעבורה;
- (2) ברשותו ציוד מתאים לסחר במוצרי תעבורה;
- (3) הוא מעסיק איש מקצוע שעומד לרשותו שהוא בעל ניסיון בסחר במוצרי תעבורה שבהם מבקש בעל רישיון הסחר לסחור או שהוא בעל תעודת מקצוע או תעודת גמר באחד ממקצועות הרכב, אשר עמד בהצלחה בבחינות שקבע שר התחבורה;

כדי להבטיח את מקצועיותו לאורך זמן, מוצע להסמיך את שר התחבורה לקבוע כי נוסף על האמור יעבור איש

סימן ב': חובות בעל רישיון לסחר במוצרי תעבורה

93. סחר במוצרי תעבורה מיובאים (א) בעל רישיון לסחר במוצרי תעבורה לא יסחר במוצר תעבורה אלא אם כן מוצר התעבורה יובא בהתאם להוראות לפי פקודת הייבוא והייצוא והוא מיוצר ועומד במפרט שהוא תקן רשמי או במפרט המקובל באחת ממדינות הקהילה האירופית או על פי התקינה הפדרלית של ארצות הברית של אמריקה, לגבי אותו מוצר, ואם לא קיים מפרט לגבי אותו מוצר – הוא מקיים דרישות בטיחות שקבע השר לעניין זה; המנהל רשאי לדרוש מבעל הרישיון לסחר במוצרי תעבורה להציג אישור ממעבדה מוסמכת לצורך הוכחת עמידתו של המוצר במפרט או בדרישות בטיחות כאמור.
- (ב) מפרט לעניין סעיף קטן (א), הוא מפרט שבתוקף מועד הגשת הבקשה לרישיון לייבוא מוצר התעבורה, ואולם המנהל רשאי, מטעמים מיוחדים, להתיר סחר במוצר תעבורה גם אם המוצר עומד במפרט שאינו המפרט העדכני ביותר של הגוף שקבע את אותו מפרט.
94. אחריות למוצרי תעבורה (א) לא ימכור בעל רישיון לסחר במוצרי תעבורה ולא ירשה לאחר מטעמו למכור מוצר תעבורה, אלא אם כן מסר לקונה בעת המסירה תעודת אחריות למוצר התעבורה ולפעילותו התקינה לתקופה ובתנאים כפי שקבע השר.
- (ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), לא תפחת תקופת האחריות שייתן בעל רישיון לסחר במוצרי תעבורה לקונה, מתקופת האחריות שנתן לו יצרן מוצר התעבורה או מי מטעמו.
95. תיאור מוצר תעבורה בעל רישיון לסחר במוצרי תעבורה יתאר תיאור מלא ונכון של מוצרי התעבורה, וייתן לקונה הנחיות בדבר אופן התקנת המוצרים ברכב.
96. סימון מוצרי תעבורה (א) בעל רישיון לסחר במוצרי תעבורה לא יסחר במוצר תעבורה אלא אם כן מסומנים על גביו או על גבי אריזתו כל אלה: ארץ הייצוא, שם היצרן או סמלו המסחרי, מענו של היצרן, שם היבואן ומענו, והכול בהתאם להוראות שקבע השר.
- (ב) אם קיים לגבי מוצר תעבורה מפרט הקובע הוראות לעניין מועד הסימון האמור בסעיף קטן (א), יהיה מועד הסימון של מוצר התעבורה לפי המפרט.
- (ג) השר רשאי לקבוע כי מועד הסימון כאמור בסעיף קטן (א), של מוצר תעבורה שלא קיים לגביו מפרט, יהיה לאחר מועד הייבוא, ואולם לא יהיה בכך כדי למנוע סימון של מוצר התעבורה לפני מועד הייבוא אם בעל הרישיון לסחר במוצרי תעבורה בחר לעשות כן.
- (ד) על אף האמור בסעיף קטן (ג) סימון שם היצרן או סמלו המסחרי על גבי מוצר תעבורה מיובא ייעשה טרם מועד הייבוא.
- (ה) הוראות סעיף קטן (א), למעט חובת סימון שם היצרן או סמלו המסחרי, לא יחולו על בעל רישיון לייצור רכב ושיווקו לגבי מוצרי תעבורה המשמשים לייצור הרכב.
- (ו) השר רשאי לפטור בעל רישיון לסחר במוצרי תעבורה מחובת הסימון לפי סעיף קטן (א), בתנאים ולגבי סוגי מוצרי תעבורה שיקבע.

ד ב ר י ה ס ב ר

- המקצוע השתלמות מקצועית אצל יצרן מוצר התעבורה או מי מטעמו.
- החוק המוצע קובע חובות ואיסורים המוטלים על בעל רישיון לסחר במוצרי תעבורה במטרה להבטיח את בטיחותם של מוצרי התעבורה הנמכרים על ידו, את עמידתם במפרט, את אחריותו למוצרי התעבורה גם לאחר מכירתם וחובותיו כלי הצרכן.
- החוק אוסר על בעל רישיון לסחר במוצרי תעבורה, לסחור במוצר תעבורה אלא אם כן הוא מיוצר ועומד במפרט אשר קיים לגביו ומקיים את דרישות הבטיחות שקבע שר התחבורה, לתת אחריות לפעילותו התקינה של מוצר התעבורה, לסמן את מוצר התעבורה, לטפל בתקלות בטיחות סדרתיות שנתגלו במוצר התעבורה ולתאר את המוצר באופן נכון ומלא.

97. בעל רישיון לסחר במוצרי תעבורה המייבא מוצרי תעבורה, לא ייבא מוצרי תעבורה ייבוא מוצרי תעבורה בלא רישיון ייבוא או בניגוד לתנאיו.
98. בעל רישיון לסחר במוצרי תעבורה המייבא מוצרי תעבורה, שגילה תקלת בטיחות סדרתית במוצר תעבורה שאותו ייבא או שנמסרה לו הודעה על תקלת בטיחות סדרתית כאמור מיצרן מוצר התעבורה או ממעבדה מוסמכת לרכב –
- (1) יודיע על כך למנהל ולכל מי שהוא העביר לו חזקה במוצר שבו התגלתה תקלת הבטיחות הסדרתית, וזולת אם הראה כי קיים קושי ממשי באיתורו;
- (2) יפרסם הודעה על כך כפי שקבע השר ויזמין את מי שבידו מוצר כאמור בפסקה (1) לשם החלפתו, תיקונו בלא תשלום או מתן תמורה כספית כנגד החזרתו.
99. בעל רישיון לסחר במוצרי תעבורה יפרסם באתר האינטרנט שלו מידע על אודותיו ועל אודות מוצרי התעבורה שהוא מוכר כפי שקבע השר.

פרק י': רישוי מוסכים ומנהלים מקצועיים של מוסכים

סימן א': רישיון להפעלת מוסך

100. (א) מי שהתקיימו בו כל אלה זכאי לקבל רישיון להפעלת מוסך, מאחד או יותר מן הסוגים לפי סעיף קטן (ב) (להלן – סוג המוסך) –
- (1) לרשותו מקום ומבנה המתאימים להפעלת אותו סוג מוסך ולחניית כלי הרכב המטופלים במוסך, והמאפשרים תנאי עבודה פיזיים הולמים לעובדי המוסך;
- (2) לרשותו ציוד מתאים להפעלת אותו סוג מוסך;
- (3) לרשותו מנהל מקצועי המתאים להפעלת אותו סוג מוסך שנוכח בו בשעות מתן השירות לציבור, ורשאי השר לקבוע כי במוסכים מסוג שקבע או המעסיקים מעל מספר עובדים שקבע, יהיו כמה מנהלים מקצועיים או ממלא מקום אחד או יותר למנהל המקצועי;
- (4) הוא הוכיח כי הוא בעל יכולת מקצועית מתאימה לצורך הפעלת אותו סוג מוסך, כפי שקבע השר.
- (ב) השר יקבע סוגים של רישיונות להפעלת מוסך בהתאם לסוג הפעולות שיתבצעו במוסך ולסוג הרכב שיטופל במוסך.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 99 החוק המוצע קובע כי כדי לקבל רישיון להפעלת מוסך על המבקש להחזיק מקום ומבנה המתאימים להפעלת אותו סוג מוסך ולחניית כלי הרכב המטופלים בו, להחזיק ציוד מתאים להפעלת אותו מוסך, להעסיק מנהל מקצועי המתאים להפעלת אותו סוג מוסך. נוסף על כך על מבקש הרישיון להוכיח כי יש לו יכולת מקצועית מתאימה לצורך הפעלת אותו סוג מוסך. החוק מסמיך את שר התחבורה לקבוע סוגים שונים של רישיונות בהתאם לסוג הפעולות ובהתאם לסוג הרכב המטופל. כמו כן, השר מוסמך לקבוע כי חלק מסוים מהפעולות המבוצעות ברכב אינו טעון רישיון להפעלת מוסך.

במטרה ליצור שקיפות בנוגע לסוגי מוצרי התעבורה הקיימים בשוק ומחיריהם מוצע לחייב בעל רישיון לסחר במוצרי תעבורה לפרסם מידע על אודותיו ועל אודות מוצרי התעבורה הנמכרים על ידו באתר האינטרנט שלו.

פרק י': רישוי מוסכים ומנהלים מקצועיים של מוסכים

סימן א': רישיון להפעלת מוסך

כללי בישראל פועלים למעלה מ-5,000 מוסכים הפרוסים ברחבי הארץ. מוסכים אלה נותנים שירותי אחזקה ותיקון לכלי הרכב בישראל ולשירות הניתן בהם השלכה ישירה על בטיחות כלי הרכב וביטחונם של הציבור. מוצע לקבוע תנאים לקבלת רישיון להפעלת מוסך כדי להבטיח מתן שירות מקצועי וסביבת עבודה נאותה.

(ג) המנהל רשאי לדרוש מהמבקש להציג אישור ממעבדה מוסמכת לצורך הוכחת קיומו של ציוד מתאים או יכולת מקצועית מתאימה להפעלת מוסך, כאמור בסעיף קטן (א)(2) ו-(4).

(ד) השר רשאי לקבוע כי ביצוען של פעולות מסוימות ברכב אינו טעון רישיון להפעלת מוסך.

101. מי שנתקיימו בו כל אלה זכאי לקבל רישיון למוסך מתמחה:

רישיון למוסך מתמחה

(1) הוא בעל רישיון להפעלת מוסך לפי סעיף 100 מהסוגים שקבע השר;

(2) הוא הוכיח כי הוא בעל יכולת מקצועית מתאימה וציוד מתאים לטפל בתוצר הרכב שלגביו הוגשה הבקשה כפי שקבע השר, ורשאי המנהל לדרוש אישור ממעבדה מוסמכת לצורך הוכחת יכולת מקצועית מתאימה וקיום ציוד מתאים כאמור.

102. (א) בעל רישיון להפעלת מוסך יציב שלט בולט לעין במקום הנראה לעיני הלקוחות במוסך, שיכלול את הפרטים האלה:

(1) שם המוסך ומספר רישיונו;

(2) סוג המוסך בהתאם לרישיון שניתן לו לפי סעיף 100;

(3) אם הוא מוסך מתמחה – התוצר שבו הוא מתמחה בהתאם לרישיון שניתן לו לפי סעיף 101;

(4) המחיר הכולל של שעת עבודה במוסך, שיוצג בשקלים חדשים;

(5) סוגי מוצרי התעבורה הנמצאים בשימוש המוסך, כפי שקבע השר.

(ב) השר יקבע את הגודל המינימלי של השלט כאמור בסעיף קטן (א) ואת גודל האותיות אשר יופיעו עליו, והוא רשאי לקבוע פרטים נוספים שייכללו בשלט האמור.

(ג) בעל רישיון להפעלת מוסך לא יציג במוסך שלט הכולל פרטים שאינם תואמים לרישיון להפעלת המוסך שניתן לו.

103. בעל רישיון להפעלת מוסך ייתן ללקוח הצעת מחיר על הפעולות שהמוסך מציע כי יבוצעו ברכב, על מספר שעות העבודה הצפויות ועל סוגי מוצרי התעבורה הקיימים המתאימים לטיפול ברכב; השר רשאי לקבוע הוראות בדבר הפרטים שייכללו בהצעת המחיר.

הצעת מחיר

104. בעל רישיון להפעלת מוסך יתחייב לספק ללקוח את אחד ממוצרי התעבורה שפורטו בהצעת המחיר לפי סעיף 103 בהתאם לבקשת הלקוח.

אספקת מוצרי תעבורה

ד ב ר י ה ס ב ר

חל איסור להציג בשלט פרטים שאינם תואמים לרישיון הפעלת המוסך.

סעיף 103 החוק המוצע קובע כי בעל רישיון להפעלת מוסך ייתן ללקוח הצעת מחיר על הפעולות שהמוסך מציע כי יבוצעו ברכב, על מספר שעות העבודה הצפויות, על סוגי מוצרי התעבורה הקיימים המתאימים לטיפול ברכב ועוד פרטים ששר התחבורה קבע כי עליהם להיכלל בהצעת המחיר.

סעיף 104 החוק המוצע מחייב בעל רישיון להפעלת מוסך לספק ללקוח את אחד ממוצרי התעבורה שפורטו בהצעת המחיר לפי סעיף 103 בהתאם לבקשת הלקוח.

סעיף 101 החוק המוצע קובע כי כדי לקבל רישיון למוסך מתמחה על המבקש להחזיק ברישיון להפעלת מוסך לפי סעיף 100 מהסוגים שקבע שר התחבורה, להוכיח כי יש לו יכולת מקצועית מתאימה וציוד מתאים לטפל בתוצר הרכב שלגביו הוגשה הבקשה. לצורך הוכחת היכולת המקצועית וקיום הציוד המתאים, המנהל רשאי לדרוש אישור ממעבדה מוסמכת.

סעיף 102 החוק המוצע מחייב בעל רישיון הפעלת מוסך להציג באופן בולט הנראה לעיני מקבלי השירות שלט ובו יצוין שם המוסך ומספר רישיונו, סוג המוסך בהתאם לרישיון שניתן לו, המחיר הכולל של שעת עבודה, סוגי מוצרי התעבורה הנמצאים בשימוש המוסך.

105. לא יתקין בעל רישיון להפעלת מוסך ברכב מוצר תעבורה שאינו מתאים לרכב.

התקנת מוצר
תעבורה ברכב
המתאים לדגם
הרכב

106. לא ימסור מוסך שירות של יבואן ליבואן רכב מידע על אודות שימוש שעשה במוצר תעבורה שלא נרכש מיבואן הרכב עמו הוא קשור בהסכם.

איסור העברת
מידע ליבואן רכב

107. (א) מי שנתקיימו בו כל אלה זכאי לקבל רישיון להפעלת מוסך נייד:

רישיון להפעלת
מוסך נייד

(1) לרשותו רכב שיש בו מקום לנשיאת ציוד להפעלת מוסך נייד כאמור בסעיף קטן (ב);

(2) לרשותו ציוד מתאים להפעלת מוסך נייד העומד בדרישות שקבע השר;

(3) לרשותו מנהל מקצועי של מוסך שרישיונו מתאים לסוג הפעולות המבוצעות במוסך נייד לפי סעיף קטן (ב).

(ב) בעל רישיון להפעלת מוסך נייד ייתן רק שירותים של תיקוני חירום לרכב ושל חילוף של רכב עד להגעתו למוסך, כפי שקבע השר.

(ג) בעל רישיון להפעלת מוסך נייד ירשום על גבי הרכב המשמש כמוסך נייד את המילים "מוסך נייד" ואת מספר הרישיון של המוסך.

סימן ב': רישיון לניהול מקצועי של מוסך

108. (א) מי שנתקיימו בו כל אלה זכאי לקבל רישיון לניהול מקצועי של מוסך מאחד או יותר מן הסוגים לפי סעיף קטן 100(ב):

רישיון לניהול
מקצועי של מוסך

(1) הוא תושב ישראל;

(2) הוא בעל רישיון נהיגה בתוקף מסוג שקבע השר;

(3) הוא אחד מאלה:

(א) מהנדס הרשום במדור שקבע השר בהתייעצות עם שר הכלכלה;

(ב) הנדסאי הרשום במדור שקבע השר בהתייעצות עם שר הכלכלה;

ד ב ר י ה ס ב ר

מקצועי בעל רישיון המתאים לסוג הפעולות המבוצעות במוסך הנייד.

סעיף 105 החוק המוצע אוסר על בעל רישיון להפעלת מוסך ברכב להתקין מוצר תעבורה שאינו מתאים לרכב.

החוק המוצע מסמיך את שר התחבורה לקבוע את סוג הפעולות המיועדות לחילוף שירותן ניתן לבצע במוסך נייד וזאת במטרה להבטיח כי בצדי הדרך יבוצעו רק פעולות הכרחיות וכדי להקטין את ההפרעה לתנועה וכדי שהטיפול ברכב ייעשה במוסך שיש לו את האמצעים המתאימים לטיפול ברכב.

סעיף 106 החוק המוצע אוסר על מוסך שירות של יבואן למסור לו מידע על אודות שימוש שעשה במוצר תעבורה שלא נרכש מהיבואן, במטרה להקטין את שליטתו של היבואן בהיצע מוצרי התעבורה המוצעים למכירה במוסך.

סימן ב': רישיון לניהול מקצועי של מוסך

סעיפים 108 ו-109 המקצועיות המבוצעות במוסך אחראי על הפעולות קובע כי רק בעלי הכשרה ומיומנות מקצועית מתאימה יהיו זכאים לקבל רישיון לעסוק בניהול מקצועי במוסך. החוק המוצע קובע את התנאים אשר אם יתקיימו כולם, זכאי מבקש לקבל רישיון מנהל מקצועי של מוסך: הוא תושב ישראל ובעל רישיון נהיגה בתוקף מסוג שקבע שר התחבורה, הוא מהנדס רשום או הנדסאי רשום או

סעיף 107 שירות תיקון לרכב ניתן גם באמצעות ניידות שירות המשמשות למתן שירותים של תיקוני חירום לרכב ושל חילוף רכב עד להגעתו למוסך. כדי להבטיח כי גם שירות זה יינתן באופן מקצועי ובטיחותי מוצע בחוק לקבוע תנאים לעוסקים בו.

החוק המוצע קובע כי כדי לקבל רישיון להפעלת מוסך נייד על המבקש להחזיק ברכב מתאים שעליו רשום "מוסך נייד" ומספר הרישיון של המוסך, להחזיק בציוד מתאים להפעלת מוסך נייד, וכי יעמוד לרשותו מנהל

- (ג) טכנאי מוסמך הרשום במדור שקבע השר בהתייעצות עם שר הכלכלה, שסיים בהצלחה קורס ניהול עסקי במסגרת לימודי ההסמכה כטכנאי או במסגרת קורס ניהול מקצועי;
- (ד) בעל תעודת מקצוע המעידה על סוג מקצועי ותעודת גמר בקורס ניהול מקצועי, כפי שקבע השר בהתייעצות עם שר הכלכלה;
- (4) הוא עמד בהצלחה בבחינות עיוניות ומעשיות לפי סעיף 109.
- (ב) השר רשאי לקבוע סוגים של רישיונות לניהול מקצועי של מוסך בהתאם לסוג המוסך לפי סעיף 100(ב).
- (ג) בסעיף זה, "קורס ניהול מקצועי" – קורס לניהול מקצועי של מוסך שתכנית הלימודים שלו אושרה בידי האגף להכשרה מקצועית ובידי המנהל.
109. המנהל בהתייעצות עם שר הכלכלה ועם מועצת מנהלי המוסכים יקבע את תכנית הבחינות כאמור בסעיף 108(א)4, ורשאי הוא לקבוע כי מי שהוא מהנדס או הנדסאי יהיה פטור מהבחינות, כולן או חלקן.
110. המנהל רשאי ליתן הוראות מקצועיות הנוגעות לדרכי פעולתו של מנהל מקצועי של מוסך, כדי להבטיח רמה מקצועית נאותה של עבודתו.
111. מנהל מקצועי של מוסך יפקח על עמידתם של העובדים העוסקים בטיפול בכלי הרכב במוסך, בהוראות לפי סעיפים 103 עד 105 ובהוראות המקצועיות לפי סעיף 109.
112. מנהל מקצועי של מוסך יאשר את תקינותו של כל רכב שטופל במוסך לפני מסירתו ללקוח, בהתאם להוראות שקבע השר.
113. מנהל מקצועי של מוסך ידווח למנהל או לרשות הרישוי על ליקויים בטיחותיים ברכב שהוא למוסך שלא תוקנו, בהתאם להוראות שקבע השר.
114. מנהל מקצועי של מוסך ימלא אחר ההוראות המקצועיות לפי סעיף 109.
115. המנהל המקצועי יהיה נוכח במוסך במשך שעות מתן השירות לציבור, זולת אם נכח במוסך ממלא מקומו.
116. מנהל מקצועי של יוודא כי הלקוח יקבל הצעת מחיר בהתאם לסעיף 103.
- אחריות מנהל מקצועי למסירת הצעת מחיר ללקוח

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיפים** החוק המוצע מטיל על המנהל המקצועי חובה **111 עד 116** לפקח על עבודתם של עובדי המוסך העוסקים בטיפול בכלי הרכב במוסך וכן לבדוק את תקינותו של כל רכב שטופל במוסך לפני מסירת הרכב ללקוח. החוק המוצע מחייב מנהל מקצועי לדווח לרשות או לרשות הרישוי על ליקויים שהתגלו ברכב ולא תוקנו, למלא אחר ההוראות המקצועיות לפי סעיף 110, להיות נוכח במוסך במשך שעות מתן השירות ולוודא כי הלקוח יקבל הצעת מחיר בהתאם לסעיף 103.
- טכנאי רשום או בעל תעודת המעידה על סוג מקצועי ובעל תעודת גמר בקורס מקצועי כפי שקבע שר התחבורה, ועמד בהצלחה בבחינה העיונית והמעשית. החוק המוצע מסמיך את השר לקבוע סוגים של רישיונות לניהול מקצועי של מוסך בהתאם לסוג המוסך. החוק מוצע מסמיך את המנהל לקבוע את תכנית הבחינות ולפטור מהנדס או הנדסאי מהבחינות, כולן או חלקן.
- סעיף 110** החוק המוצע מסמיך את המנהל ליתן הוראות מקצועיות והוראות הנוגעות לדרכי פעולתו של בעל רישיון לניהול מקצועי של מוסך, כדי להבטיח רמה מקצועית נאותה.

סימן ג': המועצה המייעצת לרישוי מנהלים מקצועיים של מוסכים

117. (א) השר ימנה מועצה מייעצת לעניין מנהלים מקצועיים של מוסכים (להלן – מועצת מנהלי המוסכים) שחבריה הם:

(1) שלושה עובדים של המשרד;

(2) עובד של משרד הכלכלה;

(3) שני חברים בעלי רישיון מנהל מקצועי של מוסך, לפי המלצה של הארגון המייצג את המספר הגדול ביותר של בעלי מוסכים.

(ב) השר ימנה מבין חברי המועצה המנויים בסעיף קטן (א)1 את יושב ראש המועצה ואת ממלא מקומו.

(ג) חברי מועצת מנהלי המוסכים יתמנו לתקופה של שלוש שנים וניתן לשוב ולמנותם לתקופות כהונה נוספות.

(ד) מועצת מנהלי המוסכים רשאית למנות, מבין חבריה ושלא מבין חבריה, ועדות משנה לטיפול בכל עניין הנוגע לתפקידיה לפי חוק זה.

118. (א) מועצת מנהלי המוסכים תייעץ למנהל או לשר, לפי העניין, בעניינים אלה:

תפקידי מועצת מנהלי המוסכים וסמכויותיה

(1) קביעת תכנית בחינות להסמכת מנהלים מקצועיים של מוסך ותכניות להשתלמויות מקצועיות;

(2) קביעת הוראות מקצועיות לפי סעיף 109;

(3) קביעת רשימות כאמור בסעיף 17(ב) ו-17(ג).

(ב) מועצת מנהלי המוסכים תבחן את המועמדים לקבלת רישיון מנהל מקצועי של מוסך, בעצמה או על ידי בוחנים שמינתה לכך, ותודיע למנהל על עמידת המועמדים במבחנים כאמור בסעיף 108(א)4.

119. (א) יושב ראש מועצת מנהלי המוסכים יקבע את מועדי ישיבות המועצה, את מקומן, את סדר היום בהן, ואת סדרי הדיון בהן.

סדרי הדיון במועצת מנהלי המוסכים

(ב) מועצת מנהלי המוסכים תשב בהרכב של שלושה חברים לפחות ובהם היושב ראש ונציג ממשלה נוסף.

(ג) החלטות מועצת מנהלי המוסכים יתקבלו ברוב דעות הנוכחים בישיבה; היו הדעות שקולות, תכריע דעת יושב הראש.

ד ב ר י ה ס ב ר

110, לקבוע נסיבות המעידות על חוסר מקצועיות או על חשש לניגוד עניינים ולבחון מועמדים לקבלת רישיון לניהול מקצועי של מוסך.

119 סעיף 119 החוק המוצע קובע כי יושב ראש מועצת מנהלי המוסכים יקבע את מועדי ישיבות המועצה ואת סדרן. המועצה תשב בהרכב של שלושה חברים לפחות ובהם יושב הראש ונציג ממשלה נוסף, והחלטותיה יתקבלו ברוב דעות הנוכחים בישיבה.

סימן ג': המועצה המייעצת לרישוי מנהלים מקצועיים של מוסכים

סעיף 117 החוק המוצע מסמיך את שר התחבורה למנות מועצה מייעצת לעניין רישוי מנהלי מוסכים שחברים בה עובדי המשרד, עובד משרד התעשייה המסחר והתעסוקה, מנהלים מקצועיים של מוסכים ומנהלים מקצועיים המייצגים את בעלי המוסכים.

סעיף 118 החוק המוצע מסמיך את המועצה המייעצת ליעץ לרשות בעניין תכנית הבחינות להסמכת מנהלים מקצועיים, לקבוע הוראות מקצועיות לפי סעיף

פרק י"א: שמאות רכב

סימן א': רישיון לעיסוק בשמאות רכב ורישום במרשם שמאי הרכב

רישוי ורישום
שמאי רכב

120. מי שנתקיימו בו כל אלה זכאי לקבל רישיון לעסוק בשמאות רכב ולהירשם במרשם שמאי הרכב:

(1) הוא תושב ישראל;

(2) הוא בעל רישיון נהיגה תקף כפי שקבע השר;

(3) הוא אחד מאלה:

(א) מהנדס הרשום במדור שקבע השר בהתייעצות עם שר הכלכלה;

(ב) הנדסאי הרשום במדור שקבע השר בהתייעצות עם שר הכלכלה;

(ג) טכנאי מוסמך הרשום במדור שקבע השר בהתייעצות עם שר הכלכלה;

(ד) בעל תעודת מקצוע המעידה על סוג מקצועי שקבע השר בהתייעצות עם שר הכלכלה או בעל הדירוג הגבוה ביותר במקצוע פחות רכב, והכול אם הוא בעל אחד מאלה:

(1) תעודה המעידה שסיים 12 שנות לימוד במוסד שאישר משרד החינוך;

(2) תעודה המעידה שסיים 11 שנות לימוד ורישיון מנהל מקצועי של מוסך מסוג מכוונאות רכב;

(3) תעודת הסמכה של קצין בטיחות לפי פקודת התעבורה;

(4) הוא סיים קורס שמאות רכב שתכנית הלימודים שלו אושרה בידי האגף להכשרה מקצועית ובידי המנהל, ועמד בהצלחה בבחינות העיוניות והמעשיות שקבע המנהל;

(5) הוא סיים התמחות בת שנה אחת לפחות בתחום שמאות רכב לאחר שעמד בהצלחה בבחינות העיוניות והמעשיות.

121. המנהל ימנה בוחנים אשר ימליצו לפניו על עמידת הנבחן בבחינות כאמור בסעיף 120(4).

בוחנים

ד ב ר י ה ס ב ר

פרק י"א: שמאות רכב

סימן א': רישיון לעיסוק בשמאות רכב ורישום במרשם שמאי הרכב

סעיפים
120 ו-121 יתקיימו כולם, זכאי מבקש לקבל רישיון לעסוק בשמאות רכב ולהירשם במרשם שמאי הרכב:

הוא תושב ישראל ובעל רישיון נהיגה תקף, הוא מהנדס הרשום או הנדסאי רשום או טכנאי מוסמך או בעל תעודת מקצוע המעידה על סוג מקצועי ובעל תעודת גמר בקורס מקצועי כפי שקבע שר התחבורה או בעל הדירוג הגבוה ביותר במקצוע פחות רכב והוא בעל תעודה המעידה על סיום 12 שנות לימוד או תעודה המעידה על סיום 11 שנות לימוד ורישיון למנהל מקצועי של מוסך מסוג מכוונאות רכב או קצין בטיחות. על המבקש לעבור בהצלחה קורס מקצועי כפי שקבע השר במוסד מאושר, לסיים התמחות בת שנה אחת לפחות בתחום שמאות רכב ולעמוד בהצלחה בבחינות העיוניות והמעשיות שקבע המנהל. החוק המוצע מסמיך את המנהל למנות בוחנים אשר ימליצו לפניו על עמידת הנבחן בבחינות.

כללי
שמאות רכב משמעה הערכת הנזק אשר נגרם לרכב בתאונה באמצעות שומה או חוות דעת הכוללת את פירוט התיקון הנדרש כדי להחזיר את מצב הרכב לקדמותו והערכת שווי התיקון. תפקידו של השמאי הוא לאתר את כל הנזקים שנגרמו לרכב בתאונה וכן לקבוע אם ניתן לתקן את הרכב בשל הנזקים שנגרמו לרכב בתאונה והיקפם.

לתפקידו השמאי השלכות על בטיחות הרכב ובהתאמה מוצע כי רק בעלי הכשרה מתאימה ומיומנות יעסקו בשמאות רכב.

122. (א) השר יקבע כללים לעניין התמחות בשמאות רכב, ובכלל זה לעניין תנאי הכשירות התמחות של מי שיורשה לאמן מתמחה.
- (ב) השר יקבע מהן הפעולות המקצועיות שמתמחה רשאי לבצע ומהן הפעולות המקצועיות שמתמחה רשאי לבצע רק בליווי שמאי רכב.
123. (א) השר, בהתייעצות עם מועצת שמאי הרכב, יקבע הוראות מקצועיות לעניין עבודתו של שמאי רכב ומתמחה, ובכלל זה לעניין בדיקת רכב, כתיבת שומה ותיקונה, חובות דיווח למנהל או לרשות הרישוי בנוגע לרכב שניזוק בתאונה וניהול רשומות ופנקסים ושמירתם (בפרק זה – ההוראות המקצועיות).
- (ב) ההוראות המקצועיות יפורסמו ברשומות ובאתר האינטרנט של המשרד, ויועמדו לעיון הציבור במשרדי המנהל בשעות העבודה הרגילות.
124. (א) המנהל רשאי לבדוק אם שומה שערך שמאי רכב נערכה בהתאם להוראות המקצועיות.
- (ב) מצא המנהל כי שומה שנבדקה לפי סעיף קטן (א) לא נערכה בהתאם להוראות המקצועיות, יורה על תיקון השומה או ביטולה, לאחר שנתן לשמאי הרכב הזדמנות נאותה להשמיע את טענותיו.
125. לא ייתן שמאי רכב שומה לרכב שמטופל במוסך שלא ניתן לגביו רישיון לפי סעיף 100. רכב שתוקן במוסך בלתי מורשה
126. מי שאינו שמאי רכב לא יציג עצמו כשמאי רכב, ולא ישתמש בתואר או בכינוי שמשמע מהם שהוא שמאי רכב. איסור התחזות לשמאי רכב

סימן ב': מועצת שמאי הרכב

127. (א) השר ימנה מועצה מייעצת לעניין שמאי רכב (להלן – מועצת שמאי הרכב) שחבריה הם:
- (1) שלושה עובדים של המשרד;
  - (2) שלושה שמאי הרכב לפי המלצה של הארגון הארצי המייצג את המספר הגדול ביותר של שמאי הרכב;
  - (3) נציג של הממונה על שוק ההון הביטוח והחיסכון במשרד האוצר;
  - (4) נציג הארגון המייצג את רוב חברות הביטוח בישראל;
  - (5) נציג משטרת ישראל;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 125 החוק המוצע אוסר של שמאי לערוך שומה לרכב שמטופל במוסך שלא קיבל רישיון לפי חוק זה.

סעיף 126 החוק המוצע אוסר על התחזות לשמאי רכב.

סימן ב': מועצת שמאי הרכב

סעיף 127 החוק המוצע מסמיך את שר התחבורה למנות מועצה מייעצת שחבריה הם: שלושה עובדי המשרד, נציגי שמאי הרכב, נציג הממונה על שוק ההון במשרד האוצר, נציג איגוד חברות הביטוח, נציג משטרת ישראל ונציג ציבור. חברי המועצה יתמנו לתקופה של שלוש שנים. למועצת שמאי הרכב סמכות למנות ועדות משנה בעל עניין הנוגע לתפקידיה לפי חוק זה.

סעיפים 122 עד 124 החוק המוצע מסמיך את שר התחבורה לקבוע מי רשאי לאמן מתמחה וכללי התמחות וכן את הפעולות המקצועיות שרשאי לבצע מתמחה לכד או בליווי שמאי רכב. החוק המוצע מסמיך את השר לקבוע הוראות מקצועיות לעניין עבודתם של שמאי רכב ומתמחה העוסקים בבדיקת רכב, כתיבת שומה ותיקונה, חובות דיווח למנהל או לרשות הרישוי בנוגע לרכב שניזוק בתאונה וניהול רשומות ופנקסים ושמירתם. החוק המוצע מסמיך את המנהל לבדוק אם שומה של שמאי רכב נערכה בהתאם להוראות המקצועיות.

(6) נציג ציבור בעל ידע בתחום השמאות או בתחום הרכב או בעל ידע משפטי באחד מתחומים אלה.

(ב) השר ימנה, מבין חברי המועצה המנויים בסעיף קטן (א)(1) את יושב ראש המועצה ואת ממלא מקומו.

(ג) חברי מועצת שמאי הרכב יתמנו לתקופה של שלוש שנים וניתן לשוב ולמנותם לתקופות כהונה נוספות.

(ד) מועצת שמאי הרכב רשאית למנות, מבין חבריה ושלא מבין חבריה, ועדות משנה אשר ייעצו לה בכל עניין הנוגע לתפקידיה לפי חוק זה.

128. מועצת שמאי הרכב תייעץ למנהל או לשר, לפי העניין, בעניינים אלה:

תפקידי מועצת שמאי הרכב

(1) סירוב לתת רישיון, התליית רישיון וביטולו לפי סעיפים 7 ו-13;

(2) קביעת תכנית הלימודים בקורס שמאות רכב והבחינות לפי סעיף 124(4), וקביעת תכניות להשתלמויות מקצועיות של שמאי רכב;

(3) קביעת רשימות כאמור בסעיף 17(ב) ו-18(ג);

(4) קביעת הוראות מקצועיות לפי סעיף 123;

(5) בדיקת שומת רכב לפי סעיף 124.

129. (א) יושב ראש מועצת שמאי הרכב יקבע את מועדי ישיבות המועצה, את מקומן, את סדר היום בהן, ואת סדרי הדין בהן.

סדרי הדין במועצת שמאי הרכב

(ב) מועצת שמאי הרכב תשב בהרכב של שלושה חברים לפחות ובהם היושב ראש ונציג ממשלה נוסף.

(ג) החלטות מועצת שמאי הרכב יתקבלו ברוב דעות הנוכחים בישיבה; היו הדעות שקולות, תכריע דעת היושב ראש.

(ד) דנה מועצת שמאי הרכב בנושא קביעת תכנית הלימודים בקורס שמאות רכב לפי סעיף 124(4), תזמין לישיבה נציג ממושרד הכלכלה.

סימן ג': דין משמעותי של שמאי רכב

130. (א) שמאי רכב שעשה אחד מאלה, עבר עבירת משמעת:

עבירות משמעת

(1) נהג בדרך שאינה הולמת את המקצוע;

(2) גילה חוסר יכולת או רשלנות חמורה במהלך עיסוקו במקצוע;

ד ב ר י ה ס ב ר

לימודים בקורס שמאות רכב יוזמן לישיבה נציג ממושרד הכלכלה.

סימן ג': דין משמעותי של שמאי רכב

130. סעיף החוק המוצע קובע כי שמאי רכב או מתמחה בשמאות רכב שעשה אחד מאלה, עבר עבירת

משמעת: נהג בדרך שאינה הולמת את המקצוע, גילה חוסר יכולת או רשלנות חמורה בעת עיסוקו במקצוע, פעל בחוסר מקצועיות פעל באופן שיש בו חשש לניגוד עניינים או הורשע בפסק דין סופי, בישראל או מחוץ לישראל, בעבירת פלילית שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש שמאי רכב.

סעיף 128 החוק המוצע קובע כי מועצת שמאי הרכב תייעץ למנהל או לשר בעניינים אלה: סירוב לתת רישיון, התלייתו וביטולו, קביעת תכניות לימודים ובחינות, קביעת נסיבות המעידות על חוסר מקצועיות או על חשש לניגוד עניינים, קביעת הוראות מקצועיות, בדיקת שומת רכב.

סעיף 129 החוק המוצע קובע כי יושב ראש מועצת שמאי הרכב יקבע את ישיבות המועצה ואת סדרן. המועצה תשב בהרכב של שלושה חברים לפחות ובהם יושב הראש ונציג ממשלה נוסף והחלטותיה יתקבלו ברוב דעות הנוכחים בישיבה. בדין בנושא קביעת תכנית

(3) פעל באופן שיש בו חשש לניגוד עניינים או בחוסר מקצועיות בניגוד להוראות לפי סעיף 17, ובכלל זה הנסיבות שנקבעו ברשימות לפי סעיף 17(ב) ו-17(ג);

(4) הורשע בפסק דין סופי, בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש שמאי רכב או בעבירה שיש לה השלכה על עיסוקו.

(ב) (1) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם על מתמחה בתקופת התמחותו ועד להכרעה הסופית בדבר מתן הרישיון לשמאות רכב, ובתקופה זו יהיה המתמחה נתון למרותה של ועדת המשמעת ולשיפוטה המשמעת, והלכות האתיקה המקצועית יחולו, בשינויים המחויבים, גם עליו.

(2) בשל עבירת משמעת רשאי בית-דין משמעת להטיל על מתמחה כאמור אזהרה, נזיפה, פסילה מקבלת רישיון לשמאות רכב, לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים או לצמיתות, ואם היה בעבירה משום הפרת חובותיו כמתמחה או פגיעה בטוהר הבחינות – גם ביטול ההתמחות, כולה או מקצתה, וביטול בחינה.

(3) על דין המשמעת נגד המתמחה יחולו הוראות סימן זה, בשינויים המחויבים.

131. (א) השר ימנה ועדת משמעת בת שלושה חברים, שתפקידה לדרון ולהחליט בעבירות משמעת של שמאי רכב (להלן – ועדת המשמעת).

(ב) חברי ועדת המשמעת יהיו –

(1) מי שבשיר להתמנות לשופט בית משפט שלום, לפי הצעת שר המשפטים, והוא יהיה יושב ראש הוועדה;

(2) עובד המדינה שהוא בעל תפקיד בכיר במשרד שאינו המנהל;

(3) שמאי רכב בעל ותק של חמש שנים לפחות שאינו עובד המדינה, לפי המלצת מועצת שמאי הרכב, ואם לא המליצה המועצה כאמור בתוך 45 ימים מיום דרישת השר – שמאי רכב כאמור שקבע השר.

(ג) חבר מועצת שמאי הרכב לא ימונה לחבר ועדת המשמעת.

(ד) הודעה על מינוי חבר ועדת המשמעת תפורסם ברשומות.

(ה) השר ימנה ממלאי מקום לחברי ועדת המשמעת לפי הוראות סעיף זה.

132. במילוי תפקידו אין על חבר ועדת משמעת מרות זולת מרותו של הדין. אי-תלות

133. חבר ועדת המשמעת יתמנה לתקופה של ארבע שנים, ורשאי השר לשוב ולמנותו לתקופה אחת נוספת, וכן לשוב ולמנותו לאחר הפסקה של ארבע שנים רצופות לפחות. תקופת כהונה

134. לא ימנה השר לחבר ועדת המשמעת מי שהתקיים בו אחד מאלה: פסלות להתמנות לחבר ועדת המשמעת

(1) הוא הורשע בפסק דין סופי, בעבירה פלילית או בעבירה משמעתית, שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש חבר ועדת המשמעת; לענין זה, "הורשע" – לרבות מי שבית משפט קבע כי ביצע את העבירה;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 133 החוק המוצע קובע כי חבר ועדת משמעת יתמנה לתקופה של ארבע שנים שלאחריה יהיה ניתן למנותו לתקופה אחת נוספת וכן לשוב ולמנותו לאחר הפסקה של 4 שנים נוספות.

סעיף 134 החוק המוצע אוסר על שר התחבורה למנות חבר לוועדת המשמעת שהתקיימו בו אלה: הוא הורשע בפסק דין סופי, בעבירה פלילית או בעבירה

סעיפים 131 ו-132 ועדת משמעת שתפקידה לדרון ולהחליט בעבירת משמעת של שמאי רכב. הוועדה תמנה שלושה חברים: יושב ראש הוועדה יהיה מי שבשיר לכהן כשופט בית משפט שלום, בעל תפקיד בכיר במשרד התחבורה שאינו מנהל, שמאי רכב בעל ותק של חמש שנים לפחות ושאינו עובד מדינה. במילוי תפקידו כפוף חבר ועדת משמעת למרותו של החוק בלבד.

- (2) הוגשו נגדו כתב אישום או קובלנה בשל עבירה כאמור בפסקה (1) וטרם ניתן פסק דין בהליך הפלילי או החלטה בהליך המשמעת, לפי העניין;
- (3) הוא עלול להימצא, במישרין או בעקיפין, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר ועדת המשמעת לבין עניין אישי או תפקיד אחר שלו.
135. (א) חבר ועדת המשמעת יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו אם הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר.
- (ב) השר רשאי, בהודעה בכתב, להעביר חבר ועדת המשמעת מכהונתו, בהתקיים אחד מאלה:
- (1) הוא חדל מלמלא אחר תנאי הכשירות לפי סעיף 131(ב);
- (2) התקיים בו האמור בסעיף 134(1), (2) או (3);
- (3) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו;
- (4) התקיימו נסיבות אחרות שבשלהן אין הוא ראוי לכהן כחבר ועדת המשמעת.
- (ג) סיומה של תקופת כהונתו של חבר ועדת המשמעת לפי סעיף 133 או הפסקת כהונתו לפי סעיף קטן (א) אינם פוסלים חבר ועדת המשמעת מלסיים את הדיון בעניין שהחל לדון בו.
136. השר רשאי להשעות חבר ועדת המשמעת מכהונתו אם הוגש נגדו כתב אישום או קובלנה כאמור בסעיף 134(2) – עד למתן פסק דין סופי בעניין.
137. (א) התובע לפני ועדת המשמעת (בחוק זה – תובע) יהיה היועץ המשפטי של המשרד או עורך דין עובד המדינה שהוא הסמיכו לכך.
- (ב) קובלנה נגד שמאי רכב תוגש לוועדת המשמעת בידי תובע.
- (ג) תובע רשאי לחקור תלונות על עבירות משמעת של שמאי רכב.
- (ד) לצורך ביצוע סמכויותיו לפי חוק זה יהיו לתובע הסמכויות לפי סעיף 2 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות)¹⁴, וסעיף 3 לפקודה האמורה יחול, בשינויים המחויבים, על חקירה שערך תובע.
- (ה) נוכח תובע כי יש ראיות לכאורה לכך ששמאי רכב עבר עבירת משמעת, יגיש נגדו קובלנה לוועדת המשמעת זולת אם סבר שאין בהגשתה עניין לציבור.
138. (א) החליט תובע שהופנתה אליו תלונה כי אין מקום להגיש קובלנה על פיה, יודיע על כך למתלונן בהודעה מנומקת.
- הודעה למתלונן על אי-הגשת תלונה

ד ב ר י ה ס ב ר

אם נתקיים בו האמור בסעיף 134 לעניין הרשעה בעבירה פלילית או משמעתית, אם נבצר ממנו באופן קבוע למלא את תפקידו או שהתקיימו נסיבות אחרות שבשלהן אין הוא ראוי לכהן כחבר ועדת המשמעת.

סעיף 136 החוק המוצע מסמיך את שר התחבורה להשעות חבר ועדת משמעת מכהונתו אם הוגש נגדו כתב אישום או קובלנה, כאמור בסעיף 134, עד למתן פסק דין סופי.

סעיפים 137 ו-138 החוק המוצע מסדיר את תפקידי התובע בוועדת המשמעת ואת סמכויותיו. אם התובע יחליט כי אין מקום להגיש קובלנה על תלונה

משמעתית, שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש כחבר ועדת המשמעת, הוגש נגדו כתב אישום או קובלנה בשל עבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין (בהליך הפלילי) או החלטה (בהליך המשמעת), הוא עלול להימצא, במישרין או בעקיפין, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים, בין תפקידו כחבר ועדת המשמעת לבין עניין אישי או תפקיד אחר שלו.

סעיף 135 החוק המוצע קובע שחבר ועדת משמעת יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו, אם הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר. כמו כן, החוק המוצע מסמיך את שר התחבורה להעביר חבר ועדת משמעת מכהונתו אם אותו חבר חדל למלא אחר תנאי הכשירות שנקבעו,

¹⁴ חוקי א"י, כרך א', עמ' (ע) 439 (א) 467.

(ב) על החלטה כאמור בסעיף קטן (א) רשאי המתלונן לערוך לפני מועצת שמאי הרכב בתוך 30 ימים מיום המצאתה.

139. (א) שמאי רכב שרישיונו בוטל ימשיך להיות נתון לשיפוט משמעת לפני ועדת המשמעת לגבי מה שאירע לפני הביטול; לעניין זה יראו גם רישיון שבוטל לבקשתו של בעל הרישיון או רישיון שלא חודש על ידו לאחר שפקע, כרישיון שבוטל.

(ב) שמאי רכב שרישיונו הותלה ימשיך להיות נתון בתקופת ההתליה לשיפוט משמעת לפני ועדת המשמעת לגבי מה שאירע לפני ההתליה או במהלכה.

140. (א) דיון משמעת יתנהל בפני התובע ומי שהוגשה נגדו הקובלנה (להלן – הנקבל), אך רשאית ועדת המשמעת לנהל דיון שלא בפני הנקבל אם עורך דינו התייצב במקומו, או אם נעדר הנקבל משיבה בלא סיבה מספקת לאחר שהוזהר כי אם ייעדר בלא סיבה מספקת רשאית הוועדה לדון בעניינו שלא בפניו; הליכים שהתקיימו שלא בפני הנקבל יובאו לידיעתו בדרך שתקבע ועדת המשמעת.

(ב) הדיון בוועדת המשמעת יתקיים בדלתיים סגורות, אלא אם כן הורתה ועדת המשמעת לקיים את הדיון, כולו או מקצתו, בפומבי; ביקש הנקבל כי הדיון יתקיים בפומבי, תקיימו ועדת המשמעת בפומבי זולת אם הורתה, מטעמים מיוחדים שיירשמו, לקיימו, כולו או מקצתו, בדלתיים סגורות.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), הדיון בעבירת משמעת כאמור בסעיף 130(א)(4) יתקיים בוועדת המשמעת בפומבי, אלא אם כן פסק הדין כאמור באותו סעיף, נאסר לפרסום, כולו או חלקו.

(ד) ועדת המשמעת רשאית להורות לאדם או לסוג בני אדם להיות נוכחים בדיון המתקיים בדלתיים סגורות, כולו או חלקו.

(ה) המתלונן רשאי להיות נוכח בדיון המתקיים בדלתיים סגורות בקובלנה שהוגשה על-יסוד תלונתו וכן רשאי הוא שאדם המלווה אותו לפי בחירתו, יהיה נוכח עמו בדיון, אלא אם כן החליטה ועדת המשמעת, מטעמים מיוחדים שיירשמו, שלא לאפשר את נוכחותם בדיון, כולו או חלקו.

(ו) על דיון בדלתיים סגורות ועל דיון בפומבי לפי סעיף זה, יחולו ההוראות לעניין איסור פרסום המפורטות בסעיף 70 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984¹⁵, בשינויים המחייבים.

141. יושב ראש ועדת המשמעת רשאי לקבוע כי לעניין מסוים יבוא במקום חבר ועדת המשמעת ממלא מקומו.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 140 החוק המוצע קובע כי הדיון בוועדת המשמעת יתנהל בפני התובע ומי שהוגשה נגדו הקובלנה (הנקבל) ובנסיבות מסוימות יתאפשר לערוך את הדיון שלא בנוכחות הנקבל אם עורך דינו התייצב במקומו. הדיון יתקיים בדלתיים סגורות, אלא אם כן הורתה הוועדה לקיים את כולו או מקצתו בדלתיים פתוחות או אם הנקבל עצמו ביקש לקיימו בדלתיים פתוחות.

סעיף 141 החוק המוצע מסמיך את יושב ראש ועדת המשמעת לקבוע כי לעניין מסוים יבוא במקום חבר ועדת משמעת ממלא מקומו.

שהופנתה אליו, יודיע על כך למתלונן בהודעה מנומקת. למתלונן שתלונתו נדחתה שמורה הזכות להגיש ערר למועצת שמאי הרכב בתוך שלושים ימים.

סעיף 139 החוק המוצע קובע כי שמאי רכב שרישיונו בוטל ימשיך להיות נתון לשיפוט משמעת לפני ועדת המשמעת לגבי מה שאירע לפני הביטול. שמאי רכב שרישיונו הותלה ימשיך להיות נתון בתקופת ההתליה לשיפוט משמעת לפני ועדת משמעת לגבי מה שאירע לפני ההתליה או במהלכה.

¹⁵ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.

142. (א) נעדר חבר ועדה שאינו היושב ראש, משיבה, יתקיים הדיון באותה ישיבה לפני חברי הוועדה הנוכחים (להלן – מותב חסר), אם הסכימו לכך הצדדים, אלא אם כן החליט היושב ראש לדחות את הדיון.
- (ב) דיון שנערך במותב חסר יימשך לפני המותב בהרכבו המלא, אלא אם כן סבר היושב ראש כי יהיה בכך עיוות דין.
- (ג) על אף האמור בסעיף 144, החלטה במותב חסר שנחלקו בו הדעות תתקבל על פי דעתו של יושב ראש הוועדה.

143. (א) נבצר מחבר ועדת משמעת שאינו היושב ראש, לסיים את הדיון, יצרף היושב ראש במקומו חבר אחר, אלא אם כן קבע מטעמים מיוחדים ולאחר שנתן לבעלי הדיון הזדמנות לטעון את טענותיהם, כי צירוף חבר אחר עלול לגרום לעיוות דין.
- (ב) צורף חבר אחר כאמור בסעיף קטן (א), רשאית הוועדה להמשיך בדיון מן השלב שאליה הגיעה הוועדה בהרכבה הקודם אם סברה שלא ייגרם עיוות דין, וזאת לאחר שנתנה לבעלי הדיון הזדמנות לטעון את טענותיהם; החליטה הוועדה להמשיך בדיון, רשאית היא לנהוג בראיות שגבתה הוועדה בהרכבה הקודם כאילו גבתה אותן בעצמה, או לחזור ולגבותן כולן או חלקן.
- (ג) על אף האמור בסעיף 144, החלטה במותב קטוע שנחלקו בו הדעות תתקבל על פי דעתו של יושב ראש הוועדה.

144. נחלקו דעות חברי ועדת המשמעת תכריע דעת הרוב; באין רוב לדעה אחת, תכריע הדעה אשר לדעת יושב ראש הוועדה מקילה עם הנקבל, ואולם אם לא היה רוב דעות לגבי סוג אמצעי המשמעת או מידתו, תצורף הדעה המחמירה יותר לדעה המקילה הקרובה אליה.

145. (א) תובע או נקבל רשאים לבקש שחבר ועדת המשמעת יפסול את עצמו מלישב בדיון אם קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים בבירור הקובלנה.
- (ב) לא תישמע בקשה כאמור בסעיף קטן (א) אלא בתחילת הדיון או מיד לאחר שנודעו לתובע או לנקבל הנסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי כאמור באותו סעיף קטן.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 144 החוק המוצע קובע כי במצב של חילוקי דעות בין חברי ועדת המשמעת, דעת הרוב היא שתכריע. באין דעת רוב, תכריע הדעה שלדעת יושב ראש הוועדה מקילה עם הנקבל. אך אם לא היה רוב דעות לגבי סוג אמצעי המשמעת או מידתו, תצורף הדעה המחמירה יותר לדעה המקילה הקרובה אליה.

סעיף 142 החוק המוצע קובע כי אם חבר ועדה, שאינו היושב ראש, נעדר משיבה, יתקיים הדיון באותה ישיבה לפני חברי ועדה הנוכחים, אם הסכימו לכך הצדדים, אלא אם כן החליט היושב ראש לדחות את הדיון. דיון שנערך בהרכב חסר יימשך לדיון בהרכב המלא, אלא אם כן סבר היושב ראש כי יהיה בכך עיוות דין. בהחלטה בהרכב חסר שנחלקו בה הדעות, תכריע דעתו של יושב ראש הוועדה.

סעיף 145 החוק המוצע קובע כי תובע או נקבל רשאים לבקש שחבר ועדת המשמעת יפסול את עצמו מלישב בדיון אם קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים בבירור הקובלנה. בקשה שכזו תוגש בתחילת הדיון או מיד לאחר שנודע לתובע או לנקבל הנסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי כאמור. ועדת משמעת תדון בטענת הפסלות לאלתר ולפני שתיתן כל החלטה אחרת. על החלטת ועדת המשמעת בעניין פסלות, רשאים תובע או נקבל לערער לפני בית המשפט המחוזי. נמנע מחבר ועדת המשמעת להמשיך להשתתף בדיון בשל פסילתו יחולו הוראות סעיף 142.

סעיף 143 החוק המוצע קובע כי נבצר מחבר ועדת משמעת, שאינו היושב ראש, לסיים את הדיון, יצרף היושב ראש במקומו חבר אחר, אלא אם כן קבע מטעמים מיוחדים ולאחר שנתן לבעלי הדיון הזדמנות לטעון את טענותיהם, כי צירוף חבר אחר עלול לגרום לעיוות דין. במצב זה רשאית הוועדה להמשיך בדיון מן השלב שאליה הגיעה הוועדה בהרכבה הקודם, אם סברה שלא ייגרם עיוות דין, וזאת לאחר שנתנה לבעלי הדיון הזדמנות לטעון את טענותיהם; החליטה הוועדה להמשיך בדיון, רשאית היא לנהוג בראיות שגבתה הוועדה בהרכבה הקודם כאילו גבתה אותן בעצמה, או לחזור ולגבותן כולן או חלקן.

(ג) נטענה טענת פסלות נגד חבר ועדת המשמעת, תחליט בה ועדת המשמעת לאלתר ולפני שתיתן כל החלטה אחרת.

(ד) על החלטת ועדת המשמעת בעניין פסלות, רשאים תובע או נקבל לערער לפני בית המשפט המחוזי בתוך שבעה ימים מיום המצאת ההחלטה.

(ה) נמנע מחבר ועדת המשמעת להמשיך להשתתף בדיון בשל החלטה לפי סעיף קטן (ג), יחולו הוראות סעיף 142.

146. לוועדת המשמעת יהיו כל הסמכויות הנתונות לוועדת חקירה לפי סעיפים 9 ו-27(ב) סמכויות עור לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968¹⁶, והסמכויות הנתונות לפי סעיף 11(ג) לחוק האמור לנשיא בית המשפט העליון או לשופט אחר של בית המשפט העליון, יהיו נתונות לעניין זה לשופט של בית משפט מחוזי.

147. (א) שר המשפטים יקבע את סדרי הדין לפני ועדת המשמעת; כל עוד לא הותקנו תקנות כאמור או בעניין שלא נקבעה לגביה הוראה בתקנות, תפעל הוועדה בדרך הנראית לה צודקת ומועילה ביותר.

(ב) הסמכות להחליט בעניינים שבסדרי דין הנוגעים לקובלנה מסוימת, נתונה ליושב ראש ועדת המשמעת שעה שהוועדה אינה יושבת בדיון.

148. בדיון לפני ועדת המשמעת תינתן לנקבל הזדמנות להשמיע את טענותיו, להביא ראיות, להעיד עדים ולחקור כל עד שיתייצב לפני ועדת המשמעת.

149. ועדת המשמעת אינה כפופה לדיני ראיות, למעט הדינים בדבר ראיות חסויות, אלא אם כן קבע שר המשפטים כי יחולו חלק מדיני הראיות כפי שיקבע.

150. הממצאים והמסקנות בהכרעת דין שבפסק דין חלוט במשפט פלילי המרשיע את הנקבל, יראו אותם כמוכחים בהליך משמעתי המתנהל נגד אותו נקבל.

151. (א) מצאה ועדת המשמעת כי הנקבל עבר עבירת משמעת, תטיל עליו אחד או יותר מאמצעי המשמעת האלה:

(1) התראה;

(2) נזיפה;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 149 החוק המוצע אינו מכפיף את ועדת משמעת לדיני ראיות, למעט הדינים בדבר ראיות חסויות אם הדבר נקבע בתקנות שהתקין שר המשפטים.

סעיף 150 החוק המוצע קובע כי הממצאים והמסקנות של הכרעת דין במשפט פלילי, המרשיע את הנקבל, ייחשבו כהוכחות בהליך משמעתי המתנהל נגד אותו נקבל.

סעיף 151 החוק המוצע מסמיך את ועדת המשמעת אם מצאה כי הנקבל עבר עבירת משמעת, להטיל עליו אחת או יותר מאלה: התראה, נזיפה, קנס בשיעור שלא יעלה על הקבוע בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין). התניית המשך העיסוק במקצוע שמאות הרכב או בתחומי הפעילות במסגרתו בהשתלמות או בתקופת ניסיון, ביטול רישיון, התליית רישיון או הגבלת רישיון לתחומי פעילות מסוימים לתקופה של 5 שנים. החוק המוצע מסמיך את הוועדה לקבוע שהתליית הרישיון האמורה תהא על תנאי.

סעיף 146 החוק המוצע מעניק לוועדת משמעת את כל הסמכויות הנתונות לוועדת חקירה לפי סעיפים 9 ו-27(ב) לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968, והסמכויות הנתונות לפי סעיף 11(ג) לחוק האמור לנשיא בית המשפט העליון או לשופט אחר של בית המשפט העליון, יהיו נתונות לעניין זה לשופט של בית משפט מחוזי.

סעיף 147 החוק המוצע מסמיך את שר המשפטים לקבוע את סדרי הדין לפני ועדת המשמעת, אך כל עוד לא הותקנו תקנות או בעניין שלא נקבעה לגביה הוראה בתקנות, תפעל הוועדה בדרך הנראית לה כצודקת ומועילה ביותר.

סעיף 148 החוק המוצע מבטיח את זכות הטיעון של הנקבל להשמיע את טענותיו, להביא ראיות, להעיד עדים ולחקור כל עד שיתייצב לפני ועדת המשמעת.

¹⁶ ס"ח התשכ"ט, עמ' 28.

- (3) קנס בשיעור שלא יעלה על הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977¹⁷ (להלן – חוק העונשין);
- (4) התניית המשך העיסוק במקצוע שמאות הרכב או בתחומי פעילות במסגרתו, בהשתלמות או בתקופת ניסיון;
- (5) התליית רישיון לתקופה של עד 5 שנים או הגבלתו לתקופה כאמור לתחומי פעילות מסוימים;
- (6) ביטול רישיון.

(ב) החליטה ועדת המשמעת על התליית רישיון לפי הוראות סעיף קטן (א)(5), רשאית היא להורות בהחלטתה שהתליה, כולה או חלקה, תהיה על-תנאי.

(ג) החליטה ועדת המשמעת לנקוט נגד נקבל התליה על-תנאי, לא יופעל התנאי אלא אם כן עבר הנקבל, בתוך התקופה שנקבעה בהחלטת ועדת המשמעת, שלא תפחת משנה ולא תעלה על שלוש שנים (בסעיף זה – תקופת התנאי), אחת מעבירות המשמעת שנקבעו בהחלטה (בסעיף זה – עבירת משמעת נוספת), וועדת המשמעת מצאה, בתוך תקופת התנאי או לאחריה, שהנקבל עבר עבירת משמעת נוספת כאמור.

(ד) תקופת התנאי תימנה מיום מתן החלטת ועדת המשמעת בדבר ההתליה על-תנאי, אלא אם כן הורתה ועדת המשמעת אחרת.

(א) ועדת המשמעת רשאית להעמיד את החלטותיה לעיון הציבור באתר האינטרנט של המשרד וכן בדרכים נוספות כפי שתורה, והכל בלא ציון שם הנקבל ופרטים אחרים שיש בהם כדי לזהותו (בסעיף זה – פרטים מזהים).

152. העמדה לעיון ופרסום של החלטות ועדת המשמעת

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאית ועדת המשמעת להעמיד לעיון הציבור את החלטתה, כולה או חלקה, כאמור באותו סעיף קטן, בציון פרטים מזהים, בדרך ולתקופה כפי שתורה ולאחר ששמעה את התובע ואת הנקבל ושקלה, בין השאר, את הפגיעה בפרטיותו של הנקבל או של צד שלישי ואת הצורך באזהרת הציבור.

(ג) הורתה ועדת המשמעת על פרסום החלטתה באינטרנט, ייעשה הפרסום כך שבתום תקופת הפרסום יימנע, ככל האפשר, העיון בפרטים המזהים.

(ד) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) עד (ג), החליטה ועדת המשמעת לבטל רישיון, להתלותו או להגבילו לתחומי פעילות מסוימים, יפורסם הדבר בדרך שיקבע השר.

(ה) החלטות ועדת המשמעת לא יועמדו לעיון הציבור כל עוד ניתן לערער עליהן, ואם הוגש ערעור – כל עוד לא תמו ההליכים בערעור, אלא אם כן החליט בית המשפט שלערעור אחרת.

(ו) על החלטת ועדת המשמעת לפי סעיף זה רשאים הנקבל והתובע לערער כשם שמערעים על החלטת ועדת המשמעת בקובלנה לפי סעיף 153.

(ז) השר, באישור ועדת הכלכלה, רשאי לקבוע הוראות לעניין דרכי עיון בהחלטות ועדת המשמעת.

ד ב ר י ה ס ב ר

פרטים מזהים של הנקבל, ואת לאחר שניתנה לנקבל זכות טיעון והשיקול של פגיעה בפרטיותו נלקח בחשבון. החוק המוצע קובע שהחלטות ועדת המשמעת לא יועמדו לעיון הציבור כל עוד ניתן לערער עליהן.

סעיף 152 החוק המוצע מסמיך את ועדת המשמעת להעמיד את החלטותיה לעיון הציבור, באתר האינטרנט של המשרד וכן בדרכים נוספות, כפי שתורה, והכל בלא ציון שם הנקבל ופרטים אחרים שיש בהם כדי לזהותו. בנסיבות מסוימות יתאפשר לפרסם החלטה בציון

¹⁷ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

153. (א) על החלטת ועדת המשמעת בקובלנה רשאים התובע והנקבל לערער לפני בית משפט מחוזי, בתוך 45 ימים מיום המצאת ההחלטה; אין בהגשת ערעור כדי למנוע או לעכב את ביצוע החלטת ועדת המשמעת שעליה הוגש הערעור, זולת אם נקבע אחרת על ידי ועדת המשמעת או על ידי בית המשפט המחוזי.

(ב) על החלטת ועדת המשמעת בדבר עיכוב ביצוע כאמור בסעיף קטן (א), רשאים הנקבל והתובע לערער לבית משפט מחוזי בתוך 30 ימים מיום המצאת ההחלטה.

(ג) על החלטת בית המשפט המחוזי לפי סעיף זה ניתן לערער לבית המשפט העליון, אם ניתנה רשות לכך בגוף ההחלטה או מאת שופט של בית המשפט העליון.

154. ענישה או זיכוי בהליכים פליליים או בהליכים משמעתיים על פי דין אחר אינם מונעים נקיטת הליכים לפי פרק זה נגד שמאי רכב בשל אותו מעשה או מחדל, ונקיטת אמצעי משמעת או זיכוי בהליך לפי פרק זה בשל אותו מעשה או מחדל אינם מונעים נקיטת הליכים פליליים או הליכים משמעתיים על פי דין אחר נגדו.

155. (א) המנהל רשאי להתלות זמנית רישיון של שמאי רכב שהוגשה נגדו קובלנה או שהוגש נגדו כתב אישום, עד לסיום ההליכים בוועדת המשמעת או עד לסיום ההליכים הפליליים לפי העניין, אם הוא סבור שהדבר נדרש למניעת סיכון בטיחותי או אם ראה שחומרת העניין או טובת הציבור מחייבות זאת.

(ב) לא יתלה המנהל רישיון לפי סעיף קטן (א), אלא לאחר שנתן לבעל הרישיון הזדמנות נאותה להשמיע את טענותיו.

פרק י"ב: פיקוח ואכיפה

156. (א) השר רשאי להסמיך פקחים, מבין עובדי המשרד, בסמכויות לפי פרק זה, כולן או חלקן. הסמכת פקחים (ב) לא יוסמך פקח לפי הוראות סעיף קטן (א), אלא אם כן מתקיימים בו כל אלה:

(1) משטרת ישראל הודיעה, לא יאוחר משלושה חודשים מיום קבלת פרטי העובד, כי היא אינה מתנגדת להסמכתו מטעמים של ביטחון הציבור, לרבות בשל עברו הפלילי;

(2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי פרק זה, כפי שהורה השר בהסמכת השר לביטחון הפנים;

(3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים, כפי שהורה השר בהסמכת השר לביטחון הפנים.

(ג) הודעה על הסמכת פקח לפי סעיף זה תפורסם ברשומות.

157. לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה, רשאי פקח –

סמכויות פיקוח

ד ב ר י ה ס ב ר

פרק י"ב: פיקוח ואכיפה

סעיף 156 כדי לאפשר אכיפה יעילה של הוראות החוק מוצע להעניק סמכות לשר התחבורה למנות מקרב עובדי המשרד פקחים, בכפוף לקבלת הכשרה מתאימה, לתנאי כשירות שיקבע השר ולהעדר התנגדות המשטרה מטעמים של ביטחון הציבור.

סעיפים החוק המוצע מסמיך פקח לדרוש מכל אדם 157 ו-158 להודות לפניו, למסור לו ידיעה או מסמך שיש בהם כדי להבטיח ביצוע הוראות לפי החוק ולערוך בדיקות ומדידות של חומרים, רכב ומוצרי תעבורה. אם התעורר חשד לביצוע עבירה על החוק רשאי פקח

סעיף 153 החוק המוצע קובע את הפרוצדורה בדבר הגשת ערעור על החלטת ועדת משמעת.

סעיף 154 החוק המוצע קובע כי הרשעה או זיכוי בפלילים או בהליכים משמעתיים על פי דין אחר אינם מונעים נקיטת הליכים לפי פרק זה בשל אותו מעשה או מחדל, ולהפך.

סעיף 155 החוק המוצע מסמיך את המנהל להתלות זמנית רישיון של שמאי רכב שהוגשה נגדו קובלנה או שהוגש נגדו כתב אישום עד לסיום ההליכים בוועדת המשמעת או עד לסיום ההליכים הפליליים לפי העניין, אם הוא סבור שהדבר נדרש למניעת סיכון בטיחותי.

- (1) לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;
- (2) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך שיש בהם כדי להבטיח או להקל על ביצוע ההוראות לפי חוק זה, לרבות תכנית ייצור; בפסקה זו, "מסמך" – לרבות פלט, כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995¹⁸;
- (3) לערוך בדיקות או מדידות של חומרים, רכב ומוצרי תעבורה, לבדוק תהליכי ייצור ותכנון של רכב ושל מוצרי תעבורה או ליטול דגימות של חומרים או מוצרי תעבורה, לדרוש תכניות פיתוח וייצור של רכב או של מוצר תעבורה, וכן למסור את המדידות והדגימות למעבדה, לשמור אותן או לנהוג בהן בדרך אחרת;
- (4) להיכנס למקום, לרבות לכלי תחבורה כשהוא נייח, ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים אלא על פי צו של בית משפט.

158. התעורר חשד לביצוע עבירה לפי חוק זה, רשאי פקח – סמכויות אכיפה

- (1) לחקור כל אדם הקשור לעבירה כאמור, או שעשויות להיות לו ידיעות הנוגעות לעבירה כאמור; על חקירה לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 2 ו-3 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות), בשינויים המחויבים;
- (2) לתפוס כל חפץ הקשור לעבירה כאמור; על תפיסה לפי פסקה זו יחולו הוראות הפרק הרביעי לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969¹⁹ (בסעיף זה – פקודת מעצר וחיפוש), בשינויים המחויבים;
- (3) לבקש מבית משפט צו חיפוש לפי סעיף 23 לפקודת מעצר וחיפוש, ולבצעו; על חיפוש לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 24(א)(1), 26 עד 28 ו-45 לפקודת מעצר וחיפוש, בשינויים המחויבים.

159. פקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי פרק זה, אלא בעת מילוי תפקידו ובהתקיים שניים אלה: זיהוי פקח

- (1) הוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו, ולובש מדי פקח בצבע ובצורה שהורה השר לעניין זה, ובלבד שהמדים כאמור אינם נחזים להיות מדי משטרה;
- (2) יש בידו תעודת פקח החתומה בידי השר והמעידה על תפקידו ועל סמכויותיו, שאותה יציג על פי דרישה.

פרק י"ג: עיצום כספי

160. בפרק זה – הגדרות

"בעל רישיון" – למעט שמאי רכב;

"מנהל האגף לרכב ושירותי תחזוקה במשרד;

ד ב ר י ה ס ב ר

יש בידו תעודה חתומה בידי השר המעידה על תפקידו וסמכויותיו, שאותה יציג על פי דרישה.

פרק י"ג: עיצום כספי

כללי העיצום הכספי הוא אמצעי אכיפה רגולטורי יעיל ומהיר, המוטל על ידי הרשות המינהלית ומטרתו להביא להגברת הציות של ציבור המפוקחים להוראות החוק. לנוכח העובדה שמדובר בהליך מינהלי,

לחקור כל אדם הקשור לעבירה או שעשויות להיות לו ידיעות הנוגעות לה, לתפוס כל חפץ הקשור לעבירה וכן לעכב אדם שסירב להיענות לדרישתו על פי סמכותו אם חשש להימלטותו וזאת עד לבואו של שוט.

סעיף 159 החוק המוצע מסמך פקח לעשות שימוש בסמכויותיו רק בעת מילוי תפקידו ובתנאי שהוא עונד תג המזהה אותו ואת תפקידו, לובש מדי פקח

¹⁸ ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

¹⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284.

"הסכום הבסיסי" – סכום כמפורט להלן, לפי העניין:

(1) לגבי יחיד – 15,000 שקלים חדשים;

(2) לגבי תאגיד – 150,000 שקלים חדשים.

עיצום כספי
בשיעור 125%
מהסכום הבסיסי

161. המנהל רשאי להטיל עיצום כספי לפי הוראות פרק זה בסכום השווה ל-125% מהסכום הבסיסי, על כל אחד מאלה:

- (1) מי שנתן שירות רכב בלא רישיון, בניגוד להוראות סעיף 3(א);
- (2) בעל רישיון לייצור רכב ושיווקו שלא סימן את הרכב המיוצר על ידו בהתאם להוראות לפי סעיף 23;
- (3) יבואן רכב ישיר שלא טיפל בתקלת בטיחות סדרתית ברכב, בניגוד להוראות סעיף 43(א);
- (4) יבואן רכב ישיר שלא הודיע למנהל או לבעלי כלי רכב על תקלת בטיחות סדרתית, בניגוד להוראות סעיף 43(ב)(1);
- (5) יבואן רכב ישיר שלא פרסם הודעה לציבור על תקלת בטיחות סדרתית, בניגוד להוראות לפי סעיף 43(ב)(2);
- (6) יבואן רכב ישיר שלא הזמין בעלי כלי רכב לתיקון תקלת בטיחות סדרתית, בניגוד להוראות סעיף 43(ב)(3);
- (7) יבואן רכב עקיף שלא פרסם הודעה לציבור על תקלת בטיחות סדרתית או שלא הזמין בעלי כלי רכב לתיקון התקלה, בניגוד להוראות סעיף 43(ד)(1);
- (8) יבואן רכב עקיף שלא פרסם הודעה לציבור על תקלת בטיחות סדרתית או שלא הודיע עליה למנהל או שלא הפנה בעלי כלי רכב לתיקון התקלה בניגוד להוראות סעיף 43(ד)(2);
- (9) יבואן רכב זעיר שלא פרסם הודעה לציבור על תקלת בטיחות סדרתית או שלא הפנה בעלי כלי רכב לתיקון התקלה, בניגוד להוראות סעיף 43(ה);
- (10) יבואן רכב ישיר או יבואן רכב עקיף שסירב למסור מידע, בניגוד להוראות סעיף 46;
- (11) מי שמכר או שיווק רכב חדש והוא אינו משווק רכב, בניגוד להוראות סעיף 65;
- (12) בעל רישיון לסחר במוצרי תעבורה שסחר במוצר תעבורה שאינו מיוצר ועומד במפרט או שאינו מקיים דרישות בטיחות, בניגוד להוראות לפי סעיף 93.

עיצום כספי בגובה
הסכום הבסיסי

162. המנהל רשאי להטיל עיצום כספי לפי הוראות פרק זה בגובה הסכום הבסיסי, על כל אחד מאלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

העיצום הכספי הבסיסי המרבי המוצע הוא 15,000 שקלים חדשים ליחיד ו-150,000 שקלים חדשים לתאגיד.

סעיף 161 דרגת החומרה הגבוהה ביותר שבה מוצע עיצום כספי בסכום השווה ל-125% מהסכום הבסיסי היא בשל מתן שירות רכב בלא קבלת רישיון מאת הרשות, הפרות של יבואני רכב הנוגעות לטיפול בתקלת בטיחות סדרתית, סחר ברכב בלא עמידתו במפרט ובלא סימונו.

סעיף 162 דרגת החומרה השנייה שבשל הפרות המפורטות בה מוצע עיצום כספי בסכום השווה

עשויה יעילותו ומהירותו לשמש גורם מרתיע ולהביא להקטנת השכיחות של הפרת החובות שבשלהן ניתן להטילו. הטלת עיצום כספי נבדלת מהטלת סנקציה פלילית בכך שהיא אינה מלווה בקלון החברתי שכרוכה בהרשעה בפלילים, והיא אף אינה גוררת אחריה רישום פלילי.

סעיף 160 כדי ליעל את האכיפה של הוראות החוק מוצע להשתמש במנגנון של עיצום כספי להפרות שלפי החוק. בשל השוני במידת החומרה של העבירות מוצע לקבוע 5 דרגות של עיצום כספי. סכום

- (1) בעל רישיון לשירות רכב שהפר תנאי מתנאי רישיונו, בניגוד להוראות סעיף 3(א);
- (2) מנהל מקצועי של מוסך או מתווך בייבוא רכב שהפר תנאי מתנאי רישיונו, בניגוד להוראות סעיף 4(א);
- (3) בעל רישיון שסירב לתת שירות, בניגוד להוראות לפי סעיף 15;
- (4) בעל רישיון לייצור רכב ושיווקן שייצר או שיווק רכב בלי שקיבל אישור לייצור דגם הרכב, בניגוד להוראות סעיף 19;
- (5) בעל רישיון לייצור רכב ושיווקו שלא פרסם הודעה על תקלת בטיחות סדרתית ברכב או שלא הזמין בעלי כלי רכב לתיקון התקלה, בניגוד להוראות סעיף 22;
- (6) בעל רישיון לייצור רכב ושיווקן שייצר או שיווק רכב שיוצר שלא על פי תכנית הייצור או שאינו זהה לאבטיפוס, בניגוד להוראות סעיף 24(א);
- (7) בעל רישיון לייצור רכב ושיווקן שייצר או שיווק רכב שיוצר שלא במפעל ייצור שאישר המנהל, בניגוד להוראות סעיף 25;
- (8) בעל רישיון לייצור רכב ושיווקו שלא נתן שירותי תחזוקה או שלא מכר מוצרי תעבורה בהתאם להוראות לפי סעיף 26;
- (9) בעל רישיון לייצור רכב ושיווקן שלא נתן אחריות לרכב המיוצר על ידו בהתאם להוראות לפי סעיף 27;
- (10) יבואן רכב ישיר שלא נתן שירותי תחזוקה לרכב, בניגוד להוראות לפי סעיף 40(א);
- (11) יבואן רכב עקיף שלא נתן שירותי תחזוקה לרכב שיובא על ידו, בניגוד להוראות לפי סעיף 40(ב);
- (12) יבואן רכב ישיר או יבואן רכב עקיף שלא מכר מוצרי תעבורה בהתאם להוראות לפי סעיף 41;
- (13) יבואן רכב ישיר או יבואן רכב עקיף שלא נתן אחריות לרכב, בניגוד להוראות לפי סעיף 42(א) או (ב);
- (14) יבואן רכב ישיר או יבואן רכב עקיף שהתנה את תוקפה של אחריות, בניגוד להוראות לפי סעיף 42(ג);
- (15) יבואן רכב מסחרי שייבא רכב בלא רישיון ייבוא או בניגוד לתנאיו, בניגוד להוראות סעיף 48;
- (16) יבואן רכב עקיף שייבא או שיווק רכב שנרשם על שם סוכן מורשה בניגוד להוראות לפי סעיף 49;
- (17) יבואן רכב מסחרי שהתנה את ההתקשרות עם מוסך מתמחה בתנאים המפורטים בסעיף 52;
- (18) מתווך בייבוא רכב שלא התקשר בהסכם תיווך עם מייבא הרכב או שלא מסר למייבא העתק מן ההסכם בהתאם להוראות לפי סעיף 58;
- (19) מתווך בייבוא רכב שתיווך בייבוא רכב בניגוד להוראות סעיף 59;
- (20) מתווך בייבוא רכב שהיה צד להסכם רכישת רכב, בניגוד להוראות סעיף 61;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפי תכנית ייצור ייבוא ושיווק רכב שאינו עומד בהוראות פקודת התעבורה והפרת חובות היבואנים בנוגע למתן שירותי תחזוקה ואחריות.

ל-100% מהסכום הבסיסי כוללת, בין השאר, הפרת תנאי הרישיון לשירות רכב או במקצוע בענף הרכב, סירוב לתת שירות, הפרות הנוגעות לבטיחות ובכלל זה ייצור רכב שלא

- (21) מתווך בייבוא רכב ששילם או קיבל תמורה או העביר תמורה בניגוד להוראות סעיף 62;
- (22) משווק רכב שמכר רכב שאינו עומד בהוראות כאמור בסעיף 66;
- (23) סוחר ברכב מיבואן שמכר רכב שלא בהתאם להוראות לפי סעיף 77;
- (24) בעל רישיון לייצור מוצר תעבורה שייצר מוצר תעבורה שלא קיבל את אישור המנהל לייצורו, בניגוד להוראות סעיף 80;
- (25) בעל רישיון לייצור מוצרי תעבורה שלא הודיע על תקלת בטיחות סדרתית במוצר תעבורה למנהל או למי שהוא העביר לו חוקה במוצר, שלא פרסם הודעה על התקלה, או שלא הזמין מי שבידו מוצר כאמור לתיקון, החלפה או החזרת המוצר, בניגוד להוראות סעיף 83;
- (26) בעל רישיון לייצור מוצרי תעבורה שייצר או סחר במוצר תעבורה שיוצר שלא על פי תכנית הייצור שאישר המנהל או שאינו זהה לאבטיפוס, בניגוד להוראות סעיף 86;
- (27) בעל רישיון לייצור מוצרי תעבורה שייצר או סחר במוצר תעבורה שלא יוצר במפעל ייצור שאישר המנהל, בניגוד להוראות סעיף 87;
- (28) בעל רישיון לסחר במוצרי תעבורה שסחר במוצר תעבורה בלא רישיון ייבוא או בניגוד לתנאיו, בניגוד להוראות סעיף 97;
- (29) בעל רישיון לסחר במוצרי תעבורה שלא הודיע על תקלת בטיחות סדרתית במוצר תעבורה למנהל או למי שהעביר לו את החוקה במוצר, שלא פרסם הודעה על התקלה או שלא תיקן את התקלה, בניגוד להוראות סעיף 98;
- (30) בעל רישיון להפעלת מוסך נייד שנתן שירותים בניגוד להוראות סעיף 107(ב).

163. המנהל רשאי להטיל עיצום כספי לפי הוראות פרק זה בסכום השווה ל-75% מהסכום הבסיסי, על כל אחד מאלה:

- (1) מנהל מקצועי של מוסך ובעל רישיון לתיווך בייבוא רכב שפעלו באופן שיש בו חשש לניגוד עניינים או שפעלו בחוסר מקצועיות, בניגוד להוראות לפי סעיף 17;
- (2) יבואן רכב מסחרי שהכתיב, שהמליץ או שהתערב לגבי שימוש של מוסך במוצרי תעבורה שלא נרכשו ממנו, בניגוד להוראות סעיף 45;
- (3) יבואן רכב ישיר או יבואן רכב עקיף שלא דיווח למנהל, בניגוד להוראות לפי סעיף 47;
- (4) מתווך בייבוא רכב שלא מסר למייבא מידע בכתב בהתאם להוראות סעיף 60;
- (5) מתווך בייבוא רכב שקיבל דמי תיווך הגבוהים מאלה שנקבעו בהסכם, בניגוד להוראות סעיף 63;
- (6) מתווך בייבוא רכב שפרסם בישראל רכב הנמצא במדינת חוץ המיועד למכירה, בניגוד להוראות סעיף 64;

ד ב ר י ה ס ב ר

במקצועיות ובאופן שאין בו חשש לניגוד עניינים, הפרת חובות המתווך והפרת החובה לתאר באופן מלא ונכון של רכב או מוצר תעבורה.

סעיף 163 הדרגה השלישית בחומרתה כוללת רשימת הפרות שבשל הפרתן מוצע עיצום כספי בסכום השווה ל-75% מהסכום הבסיסי והיא כוללת את הפרת החובה המוטלת על מנהל מקצועי במוסך לפעול

- (7) משווק רכב שלא תיאר באופן מלא ונכון כלי רכב או מוצר תעבורה, בניגוד להוראות סעיף 68;
- (8) סוחר ברכב מיבואן שלא הגיש למנהל אישור רואה חשבון בדבר הון עצמי בהתאם להוראות לפי סעיף 78;
- (9) בעל רישיון לייצור מוצרי תעבורה שלא סימן מוצר תעבורה בהתאם להוראות לפי סעיף 84;
- (10) בעל רישיון לסחר במוצר תעבורה שסחר במוצר תעבורה שלא סומן בהתאם להוראות לפי סעיף 96;
- (11) בעל רישיון לסחר במוצרי תעבורה שלא פרסם מידע בהתאם להוראות לפי סעיף 99.

164. המנהל רשאי להטיל עיצום כספי לפי הוראות פרק זה בסכום השווה ל-50% מהסכום הבסיסי, על כל אחד מאלה:

עיצום כספי בשיעור 50% מהסכום הבסיסי

- (1) בעל רישיון שהעביר את רישיונו לאחר, בניגוד להוראות סעיף 9;
- (2) בעל רישיון שלא הודיע למנהל על שינוי שחל לגביו הנוגע לתנאים לקבלת הרישיון, בניגוד להוראות סעיף 10;
- (3) בעל רישיון לייצור רכב ושיווקו שלא קיים את תנאי הייצור או את הסדרי הפיקוח ובקרת האיכות בהתאם להוראות לפי סעיף 21;
- (4) יבואן רכב זעיר שייבא או מכר רכב שחלפו יותר מ-12 חודשים ממועד ייצורו, בניגוד להוראות סעיף 50;
- (5) יבואן רכב שלא פרסם את תנאי ההתקשרות עם מוסך מתמחה בהתאם להוראות לפי סעיף 51(א);
- (6) משווק רכב שקיבל מקונה סכום העולה על 20% ממחיר הרכב שלא בהתאם להוראות סעיף 67;
- (7) משווק רכב שלא תיאר רכב או מוצר תעבורה באופן מלא ונכון בניגוד להוראות סעיף 68;
- (8) משווק רכב שלא מסר לקונה הוראות לשימוש ברכב ורשימת מוסכים בהתאם להוראות לפי סעיף 70;
- (9) משווק רכב שלא התקשר בהסכם בכתב עם הקונה בהתאם להוראות סעיף 71 או שלא מסר לקונה העתק מההסכם, בניגוד להוראות הסעיף האמור;
- (10) משווק רכב שלא רשם את הרכב על שם הקונה, בניגוד להוראות סעיף 72;
- (11) משווק רכב שלא מסר לקונה תעודת אחריות, בניגוד להוראות סעיף 73(א);
- (12) משווק רכב שהציע תקופת אחריות נוספת שלא בהתאם להוראות לפי סעיף 73(ב) או שהתנה רכישת רכב ברכישת אחריות נוספת, בניגוד להוראות הסעיף האמור;

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצר תעבורה ורכב באופן לא נכון ולא מלא, אי-הבטחת כספי הלקוח ואי-עמידה בהסדרי פיקוח במפעל לייצור רכב. בנוסף כוללת הרשימה הפרת חובותיו המקצועיות של מנהל מקצועי של מוסך לבדוק תקינות של רכב, לדווח לרשות על ליקויים ברכב ולמלא אחר ההוראות המקצועיות של הרשות.

סעיף 164 הדרגה הרביעית בחומרתה כוללת רשימת הפרות שבשל הפרתן מוצע עיצום כספי בסכום השווה ל-50% מהסכום הבסיסי והיא כוללת הפרות שונות ובכללן, העברת רישיון לאחר, אי-מתן הודעה לרשות על שינוי שחל בבעל הרישיון, הפרת הוראות צרכניות כגון אי-מיסירת אחריות למוצר תעבורה או לרכב, תיאור

- (13) משווק רכב שלא דיווח לקונה על נזק שנגרם לרכב לפני מסירתו, בניגוד להוראות סעיף 74;
- (14) סוחר ברכב מיבואן שהפר חובה מהחובות לפי סעיפים 67, 68 ו-70 עד 74, כפי שהוחלו עליו בסעיף 76;
- (15) בעל רישיון לייצור מוצרי תעבורה שלא קיים את תנאי הייצור או את הסדרי הפיקוח ובקרת האיכות בהתאם להוראות לפי סעיף 82;
- (16) בעל רישיון לייצור מוצר תעבורה שלא תיאר תיאור מלא ונכון של מוצר תעבורה, בניגוד להוראות סעיף 85;
- (17) בעל רישיון לסחר במוצרי תעבורה שלא תיאר באופן מלא ונכון מוצר תעבורה המיובא על ידו או שלא נתן לקונה הנחיות בדבר אופן התקנת המוצר, בניגוד להוראות סעיף 95;
- (18) בעל רישיון להפעלת מוסך שלא התחייב לספק ללקוח מוצר תעבורה שפורט בהצעת המחיר, בניגוד להוראות סעיף 104;
- (19) בעל רישיון להפעלת מוסך שהתקין ברכב מוצר תעבורה שאינו מתאים לרכב, בניגוד להוראות סעיף 105;
- (20) מנהל מקצועי של מוסך שלא פיקח על עמידת עובדי המוסך בהוראות המנויות בסעיף 111, בניגוד להוראות אותו סעיף;
- (21) מנהל מקצועי של מוסך שלא אישר את תקינותו של רכב, בניגוד להוראות לפי סעיף 112;
- (22) מנהל מקצועי של מוסך שלא דיווח למנהל או לרשות הרישוי על ליקויים בטיחותיים ברכב, בניגוד להוראות לפי סעיף 113;
- (23) מנהל מקצועי של מוסך שלא מילא אחר ההוראות המקצועיות, בניגוד להוראות סעיף 114;
- (24) מנהל מקצועי של מוסך שלא היה נוכח במוסך בהתאם להוראות סעיף 115;
- (25) מנהל מקצועי של מוסך שלא וידא כי הלקוח קיבל הצעת מחיר, בניגוד להוראות סעיף 116.
165. המנהל רשאי להטיל עיצום כספי לפי הוראות פרק זה בסכום השווה ל-25% מהסכום הבסיסי, על כל אחד מאלה:

- (1) בעל רישיון שלא החזיק את רישיונו או שלא הציג אותו בהתאם להוראות סעיף 11;
- (2) מנהל מקצועי של מוסך או מתווך בייבוא רכב שלא עבר השתלמות מקצועית בהתאם להוראות לפי סעיף 12;
- (3) בעל רישיון שהפר את חובתו לתת חשבונית בהתאם להוראות לפי סעיף 14;
- (4) בעל רישיון שלא מסר למנהל דיווח בהתאם להוראות סעיף 16;

ד ב ר י ה ס ב ר

טכניות כגון אי-מסירת חשבונית, אי-מסירת דיווחים ואי-הצגת שלטים.

סעיף 165 הדרגה החמישית בחומרתה כוללת רשימת הפרות שבשלן מוצע עיצום כספי בסכום השווה ל-25% מהסכום המרבי והיא כוללת רשימה של הפרות

- (5) יבואן רכב שלא פרסם או עדכן את רשימת מוסכי השירות או שלא דיווח למנהל בהתאם להוראות סעיף 51(ב);
- (6) מורשה למכירת רכב שמכר רכב שלא בהתאם להוראות סעיף 69;
- (7) בעל רישיון לייצור מוצר תעבורה שלא נתן אחריות למוצר תעבורה בהתאם להוראות לפי סעיף 88;
- (8) בעל רישיון לסחר במוצרי תעבורה שלא מסר לקונה תעודת אחריות בהתאם להוראות לפי סעיף 94;
- (9) בעל רישיון להפעלת מוסך שלא הציב שלט בהתאם להוראות לפי סעיף 102;
- (10) בעל רישיון להפעלת מוסך שלא נתן ללקוח הצעת מחיר בהתאם להוראות לפי סעיף 103.
166. המנהל לא יטיל עיצום כספי בשל הפרת הוראות סעיף 45, אלא לאחר שקיבל את הסכמתו של הממונה על הגבלים עסקיים.
167. (א) היה למנהל יסוד סביר להניח כי אדם הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה, כאמור בסעיפים 161 עד 165 (בפרק זה – המפר), ובכוונתו להטיל עליו עיצום כספי לפי אותם סעיפים, ימסור למפר הודעה על הכוונה להטיל עליו עיצום כספי (בפרק זה – הודעה על כוונת חיוב).
- (ב) בהודעה על כוונת חיוב יציין המנהל, בין השאר, את אלה:
- (1) המעשה או המחדל (בפרק זה – המעשה) המהווה את ההפרה;
- (2) סכום העיצום הכספי והתקופה לתשלומו;
- (3) זכותו של המפר לטעון את טענותיו לפני המנהל לפי הוראות סעיף 168;
- (4) הסמכות להוסיף על סכום העיצום הכספי בשל הפרה נמשכת או הפרה חוזרת לפי הוראות סעיף 170, והמועד שממנו יראו הפרה כהפרה נמשכת לענין הסעיף האמור.
168. מפר שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב לפי הוראות סעיף 167 רשאי לטעון את טענותיו, בכתב, לפני המנהל, לענין הכוונה להטיל עליו עיצום כספי ולענין סכומו, בתוך 30 ימים ממועד מסירת ההודעה, ורשאי המנהל להאריך את התקופה האמורה בתקופה נוספת שלא תעלה על 30 ימים.
169. (א) המנהל יחליט, לאחר ששקל את הטענות שנטענו לפי סעיף 168, אם להטיל על המפר עיצום כספי, ורשאי הוא להפחית את סכום העיצום הכספי לפי הוראות סעיף 171.

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 167** הסעיף המוצע עוסק באופן הפעלת הסמכות להטיל עיצום כספי בידי המנהל, ולפיו, בהתקיים התשתית הראייתית המינהלית, המעידה על ביצוע הפרה של הוראה מההוראות לפי חוק זה, ימסור המנהל לאדם המפר הודעה על כוונתו להטיל עליו עיצום כספי (להלן – הודעה על כוונת חיוב).
- בהודעה על כוונת חיוב יצינו המעשה או המחדל המהווה את ההפרה, סכום העיצום הכספי המוטל והתקופה לתשלומו, זכות המפר לטעון את טענותיו לפני המנהל ביחס לכוונתו להטיל את העיצום הכספי, וכן שיעור התוספת על העיצום הכספי אם תימשך ההפרה.
- סעיף 168** מוצע לתת למפר שקיבל הודעה על כוונת חיוב, זכות לטעון את טענותיו בענין, בכתב, לפני המנהל, וזאת בתוך 30 ימים מיום מסירת ההודעה. ההוראה נועדה לאפשר להקנות למפר זכות שימוע ולאפשר לו לממש, במקובל בהליך מינהלי.
- סעיף 169** מוצע להסמיך את המנהל, לאחר ששמע ושקל את טענותיו של המפר, להחליט אם להטיל את העיצום הכספי אם לאו. המנהל מוסמך גם, במסגרת החלטתו, להפחית את סכום העיצום הכספי, בהתאם להוראות שיפורטו להלן.

(ב) החליט המנהל לפי הוראות סעיף קטן (א) –

(1) להטיל על המפר עיצום כספי – ימסור לו דרישה, בכתב, לשלם את העיצום הכספי (בפרק זה – דרישת תשלום) שבה יציין, בין השאר, את סכום העיצום הכספי המעודכן והתקופה לתשלומי;

(2) שלא להטיל על המפר עיצום כספי – ימסור לו הודעה על כך, בכתב.

(ג) בדרישת התשלום או בהודעה, לפי סעיף קטן (ב), יפרט המנהל את נימוקי החלטתו.

(ד) לא טען המפר את טענותיו לפי סעיף 168, בתוך התקופה האמורה באותו סעיף, יראו את ההודעה על כוונת חיוב, בתום התקופה האמורה, כדרישת תשלום שנמסרה למפר במועד האמור.

170. (א) בהפרה נמשכת ייווסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה, החלק החמישים והפרה נמשכת והפרה חוזרת שלו לכל יום שבו נמשכת ההפרה.

(ב) בהפרה חוזרת ייווסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה, סכום השווה לעיצום הכספי כאמור; לעניין זה, "הפרה חוזרת" – הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה כאמור בסעיפים 161 עד 165, בתוך שנתיים מהפרה קודמת של אותה הוראה שבשלה הוטל על המפר עיצום כספי או שבשלה הורשע.

171. (א) המנהל אינו רשאי להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בפרק זה, אלא לפי הוראות סעיף קטן (ב).

(ב) השה, בהסכמת שר המשפטים, רשאי לקבוע מקרים, נסיבות ושיקולים שבשלהם יהיה ניתן להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בפרק זה, בשיעורים שיקבע.

ד ב ר י ה ס ב ר

שהופרה במשך תקופה ארוכה ומתמשכת, תגורר הטלת עיצום כספי מוגבר, שהוא פועל יוצא של משך התקופה שבמהלכה בוצעה ההפרה.

כמו כן מוצע לקבוע כי במקרה של הפרה חוזרת – שהיא הפרה שבווצעה בתוך שנתיים מביצוע הפרה קודמת שבשלה הוטל עיצום כספי או שבשלה הורשע המפר – ייווסף על סכום העיצום הכספי הקבוע שהיה ניתן להטילו בשלה אילו בוצעה לראשונה, סכום נוסף, בשיעור זהה לעיצום המקורי.

סעיף 171 מוצע לקבוע כי המנהל אינו רשאי להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים שנקבעו בפרק י"ג המוצע, אלא בהתאם להוראות סעיף זה. מוצע לקבוע כי שר התחבורה, בהסכמת שר המשפטים, יהיה רשאי לקבוע בתקנות סוגי מקרים, נסיבות ושיקולים שבשלהם יהיה המנהל רשאי להפחית את סכום העיצום הכספי הקבוע בחוק המוצע, וזאת בשיעורים שיקבע. ההפחתה תתבצע, כאמור, על פי שיעור קבוע שייקבע בתקנות.

החליט המנהל להטיל על המפר עיצום כספי, ימסור לו דרישה לשלם את העיצום הכספי (להלן – דרישת תשלום). שבה יציין גם סכום העיצום הכספי המעודכן שעל המפר לשלם וכן התקופה לתשלומי.

עוד מוצע לקבוע כי במקרה שבו המפר בחר שלא לטעון את טענותיו, יראו את ההודעה על כוונת חיוב שנמסרה לו, כדרישת תשלום שנמסרה במועד האמור. זאת, כדי למנוע סרבול מיותר הכרוך במסירת הודעה נוספת על ידי המנהל וכיוון שלא חל שינוי מאז משלוח ההודעה על כוונת חיוב.

סעיף 170 הסעיף המוצע קובע הוראות לעניין הפרה נמשכת או הפרה חוזרת שביצע המפר.

במקרה שבו מתבצעת הפרה נמשכת, מוצע לקבוע כי לסכום העיצום הכספי הקבוע המקורי שהוטל בשל הפרה שבווצעה, ייווסף סכום יומי נוסף, בשיעור של אחד חלקי חמישים מסכום העיצום הכספי המקורי, לכל יום שבו נמשכת הפרה על ידי המפר. כך, אי-מילוי החובה

172. (א) העיצום הכספי יהיה לפי סכומו המעורכן ביום מסירת דרישת התשלום, ולגבי מפר שלא טען את טענותיו לפני המנהל כאמור בסעיף 168 – ביום מסירת ההודעה על כוונת החיוב; הוגש ערעור לבית משפט לפי סעיף 177 ועוכב תשלומו של העיצום הכספי בידי המנהל או בית המשפט – יהיה העיצום הכספי לפי סכומו המעורכן ביום ההחלטה בערעור.
- (ב) סכום העיצום הכספי יעורכן ב־1 בינואר בכל שנה (בסעיף קטן זה – יום העדכון). בהתאם לשיעור עליית המדד הידוע ביום העדכון לעומת המדד שהיה ידוע ביום העדכון בשנה הקודמת, ולעניין יום העדכון הראשון – לעומת המדד שהיה ידוע ביום התחילה; הסכום האמור יעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של 10 שקלים חדשים; לעניין זה, "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
- (ג) המנהל הכללי של המשרד יפרסם ברשומות הודעה על סכום העיצום הכספי המעורכן לפי סעיף קטן (ב).
173. המפר ישלם את העיצום הכספי בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת התשלום כאמור בסעיף 169.
174. לא שולם עיצום כספי במועד, ייווספו עליו לתקופת הפיגור הפרשי הצמדה וריבית כהגדרתם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961²⁰ (בפרק זה – הפרשי הצמדה וריבית), עד לתשלומו.
175. עיצום כספי ייגבה לאוצר המדינה ועל גבייתו תחול פקודת המסים (גבייה)²¹.
176. על מעשה אחד המהווה הפרה של הוראה מההוראות לפי חוק זה המנויות בסעיפים 161 עד 165 ושל הוראה מההוראות לפי חוק אחר, לא יוטל יותר מעיצום כספי אחד.
177. (א) על דרישת תשלום ניתן לערער לבית משפט השלום שבו יושב נשיא בית משפט השלום שבאזור שיפוטו ניתנה ההחלטה; ערעור כאמור יוגש בתוך 30 ימים מהיום שבו נמסרה למפר דרישת התשלום.

סכום מעורכן של העיצום הכספי

המועד לתשלום העיצום הכספי

הפרשי הצמדה וריבית

גבייה

עיצום כספי בשל הפרה לפי חוק זה ולפי חוק אחר

ערעור

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 172 מוצע לקבוע, כי העיצום הכספי יהיה לפי הסכום המעורכן ביום מסירת דרישת התשלום. במקרה שבו בחר המפר שלא לטעון את טענותיו לפני המנהל כאמור בסעיף 168 המוצע, יראו את ההודעה על כוונת חיוב כדרישת תשלום, וסכום העיצום הכספי יהיה הסכום המעורכן במועד מסירת ההודעה על כוונת חיוב. כמו כן, במקרים שבהם הוגש ערעור לבית משפט השלום, ובמסגרת זו ניתנה הוראה על עיכוב תשלומו של העיצום הכספי, יהיה סכום העיצום הכספי, הסכום המעורכן ביום ההחלטה בערעור.
- עוד מוצע לקבוע מנגנון לעדכון סכומי העיצום הכספי, בהתאם לשיעור עליית מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. כמו כן מוצע כי המנהל יפרסם ברשומות את הסכומים המעורכנים של העיצומים הכספיים.
- סעיף 173 מוצע לקבוע כי מפר ישלם עיצום כספי שהוטל עליו, בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת התשלום כאמור בסעיף 169. יצוין כי בהתאם להוראות
- סעיף 168, אם בחר המפר שלא לטעון את טענותיו בתוך 30 ימים לאחר שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב, יראו את ההודעה על כוונת חיוב כדרישת תשלום שנמסרה לו במועד האמור.
- סעיף 174 מוצע לקבוע כי על תקופת פיגור בתשלום העיצום הכספי, ייווספו הפרשי הצמדה וריבית כהגדרתם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961 (להלן – הפרשי הצמדה וריבית), עד לתשלומו.
- סעיף 175 מוצע לקבוע כי עיצום כספי ייגבה לאוצר המדינה, וכי על גבייתו תחול פקודת המסים (גבייה).
- סעיף 176 מוצע לקבוע כי על מעשה אחד המהווה הפרה לפי הוראה מההוראות לפי חוק זה המנויות בסעיפים 161 עד 165 ושל הוראה מההוראות לפי חוק אחר, לא יוטל יותר מעיצום כספי אחד.
- סעיף 177 מוצע לקבוע כי על דרישת תשלום יוכל המפר לערער לבית משפט השלום שבו יושב נשיא בית

²⁰ ס"ח התשכ"א, עמ' 192.

²¹ חוקי א"י, כרך ב', עמ' (ע) 1374 (א) 1399.

(ב) אין בהגשת ערעור לפי סעיף קטן (א) כדי לעכב את תשלום העיצום הכספי, אלא אם כן הסכים לכך המנהל או שבית המשפט הורה על כך.

(ג) החליט בית המשפט לקבל ערעור שהוגש לפי סעיף קטן (א) לאחר ששולם העיצום הכספי, והורה על החזרת סכום העיצום הכספי ששולם או על הפחתת העיצום הכספי, יוחזר הסכום ששולם או כל חלק ממנו אשר הופחת, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו עד יום החזרתו.

178. (א) הטיל המנהל עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, יפרסם בציבור את הפרטים שלהלן, פרטם בדרך שתבטיח שקיפות לגבי הפעלת שיקול דעתו בקבלת ההחלטה להטיל עיצום כספי:

(1) דבר הטלת העיצום הכספי;

(2) מהות ההפרה שבשלה הוטל העיצום הכספי ונסיבות ההפרה;

(3) סכום העיצום הכספי שהוטל;

(4) אם הופחת העיצום הכספי – הנסיבות שבשלהן הופחת סכום העיצום ושיעורי ההפחתה;

(5) פרטים על אודות המפר הנוגעים לעניין;

(6) שמו של המפר – אם המפר הוא תאגיד.

(ב) הוגש ערעור כאמור בסעיף 177, יפרסם המנהל את דבר הגשת הערעור ואת תוצאותיו.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (א)6, רשאי המנהל לפרסם את שמו של מפר שהוא יחיד אם סבר שהדבר נחוץ לצורך אזהרת הציבור.

(ד) על אף האמור בסעיף זה, לא יפרסם המנהל פרטים שהם בגדר מידע שרשות ציבורית מנועה מלמסור לפי סעיף 9(א) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998²², וכן רשאי הוא שלא לפרסם פרטים לפי סעיף זה שהם בגדר מידע שרשות ציבורית אינה חייבת למסור לפי סעיף 9(ב) לחוק האמור.

179. (א) תשלום עיצום כספי לא יגרע מאחריות פלילית של אדם בשל הפרת הוראה שמירת אחריות פלילית מההוראות לפי חוק זה המנויות בסעיפים 161 עד 165, המהווה עבירה.

ד ב ר י ה ס ב ר

ושיעורי ההפחתה, פרטים על אודות המפר הנוגעים לעניין, את שמו של המפר – אם הוא תאגיד, ואם סבר שהדבר נחוץ לצורך אזהרת הציבור – גם את שמו של מפר שהוא יחיד. אם הוגש ערעור על החלטת המנהל לפי פרק י"ג המוצע, יפרסם המנהל גם את דבר הגשת הערעור ואת תוצאותיו.

עוד מוצע לקבוע, כי למרות האמור בסעיף זה, לא יפרסם המנהל פרטים שהם בגדר מידע שרשות ציבורית מנועה מלמסור לפי סעיף 9(א) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998, וכן רשאי הוא שלא לפרסם פרטים לפי סעיף זה, שהם בגדר מידע שרשות ציבורית אינה חייבת למסור לפי סעיף 9(ב) לחוק האמור.

סעיף 179 מוצע לקבוע כי תשלום העיצום הכספי לא יגרע מאחריות הפלילית של אדם בשל הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה המנויות בסעיפים 161 עד

משפט השלום שבאזור שיפוטו ניתנה ההחלטה, בתוך 30 ימים מיום שנמסרה למפר דרישת התשלום.

בנוסף, מוצע לקבוע כי הגשת ערעור כאמור אינה מעכבת את תשלום העיצום הכספי, אלא אם כן הסכים לכך המנהל או שבית המשפט הורה על כך. ואולם אם התקבל ערעור כאמור לאחר ששולם העיצום הכספי, ובית המשפט הורה על החזרת העיצום הכספי ששולם או על הפחתתו, יוחזר העיצום הכספי או כל חלק ממנו שהופחת, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו עד יום החזרתו.

סעיף 178 מוצע להסמיך את המנהל לפרסם, בדרך שתבטיח שקיפות לגבי הפעלת שיקול דעתו, את דבר הטלת העיצום הכספי וסכומו, את מהות ההפרה שבשלה הוטל העיצום הכספי ונסיבותיה, אם הופחת העיצום הכספי – את הנסיבות שבשלהן הופחת העיצום

²² ס"ח התשנ"ח, עמ' 226.

(ב) שלח המנהל למפר הודעה על כוונת חיוב בשל הפרה המהווה עבירה כאמור בסעיף קטן (א), לא יוגש נגדו כתב אישום בשל אותה הפרה, אלא אם כן התגלו עובדות חדשות המצדיקות זאת.

(ג) הוגש נגד אדם כתב אישום בשל הפרה המהווה עבירה כאמור בסעיף קטן (א), לא ינקוט נגדו המנהל הליכים לפי פרק זה בשל אותה הפרה, ואם הוגש כתב אישום בנסיבות האמורות בסעיף קטן (ב) לאחר שהמפר שילם עיצום כספי – יוחזר לו סכום העיצום הכספי ששולם, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו עד יום החזרתו.

פרק י"ד: עונשין

180. (א) אלה דינם קנס כאמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין –

עונשין

- (1) בעל רישיון שהעביר רישיון לאח, בניגוד להוראות סעיף 9;
- (2) בעל רישיון שסירב לתת שירות, בניגוד להוראות סעיף 15;
- (3) בעל רישיון לייצור רכב ושיווקו שלא נתן שירותי תחזוקה או שלא מכר מוצרי תעבורה בהתאם להוראות לפי סעיף 26;
- (4) יבואן רכב ישיר שלא נתן שירותי תחזוקה לרכב, בניגוד להוראות לפי סעיף 40(א);
- (5) יבואן רכב עקיף שלא נתן שירותי תחזוקה לרכב שיובא על ידו, בניגוד להוראות לפי סעיף 40(ב);
- (6) יבואן רכב ישיר או יבואן רכב עקיף שלא מכר מוצרי תעבורה בהתאם להוראות לפי סעיף 41;
- (7) מנהל מקצועי של מוסך שלא פיקח על עמידת עובדי המוסך בהוראות המנויות בסעיף 111, בניגוד להוראות אותו סעיף.

ד ב ר י ה ס ב ר

- (6) יבואן רכב ישיר או יבואן רכב עקיף שלא מכר מוצרי תעבורה בהתאם להוראות לפי סעיף 41;
- (7) מנהל מקצועי של מוסך שלא פיקח על עמידת עובדי המוסך בהוראות המנויות בסעיף 111, בניגוד להוראות אותו סעיף.

165, המהווה עבירה. עם זאת, אם הוגש כתב אישום נגד מפר בשל הפרת הוראה מהוראות החוק המוצע המהווה עבירה, לא ינקוט נגדו המנהל הליכים לפי פרק י"ג המוצע בשל אותה הפרה, ואם כבר שילם המפר עיצום כספי – יוחזר לו הסכום ששולם בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו עד יום החזרתו.

פרק י"ד: עונשין

עוד קובע החוק המוצע כי העושה אחת מאלה דינו שנתיים מאסר או קנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין:

- (1) מי שנתן שירות רכב בלא רישיון או שלא בהתאם לתנאי רישיון, בניגוד להוראות סעיף 3(א);
- (2) מי שעסק במקצוע בענף הרכב בלא רישיון או שלא בהתאם לתנאי רישיון, בניגוד להוראות סעיף 4(א);
- (3) יבואן רכב מסחרי שהכתיב, שהמליץ או שהתערב לגבי שימוש של מוסך במוצרי תעבורה שלא נרכשו ממנו, בניגוד להוראות סעיף 45;
- (4) מי שמכר או שיווק רכב חדש והוא אינו משווק רכב, בניגוד להוראות סעיף 65;
- (5) בעל רישיון לסחר במוצרי תעבורה שסחר במוצר תעבורה שאינו מיוצר ועומד במפרט או שאינו מקיים דרישות בטיחות, בניגוד להוראות לפי סעיף 93;

סעיף 180 החוק המוצע קובע כי העושה אחת מאלה, דינו – קנס כאמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין:

- (1) בעל רישיון שהעביר רישיון לאח, בניגוד להוראות סעיף 9;
- (2) בעל רישיון שסירב לתת שירות, בניגוד להוראות סעיף 15;
- (3) בעל רישיון לייצור רכב ושיווקו שלא נתן שירותי תחזוקה או שלא מכר מוצרי תעבורה בהתאם להוראות לפי סעיף 26;
- (4) יבואן רכב ישיר שלא נתן שירותי תחזוקה לרכב, בניגוד להוראות לפי סעיף 40(א);
- (5) יבואן רכב עקיף שלא נתן שירותי תחזוקה לרכב שיובא על ידו, בניגוד להוראות לפי סעיף 40(ב);

(ב) אלה דינם מאסר שנתיים או קנס כאמור בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין –

- (1) מי שנתן שירות רכב בלא רישיון או שלא בהתאם לתנאי רישיון, בניגוד להוראות סעיף 3(א);
- (2) מי שעסק במקצוע בענף הרכב בלא רישיון או שלא בהתאם לתנאי רישיון, בניגוד להוראות סעיף 4(א);
- (3) יבואן רכב מסחרי שהכתיב, שהמליץ או שהתערב לגבי שימוש של מוסך במוצרי תעבורה שלא נרכשו ממנו, בניגוד להוראות סעיף 45;
- (4) מי שמכר או שיווק רכב חדש והוא אינו משווק רכב, בניגוד להוראות סעיף 65;
- (5) בעל רישיון לסחר במוצרי תעבורה שסחר במוצר תעבורה שאינו מיוצר ועומד במפרט או שאינו מקיים דרישות בטיחות, בניגוד להוראות לפי סעיף 93;
- (6) בעל רישיון לסחר במוצר תעבורה שסחר במוצר תעבורה שלא סומן בהתאם להוראות לפי סעיף 96.

181. נעברה עבירה כאמור בסעיף 180 ועושה העבירה המשיך בביצוע העבירה לאחר שקיבל התראה על כך מאת הפקח, דינו – נוסף על כל עונש אחר, קנס נוסף בשיעור חמישה אחוזים מגובה הקנס הקבוע לאותה עבירה, לכל יום שבו נמשכת העבירה מעבר לתאריך שנקבע בהתראה של הפקח.

182. נעברה עבירה כאמור בסעיף 180 בידי תאגיד, דינו – קנס פיי-שלושה מהקנס שנקבע לעבירה.

183. (א) נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירות כאמור בסעיף 180 בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו; המפר הוראה זו, דינו – קנס כאמור בסעיף 61(א)2 לחוק העונשין.

(ב) נעברה עבירה כאמור בסעיף 180 בידי תאגיד או בידי עובד מעובדיו, חוקה היא כי נושא משרה בתאגיד הפר את חובתו לפי סעיף קטן (א), אלא אם כן הוכיח כי עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.

(ג) בסעיף זה, "נושא משרה בתאגיד" – מנהל פעיל בתאגיד, שותף, למעט שותף מוגבל, או בעל תפקיד אחר בתאגיד האחראי מטעם התאגיד על התחום שבו נעברה העבירה.

פרק ט"ו: הוראות שונות

184. (א) השר, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע – אגרות

ד ב ר י ה ס ב ר

נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן כדי למנוע עבירות לפי סעיף 180 בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו.

פרק ט"ו: הוראות שונות

סעיף 184 החוק המוצע מסמיך את שר התחבורה, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכספים של הכנסת לקבוע אגרות בעד מתן רישיון לפי החוק, חידוש, השתתפות בבחינות, רישום שמאי במרשם שמאי הרכב, כפל רישיון, העתק תעודה, דרכי עדכון האגרות וכן תנאים מגבלות ברישיון לבעל רישיון שלא שילם את האגרה.

(6) בעל רישיון לסחר במוצר תעבורה שסחר במוצר תעבורה שלא סומן בהתאם להוראות לפי סעיף 96.

סעיף 181 החוק המוצע קובע כי אם נעברה עבירה כאמור ומבצע העבירה המשיך בביצועה לאחר שקיבל התראה על כך מאת המפקח, דינו – נוסף על כל עונש אחר, קנס נוסף בשיעור חמישה אחוזים מגובה הקנס, לכל יום שבו נמשכת העבירה, החל בתאריך שנקבע בהתראה.

סעיפים החוק המוצע קובע כי אם נעברה עבירה לפי 182 ו-183 סעיף זה בידי תאגיד, דינו – קנס פי שלושה מהקנס שנקבע לעבירה. עוד מוצע לקבוע כי

- (1) אגרות בעד כל אלה: מתן רישיון לפי חוק זה או חידושו, השתתפות בבחינה, ערעור על תוצאות בחינה, רישום במרשם שמאי הרכב, הוצאת כפל רישיון, בקשת העתק תעודה;
- (2) דרכי העדכון של אגרות כאמור בפסקה (1) ומועד תשלומן.
- (ב) רישיון למתן שירות רכב לפי חוק זה יראו אותו כרישיון ברישיון מיום תשלום האגרה בעד הרישיון, ולא יהיה בתשלום האגרה כדי לתת תוקף לרישיון למועד שקדם ליום התשלום.
185. (א) השר רשאי להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו של חוק זה, ובכלל זה להסדיר בתקנות את כל אלה:

- (1) תנאים לשיווק רכב ומוצרי תעבורה;
- (2) אופן מתן שירות רכב, פיקוח על מתן השירות ובקרה על איכותו;
- (3) מקום מתאים למתן שירות רכב, לרבות מקום לחניית כלי רכב;
- (4) הציוד והמיתקנים המתאימים למתן כל סוג של שירות רכב;
- (5) איכותו, טיבו, בטיחותו וסיווגו של מוצר תעבורה או של רכב, עמידתו במפרט ופיקוח על כל האמור;
- (6) הכשרה מקצועית, טכנולוגית או הנדסית הנדרשת ממבקש רישיון ומהמועסקים על ידו או מטעמו;
- (7) הדרכה תקופתית לבעל רישיון ולמועסקים על ידו או מטעמו, במועדים ובהיקף לפי סוג שירות הרכב;
- (8) שמירתם, סימונם, מכירתם, שימושם ועיבודם של מוצרי תעבורה;
- (9) מסירת פרטים למנהל בקשר למתן שירות רכב, ובכלל זה פרטים ודוחות על ייצור רכב ומוצרי תעבורה;
- (10) תנאים לייבוא רכב או מוצר תעבורה;
- (11) חובת הצבת שלטים בידי בעל רישיון;
- (12) קביעת הסדרי פיקוח ובקרת איכות;
- (13) תנאי אחריות ותוקפה;
- (14) תנאים והוראות לעניין הסכמים של בעל רישיון;
- (15) הוראות לעניין שירותי תחזוקה.

- (ב) תקנות לפי סעיף קטן (א)6) לגבי הכשרה מקצועית שבאחריות משרד הכלכלה ותקנות בעניין ייבוא לפי סעיף קטן (א)10) יותקנו בהתייעצות עם שר הכלכלה.

186. בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000²⁵, בתוספת הראשונה, בפרט 14, בסופו יבוא:

תיקון חוק בתי משפט לעניינים מינהליים

ד ב ר י ה ס ב ר

על ייצור רכב ומוצר תעבורה, תנאים לייבוא רכב או מוצר תעבורה וחובת הצבת שלטים בידי בעל רישיון.

סעיף 186 החוק המוצע מתקן את חוק בתי המשפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000, ומסמיך את בית המשפט לעניינים מינהליים לדון בהחלטה של המנהל לפי החוק המוצע.

סעיף 185 החוק המוצע מסמיך את שר התחבורה, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו של החוק ובכלל זה בעניינים הקשורים לשיווק רכב, אופן מתן השירות לרכב, ציוד ומיתקנים מתאימים לסוג השירות שניתן, איכות הרכב ומוצר התעבורה, פיקוח ובקרה על איכותו של רכב ומוצר תעבורה, הכשרה מקצועית הדרכה ומסירת פרטים ודוחות

²⁵ ס"ח התש"ס, עמ' 190.

"(1) החלטה של רשות לפי חוק רישוי שירותים לרכב, התשע"ג-2013."

תיקון פקודת
התעבורה

187. בפקודת התעבורה –

(1) בסעיף 25(א), אחרי פסקה (9) יבוא:

"(10) עבירות לפי חוק רישוי שירותים לרכב, התשע"ג-2013";

(2) אחרי סעיף 157 יבוא:

"התליית רישיון רכב 57.ח. (א) רשות הרישוי רשאית להתלות רישיון רכב או לסרב לחדשו אם הרכב נמצא כשהוא מטופל במקום שאינו מוסך בעל רישיון תקף, וזאת עד לביצוע בדיקת תקינות לרכב כפי שקבע השר. או סירוב לחדשו בשל טיפול במוסך לא מורשה

(ב) לא תתלה רשות הרישוי רישיון רכב לפי סעיף קטן (א) ולא תסרב לחדשו, אלא לאחר שנתנה לבעל רישיון הרכב הזדמנות נאותה להשמיע את טענותיו."

תחילה

188. תחילתו של חוק זה 90 ימים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה).

תחולה על
המדינה

189. הוראות חוק זה יחולו על המדינה.

סייג לתחולה

190. (א) על אף האמור בסעיף 189, הוראות חוק זה לא יחולו על שירות רכב הניתן על ידי גורמי מערכת הביטחון –

(1) לרכב שבשימוש מערכת הביטחון;

(2) למטרות ביטחוניות, למטרות מבצעיות, למטרות של שמירה על שלום הציבור וביטחוננו, או למשימות הנוגעות להגנת העורף ולהתגוננות העורף;

(3) שהוא שירות דחוף הניתן לרכב המצוי בשטח הנתון בחזקת מערכת הביטחון או שמערכת הביטחון פועלת בו לפי סמכות שהוענקה לה כדין.

(ב) בסעיף זה, "מערכת הביטחון" – כל אחד מאלה:

(1) משרד הביטחון ויחידות הסמך של משרד הביטחון;

(2) צבא ההגנה לישראל;

(3) יחידות ויחידות סמך של משרד ראש הממשלה, שעיקר פעילותן בתחום ביטחון המדינה;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 190 החוק המוצע מסייג את הנאמר בסעיף 186 וקובע כי הוראות חוק זה לא יחולו על שירות רכב הניתן על ידי גורמי מערכת הביטחון –

(1) לרכב שבשימוש מערכת הביטחון;

(2) למטרות ביטחוניות, למטרות מבצעיות, למטרות של שמירה על שלום הציבור וביטחוננו, או למשימות הנוגעות להגנת העורף ולהתגוננות העורף;

(3) שהוא שירות דחוף הניתן לרכב המצוי בשטח הנתון בחזקת מערכת הביטחון או שמערכת הביטחון פועלת בו לפי סמכות שהוענקה לה כדין.

סעיף 187 החוק המוצע מתקן את סעיף 25(א) לפקודת התעבורה ומעניק לשופט תעבורה סמכות עניינית לדון בעבירות לפי חוק זה. החוק המוצע מוסיף לפקודת התעבורה סעיף המסמיך את רשות הרישוי להתלות רישיון רכב אם נמצא כי הרכב מטופל במוסך הפועל בלא רישיון.

סעיף 188 החוק המוצע קובע כי תחילתו של החוק יהיה 90 ימים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה).

סעיף 189 החוק המוצע קובע כי הוראותיו יחולו על המדינה.

(4) מפעלי מערכת הביטחון כמשמעותם בסעיף 20 לחוק להסדרת הביטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998²⁴, שאינם יחידות כאמור בפסקה (3) ואשר שר הביטחון הודיע עליהם לשר;

(5) משטרת ישראל, שירות בתי הסוהר והרשות להגנה על עדים.

הוראות מעבר

191.

(א) רישיון לשירות רכב שניתן לפני יום התחילה ושעמד בתוקפו ערב יום התחילה, יראו אותו כרישיון שניתן לפי חוק זה והוא יהיה בתוקף למשך שנה מיום התחילה או עד תום תקופת הרישיון לפי המוקדם מביניהם ולא פחות משישה חודשים.

(ב) רישיון לעיסוק במקצוע בענף הרכב שניתן לפני יום התחילה ושעמד בתוקפו ערב יום התחילה, יראו אותו כרישיון שניתן לפי חוק זה.

(ג) תעודות, אישורים, היתרים ופטורים שניתנו לפני יום התחילה בידי מנהל האגף לרכב ושירותי תחזוקה במשרד או מי שהוא הסמיכו לכך ושעמדו בתוקפם ערב יום התחילה, יראו אותם כאילו ניתנו לפי חוק זה.

(ד) עובד המשרד שהוסמך לפי סעיף 30 לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957²⁵, ושהסמכתו עמדה בתוקפה ערב יום התחילה, יראו אותו כאילו מונה לפקח לפי סעיף 156, ואולם לא יפעיל סמכות מהסמכויות הנתונות לפקח לפי סעיף 157 שלא היו כלולות בהסמכתו ערב יום התחילה, עד לקבלת הכשרה מתאימה בהתאם להוראות לפי סעיף 156.

(ה) המועצה המייעצת שמונתה לפי סעיף 6 לצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (ייבוא רכב ומתן שירותים לרכב), התשל"ט-1978²⁶, ואשר מינויה עמד בתוקפו ערב יום התחילה, יראו אותה כאילו מונתה לפי סעיף 53 לחוק זה, וזאת עד תום תקופת המינוי המקורית או עד תום שישה חודשים מיום התחילה, לפי המאוחר מביניהם.

(ו) המועצה המייעצת שמונתה לפי סעיף 5 לצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (שמאי רכב), התש"ם-1980²⁷, ואשר מינויה עמד בתוקפו ערב יום התחילה, יראו אותה כאילו מונתה לפי סעיף 127 לחוק זה, וזאת עד תום תקופת המינוי המקורית או עד תום שישה חודשים מיום התחילה, לפי המאוחר מביניהם.

(ז) ועדת הסמכה שמונתה לפי סעיף 10 לצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (מוסכים ומפעלים לכלי רכב), התש"ל-1970²⁸, ואשר מינויה עמד בתוקפו ערב יום התחילה, יראו אותה כאילו היא מועצת מנהלי מוסכים שמונתה לפי סעיף 117 לחוק זה, וזאת עד תום תקופת המינוי המקורית או עד תום שישה חודשים מיום התחילה, לפי המאוחר מביניהם.

ד ב ר י ה ס ב ר

שהוא הסמיכו לכך, לפני יום התחילה ועמדו בתוקפם יראו אותם כתעודות כאישורים, כהיתרים או כפטורים שניתנו לפי החוק המוצע.

עובד שמונה כפקח לפי סעיף 30 לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957, וכיהן ערב יום התחילה, יראו אותו כאילו מונה למפקח. הפעלת סמכות מהסמכויות שלא הוענקו לאותו אדם ערב יום התחילה, מותנית בקבלת הכשרה מתאימה.

סעיף 191 החוק המוצע קובע כי רישיון לשירות שניתן לפני יום התחילה ושעמד בתוקפו ערב יום התחילה יראוהו כרישיון לפי חוק זה והוא יהיה בתוקף למשך שנה או עד תום תקופת הרישיון לפי המוקדם מביניהם ולא פחות משישה חודשים. רישיון למקצוע בענף הרכב שניתן לפני יום התחילה שהיה בתוקף ערב יום התחילה יראוהו כרישיון לפי החוק המוצע.

החוק המוצע קובע כי תעודות, אישורים, היתרים ופטורים שניתנו על ידי מנהל אגף הרכב במשרד או מי

²⁴ ס"ח התשנ"ח, עמ' 348.

²⁵ ס"ח התשי"ח, עמ' 24.

²⁶ ק"ת התשל"ט, עמ' 124.

²⁷ ק"ת התש"ם, עמ' 2182.

²⁸ ק"ת התשל"ל, עמ' 2186.

(ח) הוראות סעיף 8 לצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (שמאי רכב), התש"ם-1980, ימשיכו לחול לעניין הליכים לפי אותו סעיף שהחלה בהם הרשות לפני תחילתו של חוק זה.

192. (א) בתקופה שמיום י"ט בטבת התשע"ג (1 בינואר 2013) עד יום י"ט בטבת התשע"ו הוראות שעה (31 בדצמבר 2015) –

(1) בסעיף 29(9)(ב), לא יקראו את הסיפה החל במילים "ומספר הקילומטרים שהרכב נסע";

(2) יקראו את סעיף 31(א) כאילו –

(א) ברישה, אחרי "האישי או המשפחתי" יבוא "ואם הוא עוסק – רכב המיועד לצורך עסקי עצמי";

(ב) במקום פסקה (1) יבוא:

"(1) הוא לא ייבא יותר מרכב אחד בשנה שבה מוגשת הבקשה לרישיון";

(3) בסעיף 89(א)(3), במקום "ועומד במפרט שהוא תקן רשמי" יקראו "ועומד במפרט שהוא תקן ישראלי או תקן רשמי";

(4) בסעיף 93, במקום "ועומד במפרט שהוא תקן רשמי" יקראו "ועומד במפרט שהוא תקן ישראלי או תקן רשמי".

(ב) השה, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי, בצו, להאריך את תוקפן של הוראות השעה שבסעיף קטן (א) לתקופה נוספת.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 192 מוצע כי בתקופה שמיום י"ט בטבת התשע"ג (1 בינואר 2013) עד יום י"ט בטבת התשע"ו (31 בדצמבר 2015) –

(1) יוכל יבואן רכב זעיר לייבא כלי רכב בלא מגבלה הנוגעת למספר הקילומטרים שנסע הרכב.

(2) יוכל עוסק לייבא רכב לצורכי עסקו לא יותר משני כלי רכב בשנה;

(3) יוכל בעל רישיון לסחר במוצרי תעבורה לייבא ולסחור גם במוצר תעבורה העומד בתקן ישראלי.

החוק המוצע קובע כי מינוי המועצה המייעצת לעניין שמאי רכב והמועצה המייעצת לעניין יבוא רכב ומתן שירותים לרכב וועדת ההסמכה לעניין ניהול מקצועי של מוסך, יראו אותן כאילו מוננו לפי החוק המוצע.

החוק המוצע קובע כי הוראות סעיף 8 לצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (שמאי רכב), התש"ם-1980, ימשיכו לחול לעניין הליכים מינהליים כנגד שמאי רכב לפי אותו סעיף שהחלו לפני תחילתו של החוק המוצע.

הצעת חוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ג–2013

פרק א': מטרה והגדרות

1. מטרה חוק זה היא הגברת התחרותיות בענף המזון ובתחום מוצרי הצריכה, לשם הפחתת המחירים לצרכן.
2. הגדרות בחוק זה –
- "אדם קשור", לתאגיד – כל אחד מאלה:
- (1) אדם השולט בתאגיד;
  - (2) תאגיד הנשלט בידי אדם כאמור בפסקה (1);
  - (3) תאגיד הנשלט בידי מי מאמורים בפסקאות (1) ו-(2);
- "אתר האינטרנט" – אתר האינטרנט של רשות ההגבלים העסקיים;
- "בית הדין" ו"הסדר" – כהגדרתם בחוק ההגבלים העסקיים;
- "במישרין או בעקיפין" – לרבות בכל אחד מאלה:
- (1) באמצעות שלוח או נאמן;
  - (2) יחד עם אחר בשיתוף פעולה לפי הסכם;
  - (3) באמצעות זכויות המוקנות לפי הסכם;
  - (4) באמצעות החזקה או רכישה בידי קרוב, חברת נאמנות או חברת רישומים;
- "החזקה" – במישרין או בעקיפין, ויראו אדם כמי שמחזיק בעצמו, במישרין, בכל החזקותיו של אדם הקשור לו;

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מצא הצוות כי השונות ברמת המחירים בכל סניף וסניף ברשתות השיווק והסיבוך הנובע משיטת התמחור והמבצעים השונים מקשים מאוד על הצרכן להבין את המחירים ולהשוות את רמת המחירים בין קמעונאים שונים. לפיכך מוצעות הוראות בדבר חיוב הקמעונאים להגביר את שקיפות המחירים ולפרסם את מחירי כל המצרכים שהם מציעים למכירה באופן שיאפשר השוואה עדכנית שוטפת של מחירי סלי מצרכים, באמצעות יישומים שיפותחו לשם כך.

סעיף 2 בסעיף זה מובאות הגדרות למונחים "חנות", "מצרך", "ספק", "ספק גדול", "קמעונאי" ו"קמעונאי גדול", שישמשו לאורך החוק המוצע.

מקורן של ההגדרות של מונחים אחרים הוא בהגדרות שבחוק ההגבלים העסקיים ובכללי ההגבלים העסקיים (הוראות והגדרות כלליות), התשס"ו–2006.

מטרתו של החוק המוצע היא לקדם ולהגביר את התחרותיות בענף המזון ומוצרי הצריכה, לשם הפחתת מחירי המצרכים לצרכן, בהתאם להחלטת ממשלה 5167 מיום 21 באוקטובר 2012 שעניינה יישום המלצות הצוות הבינ-משרדי לבחינת רמת התחרותיות והמחירים בתחום מוצרי המזון והצריכה. את הצוות הזה, בראשות מר שרון קדמי, מינו שר התעשייה המסחר והתעסוקה ושר האוצר ביוני 2011, כדי ללמוד את מאפייני השווקים בתחום מוצרי המזון והצריכה, לאתר כשלי שוק, ולגבש המלצות להגברת התחרות ולשיפור רווחת הצרכן. הצוות מצא כי שוק מוצרי המזון והצריכה נשלט בידי מספר מצומצם של ספקים בעלי נתח שוק גדול. נמצא, בין השאר, כי בין מקטע האספקה למקטע השיווק מתקיימים קשרים, הסדרים ונהגים שונים, העלולים לחזק את מעמדם של הגורמים הדומיננטיים בענפים השונים, ולהפחית את התחרות ברמת הספקים או הקמעונאים. פגיעה בתחרות בשווקים אלה מביאה באופן ישיר להעלאת המחירים לצרכן ולפגיעה במגוון העומד לבחירתו. נוכח האמור, מוצע לקבוע בחוק זה כללים חדשים להתנהגות בשווקים אלה.

"הממונה" – כהגדרתו בחוק ההגבלים העסקיים, ולעניין פרק ג' – כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן;
"הסכם" – לרבות הסדר;
"חוק הגנת הצרכן" – חוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981;
"חוק ההגבלים העסקיים" – חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988;
"זכות בתאגיד" – כל אחת מאלה:

- (1) בעלות במניה, החזקה בה או זכות להורות על מכירתה;
  - (2) זכות להצביע באסיפה הכללית של חברה או באורגן מקביל לאסיפה כללית של תאגיד אחר, או זכות להורות כיצד להצביע באסיפה כללית או באורגן כאמור;
  - (3) זכות למנות דירקטור, ובתאגיד שאינו חברה – זכות למנות בעל תפקיד דומה; לעניין זה יראו את מי שמינה דירקטור או בעל תפקיד דומה כבעל הזכות למנותו;
  - (4) זכות למנות מנהל כללי;
  - (5) זכות להשתתף ברווחי התאגיד;
  - (6) זכות לחלוק ביתרת נכסי התאגיד לאחר סילוק חובותיו בעת פירוקו;
  - (7) כל זכות שתוכנה כתוכן זכות כאמור בפסקאות (1) עד (6), אף אם תוארה שונה;
- "חנות" – מקום לממכר קמעונאי של מזון ומוצרי צריכה, לרבות חנות מקוונת, ובלבד שמתקיימים לגביה כל התנאים האלה:
- (1) כל אלה נמכרים בו דרך קבע: ירקות ופירות טריים, חלב ומוצריו, ומוצרי ניקיון;
  - (2) יותר ממחצית ממחזור המכירות בו הוא ממכירת מזון;
- "מצרכים תחליפיים" – הקבוצה המצומצמת של מצרכים שהם תחליפים ישירים ומשמעותיים בעיני הצרכן;
- "מחזור מכירות" – כמשמעותו לפי סעיף 17 לחוק ההגבלים העסקיים, בשינויים המחויבים;
- "מצרך" – מזון וכל מוצר אחר הנמכר בחנות, למעט מוצרי חשמל, מוצרי טקסטיל, ציוד משרדי, כלי בית, ספרים ועיתונים;
- "ספק" – מי שמספק לקמעונאי, במישרין או באמצעות מפיץ, מצרכים, כולל מצרכי מותג פרטי, לרבות מפיץ של מצרכים כאמור, וכן כל אדם קשור לאלה;
- "ספק גדול" – ספק שמחזור המכירות שלו לקמעונאים בישראל עולה על 200 מיליוני שקלים חדשים בשנה, בלא מע"מ;
- "קמעונאי" – אדם המחזיק בחנות, וכן כל אדם קשור אליו;
- "קמעונאי גדול" – כל אחד מאלה, וכן כל אדם קשור אליו:
- (1) קמעונאי המחזיק בשלוש חנויות לפחות ואשר מחזור המכירות הכולל של חנויותיו עולה על 250 מיליון שקלים חדשים בשנה, בלא מע"מ;

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 248; התשע"ב, עמ' 165.

² ס"ח התשמ"ח, עמ' 128; התשס"ז, עמ' 78.

(2) קמעונאי המחזיק בחנות מקוונת אשר מחזור המכירות השנתי הכולל שלו בישראל מן החנות המקוונת, ואם הוא מחזיק גם בחנות שאינה מקוונת, אחת או יותר – יחד עם הכנסותיו ממנה, עולה על 250 מיליון שקלים חדשים בשנה, בלא מע"מ;

"קרוב" – בן זוג וכן אח, הורה, הורה הורה, צאצא או צאצא של בן הזוג, או בן זוגו של כל אחד מאלה;

"שליטה" – היכולת לכוון, במישרין או בעקיפין, פעילותו של תאגיד; בלי לגרוע מכלליות האמור, חזקה על אדם שהוא בעל שליטה בתאגיד –

(1) אם הוא מחזיק ביותר ממחצית הזכות להצביע באסיפה הכללית של חברה או באורגן מקביל לאסיפה כללית של תאגיד אחר, או מהזכות למנות דירקטורים בחברה או מהזכות למנות בעלי תפקידים דומים בתאגיד שאינו חברה;

(2) אם הוא מחזיק בזכות למנות בתאגיד מנהל כללי;

(3) אם הוא מחזיק ביותר משלושים אחוזים מזכות בתאגיד, ואין אדם אחר המחזיק יותר ממחצית מאותה זכות;

(4) אם הוא מחזיק ביכולת למנוע קבלת החלטה עסקית מהותית בתאגיד, וזולת אם יכולת זו נובעת מהסכם בדבר הלוואה שנתן תאגיד בנקאי במהלך עסקיו הרגילים, או אם היא ניתנה לצורך הגנת מיעוט מקובלת בתאגיד; וכן חזקה על אדם הנהנה בנאמנות שהוא בעל שליטה בנכסיה, למעט אם הוא מחזיק ביחידה בקרן נאמנות שחל עליה חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994.³

3. ערכון סכומים הסכומים הקבועים בהגדרות "ספק גדול" ו"קמעונאי גדול" יעודכנו ב-16 בינואר של כל שנה בהתאם לשיעור השינוי במדד המחירים לצרכן מן המדד שפורסם בחודש ינואר של השנה הקודמת עד המדד שפורסם לאחרונה לפני יום העדכון; הממונה יפרסם ברשומות הודעה על ההגדרות המעודכנות לפי סעיף זה.

4. פרוסום רשימת קמעונאים גדולים פרוסום רשימת קמעונאים גדולים באתר האינטרנט, אחת לשנה, רשימה של הקמעונאים הגדולים.

פרק ב': הסדרת פעילות ספקים וקמעונאים

סימן א': פעולות אסורות

5. קמעונאי לא יכתיב או ימליץ לספק ולא יתערב בדרך אחרת אצל ספק בעניין המחיר לצרכן שגובה קמעונאי אחר בעבור מצרך, או בעניין התנאים שבהם מוכר קמעונאי אחר מצרך לצרכן.

ד ב ר י ה ס ב ר

5 סעיף התערבות של קמעונאי בעניין המחיר והתנאים שבהם מוכר קמעונאי אחר מצרך לצרכן, אף אם היא נעשית באמצעות הספק של המצרך מצננת את התחרות שבין הקמעונאים, מסייעת בייצובו של תיאום אסור בין הקמעונאים ועשויה להביא לעליית המחיר לצרכן. לפיכך מוצע לאסור על קמעונאי להכתיב, להמליץ או להתערב בדרך אחרת אצל ספק בעניין המחיר לצרכן שגובה קמעונאי אחר או בעניין התנאים שבהם מוכר קמעונאי אחר מצרך לצרכן.

3 סעיף ההגדרות למונחים "ספק גדול" ו"קמעונאי גדול", מבוססות על מחזור המכירות השנתי שלהם. מוצע לקבוע כי הסכומים הנקובים בהגדרות אלה יעודכנו אחת לשנה בהתאם לשיעור השינוי במדד המחירים לצרכן וכי ההגדרות המעודכנות יפורסמו ברשומות.

4 סעיף נוכח האיסורים שמוצע להטיל על ספק בנוגע ליחסיו עם קמעונאי גדול, מוצע לקבוע כי הממונה על ההגבלים העסקיים יפרסם באתר האינטרנט, אחת לשנה, רשימה של הקמעונאים הגדולים.

³ ס"ח התשנ"ד, עמ' 308.

6. (א) ספק לא יעסוק בסידור מצרכים בחנות של קמעונאי גדול ולא יכתיב, ימליץ או יתערב בדרך אחרת בעניין סידור מצרכים כאמור.

(ב) קמעונאי גדול לא יהיה צד להסדר עם ספק הנוגע לסידור מצרכים בחנותו.

(ג) אין באמור בסעיף קטן (א) כדי למנוע מספק לתת הנחיות בדבר הטיפול הנדרש למצרכים שהוא מספק, לצורך שמירה על תקינותם, איכותם ובטיחותם.

(ד) ספק לא יכתיב או ימליץ לקמעונאי ולא יתערב בדרך אחרת אצל קמעונאי בעניין המחיר לצרכן שגובה הקמעונאי בעבור מצרך שמספק ספק אחר או בעניין התנאים שבהם מוכר הקמעונאי לצרכן מצרך שמספק ספק אחר.

7. (א) בלי לגרוע מן האמור בסעיף 6, ספק גדול לא יכתיב או ימליץ לקמעונאי ולא יתערב אצל קמעונאי בדרך אחרת, בעניינים אלה:

(1) המחיר לצרכן שגובה הקמעונאי בעבור מצרך שמספק הספק;

(2) הקצאת שטח מכירה למצרך שמספק הספק בשיעור העולה על 30% משטח המכירה המוקצה בחנות למצרך של הספק ולמצרכים תחליפיים;

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (א)

התערבות הספק בקביעת המחיר לצרכן שגובה הקמעונאי בעבור מצרך של ספק אחר או בעניין התנאים שבהם מוכר הקמעונאי לצרכן מצרך כאמור עלולה להפחית את התחרות בין הספקים השונים על לבו של הצרכן. מוצע לאסור על ספק להכתיב, להמליץ או להתערב בדרך אחרת אצל קמעונאי בנוגע למחיר לצרכן שגובה הקמעונאי על מצרך שמספק ספק אחר או בעניין התנאים שבהם מוכר הקמעונאי לצרכן מצרך כאמור.

סעיף 7 נוסף על האיסורים החלים על ספקים בכלל, מוצע לקבוע עוד כמה איסורים שיחולו על ספקים גדולים בלבד.

לסעיף קטן (א)(1)

התערבות של ספק גדול במחיר לצרכן שגובה הקמעונאי על מצרך שמספק אותו הספק עלולה לפגוע בתחרות בין הקמעונאים השונים ויש בה כדי לסייע בייצובו של שיווי משקל על תחרותי בין הספקים. לכן מוצע לאסור על התערבות כזו של ספק גדול.

לסעיף קטן (א)(2)

נוכחות על מדפי הקמעונאים מהווה תשומה חיונית הדרושה לספק לשם מכירת המצרכים שהוא מספק, וכך גם המיקום ודרך ההצגה של המצרכים, שיש להם השפעה מוכחת ומשמעותית על העדפות הצרכן. ככלל, התערבות הנוגעת להקצאת נתח תצוגה משמעותי לספקים דומיננטיים מעלה חשש לחסימת מדפי הקמעונאי בפני ספקים חדשים ובהצרת דרכם של ספקים קיימים המבקשים להתרחב. מוצע לאסור על ספק גדול להתערב כאמור אצל קמעונאי בעניין הקצאת שטח המכירה למצרך שמספק אותו ספק בשיעור העולה על 30% משטח המכירה המוקצה בחנות למצרך ולמצרכים תחליפיים, הן לעניין שטח המדף והן לעניין שטח תצוגה שאינו מדף.

סעיף 6 להתערבות של ספק אצל קמעונאי לגבי תנאי מסחר של ספקים אחרים, לגבי מספרם, או הוותם של ספקים מתחרים או לגבי היקף נוכחות מוצריהם על מדפי הקמעונאי, יש השלכות מהותיות על התחרות ועל המחירים לצרכן. התערבות מסוג זה טומנת בחובה פוטנציאל רב לביצור כוח שוק בידי הספק המתערב על ידי דחיקת מוצרי המתחרים ממדפי הקמעונאי והגבתה חסמי הכניסה לשוק.

לסעיף קטן (א)

תחרות ממשית בין ספקי המזון על לבו של הצרכן מחייבת נוכחות של מצרכי המתחרים השונים בשטחי התצוגה. צמצום מספר הספקים הנובע מהתערבות של ספק פוגע במישרין במגוון המצרכים העומד לבחירת הצרכן ובכך שולל ממנו פרי תחרות מובהק. נוכח החשש מפני יצירת חסמי כניסה והתרחבות ומפני דחיקה של ספקים מתחרים משטחי התצוגה בחנויות, מוצע לאסור על ספק לסדר מצרכים שהוא מספק בחנויות של קמעונאים גדולים וכן לאסור על ספק להכתיב, להמליץ או להתערב בדרך אחרת בכל עניין הנוגע לסידור המצרכים כאמור, אף אם ההתערבות אינה עולה כדי סידור פיזי של המצרכים. מוצע להבהיר כי כוונת הסעיף איננה להנחיות שעשוי ספק לתת ביחס לתנאי האחסון והתצוגה של מצרכיו, ככל שאלה נובעים מטעמים של שמירה על תקינות המצרך ואיכותו או מניעת נזקים בריאותיים לצרכן.

לסעיף קטן (ב)

להשלמת האיסור שבסעיף קטן (א) מוצע לאסור על קמעונאי להיות צד להסדר עם ספק, אשר עוסק בסידור מצרכים בחנותו של הקמעונאי.

(3) רכישת מצרך שמספק הספק בהיקף העולה על 30% מסך רכישות הקמעונאי של המצרך ושל מצרכים תחליפיים;

(4) רכישה או מכירה של מצרכים שמספק ספק אחר לקמעונאי, לרבות כמויות ויעדי רכישה, שטח המכירה המוקצה להם בחנות וכל תנאי מסחרי אחר.

(ב) הממונה רשאי, לבקשת ספק גדול, לפטור אותו מתחולת הוראות סעיף קטן (א)(1) עד (א)(3), לגבי פעולות או סוגי פעולות הנוגעים למצרך מסוים, אם הממונה שוכנע כי אין בביצוע אותן פעולות כדי ליצור חשש לפגיעה בתחרות; החלטת הממונה תפורסם באתר האינטרנט.

(ג) הוראות סעיף קטן (א)(1) עד (א)(3) לא יחולו לגבי מצרך אשר אותו ספק גדול לא סיפק בישראל במשך השנה שקדמה לתחילת אספקתו על ידו, וזאת למשך שנה אחת מתחילת האספקה.

(א) ראה הממונה כי כתוצאה מהתנהגותו של קמעונאי גדול לגבי מצרכי מותג פרטי שהוא מוכר, קיים חשש לפגיעה משמעותית בתחרות או לפגיעה משמעותית בציבור, רשאי הוא לתת לקמעונאי הגדול הוראות בדבר הצעדים שעליו לנקוט כדי למנוע את הפגיעה.

(ב) ניתנה לקמעונאי גדול הוראה לפי סעיף קטן (א), רשאי הוא לערור עליה לפני בית הדין בכתב מנומק בתוך שלושים ימים מקבלת ההוראה.

(ג) בית הדין רשאי לאשר את הוראת הממונה, לבטלה או לשנותה.

(ד) על דיוני בית הדין בערר לפי סעיף זה ועל ערעור על החלטתו יחולו הוראות סעיפים 33 עד 40 לחוק ההגבלים העסקיים, בשינויים המחויבים.

8. סמכות למתן הוראות לקמעונאי המוכר מותג פרטי

ד ב ר י ה ס ב ר

סוגי פעולות הנוגעים למצרך מסוים. הממונה רשאי לתת פטור כאמור אם הוכיח הספק כי אין בביצוע אותן פעולות כדי ליצור חשש לפגיעה בתחרות, והממונה שוכנע בכך.

עוד מוצע לקבוע כי הוראות סעיפים קטנים (א)(1) עד (א)(3) לא יחולו על מצרך אשר במהלך השנה האחרונה לא סופק על ידי אותו ספק. תכליתה של הוראה זו היא לאפשר החדרת מצרכים חדשים שבהם אין לספק הגדול כוח שוק, בין השאר, על ידי התערבות הספק בתנאי מכירת המצרך לצרכן.

ההצדקות למתן פטור לפי סעיף קטן (ב) ולהוראות סעיף קטן (ג) אינן עומדות לגבי סעיף קטן (א)(4), שעניינו התערבות בתנאי הסחר של ספקים מתחרים.

סעיף 8 מצרכי מותג פרטי הם מצרכים הנמכרים תחת שם המותג של הקמעונאי ולרוב נרכשים מיצרן מסוים או מספק מסוים ולא מיוצרים על ידי הקמעונאי עצמו. מצרכי המותג הפרטי הפכו נפוצים בשנים האחרונות בקרב רשתות השיווק בישראל. מוצע להסמיך את הממונה לתת הוראות לקמעונאי גדול בדבר הצעדים שעליו לנקוט, מקום שבו עולה חשש לפגיעה משמעותית בתחרות או בציבור, כתוצאה מהתנהגותו ביחס למוצרי המותג הפרטי שהוא מוכר.

מוצע לאפשר לקמעונאי גדול לערור על הוראה שניתנה לו על ידי הממונה לפני בית הדין להגבלים

לסעיף קטן (א)(3)

הנחות שנותן ספק בזיקה ליעד מכירות של הקמעונאי מתוך סך הרכישות שלו של מצרך מסוים ותחליפיו, מכונות "הנחות נאמנות". הנחות אלה מגבילות את חופש הבחירה של הקמעונאי וקושרות אותו לספק הדומיננטי, ומבטיחות כי הוא ירכוש חלק מסוים מהסחורה הדרושה לו מהספק הדומיננטי. מוצע לאסור התערבות כאמור בכל הנוגע לרכישת מצרך שמספק הספק, בהיקף העולה על 30% מסך רכישות הקמעונאי של המצרך ושל מצרכים תחליפיים.

לסעיף קטן (א)(4)

התערבות ספקים גדולים אצל הקמעונאי בתנאי המסחר של ספקים מתחרים, לרבות בכל הנוגע ליעדי רכישה, כמויות ושטחי מכירה, בין אם על ידי תמריצים ובין אם על ידי הסכמים אחרים, מגדילה את סכנת הפגיעה בתחרות בין הספקים ולחסימת כניסה והתרחבות של ספקים ואת וההסתברות של פגיעה כזו; על כן, מוצע לאסור על ספק גדול להתערב בתנאי והיקף הרכישה או המכירה של מצרכים שמספק ספק אחר לקמעונאי, לרבות כמויות ויעדי רכישה, שטחי מכירה וכל תנאי מסחרי אחר.

לסעיפים קטנים (ב) ו-(ג)

מוצע להקנות לממונה סמכות לפטור ספק גדול מתחולת הוראות סעיפים קטנים (א)(1) עד (א)(3), לפי בקשתו, ומטעמים מיוחדים שירשמו, לגבי פעולות או

סימן ב': תחרות גאוגרפית של קמעונאים

הגדרות

9. בסימן זה –

- “אזור ביקוש”, של חנות של קמעונאי גדול – האזור שהגדיר לה הממונה לפי סעיף 10(א);
- “אזורים סטטיסטיים” – אזורי המיפקד ואזורי המשנה שנקבעו בצו התקף לפי סעיף 6 לפקודת הסטטיסטיקה [נוסח חדש]⁴;
- “בקשה” – בקשה לפתיחת חנות, שהוגשה לפי סעיף 12(ב);
- “השיעור המחושב”, של חנות של קמעונאי גדול – השיעור שחישב לה הממונה לפי סעיף 11(א);
- “חנות” – כהגדרתה בסעיף 2, למעט חנות מקוונת;
- “קבוצת תחרות”, של חנות של קמעונאי גדול – קבוצת החנויות שהגדיר לה הממונה לפי סעיף 10(ב);
- “קמעונאי גדול” – קמעונאי גדול כהגדרתו בסעיף 2 אשר שטח המכירה הממוצע של חנויותיו עולה על 120 מ"ר.

10. (א) הממונה יגדיר לגבי כל חנות של קמעונאי גדול את האזור הגאוגרפי, המבוסס על האזור הסטטיסטי שבו נמצאת החנות ועל אזורים סטטיסטיים הסובבים אזור זה, שייחשב כאזור הביקוש של אותה חנות לצורכי הוראות סימן זה; לעניין זה ישקול הממונה, בין השאר, את השיקולים האלה:

(1) מרחקי נסיעה של צרכנים אל החנות;

(2) גודל החנות;

(3) מיקום החנות בסביבה עירונית או אחרת.

ד ב ר י ה ס ב ר

ההגדרה “קמעונאי גדול” מתבססת על ההגדרה שבסעיף 2 ומצמצמת אותה רק לקמעונאי גדול אשר שטח המכירה הממוצע של חנויותיו עולה על 120 מ"ר. ההגדרות “אזור ביקוש”, “קבוצת תחרות” ו“השיעור המחושב” – מתבססות על בדיקות וחישובים שיערוך הממונה לפי סעיפים 10(א), 10(ב) ו-11(א) בהתאמה, וההגדרה “אזורים סטטיסטיים” משמשת לבדיקות אלה של הממונה.

סעיף 10 לסעיף קטן (א)

מוצע להסמיך את הממונה על ההגבלים העסקיים לערוך בדיקות יזומות של רמת התחרות הגאוגרפית בכל אזורי הארץ, ולהגדיר אזורי ביקוש וקבוצת תחרות לגבי כל חנות של קמעונאי גדול. אזור הביקוש מוגדר מנקודת מבטה של החנות – לפי האזור הסטטיסטי שבו היא נמצאת והאזורים הסטטיסטיים הסובבים אזור זה. אזור הביקוש יוגדר כצירוף האזורים הסטטיסטיים המהווים את האזור שבו מבצעת החנות חלק ניכר ממכירותיה. אזור זה יוגדר על סמך שיקולים שונים של הצרכן, ביניהם מרחקי נסיעה של צרכנים מהחנות, גודלה של החנות ומיקום החנות בסביבה עירונית או אחרת.

עסקיים, ולקבוע כי על דיוני בית הדין בערר ועל ערעור על החלטתו יחולו הוראות סעיפים 33 עד 40 לחוק ההגבלים העסקיים. סעיפים אלה עוסקים בכך שבית הדין דן במושב של שלושה, באיסור על הימצאות חבר המושב במצב של ניגוד עניינים, בסמכויות נילות של בית הדין ובמתן צווי ביניים, בראיות ובסדרי דין, בסמכות להאריך מועדים, ובזכות הערעור על החלטות בית הדין לפני בית המשפט העליון.

סעיף 9 מוצע להגדיר בסעיף זה את ההגדרות הנדרשות לסימן ב', שענייניו תחרות גאוגרפית של קמעונאים. הצוות לבחינת רמת התחרותיות והמחירים בתחום מוצרי המזון והצריכה מצא כי רמת הריכוזיות בתחום הקמעונאות ברמה הלאומית בישראל היא מהגבוהות ביותר בקרב מדינות ה-OECD. כמו כן נמצא קשר ישיר בין אזורים בארץ שבהם קיימת ריכוזיות בתחום קמעונאות המזון לבין רמת מחירי המצרכים הנמכרים באותם אזורים. הוראות סימן זה נועדו לאפשר התמודדות עם בעיות ריכוזיות גאוגרפית ותחרות מועטה בשוק המזון.

⁴ דיני ישראל [נוסח חדש], עמ' 500.

(ב) הממונה יגדיר, לגבי כל חנות של קמעונאי גדול, את קבוצת החנויות של קמעונאים גדולים אשר יש חפיפה בין האוכלוסייה שבאזורי הביקוש שלהן לבין האוכלוסייה שבאזור הביקוש של החנות בשיעור העולה על השיעור הקובע, שתיחשב כקבוצת התחרות של אותה חנות לצורכי הוראות סימן זה; לענין זה, "השיעור הקובע" – השיעור שעליו החליט הממונה ושפורסם באתר האינטרנט.

11. השיעור המחושב לחנות של קמעונאי גדול (א) הממונה יחשב, לגבי כל חנות של קמעונאי גדול, את שיעור מחזור המכירות של הקמעונאי הגדול מחנויותיו בקבוצת התחרות של אותה חנות לרבות מאותה חנות, יחסית לכלל מחזור המכירות של החנויות בקבוצת התחרות לרבות אותה חנות.

(ב) הממונה ימסור לכל קמעונאי גדול, אחת לשנה, הודעה בכתב בדבר אזורי הביקוש של חנויותיו שהשיעור המחושב שלהן עולה על 30% ובדבר אזורי הביקוש של חנויותיו שהשיעור המחושב שלהן עולה על 50%.

(ג) קמעונאי גדול אשר קיבל הודעה כאמור בסעיף קטן (ב), רשאי להשיג עליה לפני הממונה; השגה כאמור ניתן להגיש במהלך השנה, לרבות בשל שינוי נסיבות.

(ד) מצא הממונה כי הקמעונאי הגדול הניח בסיס עובדתי סביר להשגתו, יבחן הממונה את ההשגה וימסור לקמעונאי את החלטתו.

12. פתיחת חנות נוספת באזור ביקוש (א) לא יפתח קמעונאי גדול חנות נוספת באזור ביקוש הנכלל בהודעת הממונה לפי סעיף 11(ב), אלא באישור הממונה בכתב ומראש, ובהתאם לתנאי האישור.

(ב) קמעונאי גדול המבקש לפתוח חנות נוספת באזור ביקוש הנכלל בהודעת הממונה לפי סעיף 11(ב), יגיש לממונה בקשה מנומקת.

(ג) הממונה לא יאשר בקשה ביחס לאזור ביקוש שבו השיעור המחושב שנקבע כאמור בהודעת הממונה עולה על 30% אך נמוך מ-50%, אלא אם כן מצא שאין חשש סביר שפתיחת החנות תגרום לפגיעה בתחרות.

(ד) הממונה לא יאשר בקשה ביחס לאזור ביקוש שבו השיעור המחושב כאמור בהודעת הממונה עולה על 50%, אלא אם כן מצא כי קיימת ודאות קרובה לכך שפתיחת החנות לא תגרום לפגיעה בתחרות.

ד ב ר י ה ס ב ר

השיעור המחושב עולה על 50%; חשיבותם של השיעורים הללו היא לענין המגבלות המוטלות בסעיפים שבהמשך.

קמעונאי גדול אשר קיבל הודעה כאמור רשאי להשיג עליה, ואם הממונה ימצא שהקמעונאי הניח בסיס עובדתי סביר להשגתו, הוא יבחן את ההשגה ויחליט אם לשנות את קביעתו.

סעיפים מוצע לאסור על קמעונאי גדול לפתוח חנות 12 ו-46 נוספת באזור ביקוש הנכלל בהודעת הממונה, אלא באישור הממונה בכתב ומראש, ובהתאם לתנאי האישור. מוצע לקבוע כי באזורים שבהם השיעור המחושב עולה על 30% אך נמוך מ-50%, הממונה לא יאשר בקשה כאמור אלא אם כן מצא שאין חשש סביר שפתיחת החנות תגרום לפגיעה בתחרות, ואילו באזורים שבהם השיעור המחושב עולה על 50%, הממונה לא יאשר בקשות כאמור אלא אם כן מצא שקיימת וודאות קרובה לכך שפתיחת החנות לא תגרום לפגיעה בתחרות.

לסעיף קטן (ב)

השלב שאחרי הגדרת אזורי ביקוש לכל חנות של קמעונאי גדול, הוא הגדרת קבוצת תחרות לגבי כל חנות כאמור. מדובר בקבוצת החנויות של קמעונאים גדולים אחרים ושל אותו קמעונאי, אשר יש חפיפה, בשיעור שיקבע הממונה, בין האוכלוסייה באזור הביקוש שלהן לבין האוכלוסייה באזור הביקוש של אותה חנות.

סעיף 11 הממונה יחשב, אחת לשנה, לגבי כל חנות של קמעונאי גדול, את שיעור מחזור המכירות של הקמעונאי הגדול מחנויותיו בקבוצת התחרות של אותה חנות לרבות מאותה חנות, יחסית לכלל מחזור המכירות של כלל החנויות בקבוצת התחרות, לרבות אותה חנות; שיעור זה ייקרא "השיעור המחושב".

הממונה ימסור לכל קמעונאי גדול הודעה בכתב בדבר אזורי הביקוש של חנויות הקמעונאי שבהם השיעור המחושב עולה על 30% ובדבר אזורי הביקוש שבהם

(ה) הממונה ייתן את החלטתו בדבר אישור הבקשה, בתנאים או בלא תנאים, או בדבר התנגדותו לבקשה, בתוך 90 ימים מיום הגשת הבקשה, זולת אם החליט להאריך את התקופה ב־60 ימים נוספים, והודיע על כך למבקש מטעמים שיירשמו; במניין הימים האמורים לא יובא בחשבון הזמן שחלף מהמועד שבו דרש הממונה פרטים נוספים הדרושים לו לבדיקת הבקשה, ועד לקבלתם.

(ו) החלטות הממונה בבקשות לפי סעיף זה יפורסמו באתר האינטרנט.

ערר על החלטת הממונה בבקשה לפתיחת חנות

13. (א) התנגד הממונה לבקשה, או התנה את אישורו בתנאים, רשאי המבקש, בכתב מנומק, לערור על החלטת הממונה לפני בית הדין בתוך שלושים ימים מיום קבלתה.

(ב) אישר הממונה בקשה, בין בתנאים ובין בלא תנאים, רשאי אדם העלול להיפגע מהחלטת הממונה, איגוד עסקי וכן ארגון צרכנים, לערור על החלטתה, בכתב מנומק, לפני בית הדין בתוך 30 ימים מיום שהחלטתה פורסמה באתר האינטרנט, ובלבד שהחלטתה עלולה לגרום לאותו אדם, לחברי האיגוד או לצרכנים, פגיעה בניגוד למטרות חוק זה.

(ג) בית הדין רשאי לאשר את החלטת הממונה, לבטלה או לשנותה.

(ד) על דיוני בית הדין בערר לפי סעיף זה ועל ערעור על החלטתו יחולו הוראות סעיפים 33 עד 40 לחוק ההגבלים העסקיים, בשינויים המחוייבים.

צו מכירה – הוראת שעה

14. (א) ראה בית הדין, על פי פנייה של הממונה, כי הדבר דרוש לצורך הגברת התחרות האזורית בקמעונאות המזון, רשאי הוא לצוות על קמעונאי גדול אשר הממונה הודיע לו לפי סעיף 11(ב) על אזור ביקוש של חנות שהשיעור המחושב שלה עולה על 50%, ויש לו באותו אזור ביקוש שלוש חנויות לפחות, לעשות אחת או יותר מן הפעולות האלה, בהתאם לתנאים שיקבע בית הדין:

(1) הפסקת פעילות הקמעונאי הגדול בחנות אחת או יותר באותו אזור ביקוש;

(2) העברת זכויות הקמעונאי הגדול בחנות אחת או יותר באותו אזור ביקוש, כולן או חלקן, לאדם אחר לתקופה מוגבלת;

(3) מכירת זכויות הקמעונאי הגדול בחנות אחת או יותר, באותו אזור ביקוש, כולן או חלקן, לאדם אחר;

(4) כל פעולה אחרת שתיראה לבית הדין כמתאימה בנסיבות העניין.

ד ב ר י ה ס ב ר

להעניק סעדים מבניים, וזאת לתקופה מוגבלת של שש שנים מיום תחילת החוק. מוצע להסמיך את בית הדין להורות לקמעונאי גדול שיש לו לפחות שלוש חנויות באזור ביקוש שבו השיעור המחושב בעבורו הוא למעלה מ־50%, על כמה צעדים אפשריים, וזאת על פי פנייה של הממונה, ואם ראה בית הדין שהדבר דרוש לצורך הגברת התחרות האזורית בקמעונאות המזון. בית הדין יוסמך להורות על הפסקת פעילות הקמעונאי, העברת זכויות הקמעונאי לתקופה מוגבלת וכן מכירת זכויות הקמעונאי כולן או חלקן, כל אלה בחנות אחת או יותר, באותו אזור ביקוש. מוצע להסמיך את בית הדין להורות גם על כל פעולה אחרת שתראה לו כמתאימה בנסיבות העניין.

סעיף 46 המוצע יאפשר הגשת עתירה לבית המשפט לעניינים מינהליים נגד החלטה של הממונה לפי סעיף 12(ג).

סעיף 13 סעיף זה קובע את זכות הערר לבית הדין להגבלים עסקיים על החלטת הממונה בבקשות לפתיחת חנות, וכן את זכותם של צדדים שלישיים לערור על החלטת הממונה, אם תיגרם להם פגיעה שהיא בניגוד למטרות החוק.

סעיף 14 מטרת סעיף זה היא להתמודד עם בעיות ריכוזיות גאוגרפיות במבנה השוק הנוכחי, להבדיל מפיקוח מתמשך על התחרות הגאוגרפית שנדון בסעיף הקודם, על ידי מתן סמכות לבית הדין להגבלים עסקיים

(ב) על דיוני בית הדין בערר לפי סעיף זה ועל ערעור על החלטתו יחולו הוראות סעיפים 33 עד 40 לחוק ההגבלים העסקיים, בשינויים המחויבים.

(ג) סעיף זה יעמוד בתוקפו שש שנים מיום פרסומו של חוק זה; על אף האמור, פנה הממונה לבית הדין בבקשה למתן צו מכירה בתוך התקופה האמורה, תעמוד סמכות בית הדין בתקופה עד למתן פסק דין סופי בבקשה, ואם נתן צו – יהיה על הקמעונאי הגדול לבצעו גם אם תקופת הביצוע היא לאחר תום התקופה האמורה.

קמעונאי גדול אשר קיבל מהממונה הודעה לפי סעיף 11(ב), לא יתקשר בהסדר שעניינו, מטרות או תוצאות הגבלת קמעונאים אחרים מלהתקשר בחוזה לעשיית עסקה במקרקעין או לגבי מקרקעין, לרבות רכישה, מכירה, החכרה או השכרה של מקרקעין או להקמת חנות או לכל פעילות מתחרה בענף המזון, באזור הביקוש של החנות שאליה מתייחסת אותה קבוצת תחרות, ולא יאריך הסדר כאמור.

סימן ג': אכיפה, עונשין ועיצומים כספיים

למי שהוסמכו לפי סעיפים 45, 45א או 46 לחוק ההגבלים העסקיים יהיו נתונות לעניין הוראות פרק ב' לחוק זה הסמכויות הקבועות בהוראות הסעיפים האמורים, בשינויים המחויבים.

(א) העושה אחת מאלה, דינו – מאסר שלוש שנים, או קנס שהוא פי עשרה מן הקנס כאמור בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין, התשל"ז – 1977⁵.

(1) קמעונאי שהכתיב או המליץ לספק או התערב בדרך אחרת אצל ספק בעניין מהעניינים האמורים בסעיף 5, בניגוד להוראות אותו סעיף;

(2) ספק שעסק בסידור מצרכים בחנות של קמעונאי גדול או הכתיב, המליץ או התערב בדרך אחרת בעניין סידור המצרכים כאמור, בניגוד להוראות סעיף 6(א);

(3) קמעונאי גדול שהיה צד להסדר עם ספק הנוגע לסידור מצרכים בחנות, בניגוד להוראת סעיף 6(ב);

(4) ספק שהכתיב או המליץ לקמעונאי או התערב בדרך אחרת אצל קמעונאי בעניין מהעניינים האמורים בסעיף 6(ד), בניגוד להוראות אותו סעיף;

(5) ספק גדול שהכתיב או המליץ לקמעונאי או התערב בדרך אחרת אצל קמעונאי בעניין מהעניינים האמורים בסעיף 7, בניגוד להוראות אותו סעיף;

(6) קמעונאי גדול שלא מילא אחר הוראות שנתן לו הממונה, בניגוד להוראות סעיף 8;

ד ב ר י ה ס ב ר

סמכויות, בשינויים המחויבים, לעניין הוראות פרק ב' לחוק זה העוסק בהסדרת פעילותם של ספקים וקמעונאים בשוק המזון ומוצרי הצריכה, כדי לאפשר אכיפה יעילה שלהן.

סעיפים מוצע לקבוע כי הפרת הוראות חוק זה, 17 ו-19 המפורטות בסעיף 17, היא עבירה פלילית. סעיף 19 קובע את אחריותם של נושאי משרה בתאגיד לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירות כאמור בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו, ואת החוקה שלפיה אם נעברה עבירה כאמור בידי תאגיד או בידי עובד מעובדיו, רואים את נושא משרה כמי שהפר את חובתו האמורה בסעיף זה, אלא אם כן הוכיח כי עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.

סעיף 15 מוצע לאסור על קמעונאי גדול אשר יש לו חנויות שנקבע כי באזורי הביקוש שלהן היעור המחושב עולה על 30% או על 50%, להתקשר בהסדר, או להאריך הסדר שהיה קיים ערב כניסת החוק לתוקף, שעניינו, מטרתו או תוצאתו הגבלת קמעונאים אחרים מלהתקשר בחוזה לעשיית עסקה במקרקעין או לגבי מקרקעין באזור ביקוש כאמור. החשש העיקרי הטמון בהסדרים מסוג זה הוא חשש לחסימת קמעונאים מפתחת חנויות חדשות באזורי ביקוש שבהם הקמעונאי הגדול הוא דומיננטי, על ידי השתלטות על מקרקעין המיועדים למסחר.

סעיף 16 מוצע להקנות למי שכבר הוסמכו לפי סעיפים 45, 45א ו-46 לחוק ההגבלים העסקיים את אותן

⁵ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

7) קמעונאי גדול שפתח חנות נוספת באזור ביקוש הנכלל בהודעת הממונה לפי סעיף 11(ב) בלא קבלת אישור או שלא בהתאם לתנאי האישור, בניגוד להוראות סעיף 12(א);

8) קמעונאי גדול שקיבל מהממונה הודעה לפי סעיף 11(ב), והיה צד להסדר שעניינו, מטרתו או תוצאתו בהגבלת קמעונאים אחרים בעניינים המנויים בסעיף 15, בניגוד להוראות אותו סעיף.

ב) היתה עבירה כאמור בסעיף קטן (א) עבירה נמשכת, רשאי בית המשפט להטיל קנס נוסף שהוא פי עשרה מן הקנס האמור בסעיף 61(ג) לחוק העונשין (להלן – קנס נוסף) לכל יום שבו נמשכת העבירה.

ג) נעברה העבירה בידי תאגיד, דינו – כפל הקנס הקבוע בסעיף קטן (א) או הקנס הנוסף, לפי העניין.

18. מי שלא מסר ידיעה, מסמך, פנקס או תעודה אחרת, בהתאם לדרישת הממונה או דרישת מי שהממונה הסמיך לכך, לפי סעיף 46(ב) לחוק ההגבלים העסקיים מכוח הוראת סעיף 16, דינו – מאסר שנה או קנס שהוא פי עשרה מן הקנס האמור בסעיף 61(א)3 לחוק העונשין, וקנס נוסף לכל יום שבו נמשכת העבירה; אם הוא תאגיד – כפל הקנס או הקנס הנוסף, לפי העניין.

19. א) נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירות לפי סעיף 17 בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו; נעברה עבירה כאמור בידי תאגיד או בידי עובד מעובדיו, חזקה היא כי נושא משרה בתאגיד הפר את חובתו האמורה בסעיף זה, אלא אם כן הוכיח כי עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו; בסעיף זה, "נושא משרה" – דירקטור, מנהל פעיל בתאגיד, שותף, למעט שותף מוגבל, או בעל תפקיד אחר האחראי מטעם התאגיד על התחום שבו בוצעה העבירה.

ב) המפר הוראה זו, דינו – שישה חודשי מאסר או קנס שהוא פי חמישה מן הקנס כאמור בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין.

20. תהיה זו הגנה טובה לעובד או למורשה הנאשם בעבירה לפי פרק זה, אם יוכיח שפעל בשם מעבידו או בשם מרשו ובהתאם להוראותיו, וכי האמין בתום לב שאין במעשהו משום עבירה על חוק זה.

21. א) הפר ספק או קמעונאי הוראה מהוראות פרק ב', כמפורט להלן, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי בסכום של עד מיליון שקלים חדשים; היה המפר תאגיד והיה לו, בשנה שקדמה לשנת הכספים שבה בוצעה ההפרה, מחזור מכירות בסכום העולה על 10 מיליון שקלים חדשים, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי בשיעור של עד 8% ממחזור המכירות כאמור, ובלבד שסכום העיצום לא יעלה על 24 מיליון שקלים חדשים:

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 21 לסעיף קטן (א)
מוצע להסמיך את הממונה על ההגבלים העסקיים להטיל עיצום כספי בדומה לסמכותו בחוק ההגבלים העסקיים, אם היה לו יסוד סביר להניח כי ספק או קמעונאי הפר הוראה מהוראות פרק ב' לחוק, כמפורט בסעיף. עיצום כספי לפי חוק זה, בדומה לחוק ההגבלים העסקיים, יהיה בסכום של עד מיליון שקלים לספק או קמעונאי; היה המפר תאגיד והיה לו, בשנה שקדמה לשנת הכספים שבה בוצעה ההפרה, מחזור מכירות בסכום העולה על 10 מיליון שקלים חדשים, מוצע להסמיך את

סעיף 18 לממונה על ההגבלים העסקיים דרוש מידע לצורך ביצוע תפקידיו לפי החוק המוצע, וכאמור לעיל. סעיף 16 המוצע נועד להקנות לו סמכות לדרישת המידע. מוצע לקבוע כי אי מסירת מידע לפי דרישת הממונה או מי שהוא הסמיך לכך כאמור היא עבירה פלילית.

סעיף 20 מוצע לקבוע, כי תהיה זו הגנה טובה לעובד או למורשה הנאשם בעבירה, אם יוכיח שפעל בשם מעבידו או בשם מרשו ובהתאם להוראותיו, וכי האמין בתום לב שאין במעשהו משום עבירה על החוק.

- (1) קמעונאי שהכתיב או המליץ לספק או התערב בדרך אחרת אצל ספק בעניין מהעניינים האמורים בסעיף 5, בניגוד להוראות אותו סעיף;
- (2) ספק שעסק בסידור מצרכים בחנות של קמעונאי גדול או הכתיב, המליץ או התערב בדרך אחרת בעניין סידור המצרכים כאמור, בניגוד להוראות סעיף 6(א);
- (3) קמעונאי גדול שהיה צד להסדר עם ספק הנוגע לסידור מצרכים בחנות, בניגוד להוראת סעיף 6(ב);
- (4) ספק שהכתיב או המליץ לקמעונאי או התערב בדרך אחרת אצל קמעונאי בעניין מהעניינים האמורים בסעיף 6(ד), בניגוד להוראות אותו סעיף;
- (5) ספק גדול שהכתיב או המליץ לקמעונאי או התערב בדרך אחרת אצל קמעונאי בעניין מהעניינים האמורים בסעיף 7, בניגוד להוראות אותו סעיף;
- (6) קמעונאי גדול שלא מילא אחר הוראות שנתן לו הממונה, בניגוד להוראות סעיף 8;
- (7) קמעונאי גדול שפתח חנות נוספת באזור ביקוש הנכלל בהודעת הממונה לפי סעיף 11(ב) בלא קבלת אישור או שלא בהתאם לתנאי האישור, בניגוד להוראות אותו סעיף;
- (8) קמעונאי גדול שקיבל מהממונה הודעה לפי סעיף 11(ב), והיה צד להסדר שעניינו, מטרתו או תוצאתו בהגבלת קמעונאים אחרים בעניינים המנויים בסעיף 15, בניגוד להוראות אותו סעיף.

(ב) הפר אדם דרישה למסור ידיעות, מסמכים, פנקסים או שאר תעודות, שניתנה לפי סעיף 46(ב) לחוק ההגבלים העסקיים מכוח הוראת סעיף 16 לחוק זה, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי בסכום של עד 300,000 שקלים חדשים; היה המפר תאגיד והיה לו, בשנה שקדמה לשנת הכספים שבה בוצעה ההפרה, מחזור מכירות בסכום העולה על 10 מיליון שקלים חדשים, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי בשיעור של עד 3% ממחזור המכירות כאמור, ובלבד שסכום העיצום לא יעלה על 8 מיליון שקלים חדשים.

22. על הטלת עיצום כספי לפי סעיף 21 יחולו הוראות סעיפים 50 עד 55 לחוק ההגבלים העסקיים, בשינויים המחוייבים.

פרק ג': שקיפות מחירים

סימן א': פרסום לציבור

הגדרות 23. בפרק זה –

"המחיר הכולל" – מחיר הכולל את סך כל התשלומים בעבור המוצר ואת סך כל המסים החלים עליו או על מכירתו והנגבים על ידי הקמעונאי הגדול, לרבות –

ד ב ר י ה ס ב ר

על 10 מיליון שקלים חדשים, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי של עד 3% ממחזור המכירות כאמור, ובלבד שסכום העיצום לא יעלה על 8 מיליון שקלים חדשים.

הממונה להטיל עליו עיצום כספי בשיעור של עד 8% ממחזור המכירות כאמור, ובלבד שסכום העיצום לא יעלה על 24 מיליון שקלים חדשים.

לסעיף קטן (ב)

סעיף 22 מוצע לקבוע כי על הטלת עיצום כספי לפי סעיף 21 לחוק זה יחולו הוראות סעיפים 50 עד 55 לחוק ההגבלים העסקיים, בשינויים המחוייבים.

מוצע לקבוע, בדומה לחוק ההגבלים העסקיים, כי אם הפר אדם דרישה שניתנה לו לפי סעיף 46(ב) לחוק ההגבלים העסקיים, מכוח הוראות סעיף 14 לחוק זה, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי בסכום של עד 300,000 שקלים חדשים; היה המפר תאגיד והיה לו בשנה שקדמה לשנת הכספים שבה בוצעה ההפרה, מחזור מכירות בסכום העולה

פרק ג' – כללי

נקודת המוצא של דיני הגנת הצרכן היא חוסר השוויון בעמדות המיקוח של הצדדים לעסקה הצרכנית, קרי, עוסק

(1) מס ערך מוסף, אגרות או תשלומי חובה;

(2) כל תשלום אחר הנלווה לרכישת המצרך, שלא ניתנת לצרכן אפשרות מעשית לוותר עליו;

"קמעונאי גדול" – קמעונאי גדול כהגדרתו בסעיף 2, ובלבד שאם הוא מחזיק חנויות שאינן מקוונות – שטח המכירה הממוצע שלהן עולה על 120 מ"ר.

24. (א) קמעונאי גדול יפרסם לציבור, באינטרנט, בנפרד לגבי כל אחת מחנויותיו, את המחיר הכולל במועד הפרסום של כל מצרך שהוא מוכר בחנויותיו, באופן שתתאפשר בין השאר, השוואה עדכנית שוטפת של מחירי סלי מצרכים בחנויותיו ובחנויותיהם של קמעונאים גדולים אחרים.

פרסום של מחירי מצרכים באמצעים אלקטרוניים

(ב) בלי לגרוע מהוראות חוק הגנת הצרכן, יכלול הפרסום, בין השאר, מידע בעניינים המפורטים להלן, וכן כל מידע נוסף הנדרש לשם ביצוע השוואת המחירים, והכל כפי שיקבע שר הכלכלה באישור שר האוצר:

(1) רשימת המצרכים הנמכרים בכל חנות;

(2) מחירי המצרכים, לרבות המחירים לסוגי צרכנים שונים;

(3) כל מכירה מיוחדת, כהגדרתה בסעיף 8 לחוק הגנת הצרכן, לרבות מבצעים והנחות ובכלל זה תנאיהם ומועדי פקיעתם;

(4) קיומו של מלאי בכמות סבירה של המצרך בחנות או בצמוד לה.

(ג) עדכון מחירו של מצרך בפרסום יבוצע לא יאוחר משתי דקות ממועד העדכון בקופות החנות, זולת אם נקבע אחרת לפי סעיף קטן (ה).

ד ב ר י ה ס ב ר

הנתונים שיפרסמו הקמעונאים הגדולים יהיו פתוחים לכל אדם בלא תשלום וישמשו בסיס להשוואת מחירים של סלי מצרכים באמצעות יישומים ואתרי אינטרנט שונים, אשר יהיו חופשיים להשתמש בנתונים בלא תשלום ולבצע באמצעותם השוואות שונות בהתאם לדרישות השוק.

"קמעונאי גדול" בפרק זה הוא כהגדרתו בסעיף 2, ובלבד שאם הוא מחזיק חנויות שאינן מקוונות – שטח המכירה הממוצע שלהן עולה על 120 מ"ר. המטרה של התנאי הנוסף על ההגדרה הכללית שבסעיף 2 היא להוציא מתחולת הפרק את חנויות הנוחות שבתחנות דלק, משום שבחנויות אלה צרכנים אינם עורכים קניות בדרך קבע ובאופן מתוכנן, אלא קניות אגב במהלך עצירה לתדלוק רכבם או למנוחה במהלך נסיעה.

כדי לספק את כל הנתונים הנדרשים להשוואת סלי מצרכים אפקטיבית וקבלת החלטות קנייה על בסיסה, נדרש להביא לפני הצרכן את מלוא המידע בקשר לעסקה. לכן מוצע כי הפרסום יכלול גם מידע נוסף כגון השם והמען של החנויות, מידע בעניין המצרכים ומחיריהם, לרבות אם קיים מחיר שונה המיועד לסוגי צרכנים שונים, כגון מחיר לחברי מועדון, מידע בעניין מכירה מיוחדת כהגדרתה בחוק הגנת הצרכן, כגון על אילו מצרכים חלה המכירה המיוחדת, מחיר המצרך לפני ההנחה ואחריה, מועד פקיעת המבצע, וכן כל המידע שקמעונאי גדול חייב לספק לצרכן במכירה מיוחדת על פי חוק הגנת הצרכן,

וצרכן, כהגדרתם בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981 (להלן – חוק הגנת הצרכן), ועל כל תכליתם של דינים אלה היא לצמצם את פערי הכוחות שבין הצדדים כדי להגן על ערך ההגינות במסחר ולאפשר לצרכן לקבל החלטה מודעת וחופשית לגבי העסקה.

שוק המזון ומוצרי הצריכה הוא שוק מורכב. הגיוון הרב של המצרכים ודרכי השיוק שלהם מקשים לעתים על הצרכן לקבל החלטה מודעת וחופשית ביחס לעסקה. הצוות לבדיקת רמת התחרותיות והמחירים בתחום מוצרי המזון והצריכה, שנוכר בפתח דברי ההסבר, הגיע למסקנה כי התמחור והצגת המחיר בשוק המזון הוא מורכב, וכי חוסר שקיפות מספקת במידע לצרכן לגבי המצרך ומחירו מקשה על הצרכן להשוות מחירים בזמן אמת ולקבל החלטה מודעת. על כן, המליץ הצוות להגביר את השקיפות לצרכן של מחירי המוצרים של כל קמעונאי גדול בכל אחד מסניפיו. שקיפות זו תביא גם להגברת התחרות ולהפחתת המחירים לצרכן.

סעיף 24 כדי לאפשר השוואת מחירים של מוצרי המזון והצריכה בין החנויות השונות, מוצע לחייב כל קמעונאי גדול לפרסם לציבור באמצעים אלקטרוניים ברשת האינטרנט את המחיר הכולל של כל מוצר שהוא מוכר, לגבי כל אחת מחנויותיו באופן שיאפשר השוואה עדכנית ושוטפת של מחירי סלי מצרכים בחנויות השונות של הקמעונאים הגדולים.

(ד) כל אדם רשאי לגשת לפרסום, למידע ולנתונים הכלולים בו לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ב), ולהשתמש בהם, באופן חופשי ובלא תמורה, לצרכים פרטיים או מסחריים; שר הכלכלה, באישור שר האוצר, רשאי לקבוע כללים להבטחת ביצוען של הוראות סעיף קטן זה.

(ה) שר הכלכלה, באישור שר האוצר, יקבע כללים בדבר אופן הפרסום, הנתונים שיפורסמו, תדירות עדכון הפרסום, גישה אליו וכן כל הוראה אחרת הנדרשת לביצוען של הוראות סעיף זה; כללים כאמור ייקבעו בתוך שישה חודשים מיום פרסומם של חוק זה.

25. קמעונאי גדול ימסור לכל לקוח שביקש זאת, בלא תשלום, קובץ אלקטרוני של חשבונית הקנייה של הלקוח בחנות (להלן – קובץ הקנייה), שיכלול את נתוני הקנייה בלבד, לרבות שם המצרף, הכמות שנרכשה והמחיר הכולל ששולם; התבנית של קובץ הקנייה ונתונים נוספים הכלולים בו, וכן אופן המסירה של קובץ הקנייה והסדרים לעניין מסירתו ללקוח על בסיס הסכמתו הקבועה או לפי בקשתו ביחס לקניה בודדת, יהיו כפי שיקבע שר הכלכלה באישור שר האוצר.

26. קמעונאי גדול שעשה אחד מאלה, דינו – מאסר שנה או קנס פי שבעה מן הקנס כאמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין:

(1) לא פרסם את המחיר הכולל של מצרך שהוא מוכר, באופן האמור בסעיף 24(א) או לא פרסם מידע בעניין שיש לפרסמו לפי סעיף 24(ב), בניגוד להוראות לפי הסעיפים האמורים;

(2) לא מסר קובץ קנייה ללקוח שביקש זאת, או מסר קובץ קנייה שלא לפי הוראות סעיף 25, בניגוד להוראות לפי הסעיף האמור.

27. בלי לגרוע מהוראות סעיף 26, יראו עבירה לפי פרק זה גם כעבירה לפי חוק הגנת הצרכן, ולממונה על הגנת הצרכן ולסחר הוגן יהיו נתונות, לעניין עבירות לפי פרק זה, כל הסמכויות שיש לו לפי פרקים ה' ו' לחוק הגנת הצרכן.

ד ב ר י ה ס ב ר

קובץ הקנייה יאפשר לצרכן לעקוב אחרי רכישותיו – המצרכים שרכש ומחיריהם, לאחסן את המידע במדיה האלקטרונית, ועל בסיס רכישות העבר לבצע השוואת מחירים ולתכנן רכישות עתידיות.

מוצע להסמיך את שר הכלכלה באישור שר האוצר לקבוע הוראות בעניין אופן מסירת קובץ הקנייה, תבניתו והנתונים הכלולים בו וכן הסדרים לעניין הסכמה קבועה של הלקוח לקבלת קובץ קנייה.

סעיף 26 מוצע לקבוע כעבירה פלילית שדינה מאסר שנה או קנס פי שבעה מן הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין הפרת חובתו של קמעונאי גדול לפרסם את המחיר הכולל של מצרך הנמכר על ידו ואת המידע הנוסף שעליו לפרסם, לפי סעיפים 24(א) ו-(ב), והפרת חובתו של קמעונאי גדול למסור קובץ קנייה ללקוח שביקש זאת ובהתאם להוראות שנקבעו בתקנות.

סעיף 27 מוצע להקנות לממונה על הגנת הצרכן והסחר ההוגן (להלן – הממונה) סמכויות אכיפה של הוראות פרק ג' בדבר שקיפות מחירים. על כן, יראו עבירה לפי פרק ג' כעבירה לפי חוק הגנת הצרכן ולממונה יהיו

ומידע בדבר קיומו או אי-קיומו של מלאי בשטח החנות או במחסן הצמוד אליה. מוצע להסמיך את שר הכלכלה באישור שר האוצר, לקבוע כי בפרסום ייכלל כל מידע נוסף הנדרש לשם השוואת מחירים. כמו כן מוצע להסמיכו לקבוע בתקנות כללים בדבר אופן הפרסום, היקף הנתונים שיפורסמו, הגישה אל הפרסום וכל הוראה אחרת נדרשת.

כדי שהפרסום יהיה אמיתי ועדכני וכדי לצמצם את האפשרות כי הצרכן יראה בפרסום מחיר מסוים ובחנות עצמה מחיר שונה, מוצע לקבוע כי עדכון מחירו הכולל של מצרך בפרסום יהיה בזמן אמת ולא יאוחר משתי דקות ממועד עדכון מחירי המצרכים או הנתונים בקופות החנות, וולת אם ייקבע אחרת בתקנות.

סעיף 25 כחלק משקיפות מחירים ומתן מידע לצרכן המסייע לצורך השוואת מחירים, מוצע לקבוע כי קמעונאי גדול יחויב למסור בלא תשלום, לכל לקוח שביקש זאת, קובץ אלקטרוני של חשבונית הקנייה של הלקוח. קובץ זה יכלול לפחות את נתוני הקנייה, כגון שם המצרף, כמות יחידות שנרכשו והמחיר הכולל ששולם בעבור כל מצרך.

סימן ב': עיצום כספי

28. הפר קמעונאי גדול הוראה מההוראות לפי פרק ג', כמפורט להלן, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה בסכום של 50,000 שקלים חדשים:
- (1) לא פרסם את המחיר הכולל של מצרך שהוא מוכר, או לא עדכן אותם, בניגוד להוראות סעיפים 24(א), או לא פרסם מידע בעניין שיש לפרסמו לפי סעיף 24(ב) או לא עדכן את מחירו של מצרך בפרסום בניגוד להוראות סעיף 24(ג);
  - (2) לא מסר קובץ קנייה ללקוח שביקש זאת, או מסר קובץ קנייה שלא בהתאם להוראות סעיף 25, בניגוד להוראות הסעיף האמור.
29. (א) היה לממונה יסוד סביר להניח כי קמעונאי גדול הפר הוראה מההוראות לפי פרק ג' המפורטות בסעיף 28, בנסיבות מחמירות, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, שסכומו פי אחד וחצי מסכום העיצום הכספי שניתן להטיל בשל אותה הפרה לפי סעיף 28.
- (ב) בסעיף זה, "נסיבות מחמירות" – הפרה הנוגעת למספר רב במיוחד של צרכנים; לעניין זה, חזקה כי הפרה שנעשתה על ידי קמעונאי גדול לגבי יותר מחנות אחת, היא הפרה הנוגעת למספר רב במיוחד של צרכנים.
30. (א) היה לממונה יסוד סביר להניח כי קמעונאי גדול הפר הוראה מההוראות לפי פרק זה המפורטות בסעיף 28 (בפרק זה – המפר), ובכוונתו להטיל עליו עיצום כספי לפי אותו סעיף, ימסור למפר הודעה על הכוונה להטיל עליו עיצום כספי (בפרק זה – הודעה על כוונת חיוב).
- (ב) בהודעה על כוונת חיוב יציין הממונה, בין השאר, את אלה:
- (1) המעשה או המחל (בפרק זה – המעשה), המהווה את ההפרה;
  - (2) סכום העיצום הכספי והתקופה לתשלומו, בהתאם להוראות סעיפים 32 ו-34;
  - (3) זכותו של המפר לטעון את טענותיו לפני הממונה לפי הוראות סעיף 31;
  - (4) שיעור התוספת על העיצום הכספי בהפרה נמשכת או בהפרה חוזרת לפי הוראות סעיף 35.

הפרה בנסיבות מחמירות

הודעה על כוונת חיוב

ד ב ר י ה ס ב ר

רב במיוחד של צרכנים ומוצע לקבוע כי חזקה כי הפרה שנעשתה על ידי קמעונאי גדול ביותר מסניף אחד או נקודת מכירה אחת המופעלת על ידו, היא הפרה הנוגעת למספר רב של צרכנים.

סעיפים אם הממונה סבור כי קמעונאי גדול הפר את 29 עד 31 הוראות פרק זה ובכוונתו להטיל עליו עיצום כספי, עליו למסור למפר קודם לכן הודעה על כוונתו להטיל עליו עיצום כספי. קמעונאי גדול שנמסרה לו הודעה כאמור, רשאי לטעון את טענותיו בכתב לפני הממונה הן לעניין הכוונה להטיל עליו עיצום כספי והן לגבי סכומו, בתוך 30 ימים מיום מסירת ההודעה. לאחר מכן יחליט הממונה, לאחר ששקל את הטענות שנטענו, אם להטיל על הקמעונאי הגדול עיצום כספי וכן רשאי הוא להפחית את הסכום. החליט הממונה להטיל עיצום כספי, ישלח למפר דרישת תשלום ובה יציין את סכום העיצום הכספי המעורר. החליט הממונה שלא להטיל עיצום כספי, ימסור הודעה על כך לקמעונאי הגדול.

נתונות כל הסמכויות המוקנות לו מכוח פרקים ה' ו' לחוק הגנת הצרכן, כדי לאכוף עבירות לפי פרק זה.

סעיף 28 מנגנון העיצומים הכספיים המוצע בחוק זה מתבסס על מנגנון העיצומים הכספיים המוצע במסגרת הצעת חוק הגנת הצרכן (תיקון מס' 36), התשע"ב-2011 (ה"ח הממשלה – 620 התשע"ב, עמ' 1). הצעת החוק האמורה נידונה לקראת קריאה שנייה ושלישית בכנסת ה-18, ובתקופת הממשלה הנוכחית הוחלה עליה רציפות.

העיצום הכספי המוצע בסעיף זה הוא 50,000 שקלים חדשים בשל כל הפרה המנויה בפסקאות (1) עד (3) המוצעות.

סעיף 29 מוצע לקבוע כי אם ההפרה בוצעה בנסיבות מחמירות, סכום העיצום הכספי יהיה בשיעור פי אחד וחצי מהסכום המקורי שניתן להטיל בשל אותה הפרה. הפרה בנסיבות מחמירות היא הפרה הנוגעת למספר

- זכות טיעון 31. (א) מפר שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב לפי הוראות סעיף 30, רשאי לטעון את טענותיו לפני הממונה, בכתב או בעל פה, כפי שיוורה הממונה, לעניין הכוונה להטיל עליו עיצום כספי ולעניין סכומו, בתוך 45 ימים ממועד מסירת ההודעה.
- (ב) הממונה רשאי, לבקשת המפר, להאריך את התקופה האמורה בסעיף קטן (א) בתקופה שלא תעלה על 45 ימים.
- החלטת הממונה 32. (א) טען המפר את טענותיו לפני הממונה לפי הוראות סעיף 31, יחליט הממונה, לאחר ששקל את הטענות שנטענו, אם להטיל על המפר עיצום כספי, והוא רשאי להפחית את סכום העיצום הכספי לפי הוראות סעיף 33.
- (ב) החליט הממונה לפי הוראות סעיף קטן (א) להטיל על המפר עיצום כספי, ימסור לו דרישה לשלם את העיצום הכספי (בפרק זה – דרישת תשלום); בדרישת התשלום יציין הממונה, בין השאר, את סכום העיצום הכספי המעודכן כאמור בסעיף 34 ואת התקופה לתשלומו כאמור בסעיף 36.
- (ג) החליט הממונה לפי הוראות סעיף קטן (א) שלא להטיל על המפר עיצום כספי, ימסור לו הודעה על כך.
- (ד) בדרישת התשלום או בהודעה לפי סעיף קטן (ב) או (ג) יפרט הממונה את נימוקי החלטתו.
- (ה) לא ביקש המפר לטעון את טענותיו לפי הוראות סעיף 29(א), בתוך 45 ימים מיום שנמסרה לו ההודעה על כוונת חיוב או בתוך תקופה ארוכה יותר שנקבעה לפי סעיף 31(ב), ככל שנקבעה, יראו הודעה זו, בתום התקופה האמורה, כדרישת תשלום שנמסרה למפר במועד האמור.
- סכומים מופחחים 33. (א) הממונה אינו רשאי להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מן הסכומים הקבועים בסימן זה, אלא לפי הוראות סעיף קטן (ב).
- (ב) השר, בהסכמת שר המשפטים ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי לקבוע מקרים, נסיבות ושיקולים שבשלהם יהיה ניתן להפחית את סכומי העיצום הכספי הקבועים בסימן זה, בשיעורים שיקבע.
- סכום מעודכן של העיצום הכספי 34. (א) העיצום הכספי יהיה לפי סכומו המעודכן ביום מסירת דרישת התשלום, ולגבי מפר שלא טען את טענותיו לפני הממונה כאמור בסעיף 31 – ביום מסירת ההודעה על כוונת החיוב; הוגש ערעור על דרישת תשלום לפי סעיף 39(א) והורה בית המשפט על עיכוב תשלומו של העיצום הכספי לפי סעיף 41(ב), יהיה סכום העיצום הכספי לפי סכומו המעודכן ביום ההחלטה בערעור.

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 32** מוצע לאפשר לממונה להטיל עיצום כספי הנמוך מהעיצום הכספי הקבוע, בהתאם לתקנות שיקבע השר בהסכמת שר המשפטים ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת. בתקנות אלה ייקבעו מקרים, נסיבות ושיקולים שבשלהם ניתן להטיל עיצום כספי בסכום נמוך מהקבוע בחוק ובשיעורים שייקבעו.
- סעיף 33** מוצע לקבוע כי העיצום הכספי יהיה לפי הסכום המעודכן במועד מסירת דרישת התשלום ולגבי מפר שבחר שלא לטעון את טענותיו לפני הממונה – הסכום המעודכן ביום מסירת ההודעה על כוונת החיוב. כמו כן, במקרים שבהם מוגש ערעור לבית המשפט והוא הורה על עיכוב תשלומו של העיצום הכספי, יהיה סכום העיצום הכספי – הסכום המעודכן ביום ההחלטה בערעור.
- מוצע לקבוע מנגנון אוטומטי לעדכון סכומי העיצום הכספי ב־1 בינואר בכל שנה (להלן – יום העדכון), בהתאם לשיעור שינוי מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה הידוע ביום העדכון, לעומת מדד שהיה ידוע ביום העדכון בשנה הקודמת. עוד מוצע לקבוע כי הממונה יפרסם ברשומות הודעה על סכומי העיצום הכספי המעודכנים כאמור.
- סעיף 34** מוצע לקבוע שכאשר מדובר בהפרה נמשכת ייווסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה, החלק החמישים שלו לכל יום שבו נמשכת ההפרה. הפרה נמשכת מוגדרת כהפרה של הוראה מהוראות החוק לאחר שנמסרה לקמעונאי הגדול דרישת תשלום לגביה או התראה מינהלית.

(ב) סכומי העיצום הכספי כאמור בסעיף 28 יעודכנו ב־1 בינואר בכל שנה (בסעיף קטן זה – יום העדכון). בהתאם לשיעור שינוי המדד הידוע ביום העדכון לעומת המדד שהיה ידוע ביום העדכון בשנה שקדמה לו; הסכום האמור יעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של 10 שקלים חדשים; לעניין זה, "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(ג) הממונה יפרסם ברשומות הודעה על סכומי העיצום הכספי המעודכנים לפי סעיף קטן (ב).

35. (א) בהפרה נמשכת ייווסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה, החלק החמישים שלו לכל יום שבו נמשכת ההפרה; לעניין זה, "הפרה נמשכת" – הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה המפורטות בסעיף 28, לאחר שנמסרה למפר דרישת תשלום בשל הפרת אותה הוראה או לאחר שנמסרה למפר התראה מינהלית כמשמעותה בסעיף 38, בשל הפרת אותה הוראה וההתראה לא בוטלה כאמור בסעיף 39.
- (ב) בהפרה חוזרת ייווסף על העיצום הכספי שהיה ניתן להטיל בשלה אילו היתה הפרה ראשונה, מחצית סכום השווה לעיצום הכספי כאמור; לעניין זה, "הפרה חוזרת" – הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה המפורטות בסעיף 28, בתוך שנתיים מהפרה קודמת של אותה הוראה שבשלה הוטל על המפר עיצום כספי או שבשלה הורשע.
36. העיצום הכספי ישולם בתוך 45 ימים מיום מסירת דרישת התשלום כאמור בסעיף 32.
37. לא שולם עיצום כספי במועד, ייווספו עליו לתקופת הפיגור, הפרשי הצמדה וריבית עד לתשלומו; בפרק זה, "הפרשי הצמדה וריבית" – כהגדרתם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961⁶.

סימן ג': התראה מינהלית

38. (א) היה לממונה יסוד סביר להניח כי קמעונאי גדול הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה המפורטות בסעיף 28, והתקיימו נסיבות המנויות בנהלים שהורה עליהם הממונה, רשאי הממונה להמציא למפר, במקום הודעה על כוונת חיוב, התראה מינהלית לפי הוראות סעיף זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

בהתראה יפרט הממונה מהו המעשה המהווה את ההפרה, יודיע למפר שעליו להפסיק את ההפרה וכי אם ימשיך בהפרה או יחזור עליה, יהיה צפוי לעיצום כספי בשל הפרה נמשכת או הפרה חוזרת. בהתראה יציין הממונה גם את זכותו של המפר לבקש את ביטול ההתראה.

מפר שנמסרה לו התראה מינהלית, רשאי לפנות לממונה בתוך 45 ימים בבקשה לבטל את ההתראה מהטעמים המנויים בסעיף 38; הממונה רשאי לבטל את ההתראה או לדחות את הבקשה ולהותיר את ההתראה על כנה.

נמסרה למפר התראה והוא המשיך להפר את ההוראה שבשלה נשלחה לו התראה, ימסור לו הממונה הודעה על כוונת חיוב בשל הפרה נמשכת. כמו כן, אם נמסרה למפר התראה והוא חוזר והפר את ההוראה שבשלה נשלחה לו התראה, בתוך שנתיים מיום מסירת ההתראה, יראו את ההפרה הנוספת כהפרה חוזרת והממונה ימסור לו הודעה על כוונת חיוב בשל ההפרה החוזרת.

כמו כן, כאשר מדובר בהפרה חוזרת, מוצע לקבוע כי ייווסף על סכום העיצום הכספי שהיה ניתן להטיל בשל אותה הפרה אילו היתה הפרה ראשונה, סכום השווה לעיצום כספי כאמור. הפרה חוזרת היא הפרת הוראה מההוראות החוק בתוך שנתיים מההפרה הקודמת של אותה הוראה שבשלה הוטל על הקמעונאי הגדול עיצום כספי או שבשלה הורשע.

סעיפים 35 ו-36 מוצע לקבוע כי העיצום הכספי ישולם בתוך 45 ימים מיום מסירת דרישת התשלום וכי אם לא ישולם העיצום הכספי במועד, ייווספו עליו לתקופת הפיגור, הפרשי הצמדה וריבית עד לתשלומו.

סעיפים 37 עד 39 להניח כי קמעונאי גדול הפר הוראה שניתן להטיל בשלה עיצום כספי והתקיימו נסיבות המנויות בנהלים שהורה עליהם הממונה, הוא רשאי במקום להמציא למפר הודעה על כוונת חיוב, להמציא לו התראה מינהלית.

⁶ ס"ח התשכ"א, עמ' 192.

(ב) בהתראה מינהלית יציין הממונה מהו המעשה המהווה את ההפרה, יודיע למפר כי עליו להפסיק את ההפרה וכי אם ימשיך בהפרה או יחזור עליה יהיה צפוי לעיצום כספי בשל הפרה נמשכת או הפרה חוזרת, לפי העניין, כאמור בסעיף 35, וכן יציין את זכותו של המפר לבקש את ביטול ההתראה לפי הוראות סעיף 39.

39. בקשה לביטול התראה מינהלית (א) נמסרה למפר התראה מינהלית כאמור בסעיף 38, רשאי הוא לפנות לממונה, בכתב, בתוך 45 ימים, בבקשה לבטל את ההתראה בשל אחד מטעמים אלה:

(1) הוא לא ביצע את ההפרה;

(2) המעשה שביצע, המפורט בהתראה, אינו מהווה הפרה.

(ב) קיבל הממונה בקשה לביטול התראה מינהלית, לפי הוראות סעיף קטן (א), רשאי הוא לבטל את ההתראה או לדחות את הבקשה ולהותיר את ההתראה על כנה; החלטת הממונה תינתן בכתב ותימסר למפר בצירוף נימוקי ההחלטה.

40. הפרה נמשכת והפרה חוזרת לאחר התראה (א) נמסרה למפר התראה מינהלית לפי הוראות סימן זה והמפר המשיך להפר את ההוראה שבשלה נשלחה לו ההתראה, ימסור לו הממונה דרישת תשלום בשל הפרה נמשכת כאמור בסעיף 35(א), דרישת תשלום אינה גורעת מזכותו של קמעונאי גדול לטעון כאמור בסעיף 31 לעניין סכום העיצום הכספי בלבד.

(ב) נמסרה למפר התראה מינהלית לפי הוראות סימן זה והמפר חזר והפר את ההוראה שבשלה נשלחה לו ההתראה, בתוך שנתיים מיום מסירת ההתראה, יראו את ההפרה הנוספת כאמור בהפרה חוזרת לעניין סעיף 35(ב), והממונה ימסור למפר הודעה על כוונת חיוב בשל ההפרה החוזרת.

סימן ד': הוראות כלליות

41. ערעור (א) על דרישת תשלום ועל התראה מינהלית ניתן לערער לבית משפט השלום שבו יושב נשיא בית משפט השלום; ערעור כאמור יוגש בתוך 30 ימים מיום שנמסרה דרישת התשלום או ההתראה המינהלית.

(ב) אין בהגשת ערעור על דרישת תשלום כדי לעכב את תשלום העיצום הכספי אלא אם כן הסכים לכך הממונה או שבית המשפט הורה על כך.

(ג) החליט בית המשפט לקבל ערעור על דרישת תשלום, לאחר ששולם העיצום הכספי לפי הוראות פרק זה, יוחזר העיצום הכספי בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו עד יום החזרתו.

42. פרום (א) הוטל עיצום כספי לפי פרק זה, יפרסם הממונה באתר האינטרנט של הרשות להגנת הצרכן והסחר ההוגן, וכן בדרך נוספת אם החליט כך, את הפרטים שלהלן,

ד ב ר י ה ס ב ר

הוגן וכן בדרך נוספת אם החליט על כך, את החלטותיו בדבר הטלת עיצום כספי. הפרסום, ככלל, לא יכול את שמות המפרים, ככל שהם יחידים, עם זאת ניתן לפרסם את שמו של מפר שהוא יחיד אם הדבר נחוץ כדי להזהיר את הציבור מפניו. כמו כן, יימנע הממונה מפרסום פרטים שהם בגדר מידע לפי סעיף 9(א) לפי חוק חופש מידע והוא אף רשאי שלא לפרסם פרטים שהם בגדר מידע שרשות ציבורית אינה חייבת למסור לפי סעיף 9(ב) לחוק חופש מידע, כדוגמת מידע שהוא סוד מסחרי.

סעיף 42 מוצע לקבוע כי תשלום עיצום כספי והתראה מינהלית, לא יגרעו מאחריותו הפלילית של אדם בשל הפרת הוראה מהוראות החוק. עם זאת אם הוגש נגד

סעיף 40 מוצע לקבוע כי דרישת תשלום תהיה נתונה לערעור בבית משפט השלום שבו יושב נשיא בית המשפט השלום. הערעור יוגש בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת התשלום למפר. אין בהגשת ערעור לפי סעיף זה כדי לעכב את תשלום העיצום הכספי, אלא אם כן הסכים לכך הממונה או שבית משפט הורה על כך. כמו כן, אם בית המשפט החליט לקבל את הערעור שהוגש לפי סעיף זה, לאחר ששולם העיצום הכספי, יוחזר העיצום הכספי או כל חלק ממנו אשר הופחת בידי בית המשפט, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו עד יום החזרתו.

סעיף 41 מוצע לחייב את הממונה לפרסם באתר האינטרנט של הרשות להגנת הצרכן ולסחר

באופן שיבטיח שקיפות של הפעלת שיקול הדעת בקבלת ההחלטה להטיל עיצום כספי:

- (1) דבר הטלת העיצום הכספי;
- (2) מהות ההפרה שבשלה הוטל העיצום הכספי ונסיבות ההפרה;
- (3) סכום העיצום הכספי שהוטל;
- (4) אם הופחת העיצום הכספי – הנסיבות שבשלהן הופחת סכום העיצום ואחוזי ההפחתה;
- (5) פרטים על אודות המפר;
- (6) שמו של המפר – אם המפר הוא תאגיד.

(ב) הוגש ערעור על דרישת תשלום לפי סעיף 41, יפרסם הממונה את דבר הגשת הערעור ואת תוצאותיו בדרך שבה פרסם את דבר הטלת העיצום הכספי.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (א)6, רשאי הממונה לפרסם את שמו של מפר שהוא יחיד, אם סבר שהדבר נחוץ לצורך אזהרת הציבור.

(ד) על אף האמור בסעיף זה, לא יפרסם הממונה פרטים שהם בגדר מידע שרשות ציבורית מנועה מלמסור לפי סעיף 9(א) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998, וכן הוא רשאי שלא לפרסם פרטים לפי סעיף זה, שהם בגדר מידע שרשות ציבורית אינה חייבת למסור לפי סעיף 9(ב) לחוק האמור.

(ה) פרסום כאמור בסעיף קטן (א) בנוגע לעיצום כספי שהוטל על תאגיד יהיה לתקופה של ארבע שנים, ובנוגע לעיצום כספי שהוטל על יחיד – שנתיים.

(ו) שר המשפטים, בהתייעצות עם שר הכלכלה ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, יקבע הוראות לעניין אופן הפרסום לפי סעיף זה, כדי למנוע, ככל האפשר, את העיון בפרטים שפורסמו לפי סעיף קטן (א), בתום תקופת הפרסום כאמור בסעיף קטן (ה).

43. (א) תשלום עיצום כספי, או המצאת התראה מינהלית, לפי פרק זה, לא יגרעו מאחריותו הפלילית של אדם בשל הפרת ההוראה מההוראות לפי חוק זה המפורטות בסעיף 26, שהיא עבירה על חוק זה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), שילם המפר עיצום כספי, נמסרה למפר התראה מינהלית או הגיש המפר כתב התחייבות ועירבון, בשל הפרה כאמור באותו סעיף קטן, לא יוגש נגדו כתב אישום בשל אותו מעשה, אלא אם כן התגלו עובדות או ראיות חדשות, המצדיקות זאת.

ד ב ר י ה ס ב ר

על מחירי מצרכים ושירותים, התשנ"ו-1996 (להלן – חוק הפיקוח), היינו – מוצרי מזון שחוק הפיקוח הוחל עליהם ונקבע להם מכוחו מחיר או מחיר מרבי או הוחל עליהם פיקוח לפי פרק ו' לחוק, המחייב הגשת בקשה להעלאת מחירים. ההערכה היא שהבלטת המצרכים שבפיקוח תגביר את מודעות הצרכן למצרכים הזולים יותר, תגביר את ביקושו על פני מצרכים יקרים יותר, ואף תוביל להוזלה של המצרכים היקרים יותר.

קמעונאי גדול כתב אישום בשל הפרת ההוראה כאמור, לא ינקוט נגדו הממונה בהליכים לפי חוק זה ואם המפר שילם עיצום כספי יוחזר לו הסכום ששילם בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו עד החזרתו.

סעיף 43 לשם השגת המטרה של שקיפות מחירים, הורדת מחירים ומתן אפשרות לצרכן לקבל החלטה מודעת וחופשית בקשר לעסקה, מוצע להבליט את מוצרי המזון המצויים בפיקוח מחירים לפי חוק הפיקוח

⁷ ס"ח התשנ"ח, עמ' 226.

(ג) שילם המפר עיצום כספי או הפקיד עירבון והוגש נגדו כתב אישום בנסיבות האמורות בסעיף קטן (ב) – יוחזר לו הסכום ששילם או העירבון; סכום ששילם המפר כאמור או עירבון, למעט ערבות בנקאית, יוחזר בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו או הפקדתו עד יום החזרתו.

(ד) הוגש נגד קמעונאי גדול כתב אישום בשל הפרה המהווה עבירה כאמור בסעיף קטן (א), לא ינקוט נגדו הממונה הליכים לפי פרק זה בשל אותה הפרה.

44. ניהולי הממונה לפי סעיף 38(א) טעונים את אישור היועץ המשפטי לממשלה או משנה ליועץ המשפטי לממשלה שהוא הסמיך לכך, והם יפורסמו באתר האינטרנט של הרשות להגנת הצרכן והסחר ההוגן.

אישור נהלים ופרסומם

פרק ד': תיקונים עקיפים והוראות שונות

45. בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981 –

תיקון חוק הגנת הצרכן

(1) אחרי סעיף 14 יבוא:

(א) בסעיף זה, "מצרך מזון בפיקוח" – מצרך מזון שחוק פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, התשנ"ו-1996⁸, הוחל עליו בצו, ונקבע לו מחיר או מחיר מרבי לפי פרק ה' לחוק האמור או הוחל עליו פיקוח לפי פרק ו' לחוק האמור.

"חשיפה נאותה של מצרכים שמחירים מפוקח

(ב) השר, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר חובתו של עוסק לחשוף לצרכנים, באופן גלוי וקבוע, את המחירים של מצרכי מזון בפיקוח; הוראות כאמור יכול שיחייבו עוסק, בין השאר, להקצות מקום הצגה ייעודי למצרכי מזון בפיקוח, בשטח, במיקום, באופן ובמועדים שייקבעו, ובשים לב, בין השאר, לגודלו של העוסק, לסוג המצרך ולדרך אחסנתו.

(ג) הוראות לפי סעיף זה יחולו נוסף על ההוראות לפי סעיפים 17 ו-17ד.

(2) בסעיף 23 (ב), בסופו יבוא:

"(9) לא חשף לצרכנים, באופן גלוי וקבוע, את המחירים של מצרכי מזון בפיקוח, בניגוד להוראות לפי סעיף 17ד:"

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע להוסיף לחוק הגנת הצרכן, סעיף אשר יסמיך את שר הכלכלה לקבוע בתקנות הוראות שיחייבו קמעונאי גדול, כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, להבטיח חשיפה גלויה וקבועה לצרכן של מוצרי מזון בפיקוח. פרט לחובת הצבת שלט וסימון אריות המוצר כאמור, ההוראות שייקבעו בתקנות יכול שיחייבו קמעונאי גדול, בין השאר, להקצות מקום הצגה ייעודי למוצרי מזון כאמור בשטח, במיקום, באופן ובמועדים שיקבע השר. קביעת הוראות אלה תהיה בשים לב, בין השאר, לגודלו של הקמעונאי הגדול, לסוג המוצר ולדרך החסנתו.

יצוין כי בשנת 2012 הותקנו מכוח חוק הגנת הצרכן, תקנות הגנת הצרכן (חובת גילוי מוצר מזון בפיקוח), התשע"ב-2012, אשר קובעות כי עוסק המוכר מוצר מזון בפיקוח יציב שלט, סמוך ככל האפשר למוצר המזון בפיקוח, המגלה לצרכן את רשימת מוצרי המזון בפיקוח. זאת ועוד, יצרן מחויב לגלות לצרכן מהו מוצר מזון בפיקוח באמצעות הכיתוב "מחיר בפיקוח ממשלתי" שיופיע על גבי אריות מוצר המזון שבפיקוח.

⁸ ס"ח התשנ"ו, עמ' 192.

46. בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000⁹, בתוספת הראשונה, אחרי פרט
תיקון חוק בתי משפט לעניינים מינהליים 45 יבוא:
- "46. קידום התחרותיות בענף המזון – החלטת הממונה על ההגבלים העסקיים לפי סעיף 11(ד) לחוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ג-2013."
47. אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מהוראות לפי חוק ההגבלים העסקיים וחוק הגנת הצרכן או מהוראות כל דין אחר.
48. שר הכלכלה יהיה אחראי על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.
49. (א) תחילתם של סעיפים 5, 6 ו-7 שלושה חודשים מיום פרסומו של חוק זה. תחילה
(ב) תחילתו של סעיף 24 ביום תחילתן של התקנות לפי סעיפים 24(ב) ו-24(ה); תחילתו של סעיף 25 ביום תחילתן של התקנות לפיו.

⁹ ס"ח התש"ס, עמ' 190; התשע"ג, עמ' 29.

הצעת חוק לעידוד היציאה לעבודה, התשע"ג-2013

פרק א': פרשנות

1. מטרת חוק זה היא לקדם את שילובם של מקבלי גמלאות בעבודה שתמצה את כושר השתכרותם, תוך שיתופם באחריות לכך, כדי לאפשר להם מעבר מתלות בגמלאות לעצמאות חברתית וכלכלית.
2. הגדרות
בחוק זה –
"גמלה" – לפי חוק הבטחת הכנסה;
"המוסד" – המוסד לביטוח לאומי;
"המינהלה" – כמשמעותה בסעיף 13;
"ועדה מקצועית" – ועדה שמונתה לפי סעיף 17;
"ועדת חריגים" – ועדה שמונתה לפי סעיף 61;
"חוק בתי דין מינהליים" – חוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992;¹
"חוק הבטחת הכנסה" – חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980;²
"חוק הביטוח הלאומי" – חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995;³

ד ב ר י ה ס ב ר

צוות משותף לכל הגורמים אשר היו מעורבים בתכנית הניסיונית, משרד התעשייה המסחר והתעסוקה, המוסד לביטוח לאומי, משרד האוצר, משרד המשפטים וגורמים רלוונטיים נוספים, גיבש המלצות לפריסה ארצית של התכנית.

בהחלטת ממשלה מס' 3994 מיום כ"ג באב התשס"ח (24 באוגוסט 2008) ובהחלטת ממשלה מס' 159 מיום י"ח באייר התשס"ט (12 במאי 2009), אימצה הממשלה את עיקרי המלצות הצוות בנוגע להפעלת התכנית בפריסה ארצית, והן נכללו בפרק כ' להצעת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010). התשס"ט-2009 (הצעות חוק הממשלה 436, עמ' 547), ואולם הדיון בכנסת בפרק האמור לא הושלם ולא גובש לכלל חוק ובתוך כך פקע תוקפה של הוראת השעה שבפרק ז' לחוק המדיניות הכלכלית לשנת 2004, ביום 29 באפריל 2010.

חודשים אחדים לאחר מכן הניחה הממשלה על שולחן הכנסת את הצעת חוק שילוב מקבלי גמלאות בעבודה (הוראת שעה), התשע"א-2010 (הצעות הממשלה 541, עמ' 187). הצעת החוק האמורה אושרה בקריאה ראשונה בכנסת, ואולם היא לא הבשילה לכדי חקיקה.

ביום ד' בסיוון התשע"ג (13 במאי 2013), החליטה הממשלה במסגרת החלטה מס' 148 שעניינה תכנית יוצאים לעבודה, על הפעלת תכנית ארצית לשילוב בעבודה (להלן – תכנית יוצאים לעבודה), של מקבלי גמלאות בגילאי

כללי בפרק ז' לחוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2004 (תיקוני חקיקה), התשס"ד-2004 (להלן – חוק המדיניות הכלכלית לשנת 2004) (ס"ח התשס"ד, עמ' 70), נקבעה הוראת שעה שבמסגרתה כוננה תכנית ניסיונית לשילוב מקבלי גמלאות בעבודה (להלן – התכנית הניסיונית). התכנית הניסיונית פעלה מאוגוסט 2005 ועד סוף אפריל 2010 בארבעה אזורים: אשקלון ושרות, ירושלים, חדרה וסביביתיה ונתניה, נצרת ונצרת עילית.

לאורך כל השנים שבהן פעלה התכנית הניסיונית התבצע מחקר מקיף על ידי מכון ברוקדייל והמוסד לביטוח לאומי (להלן – המחקר המלווה) וכן מונו כמה ועדות ציבוריות אשר בחנו היבטים שונים של התכנית הניסיונית ואת אופן הפעלתה.

התכנית הניסיונית נמצאה על ידי המחקר המלווה כתכנית מוצלחת אשר הביאה לשילובם של מקבלי גמלאות קיום במעגל העבודה וצמצמה את תלותם בגמלאות. כך למשל, מהמחקר המלווה שערך בין השאר בחינה השוואתית בין אוכלוסיית משתתפי התכנית הניסיונית לבין אוכלוסיות ביקורת מקבילות, עלה כי התכנית הביאה לשיפור מצב התעסוקה, לרבות הגדלת היקף משרות בקרב משתתפי התכנית, ביחס לאוכלוסיית הביקורת, בכל חבכי הגילאים (לרבות המשתתפים המבוגרים). בכל הרכבי המשפחה, בקרב עולים חדשים ותושבים ותיקים.

¹ ס"ח התשנ"ב, עמ' 90.

² ס"ח התשמ"א, עמ' 30.

"חוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2004" – חוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2004 (תיקוני חקיקה), התשס"ד–2004;⁴
 "חוק הסיוע המשפטי" – חוק הסיוע המשפטי, התשל"ב–1972;⁵
 "חוק העונשין" – חוק העונשין, התשל"ז–1977;⁶
 "חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה)" – חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט–1969;⁷
 "חוק שירות הציבור (מתנות)" – חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ם–1979;⁸
 "משתתף" – מי שתובע גמלה או שמשלמת לו גמלה, ושזכאותו לגמלה האמורה מותנית בהשתתפותו בפעילות של מרכז תעסוקה לפי הוראות חוק זה;
 "עבודה" ו"עובד" – במסגרת יחסי עובד ומעביד;
 "עובד ציבור" – עובד המדינה כהגדרתו בחוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג–1963,⁹ וכן עובד שהוראות החוק האמור, כולן או חלקן, הוחלו עליו לפי סעיף 75 לאותו חוק;
 "עובד ציבור מוסמך" – עובד ציבור שהשר הסמיכו לעניין הוראה מהוראות חוק זה;
 "השר" – שר הכלכלה.

פרק ב': מרכזי תעסוקה

3. (א) יוקמו מרכזי תעסוקה שתפקידם לקדם את שילובם של מקבלי גמלאות בעבודה. מרכזי תעסוקה (ב) מרכז תעסוקה יוקם ויופעל בידי תאגיד אשר המדינה התקשרה עמו לשם כך ומטרתו היחידה היא הקמתו והפעלתו של מרכז תעסוקה; לעניין זה, "תאגיד" – לרבות תאגיד שאינו פועל למטרות רווח, למעט תאגיד שהוקם בחוק וגוף מתוקצב או גוף נתמך כהגדרתם בסעיף 21 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה–1985.¹⁰

ד ב ר י ה ס ב ר

אף וכתה לתמיכה של ארגון ה־OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) אשר המליץ על פריסה ארצית של התכנית הניסיונית בדוח מקיף שפורסם על אודות המשק הישראלי.

הצעת החוק לעידוד יציאה לעבודה, התשע"ג–2013, המתפרסמת בזה, באה לעגן בחקיקה את החלטת הממשלה האמורה, ובכך להביא להפעלת תכנית ארצית לשילוב בעבודה של מקבלי גמלאות בגילאי העבודה, אשר תאפשר להם מעבר מתלות בגמלאות לעצמאות חברתית וכלכלית.

סעיף 3 מוצע להקים מרכזי תעסוקה שתפקידם לקדם את שילובם של מקבלי גמלאות בעבודה (סעיף קטן (א)). מרכזי התעסוקה יוקמו ויופעלו בידי תאגידים שהמדינה התקשרה עמם לצורך זה (סעיף קטן (ב) רישא).

העבודה, כהוראת קבע, על פי נוסח הצעת חוק שילוב מקבלי גמלאות בעבודה (הוראת שעה), התשע"א–2010, עם שינויים, שעיקרם העמקת הפיקוח והבקרה של המדינה על מרכזי התעסוקה, ויצירת הנגשה גדולה יותר בעבור משתתפי התכנית לנציגי המדינה.

הפריסה הארצית שעליה החליטה הממשלה כאמור, נתמכת בעיקרה, על המלצתה של הוועדה לבחינת מדיניות תעסוקה בראשות פרופ' צבי אקשטיין אשר המליצה על יישומה של תכנית ארצית לשילוב מקבלי גמלאות בעבודה, כחלק ממכלול צעדים להגברת התעסוקה וככלי מרכזי לעמידה ביעדי התעסוקה שנקבעו בהחלטת ממשלה מס' 1994 מיום ד' באב התשע"ע (15 ביולי 2010), שעניינה הצבת יעדי תעסוקה ארוכי טווח עד לשנת 2020. הפריסה הארצית

³ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.
⁴ ס"ח התשס"ד, עמ' 70.
⁵ ס"ח התשל"ב, עמ' 95.
⁶ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.
⁷ ס"ח התשכ"ט, עמ' 144.
⁸ ס"ח התש"ם, עמ' 2.
⁹ ס"ח התשכ"ג, עמ' 50.
¹⁰ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

- (ג) לא יפעיל תאגיד מרכז תעסוקה אלא אם כן קיבל רישיון לעסוק כלשכה פרטית בהתאם להוראות חוק שירות התעסוקה, התשי"ט-1959.¹¹
- (ד) תאגיד המפעיל מרכז תעסוקה כאמור בסעיף קטן (ב) יהיה גוף מבוקר כמשמעותו בסעיף 9(6) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב]¹², בכל עניין הקשור בביצועו של חוק זה.
- (ה) תאגיד המפעיל מרכז תעסוקה לא יקבל תגמול בעד קביעה של עובד ציבור כי המשתתף סירב לקבל את העבודה שאליה הופנה כאמור בסעיף 12(א)(1) או בעד קביעה של עובד ציבור בדבר אי-שיתוף פעולה של המשתתף כאמור בסעיף 12(א)(2)(ב).
4. (א) תקציב מרכז תעסוקה יכלול סעיפי תקציב המיועדים למימון הוצאות שכן של עובדי מרכז התעסוקה, הוצאות התפעול השוטפות של מרכז התעסוקה וההוצאות בעבור שירותים תומכי עבודה כאמור בסעיף 5.
- (ב) הגמול לתאגיד המפעיל מרכז תעסוקה יהיה גבוה יותר ככל ששילובו של המשתתף בעבודה יהיה לתקופה ארוכה יותר וככל ששכרו בעבודה יהיה גבוה יותר.
5. מרכז תעסוקה יהיה רשאי להעניק למשתתף מסוים שירותים תומכי עבודה, לאחר שמצא שהדבר נדרש לשם קידום שילובו בעבודה, ובכלל זה סיוע בהשגחה על הילדים, הוצאות נסיעה ושירותים נוספים.
6. (א) בכל מרכז תעסוקה יפעלו מתכנני יעדים תעסוקתיים; מתכנן יעדים תעסוקתי יבצע את התפקידים המוטלים עליו לפי הוראות חוק זה לשם קידום שילובם של מקבלי גמלאות בעבודה.
- (ב) מתכנן יעדים תעסוקתי יהיה עובד התאגיד המפעיל את מרכז התעסוקה כאמור בסעיף 3(ב), בעל כישורים כפי שיקבע השר, ובלבד שעבר בהצלחה מבחן הסמכה במתכונת שעליה הורה יושב ראש המינהלה (להלן – מבחן הסמכה), ושיושב ראש המינהלה או מי שהוא הסמיך אישר את מינויו כמתכנן יעדים תעסוקתי.

ד ב ר י ה ס ב ר

עבודתם של עובדי מרכז התעסוקה, הוצאות התפעול השוטפות של מרכז תעסוקה וההוצאות בעד שירותים תומכי עבודה שאותם רשאי מרכז התעסוקה להעניק למשתתפים (סעיף קטן (א)).

בסעיף קטן (ב) מוצע לתת תמריץ גבוה יותר לתאגיד המפעיל מרכז תעסוקה כך שהתגמול לתאגיד כאמור יהיה גבוה יותר ככל ששילובו של המשתתף בעבודה יהיה לתקופה ארוכה יותר וככל ששכרו בעבודה יהיה גבוה יותר.

סעיף 5 מוצע לאפשר למרכז תעסוקה להעניק למשתתף מסוים שירותים תומכי עבודה ככל שנמצא על ידו שהדבר נדרש לשם קידום שילובו בעבודה, ובכלל זה סיוע בהשגחה על הילדים והוצאות נסיעה ושירותים נוספים.

סעיפים 6, 31 ו-32 מוצע כי בכל מרכז תעסוקה יפעלו מתכנני יעדים תעסוקתיים, שיהיו עובדי התאגיד המפעיל את המרכז. מתכנני היעדים התעסוקתיים יהיו אחראים על מתן השירות למקבלי

מרכזי התעסוקה שיוקמו יכול שיופעלו גם בידי תאגידים שאינם פועלים לשם רווח, אך לא בידי תאגיד שהוקם בחוק או שהוא גוף מתוקצב או גוף נתמך כהגדרתו בסעיף 21 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 (להגדרה תאגיד שבסעיף קטן (ב)).

פעולתם של התאגידים האמורים בהפעלת מרכזי תעסוקה תחייב קבלת רישיון לפי חוק שירות התעסוקה, התשי"ט-1959 (סעיף קטן (ג)).

עוד מוצע כי פעולתם של התאגידים האמורים בהפעלת מרכזי התעסוקה תהיה נתונה לביקורתו של מבקר המדינה (סעיף קטן (ד)).

כחלק מהלקחים שהופקו מהתכנית הניסיונית מוצע לקבוע, כי התאגיד לא יקבל תגמול בעד קביעה של עובד ציבור כי המשתתף סירב לקבל את העבודה שאליה הופנה כאמור בסעיף 12(א)(1) או בעד קביעה של עובד ציבור בדבר אי-שיתוף פעולה של המשתתף כאמור בסעיף 12(א)(2).

סעיף 4 מוצע, כי תקציבו של כל מרכז תעסוקה יכלול סעיפי תקציב המיועדים למימון הוצאות שכן

¹¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 32.

¹² ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

8) אישור כאמור בסעיף קטן (ב) יינתן לתקופה שלא תעלה על שנה; יושב ראש המינהלה רשאי להאריך את תוקף האישור מעת לעת, לתקופות נוספות שכל אחת מהן לא תעלה על שנה, אם נוכח יושב ראש המינהלה שמתכנן היעדים התעסוקתי מילא את תפקידי לפי חוק זה להנחת דעתו, בהתאם לכללים שיקבע.

7. מתכנן יעדים תעסוקתי יפנה את המשתתף לעבודה התואמת את מצב בריאותו וכוחו הגופני ויפעל, ככל האפשר, למען שילובו של המשתתף בעבודה, לתקופה ארוכה ובשכר גבוה.

8. (א) משתתף שאינו עובד או עובד בעבודה שההכנסה ממנה נמוכה, שלא הופנה לעבודה לפי הוראות סעיף 7, ישתתף בתכנית אישית התואמת את מצב בריאותו וכוחו הגופני, במסגרת מרכז התעסוקה.

(ב) התכנית האישית למשתתף תוכן בידי מתכנן יעדים תעסוקתי, בהתייעצות עם המשתתף ובשים לב למאפייניו של המשתתף ולקשיים העומדים לפניו, ככל שיש להם השלכה על שילובו בעבודה; תכנית כאמור יכול שתכלול הכשרה, השתלמות, הסבה מקצועית, שיקום תעסוקתי, השלמת השכלה, וכן פעילות לחיפוש עבודה או להקניית כישורי עבודה, לרבות שירות בקהילה לפי הוראות סעיף 10, והכול במטרה לשלב את המשתתף בעבודה שתמצא את כושר השתכרותו.

8) בסעיף זה, "עבודה שההכנסה ממנה נמוכה" – עבודה שההכנסה ממנה פחותה מהכנסה שבשלה אין לשלם גמלה.

ד ב ר י ה ס ב ר

הוא עובד ציבור וכן הגבלות על ביצוע תפקידים שונים לאחר פרישת עובד מהשירות הציבורי.

יצוין כי נוכח המעורבות האפשרית של עובדי תאגיד נוספים בטיפול במשתתף, מוצע להחיל גם עליהם את האמור בפסקאות (2) ו-(3) לעיל.

סעיפים הואיל ומטרתו של החוק המוצע היא קידום השתלבותו של המשתתף בשוק העבודה ומיצוי כושר השתכרותו, מוצע לקבוע כי משימתם הראשונה במעלה של מתכנן היעדים התעסוקתי ושל המשתתף היא השמתו של המשתתף בעבודה, בהתאם למצבו הבריאותי וכוחו הגופני, לתקופה ארוכה ובשכר גבוה, כדי לאפשר לו למצות את כושר השתכרותו ולהגיע לעצמאות חברתית וכלכלית.

עוד מוצע, כי תוכן בעבור משתתף שלא השתלב בעבודה או שהשתלב בעבודה שההכנסה ממנה נמוכה, כהגדרתה בסעיף 8(ג) המוצע, תכנית אישית התואמת את מצב בריאותו וכוחו הגופני. התכנית האישית תכלול מגוון פעילויות כגון הכשרה לרבות שירות בקהילה, השתלמות, הסבה מקצועית, שיקום תעסוקתי, השלמת השכלה, פעילות לחיפוש עבודה או להקניית כישורי עבודה, שמטרתן שילובו בעבודה ומיצוי כושר השתכרותו.

תכנית אישית כאמור תוכן בידי מתכנן יעדים תעסוקתי, בהתייעצות עם המשתתף, ובשים לב למאפייניו של המשתתף ולקשיים העומדים בפניו, ככל שיש להם השלכה על שילובו בעבודה, והכול במטרה לשלב את המשתתף בעבודה שתמצא את כושר השתכרותו.

הגמלאות המשתתפים בפעילות במרכז התעסוקה (להלן – משתתפים) וסמכויותיהם מפורטות, בין השאר, בסעיפים 7, 8 ו-9(ב)(1) (סמכות להפנות משתתף לעבודה סעיף 7; סמכות לבנות תכנית אישית למשתתף סעיף 8; סמכות להפחית היקף שעות תכנית אישית למשתתף (סעיף 9(ב)(1)); סמכות לפקח ולדווח על עמידת המשתתף בדרישות התכנית באמצעות אישור השתתפות (סעיף 12)).

הואיל ומתכנני יעדים תעסוקתיים הם עובדי התאגיד האחראים על הטיפול הישיר במשתתף בהתאם להוראות חוק זה, מוצע לקבוע כי –

(1) השר יקבע מה הם הכישורים הנדרשים כדי להתמנות למתכנן יעדים תעסוקתי (סעיף קטן(ב)), וכי מינוי כל אחד ממתכנני היעדים התעסוקתיים יהיה טעון אישור מאת יושב ראש המינהלה, אישור המינוי של מתכנן יעדים תעסוקתי שניתן כאמור יהיה לתקופה שלא תעלה על שנה, כאשר בסמכות יושב ראש המינהלה להאריך את תוקף המינוי בתקופות נוספות שכל אחת מהן לא תעלה על שנה, אם נוכח שמתכנן היעדים התעסוקתי מילא את תפקידי לפי הוראות חוק זה ובהתאם לכללים שיקבע (סעיף קטן(ג));

(2) מתכנן יעדים תעסוקתי יפעל בתום לב, בלא משוא פנים ולפי הוראות כל דין (סעיף 31);

(3) על מתכנן יעדים תעסוקתי יחולו הוראות החוקים כמפורט בסעיף 32, החלות על עובדי המדינה, אשר עניינם, בין השאר, הגבלה על קבלת מתנות בידי עובד ציבור כאשר

(א) תכנית אישית כאמור בסעיף 8 תהיה בהיקף של שלושים שעות שבועיות לפחות (בסעיף זה – היקף השעות המזערית), ולא יותר משלושים וחמש שעות שבועיות; לענין זה יובאו בחשבון, לגבי משתתף שהוא עובד, שעות עבודתו.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), רשאי כל אחד מהמנויים בפסקאות שלהלן להפחית את היקף השעות של תכנית אישית שהוכנה למשתתף מסוים, בהתאם לאמור באותן פסקאות, אם נוכח כי יש למשתתף קשיים של ממש לבצע תכנית אישית בהיקף השעות המזערית, יהיו מרכיביה של התכנית אשר יהיו:

(1) מתכנן יעדים תעסוקתי – בתנאים ועד למספר שעות שבועיות כפי שיקבע השר בהסכמת שר האוצר – למשך תקופה שלא תעלה, בכל פעם, על שמונה שבועות במהלך שנתיים;

(2) ועדה מקצועית, על פי המלצה של מתכנן יעדים תעסוקתי – בתנאים ועד למספר שעות שבועיות כפי שיקבע השר בהסכמת שר האוצר – למשך תקופה שלא תעלה, בכל פעם, על שישה חודשים במהלך שנתיים;

(3) יושב ראש המינהלה, על פי המלצה של מתכנן יעדים תעסוקתי ושל ועדה מקצועית – עד ל-15 שעות שבועיות, למשך תקופה שלא תעלה, בכל פעם, על שנה; השר בהסכמת שר האוצר, רשאי לקבוע תנאים שבהתקיימם רשאי יושב ראש המינהלה לקבוע היקף שעות מזערי מופחת לפי פסקה זו, אף בהעדר המלצה של ועדה מקצועית;

(4) ועדת חריגים על פי המלצה של מתכנן יעדים תעסוקתי ושל ועדה מקצועית – עד לשעה בשבוע, למשך תקופה שלא תעלה, בכל פעם, על שנה, ועל פי הפניה של יושב ראש המינהלה הנסמכת על המלצה של מתכנן יעדים תעסוקתי, אף בלא המלצה של ועדה מקצועית, ובלבד שהתקיימו לגבי משתתף מסוים נסיבות חריגות – לתקופה שלא תעלה על חודש.

ד ב ר י ה ס ב ר

הכלכלה בהסכמת שר האוצר – למשך תקופה שלא תעלה על חצי שנה, בכל פעם, במהלך שנתיים;

(3) יושב ראש המינהלה יהיה מוסמך להפחית את היקף השעות המזערית עד ל-15 שעות בשבוע, לתקופה של עד שנה בכל פעם, בהתאם להמלצה של מתכנן יעדים תעסוקתי וועדה מקצועית, או בלא המלצה של ועדה מקצועית – בתנאים שיקבע שר הכלכלה בהסכמת שר האוצר;

(4) ועדת חריגים תהיה מוסמכת, בהתאם להמלצה של מתכנן יעדים תעסוקתי וועדה מקצועית – עד לשעה בשבוע, לתקופה של עד שנה בכל פעם. יושב ראש המינהלה יהיה רשאי להפנות לוועדת חריגים אם התקיימו במשתתף מסוים נסיבות חריגות אף בלא המלצה של ועדה מקצועית. במקרה זה תהיה מוסמכת הוועדה להפחית את היקף השעות לתקופה שלא תעלה על חודש.

כמו כן, יהיה ניתן להפחית את היקף השעות המזערית לסוגי משתתפים, בתקנות שיקבע שר הכלכלה, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכספים של הכנסת (סעיף קטן ג).

סעיף 9 כדי להבטיח את מיצוי האפשרויות לשילוב המשתתף בעבודה, מוצע לקבוע כי תכנית אישית תהיה בהיקף של שלושים עד שלושים וחמש שעות שבועיות.

עם זאת מוצע לקבוע מנגנון שיאפשר הכנת תכנית אישית בהיקף קטן יותר, וזאת בהתאם למאפיינים ולקשיים המיוחדים של אותו משתתף. כדי לתת מענה מהיר במקרים שבהם נדרשת הפחתת שעות לתקופה קצרה יחסית או עד לבחינה מסודרת של בקשה להפחתת השעות בידי הגורמים המוסמכים כמפורט להלן, מוצע לקבוע מדרג בנוגע להפחתת היקף שעות התכנית האישית של משתתף מסוים, בהתאם להיקף השעות המבוקש ולתקופת ההפחתה, כפי שיפורט להלן:

(1) מתכנן היעדים התעסוקתי יהיה מוסמך להפחית את היקף השעות המזערית בתנאים ובהיקף שיקבע שר הכלכלה בהסכמת שר האוצר, לתקופה שלא תעלה על שמונה שבועות בכל פעם במהלך שנתיים;

(2) הוועדה המקצועית תהיה מוסמכת, על פי המלצה של מתכנן יעדים תעסוקתי, להפחית את היקף השעות המזערית בתנאים ובהיקף שיקבע שר

- (ג) השר בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי בתקנות להפחית את היקף השעות המזערי, דרך כלל או לסוגי משתתפים שיקבע, ורשאי הוא, בתקנות לפי סעיף קטן זה, לקבוע תנאים להפחתת היקף השעות כאמור.
10. (א) שירות בקהילה יהיה שירות שאינו עבודה, שמטרתו הקניית הרגלי עבודה שירות בקהילה למשתתף, ומתקיימים לגביו כל אלה:

- (1) תקופת השירות והיקף השעות שיבצע משתתף אינם עולים על התקופה וההיקף המרביים שקבע השר, ובלבד שהתקופה המרבית שתיקבע לפי פסקה זו לא תעלה על ארבעה חודשים והיקף השעות המרבי שייקבע לפי פסקה זו לא יעלה על 100 שעות חודשיות;
- (2) מקום ביצוע השירות אינו מקום הפועל למטרות רווח והוא מסוג המקומות שהשר קבע, באישור ועדת הכספים של הכנסת, כי אפשר לבצע בהם את השירות;
- (3) השירות המבוצע במקום ביצוע השירות על ידי סך כל המשתתפים, אינו עולה על התקופה וההיקף המרביים שקבע השר, לגבי מקום ביצוע השירות;
- (4) הוכח להנחת דעתו של השר כי המשתתף שיבצע את השירות יסייע לעובדים במקום ביצוע השירות, ולא יבוא במקומם.
- (ב) השר יפרסם ברשומות, מדי שנה, את רשימת המקומות שבהם התבצע שירות בקהילה באותה שנה, ואת מספר המשתתפים בשירות בכל אחד מהמקומות באותה השנה.
- (ג) מעביד שבעסקו מבוצע שירות בקהילה, או שמיועד להיות מבוצע בו שירות בקהילה, לא יפטר עובד כדי שמשותף המבצע שירות בקהילה יבוא במקומו; פיטר מעביד עובד כאמור, יחולו הוראות סעיף 10 לחוק שוויון הזדמנויות בעבודה, התשמ"ח-1988¹³, בשינויים המחוייבים.

ד ב ר י ה ס ב ר

- (4) משותף המבצע שירות בקהילה יסייע לעובדים במקום השירות ולא יבוא במקומם.
- נוסף על כך, מוצע כי השר יפרסם ברשומות, מדי שנה, את רשימת המקומות שבהם בוצע שירות בקהילה ומספר המשתתפים אשר ביצע שירות בקהילה בכל אחד מהמקומות כאמור.
- עוד מוצע, בסעיף 42 להצעת החוק, כי מי שיבצע שירות בקהילה יהיה מבוטח לפי פרק י"ב בחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995, שעניינו ביטוח מתנדבים.
- כמו כן מוצע לאסור על מעביד שבעסקו מבוצע שירות בקהילה, או שמיועד להיות מבוצע בו שירות בקהילה, לפטר עובד כדי שמשותף המבצע שירות בקהילה יבוא במקומו, ולהחיל על מקרה שבו מעסיק פיטר עובד כאמור, בשינויים המחוייבים, את הוראות סעיף 10 לחוק שוויון הזדמנויות בעבודה, התשמ"ח-1988, שעניינו מתן סעדים שונים בידי בית הדין לעבודה לטובת עובד שהוראות החוק האמור הופרו בעניינו. עוד מוצע בהקשר זה, כי אם נוכח שר הכלכלה כי במקום פלוני בא משותף במקום עובד שעבד באותו מקום והשר הודיע על כך למרכז התעסוקה, ייאסר על מרכז התעסוקה להפנות משותף לשירות בקהילה באותו מקום, וכן מוצע להטיל חובה על מתכנן

סעיפים כאמור לעיל, מרכיבי התכנית האישית של 10 ו-42 משותף יכללו גם הכשרה, לרבות שירות בקהילה. מטרת השירות בקהילה היא לספק למשתתף המופנה לשירות בקהילה כישורי עבודה המקובלים בחיי היום יום וללמדו מהם היסודות החיוניים להצלחה בעבודה, כגון הגעה בזמן למקום עבודה, קבלת הוראות מאחראי עבודה, וסיום מטלות בעבודה בתוך פרק זמן סביר.

לפי המוצע בסעיף 10 יהיה ניתן לשלוח משותף לשירות בקהילה בהתקיים התנאים המצטברים האלה:

- (1) תקופת השירות והיקף שעות שירות מרבי של השירות בקהילה ייקבעו על ידי שר הכלכלה, אך בכל מקרה לא יעלו על תקופת שירות של ארבעה חודשים והיקף שעות מרבי של 100 שעות בחודש;
- (2) מקום ביצוע השירות יהיה מקום שאינו פועל למטרות רווח והוא מסוג המקומות ששר הכלכלה באישור ועדת הכספים של הכנסת קבע כי ניתן לבצע בהם את השירות;
- (3) השירות המבוצע במקום ביצוע השירות על ידי סך כל המשתתפים, אינו עולה על התקופה וההיקף המרביים שקבע השר לגבי מקום ביצוע השירות;

¹³ ס"ח התשמ"ח, עמ' 38.

(ד) מרכז תעסוקה לא יפנה משתתף לשירות בקהילה במקום מסוים, אם נוכח השר כי באותו מקום בוצע שירות בקהילה ומשתתף שביצע את אותו שירות בא במקומו של עובד אותו מקום, והשר הודיע על כך למרכז התעסוקה; התעורר חשד אצל מתכנן יעדים תעסוקתי כי במקום שבו מבוצע שירות בקהילה בא משתתף שביצע את אותו שירות במקומו של עובד אותו מקום, יודיע על כך לשר בלא דיחוי.

(א) מצאה ועדת חריגים, על פי בקשה של מתכנן יעדים תעסוקתי, כי משתתף אינו מסוגל להשתלב בעבודה כלשהי או לבצע תכנית אישית לפי הוראות חוק זה, יהיו מרכיביה אשר יהיו, רשאית היא לקבוע כי הוא חסר מסוגלות תעסוקתית, למשך תקופה כפי שתקבע אשר לא תפחת משלושה חודשים ולא תעלה על שנה (בסעיף זה – חסר מסוגלות תעסוקתית באופן זמני), ובלבד שמתקיימים כל אלה:

(1) במשך תקופה של שישה חודשים לפחות שקדמו למועד הגשת הבקשה לוועדת חריגים, עשה מרכז תעסוקה את מרב המאמצים לקידום סיכויי השתלבותו של המשתתף בעבודה, ומתכנן יעדים תעסוקתי קבע כי בתקופה האמורה עשה המשתתף את מרב המאמצים כדי לסייע בהפנייתו לעבודה ובהכנת תכנית אישית בעבורו וכדי לבצע את התכנית האישית שהוכנה לו;

(2) ועדה מקצועית המליצה לקבוע כי המשתתף הוא חסר מסוגלות תעסוקתית באופן זמני;

(3) תנאים נוספים שקבע השר בהסכמת שר האוצר, ככל שנקבעו תנאים כאמור.

(ב) ועדת חריגים רשאית לחדש את קביעתה כאמור בסעיף קטן (א), מעת לעת, בהתאם להוראות אותו סעיף קטן ולמשך התקופה האמורה בו, ובלבד שבמועד החידוש מתקיימים כל התנאים המנויים בסעיף הקטן האמור.

פרק ג': אישור השתתפות

12. (א) בתום כל חודש יפרט מתכנן יעדים תעסוקתי, באישור השתתפות שיערוך לגבי כל משתתף, את כל אלה:

דברי הסבר

(2) ועדה מקצועית המליצה לקבוע כי המשתתף הוא חסר מסוגלות תעסוקתית באופן זמני;

(3) התקיימו תנאים נוספים, ככל שנקבעו כאלה, בידי שר הכלכלה ובהסכמת שר האוצר.

קביעה בדבר חוסר מסוגלות תעסוקתית זמני תחול למשך תקופה שלא תפחת משלושה חודשים ולא תעלה על שנה. עוד מוצע לקבוע כי ועדת חריגים תהיה רשאית, מעת לעת, לשוב ולקבוע כי משתתף הוא חסר מסוגלות תעסוקתית באופן זמני, לפרק הזמן כאמור, ובלבד שבמועד החידוש התקיימו כל התנאים המפורטים לעיל.

מוצע בהתאמה לתקן את סעיף 2(א) לחוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980 (להלן – חוק הבטחת הכנסה) ולהוסיף לרשימת הזכאים לגמלת הבטחת הכנסה לפי החוק האמור גם משתתף שנקבע לגביו כי הוא חסר מסוגלות תעסוקתית באופן זמני כל עוד הקביעה כאמור עומדת בתוקפה (סעיף 40(2)(א)).

סעיף 12 מוצע כי מתכנן יעדים תעסוקתי יפרט בתום כל חודש למוסד לביטוח לאומי אם משתתף הופנה לעבודה, אם סירב לקבל עבודה שהוצעה לו, אם ביצע את

יעדים תעסוקתי להודיע לשר הכלכלה, בלא דיחוי, אם התעורר אצלו חשד כי במקום שבו מבוצע שירות בקהילה, החליף משתתף עובד שעבד באותו מקום.

סעיף 11 מוצע להסמיך את ועדת החריגים שמונתה לפי סעיף 16 המוצע לקבוע כי משתתף הוא חסר מסוגלות תעסוקתית באופן זמני. קבעה ועדת חריגים כאמור, לא יחולו על המשתתף הוראות החוק המוצע, למעט פרק ו' שבו, כל עוד הקביעה כאמור עומדת בתוקפה. קביעה כאמור תיעשה על פי בקשה של מתכנן יעדים תעסוקתי, אם מצאה ועדת חריגים כי משתתף אינו מסוגל להשתלב בעבודה כלשהי ואף לא לקיים תכנית אישית, יהיו מרכיביה אשר יהיו, ומתקיימים כל אלה:

(1) מרכז התעסוקה עשה את מרב המאמצים לקידום סיכויי המשתתף להשתלב בעבודה במשך שישה חודשים לפחות קודם להגשת הבקשה לוועדת חריגים, ומתכנן יעדים תעסוקתי קבע כי המשתתף עשה את מרב המאמצים לסייע בהפנייתו לעבודה, בהכנת תכנית אישית בעבורו ובביצועה במשך שישה חודשים כאמור;

(1) אם הופנה המשתתף לעבודה כאמור בסעיף 7, ואם הופנה כאמור – אם סירב לקבל את העבודה שאליה הופנה, ובלבד שעובד ציבור מוסמך קבע כי המשתתף סירב כאמור;

(2) אם ביצע המשתתף את התכנית האישית שנקבעה לו לאותו חודש, במלואה, ואם לא ביצעה במלואה – את מספר הימים שבהם נעדר המשתתף מן הפעילות שנקבעה לו באותה תכנית; לעניין זה, "היעדרות מן הפעילות" – כל אחד מאלה:

(א) היעדרות מן הפעילות שנקבעה בתכנית אישית, למעט היעדרות שניתן לגביה אישור מאת מתכנן יעדים תעסוקתי על פי כללים שקבע השר בהתייעצות עם שר האוצר;

(ב) אי-שיתוף פעולה של המשתתף בביצוע התכנית האישית, כולה או חלקה, אף אם נכח במרכז התעסוקה, וכן התנהגות שיש בה כדי למנוע את ביצועה של התכנית האישית או לפגוע בפעילות המתנהלת במרכז התעסוקה, ובלבד שעובד ציבור מוסמך קבע את אי-שיתוף הפעולה או ההתנהגות כאמור.

(ב) מתכנן יעדים תעסוקתי ימסור למוסד את אישור ההשתתפות שערך לפי הוראות סעיף זה; כמו כן ימסור מתכנן היעדים העתק מאישור כאמור למשתתף, בצירוף הנימוקים לקביעות שבאותו האישור.

(ג) השר בהסכמת שר הרווחה והשירותים החברתיים, יקבע הוראות בדבר אופן עריכת אישור השתתפות לפי סעיף זה וכן את הדרכים והמועדים למסירתו למוסד ולמשתתף, ורשאי הוא לקבוע, בתקנות כאמור, פרטים נוספים על אלה המנויים בסעיף זה, שייכללו באישור.

פרק ד': פיקוח ובקרה

סימן א': מינהלה

13. (א) במשרד הכלכלה תפעל מינהלה לשם ביצוע ההוראות לפי חוק זה ולשם בקרה מינהלה ופיקוח על פעילותם של מרכזי התעסוקה.

(ב) השר ימנה את יושב ראש המינהלה.

(ג) יושב ראש המינהלה ימנה ועדה מקצועית לפי הוראות סעיף 17.

(ד) יושב ראש המינהלה יאשר את מינויו של מתכנן יעדים תעסוקתי ויקבע את מתכונת מבחן ההסמכה אשר נדרש מתכנן יעדים תעסוקתי לעבור, והכול כמפורט בסעיף 6.

ד ב ר י ה ס ב ר

בלעדי לעובד ציבור מוסמך (כהגדרתו בסעיף 1 לחוק המוצע). (סעיף קטן (א) (1) ו-(2) (ב)).

אישור ההשתתפות יימסר למוסד לביטוח לאומי והעתקי יימסר למשתתף (סעיף קטן (ב)).

פרק ד': פיקוח ובקרה

סעיף 13 לשם ביצוע הוראות החוק המוצע, ובכלל זה לשם הסדרה, ליווי, בקרה ופיקוח על פעילותם של מרכזי התעסוקה המוסדרים בו, תפעל מינהלה במשרד הכלכלה. על פעילות המינהלה יהיה אחראי יושב ראש המינהלה אשר ימונה בידי שר הכלכלה ושיוקנו לו הסמכויות המפורטות בסעיפים קטנים (ג) עד (ו).

התכנית האישית שהוכנה לו במלואה ואם לא – את מספר הימים שבהם נעדר מהתכנית האישית שהוכנה לו, לרבות אי-שיתוף פעולה מצד התכנית האישית וכן התנהגות שיש בה כדי למנוע את ביצועה של התכנית האישית או לפגוע בפעילות המתנהלת במרכז התעסוקה (סעיף קטן (א)).

מוצע כי קביעה בדבר סירוב לקבל עבודה שאליה הופנה המשתתף או אי-שיתוף פעולה בביצוע התכנית האישית אף שנכח במרכז התעסוקה, או התנהגות שיש בה כדי למנוע את ביצועה של התכנית האישית או לפגוע בפעילות המתנהלת במרכז התעסוקה, תהיה נתונה באופן

- (ה) יושב ראש המינהלה יהיה מוסמך להפחית את היקף השעות של תכנית אישית שהוכנה למשתתף מסוים, כמפורט בסעיף 9.
- (ו) יושב ראש המינהלה יאשר העברת ידיעה או מסמך לצורך עריכת מחק, תוך שמירה על פרטיות המשתתפים, והכול כמפורט בסעיף 36.
14. פניות ציבור (א) המינהלה תבדוק תלונות ופניות של הציבור בדבר פעילותם של מרכזי תעסוקה. (ב) יושב ראש המינהלה ימנה אחראי על בירור תלונות ופניות הציבור.
15. ועדה מייעצת (א) תמונה ועדה שתפקידה ליעץ לשר ולמינהלה בכל עניין הנוגע לביצוע ההוראות לפי חוק זה, ואלה חבריה:
- (1) המנהל הכללי של משרד הכלכלה או מי מטעמו, והוא יהיה היושב ראש;
- (2) נציג שימנה שר הרווחה והשירותים החברתיים מבין עובדי המוסד, האחראי במוסד על תחום הבטחת הכנסה או מי מטעמו;
- (3) נציג שימנה שר האוצר מבין עובדי משרדו, האחראי במשרד האוצר על תחום התעסוקה או על תחום הגמלאות;
- (4) נציגים נוספים שימנה השר, בהסכמת שר האוצר ובהתייעצות עם שר הרווחה והשירותים החברתיים.
- (ב) הוועדה המייעצת תקבע את סדרי דיוניה ועבודתה.
16. ועדת חריגים תמונה ועדת חריגים, אחת או יותר, שיהיו לה הסמכויות והתפקידים כמפורט בחוק זה, ואלה חבריה:
- (1) נציג שימנה השר מבין עובדי משרדו, שהוא מומחה בתחום התעסוקה;
- (2) נציג שימנה שר הרווחה והשירותים החברתיים שהוא עובד המוסד, האחראי על תחום הבטחת הכנסה או על תחום השיקום, או מי מטעמו;
- (3) נציג שימנה שר האוצר שהוא עובד משרד האוצר, האחראי על תחום התעסוקה או על תחום הגמלאות, או מי מטעמו.

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 14** כדי להבטיח טיפול נאות בתלונות הציבור ובמטרה לקיים מערך בקרה על פעילותם של מרכזי התעסוקה בכל הנוגע לטיפולם במשתתפים, מוצע לקבוע כי המינהלה תבדוק תלונות ופניות הציבור וכי לשם כך ימנה יושב ראש המינהלה אחראי על בירור התלונות ופניות הציבור.
- סעיף 15** מוצע למנות ועדה מייעצת בין-משרדית אשר תפקידה ליעץ לשר הכלכלה ולמינהלה בכל הקשור להפעלת התכנית בהתאם להוראות חוק זה. הוועדה המייעצת תורכב מהמנהל הכללי של משרד הכלכלה, אשר יהיה יושב ראש הוועדה המייעצת; נציג, האחראי במוסד לביטוח לאומי על תחום הבטחת הכנסה, אשר ימונה בידי שר הרווחה והשירותים החברתיים; נציג משרד האוצר, האחראי על תחום התעסוקה או הגמלאות, אשר ימונה בידי שר האוצר ונציגים נוספים אשר ימונו בידי שר הכלכלה, בהסכמת שר האוצר ובהתייעצות עם שר הרווחה והשירותים החברתיים.
- סעיף 16** מוצע למנות ועדת חריגים, אחת או יותר, שהחברים בה יהיו עובדי המדינה, כמפורט להלן, בעלי מומחיות בתחום התעסוקה, השיקום או הבטחת הכנסה:
- נציג שר הכלכלה, שימונה מבין עובדי משרד הכלכלה, אשר הוא בעל מומחיות בתחום התעסוקה;
- נציג שר הרווחה והשירותים החברתיים, שהוא האחראי במוסד לביטוח לאומי על תחום גמלאות הבטחת הכנסה או על תחום השיקום, או מי מטעמו;
- נציג שר האוצר, האחראי במשרד האוצר על תחום התעסוקה או על תחום הגמלאות או מי מטעמו. סמכויות ועדת החריגים מפורטות בסעיפים 9(ב) ו-11 (סמכויות לעניין הפחתת היקף השעות של תכנית אישית שהוכנה למשתתף מסוים וסמכות לקבוע כי משתתף הוא חסר מסוגלות תעסוקתית באופן זמני).

17. (א) יושב ראש המינהלה ימנה ועדה מקצועית, אחת או יותר, שיהיו לה הסמכויות ועדה מקצועית כמפורט להלן:

(1) להפחית את היקף השעות, של תכנית אישית שהוכנה למשתתף מסוים כמפורט בסעיף 9;

(2) להמליץ בדבר חוסר מסוגלות תעסוקתית של משתתף כאמור בסעיף 11(א)(2);

(3) סמכויות נוספות שיטיל עליה יושב ראש המינהלה לשם השגת מטרתו או חוק זה.

(ב) ואלה חברי הוועדה המקצועית:

(1) רופא מומחה ברפואה תעסוקתית או שיקומית;

(2) פסיכולוג מומחה בפסיכולוגיה תעסוקתית או שיקומית;

(3) עובד סוציאלי או מרפא בעיסוק, שהוא בעל מומחיות בתחום השיקום.

(ג) אחד מחברי הוועדה המקצועית, לפחות, יהיה מומחה בתחום התעסוקה.

(ד) על אף הוראות סעיף קטן (ב), רשאי השר, בהסכמת שר האוצר, לקבוע תחומי מומחיות נוספים על אלה המפורטים בסעיף הקטן האמור, שיושב ראש המינהלה רשאי למנות אדם המומחה בהם לחבר ועדה מקצועית במקום אחד מהחברים המנויים באותו סעיף קטן, ובלבד שמתקיים האמור בסעיף קטן (ג).

(ה) לא יתמנה ולא יכהן כחבר הוועדה המקצועית מי שמועסק על ידי תאגיד המפעיל מרכז תעסוקה או קרובו של מועסק כאמור.

(ו) לא יתמנה ולא יכהן כחבר הוועדה המקצועית מי שעלול להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר הוועדה לבין עניין אחר שלו או של קרובו, או תפקיד אחר שלו.

(ז) חבר הוועדה המקצועית יימנע מהשתתפות בדיון בישיבות הוועדה המקצועית או מהחלטה בוועדה, אם הנושא הנדון עלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר הוועדה לבין עניין אישי שלו או של קרובו, או לבין תפקיד אחר שלו; חבר הוועדה המקצועית לא יטפל במסגרת תפקידו בנושא כאמור, גם מחוץ לישיבות הוועדה המקצועית.

ד ב ר י ה ס ב ר

בחוק זה (סמכויות לעניין הפחתת היקף השעות של תכנית אישית שהוכנה למשתתף מסוים וסמכות להמליץ לוועדת חריגים לקבוע כי משתתף הוא חסר מסוגלות תעסוקתית באופן זמני), וכן תפקידים נוספים שיטיל עליה יושב ראש המינהלה לשם השגת מטרתו של חוק זה. יובהר, כי בסמכות יושב ראש המינהלה להקים כמה ועדות מקצועיות שיפעלו במקביל ברחבי הארץ. כמו כן מוצע כי הוועדה המקצועית תשב במרכז התעסוקה וזאת במטרה להקל על המשתתפים בתכנית.

כמו כן מוצע לקבוע כי חבר ועדה מקצועית לא יתמנה ולא יכהן בתפקידו כאמור, אם כתוצאה מהמינוי הוא עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר הוועדה לבין עניין אחר שלו או של קרובו או תפקיד אחר שלו וכן מוצע כי חבר הוועדה המקצועית לא ישתתף בדיון

סעיפים מוצע להסמיך את יושב ראש המינהלה למנות 17 ו-23 ועדה מקצועית, אחת או יותר, שחבריה יהיו רופא מומחה ברפואה תעסוקתית או שיקומית, פסיכולוג מומחה בפסיכולוגיה תעסוקתית או שיקומית, ועובד סוציאלי או מרפא בעיסוק בעל מומחיות בתחום השיקום, ובלבד שאחד מחברי הוועדה, לפחות, יהיה מומחה בתחום התעסוקה. כמו כן מוצע לאפשר לשר הכלכלה, בהסכמת שר האוצר, לקבוע תחומי מומחיות נוספים על אלה המנויים לעיל, שיושב ראש המינהלה יהיה רשאי למנות אדם המומחה בהם לחבר בוועדה מקצועית, במקום אחד המומחים כאמור, ובלבד שיישמר הכלל שלפיו אחד מחברי הוועדה יהיה מומחה בתחום התעסוקה. תפקידיה של הוועדה המקצועית, לצד תפקידה לסייע למרכזי התעסוקה בהתוויית התכנית האישית, מפורטים בסעיף 9(ב)(2) עד (4) ו-11(א)(2) וכן בסעיף 23

(ח) דינם של חברי הוועדה המקצועית כדין עובדי המדינה, לענין חיקוקים אלה:

(1) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה);

(2) חוק שירות הציבור (מתנות);

(3) חוק העונשין – ההוראות הנוגעות לעובדי ציבור.

(ט) בסעיף זה, "קרוב" – בן זוג, הורה, הורי הורה, הורה של בן זוג, ילד, אח או אחות, או אדם אחר הסמוך על שולחנם וכן בן זוג או ילד של כל אחד מהם.

סימן ב': פיקוח ובקרה על ידי המדינה במרכזי התעסוקה

18. לשם העמקת הפיקוח על מרכזי התעסוקה ונוסף על הפיקוח והבקרה המופעלים על ידי המינהלה יופעלו מנגנוני הבקרה המפורטים בסימן זה.
19. סיוע משפטי לשכות הסיוע המשפטי, כמשמעותן בחוק הסיוע המשפטי, ייתנו שירות משפטי למשתתפים, כמפורט בתוספת לחוק הסיוע המשפטי, ובהיקף שנקבע בה.
20. המוסד לביטוח לאומי עובד המוסד לביטוח לאומי אשר המנהל הכללי של המוסד הסמיכו לענין זה ישב במרכז התעסוקה וייתן מענה לפניות של משתתפים הנוגעות לעניינים שעליהם מופקד המוסד.
21. עובד ציבור מוסמך ישב במרכז התעסוקה ויסייע למינהלה בפיקוח ובקרה על פעילותם של מרכזי התעסוקה והוא יפעל לפי הסמכויות המוקנות לו בחוק זה.
22. מומחה מטעם המדינה (א) יושב ראש המינהלה ימנה מומחה אשר יערוך בדיקה למשתתף, ובלבד שמומחה כאמור אינו עובד מרכז התעסוקה או מי מטעמו (להלן – מומחה מטעם המדינה). (ב) מומחה מטעם המדינה ישב בעת ביצוע תפקידו במרכז התעסוקה.
- (ג) התייעצות עם רופא לענין מצבו הבריאותי של משתתף, ובכלל זה, בחינת תעודה רפואית שהציג המשתתף, תיעשה בידי רופא שהוא מומחה מטעם המדינה.
- (ד) בסעיף זה, "מומחה" – רופא, פסיכולוג, מומחה בתחום התעסוקה או מומחה אחר.

דברי הסבר

לו. קביעה זו היא בעלת משמעות בכל הנוגע לזכויות המשתתף לגמלה, בהתאם לתיקון המוצע בחוק הבטחת הכנסה, ועל כן מוצע להפקידה אך ורק בידי אותו עובד הציבור.

עוד מוצע כי מלבד עובד הציבור האמור ישבו במרכז התעסוקה עובד המוסד לביטוח לאומי (סעיף 20), אשר יסייע למשתתפים בכל הנוגע לפניותיהם בעניינים שעליהם מופקד המוסד לביטוח לאומי, הוועדה המקצועית (סעיף 23) והמומחה מטעם המדינה שהוא רופא, פסיכולוג, מומחה בתחום התעסוקה או מומחה אחר, שימנה יושב ראש המינהלה (סעיף 22). נוכחותם של נציגי המדינה השונים במרכזי התעסוקה תביא לשיפור השירות והנגישות למשתתף.

כמו כן מוצע כי המשתתף יהיה זכאי לסיוע משפטי על ידי לשכות הסיוע המשפטי בכל הנוגע להליכי ערר וערעור לפי החוק המוצע (ראה התיקון המוצע לחוק הסיוע המשפטי בסעיף 39) (סעיף 19).

ובהצבעה בישיבות הוועדה, אם הנושא הנדון בוועדה עלול לגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים (סעיפים קטנים ו) ו(ז)). נוכח הסמכויות המוקנות לחברי הוועדה המקצועית, מוצע נוסף על כך להחיל עליהם הוראות בחוקים שונים החלים על עובדי המדינה, אשר עניינם, בין השאר, הגבלה על קבלת מתנות בידי עובד ציבור באשר הוא עובד ציבור והגבלות על ביצוע תפקידים שונים לאחר פרישת עובד מהשירות הציבורי (סעיף קטן (ח)).

סעיפים כחלק מתהליך הפקת הלקחים מהתכנית 18 עד 22 הניסיונית מוצע להעמיק את הפיקוח והבקרה שתפעיל המדינה על מרכזי התעסוקה ואת הקשר שבין המשתתף בתכנית לרשויות המדינה. לשם כך מוצע כי במרכזי התעסוקה ישב עובד ציבור מוסמך, שהוא עובד המדינה אותו ימנה שר הכלכלה, אשר יסייע למינהלה בפיקוח ובקרה על מרכזי התעסוקה (סעיף 21). עובד הציבור כאמור הוא הגורם הבלעדי אשר יהיה רשאי לקבוע לגבי משתתף כי סירב לקבל עבודה שאליה הופנה וכי אינו משתתף פעולה בביצוע התכנית האישית שנקבעה

סימן ג': ועדת ערר, ערר וערעור

24. יוקמו ועדות ערר בנות שלושה חברים, שניים מהם לפחות עובדי ציבור, ואלה הם: ועדות ערר
- (1) עובד ציבור הכשיר להתמנות לשופט בית משפט שלום, שימנה שר המשפטים, לפי הצעת השר, והוא יהיה היושב ראש;
- (2) עובד סוציאלי כהגדרתו בחוק העובדים הסוציאליים, התשנ"ו-1996¹⁴ (להלן – חוק העובדים הסוציאליים), שימנה השר, בהסכמת שר האוצר ובהתייעצות עם שר הרווחה והשירותים החברתיים;
- (3) חבר בעל ניסיון מוכח של שנתיים לפחות בתחום התעסוקה, שימנה השר בהסכמת שר האוצר.
25. יוקמו ועדות ערר מיוחדות שחבריהן ימונו כאמור בסעיף 24, ואולם במקום חבר הוועדה כאמור בסעיף 24(1) ימונה עובד ציבור הכשיר להתמנות לשופט בית משפט מחוזי.
26. הרואה את עצמו נפגע מהחלטה בעניינו, שניתנה בידי מתכנן יעדים תעסוקתי, עובד ציבור מוסמך, ועדה מקצועית, יושב ראש המינהלה או מומחה שימנה יושב ראש המינהלה לפי סעיף 22(א), רשאי לערור על ההחלטה לפני ועדת ערר שמונתה לפי סעיף 24; לענין זה, "החלטה" – לרבות קביעה באישור השתתפות לפי סעיף 12, וכן אי-קיום דרישה כאמור בסעיף 33(א).
27. הרואה את עצמו נפגע מהחלטה בעניינו שניתנה בידי ועדת חריגים רשאי לערור על ההחלטה לפני ועדת הערר המיוחדת.
28. (א) בכפוף להוראות פרק זה, יחולו לענין ועדות ערר וועדת הערר המיוחדת הוראות חוק בתי דין מינהליים, למעט הוראות סעיפים 5 עד 7 ו-45 לחוק האמור, ואולם –
- ערר לוועדת הערר המיוחדת
- הוראות לענין עררים, ועדות ערר וועדת הערר המיוחדת

ד ב ר י ה ס ב ר

שניים מהם לפחות עובדי ציבור, בהתאם לפירוט הזה: יושב ראש ועדת הערר יהיה עובד ציבור הכשיר להתמנות לשופט בית משפט שלום, עובד סוציאלי וחבר בעל ניסיון מוכח של שנתיים לפחות בתחום התעסוקה (סעיף 24).

משתתף הרואה את עצמו נפגע מהחלטת ועדת חריגים יהיה רשאי להגיש ערר לוועדת הערר המיוחדת. הרכבה של ועדת הערר המיוחדת יהיה דומה לוועדת ערר, למעט יושב ראש הוועדה שיהיה עובד ציבור הכשיר להתמנות לשופט בית משפט מחוזי (סעיף 25).

כדי להבטיח התנהלות יעילה של ועדות ערר ולמנוע שלילת גמלה ממושכת ממשתתפים שערם תלוי ועומד, מוצע בסעיף 4(4) להוסיף את סעיף 3ב לחוק הבטחת הכנסה ולקבוע בו כי אם משתתף הגיש ערר על קביעת מתכנן יעדים תעסוקתי באישור השתתפות, וועדת הערר לא נתנה את החלטתה בערר בתוך 30 ימים מיום הגשת הערר, המשתתף יקבל את הגמלה עד למתן ההחלטה בוועדת הערר (ר' דברי ההסבר לסעיף 40 המוצע). למותר לציין, כי אם תתקבל החלטת ועדת ערר הדוחה ערר על החלטה המביאה לשלילת גמלה, תשובו ותישלל הזכות לאותה גמלה מיד עם מתן ההחלטה.

סעיפים ועדת הערר וועדת הערר המיוחדת שמוצע בפרק 24 עד 29, ד' סימן ג' להקמתן ולהסדיר את הרכבן ודרכי פעולותיהן, הן בתי דין מינהליים אשר הוראות חוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992 (להלן – חוק בתי דין מינהליים) חלות לגביהם, בשינויים המפורטים בסעיף 28, הן גופים שיפוטיים, עצמאיים ובלתי תלויים. ועדות הערר יהיו גורם מרכזי בפיקוח וביקורת על החלטות מתכנני היעדים התעסוקתיים, במסגרת התכנית.

לפי המוצע, משתתף הרואה את עצמו נפגע מהחלטה של מתכנן יעדים תעסוקתי, לרבות קביעה באישור ההשתתפות, ועדה מקצועית, יושב ראש המינהלה או מומחה שאישר יושב ראש המינהלה, יהיה רשאי להגיש ערר לוועדת ערר (סעיף 26) בתוך עשרים ימים מיום שנודע לו על ההחלטה (סעיף 28(ב)). אלא אם כן מתכנן היעדים התעסוקתי נתן את הסכמתו בכתב להארכת התקופה להגשת הערר על החלטתו, בניסיון ליישב את המחלוקת. עוד נקבע באותו סעיף קטן כי אם לא הושגה הסכמה בתקופת ההארכה רשאי העורר להגיש את הערר בתוך 10 ימים מתום תקופת ההארכה. הצדדים לערר בוועדת ערר יהיו המשתתף ומרכז התעסוקה והמדינה תהיה רשאית להצטרף כבעלת דין בערר (סעיף 28(ג)). ועדת ערר תורכב משלושה חברים,

¹⁴ ס"ח התשנ"ו, עמ' 152.

- (1) בסעיף 28 לחוק בתי דין מינהליים, בסעיפים קטנים (ד) ו-(ה), בכל מקום, במקום "בית משפט מחוזי" יקראו "בית דין אזורי לעבודה כמשמעותו בחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969"¹⁵ (בחוק זה – חוק בית הדין לעבודה);
- (2) על אף הוראות סעיף 29 לחוק בתי דין מינהליים, ועדת ערר תמנה מומחה מטעמה רק אם נוכחה כי התקיימו נסיבות מיוחדות המצדיקות מינוי כאמור, ורשמה את נימוקיה; הוראות פסקה זו לא יחולו לעניין מינוי מומחה רפואי לבדיקת מצב בריאותו וכושרו הגופני של המשתתף;
- (3) על אף הוראות סעיף 39 לחוק בתי דין מינהליים, ועדת ערר לא תהיה מוסמכת לפסוק לבעל דין הוצאות.

(ב) ערר לפי פרק זה יוגש בתוך עשרים ימים מן המועד שבו נודע לעורר על החלטה; ואולם אם הסכים מתכנן יעדים תעסוקתי בכתב כי התקופה להגשת ערר לפי סעיף 26, על החלטתו, תוארך בתקופה נוספת בניסיון להגיע לידי הסכמה ליישוב המחלוקת נושא ערר זה (בסעיף קטן זה – תקופת ההארכה), ולא הושגה הסכמה כאמור בתקופת ההארכה, רשאי העורר להגיש את הערר בתוך עשרה ימים מתום תקופת ההארכה; אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 22(ב) לחוק בתי דין מינהליים.

(ג) בעלי הדין לפני ועדת ערר יהיו המשתתף ומרכז התעסוקה; המדינה רשאית להצטרף כמשיבה בערר.

(ד) בעלי הדין לפני ועדת הערר המיוחדת יהיו המשתתף, מרכז התעסוקה והמדינה.

(ה) נדחו שלושה עררים רצופים שהגיש משתתף, תותנה כל הגשת ערר נוסף בידי אותו משתתף, בתשלום אגרה בסכום שיקבע השר בהתייעצות עם שר המשפטים, ובלבד שלא יעלה על ארבעים וחמישה שקלים חדשים; שולמה אגרה לפי סעיף קטן זה והתקבל הערר, יוחזר לעורר סכום האגרה ששילם, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961¹⁶, מיום תשלומו עד יום החזרתו.

(ו) הסכום הנקוב בסעיף קטן (ה) יעודכן ב-1 בינואר של כל שנה, לפי העלייה במדד הידוע באותו מועד לעומת המדד שהיה ידוע ב-1 בינואר של השנה שקדמה לה; לעניין זה, "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(ז) תאגיד המפעיל מרכז תעסוקה, בעל זיקה אליו ועובדיו, לא יעניקו לחברי ועדת הערר או ועדת הערר המיוחדת, לעובדיה ולמי שנתן לה שירות, כל הטבה או תגמול, בכסף או בשווה כסף, במישרין או בעקיפין.

ד ב ר י ה ס ב ר

וועדת ערר מיוחדת לפי סעיף 27 המוצע לרשימת ועדות הערר שהוראות החוק האמור חלות לגביהם.

עוד מוצע, בסעיף 39 להצעת החוק, לתקן את פרט (4) בתוספת לחוק הסיוע המשפטי, כך שמשותף יהיה רשאי לפנות לאגף לסיוע משפטי במשרד המשפטים בבקשה לקבלת ייצוג הן בהליכי הערר והן בהליכי הערעור לפי סימן ג' בפרק ד', בהתאם להוראות הדין בנושא האמור.

סעיף 30 מוצע כי ביצועו של חוק זה ילווה במחקר אשר יבחן, בין השאר, את הגשמת מטרתו של חוק זה.

כמו כן מוצע כי החלטות ועדת הערר או ועדת הערר המיוחדת יהיו ניתנות לערעור לפני בית דין אזורי לעבודה בתוך 60 ימים מיום שנודע למערער על החלטה (סעיף 29).

מוצע כי תאגיד המפעיל מרכז תעסוקה, בעל זיקה אליו ועובדיו, לא יעניקו לחברי ועדת ערר או ועדת הערר המיוחדת כל טובת הנאה, כמפורט בסעיף 28(ז). כמו כן מוצע כי דיוני הוועדות האמורות לא ייערכו במרכז התעסוקה או בחצרים של התאגיד שמפעילו או של בעל זיקה לתאגיד.

במקביל, מוצע בסעיף 41 לתקן את התוספת לחוק בתי דין מינהליים ולהוסיף ועדת ערר לפי סעיף 26 המוצע

¹⁵ ס"ח התשכ"ט, עמ' 70; התשס"ט, עמ' 242.

¹⁶ ס"ח התשכ"א, עמ' 192.

- (2) דיוני ועדת הערר וועדת הערר המיוחדת לא ייערכו במרכז התעסוקה או בחצרים של התאגיד המפעיל את מרכז התעסוקה או של בעל זיקה אליו.
(3) בסעיף קטן זה –

”בעל זיקה” – מי שנשלט בידי התאגיד, בעל השליטה בתאגיד ותאגיד אחר שנשלט בידי בעל השליטה בתאגיד;
”שליטה” – כמשמעותה בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ”א–1981.¹⁷

29. (א) החלטת ועדת ערר או ועדת הערר המיוחדת ניתנת לערעור לפני בית דין אזורי ערעור כמשמעותו בחוק בית הדין לעבודה.
(ב) בעלי הדין בערעור יהיו המשתתף והמדינה.
(ג) ערעור לפי סעיף זה יוגש בתוך שישים ימים מיום שנודע למערער על ההחלטה.

פרק ה': הוראות שונות

30. ביצעו של חוק זה ילווה במחקר אשר יבחן, בין השאר, את הגשמת מטרתו של חוק זה. מחקר
31. בפעילותם לפי הוראות חוק זה, יפעלו מתכנן יעדים תעסוקתי ועובד תאגיד המפעיל מרכז תעסוקה, בתום לב, בלא משוא פנים, ולפי הוראות כל דין. חובות מתכנן יעדים תעסוקתי ועובד תאגיד
32. דינם של מתכנן יעדים תעסוקתי ושל עובד תאגיד המפעיל מרכז תעסוקה, כדין עובדי המדינה, לעניין חיקוקים אלה: החלת דינים על מתכנן יעדים תעסוקתי ועובד תאגיד
- (1) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה);
- (2) חוק שירות הציבור (מתנות);
- (3) חוק העונשין – ההוראות הנוגעות לעובדי ציבור.
33. (א) לצורך ביצוע הוראות חוק זה חייב משתתף, לפי דרישת מתכנן יעדים תעסוקתי – חובות משתתף
- (1) למסור למתכנן היעדים התעסוקתי ידיעה או מסמך שברשותו או שבאפשרותו לקבלם, לרבות תצהירים, הנדרשים לצורך ביצוע הוראות החוק;
- (2) לעמוד לבדיקה הנערכת בידי ועדה מקצועית, או לעמוד לבדיקה הנערכת בידי מומחה מטעם המדינה.

ד ב ר י ה ס ב ר

יעדים תעסוקתי ועובד אחר של מרכז התעסוקה, ולפיה לא יהיה רשאי לגלות כל מידע כאמור אלא לפי הוראות דין. מוצע כי הפרת חובת הסודיות האמורה תהווה עבירה פלילית.

כפועל יוצא מכך, מוצע להסמיך את המוסד לביטוח לאומי ואת מרכז התעסוקה להעביר ביניהם מידע, לרבות מידע שחלה עליו חובת סודיות כאמור, כל עוד העברת המידע נדרשת לשם ביצוע הוראות חוק זה וחוק הבטחת הכנסה. עוד מוצע להסמיך את הגופים האמורים להעביר מידע למי שיערוך מחקר בעניין מימוש מטרותיו של חוק זה, ובלבד שמידע שיועבר כאמור לא יכלול, ככל האפשר, פרטים מזהים של המשתתפים ושפרסום המחקר לא יכלול פרטים מזהים כאמור.

סעיפים כדי לסייע בביצוע הוראות חוק זה, מוצע כי 33 עד 36 מתכנן יעדים תעסוקתי יהיה מוסמך לחייב משתתף למסור לו כל ידיעה או מסמך רלוונטיים שברשותו, וכן לעמוד לבדיקה הנערכת על ידי ועדה מקצועית או על ידי מומחה מטעם המדינה. הוראות דומות מצויות בסעיף 19 לחוק הבטחת הכנסה, לעניין חובות תובע גמלה ומקבל גמלה, כלפי המוסד לביטוח לאומי. כמו כן מוצע כי כל עוד לא קיים משתתף את אחת מהדרישות האמורות, יראו אותו כמי שסירב להשתתף בתכנית האישית לחודש שבו לא קיים את אותה דרישה (סעיף 33 (ב)), ואולם הקביעה כאמור תהיה מסורה באופן בלעדי בידי של עובד ציבור מוסמך.

עוד מוצע לקבוע חובת סודיות שתוטל על כל מי שהגיע אליו מידע תוך כדי מילוי תפקידו, ובכלל זה מתכנן

¹⁷ ס"ח התשמ"א, עמ' 232.

- (ב) כל עוד לא קיים משתתף דרישה לפי סעיף קטן (א), יראו אותו כמי שסירב להשתתף בתכנית האישיית שנקבעה לו לחודש שבו לא קיים את אותה דרישה, ובלבד שעובד ציבור מוסמך קבע כי המשתתף לא קיים את הדרישה כאמור.
34. השר יקבע כללים ותנאים לעניין הכרה בתעודה רפואית שהמציא משתתף. הכרה בתעודה רפואית
35. (א) אדם שהגיע אליו מידע לפי הוראות חוק זה תוך כדי מילוי תפקידו או במהלך עבודתו, ישמרנו בסוד, לא יגלה אותו לאחר ולא יעשה בו כל שימוש, אלא לפי הוראות חוק זה או אם הותר הדבר לפי כל דין אחר.
- (ב) העובר על הוראות סעיף קטן (א), דינו – מאסר שנה. סודיות
36. (א) עובד המוסד שהמנהל הכללי של המוסד הסמיכו לכך רשאי למסור למתכנן יעדים תעסוקתי ולעובד אחר של מרכז התעסוקה שיושב ראש המינהלה הסמיך לעניין זה, ידיעה או מסמך שבידי המוסד הנדרשים לשם ביצוע הוראות חוק זה.
- (ב) מתכנן יעדים תעסוקתי ועובד של מרכז תעסוקה רשאים למסור לעובד המוסד שהמנהל הכללי של המוסד הסמיך לכך, ידיעה או מסמך שבידם הנדרשים לו לשם ביצוע חוק הבטחת הכנסה ולמילוי תפקידיו. מסירת מידע
- (ג) עובד המוסד שהמנהל הכללי של המוסד הסמיכו לכך, מתכנן יעדים תעסוקתי ועובד אחר של מרכז תעסוקה שיושב ראש המינהלה הסמיכו לעניין זה, רשאים להעביר ידיעה או מסמך שברשותם למי שעורך מחקר לבחינת הגשמת מטרות של חוק זה, ובלבד שיושב ראש המינהלה אישר כי ניתן להעביר לעורך המחקר מידע כאמור; המידע יועבר, ככל האפשר, בלא פרטים מזהים של המשתתפים, ופרסום המחקר לא יכלול פרטים מזהים כאמור.
37. משתתף יודיע בכתב למתכנן יעדים תעסוקתי על שינוי במקום מגוריו, בתוך שבעה ימים מיום השינוי. שינוי מקום מגורים
38. השר ממונה על ביצועו של חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו; תקנות לפי פרקים ב' עד ה' יותקנו באישור ועדת הכספים של הכנסת. ביצוע ותקנות

פרק ו': תיקונים עקיפים

39. בחוק הסיוע המשפטי, בתוספת, במקום פרט (4) יבוא: תיקון חוק הסיוע המשפטי
- "(4) למשתתף כהגדרתו בסעיף 1 לחוק לעידוד היציאה לעבודה, התשע"ג–2013, בכל הנוגע להליכים לפי סימן ג' בפרק ד' בחוק האמור, וסעיף 3 לא יחול." תיקון חוק הבטחת הכנסה
40. בחוק הבטחת הכנסה – (1) בסעיף 1 – הכנסה

(א) לפני ההגדרה "אלמנה" יבוא:

"אישור השתתפות" – אישור השתתפות שמתכנן יעדים תעסוקתי מסר למוסד לביטוח לאומי לפי הוראות סעיף 12 בחוק לעידוד היציאה לעבודה";

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 40 כדי ליצור אחידות בטיפול גורמי הרווחה השונים במשתתפי התכנית מוצע לקבוע בחוק הבטחת הכנסה הוראות, המחילות על מי שחלות עליו הוראות חוק זה, עילות ותנאים לזכאות לגמלה התואמים את השינויים המוצעים בהצעת חוק זו, ובכלל זה לקבוע כי הזכאות לגמלה תהיה מותנית במתן אישורי ההשתתפות הנדרשים מאת מתכנן יעדים תעסוקתי.

(ב) אחרי ההגדרה "חוק יישום תכנית ההתנתקות" יבוא:

"חוק לעידוד היציאה לעבודה" – חוק לעידוד היציאה לעבודה,
התשע"ג-2013";

(ג) אחרי ההגדרה "ילד" יבוא:

"מסגרת שיקומית" – כמשמעותה בפסקה (א)(3) של סעיף 2(א), וכן עבודה
במעפל מוגן כמשמעותו בתקנות לפי אותה פסקה;

"משתתף פטור" – מי שהוראות החוק לעידוד היציאה לעבודה, למעט פרק
ו' שבו, אינן חלות עליו בשל הוראות סעיף 44(ב)(2) עד (6) באותו חוק;

"מתכנן יעדים תעסוקתי" – כמשמעותו בסעיף 6 בחוק לעידוד היציאה
לעבודה";

(2) בסעיף 2(א) –

(א) אחרי פסקה (1) יבוא:

"1(א) הוראות החוק לעידוד היציאה לעבודה, למעט פרק ו' שבו, אינן
חלות עליו בשל קביעתה של ועדת חריגים לפי סעיף 11 לחוק האמור
כי הוא חסר מסוגלות תעסוקתית באופן זמני – כל עוד הקביעה כאמור
בתוקף";

(ב) בפסקה (2) –

(1) האמור בה יסומן "א" ובה, במקום "הוא רשום" יבוא "הוא משתתף
פטור ורשום";

(2) אחרי פסקת משנה (א) יבוא:

"(ב) הוא מחוסר עבודה ואינו משתתף פטור, ומתכנן יעדים
תעסוקתי או עובד ציבור מוסמך, לפי העניין, קבע לגביו, באישור
השתתפות, כי בחודש שבעדו ניתן האישור לא הופנה לעבודה
לפי הוראות סעיף 7 לחוק לעידוד היציאה לעבודה, וכי ביצע
בחודש האמור את התכנית האישית שנקבעה לו במלואה, ואם היקף
השעות של תכניתו האישית עולה על שעה בשבוע והוא לא ביצעה
במלואה – כי לא נעדר מן הפעילות שנקבעה לו באותה תכנית יותר
מיומיים; לעניין זה, "היעדרות מן הפעילות" – כהגדרתה בסעיף
12(א)(2) לחוק לעידוד היציאה לעבודה";

ד ב ר י ה ס ב ר

הכנסה, בעד החודש שבו חל הסירוב ובעד החודש
שלאחריו, בדומה להוראה הקבועה כיום לעניין סירוב
לקבל עבודה שהציעה לשכת שירות התעסוקה.

בפסקה (4) מוצע לתקן את סעיף 3ב לחוק הבטחת
הכנסה ולקבוע כי אם משתתף הגיש ערר על קביעה
באישור השתתפות, וועדת הערר לא נתנה את החלטתה
בערר בתוך 30 ימים מיום הגשת הערר, המשתתף יקבל את
הגמלה עד למתן ההחלטה בוועדת הערר.

בפסקה (2) מוצע לתקן את סעיף 2(א) לחוק הבטחת
הכנסה, שעניינו תנאי זכאות לגמלה, ולקבוע בפסקה (א1)
שבו, כי מי שמוכר כחסר מסוגלות תעסוקתית זמנית לפי
סעיף 11 להצעת חוק זו, יהיה זכאי לגמלה, במשך התקופה
שבה הוא מוכר כאמור, בלא תלות בהשתתפותו בתכנית
אישית או בקיום מבחן תעסוקה כלשהו.

בפסקה (3)(ב) מוצע להוסיף בסעיף 3א לחוק הבטחת
הכנסה הוראה ולפיה משתתף שנקבע לגביו כי הוא הופנה
לעבודה וסירב לקבלה – לא יהיה זכאי לגמלת הבטחת

(ג) בפסקה (3) –

(1) האמור בה יסומן "א" ובה, במקום "הוא עובד" יבוא "הוא משתתף פטור או מי שמתקיים לגביו האמור בסעיף 44(ב)(1) לחוק לעידוד היציאה לעבודה, ועובד";

(2) אחרי פסקת משנה (א) יבוא:

"(ב) הוא עובד בעבודה כאמור בפסקת משנה (א) והוא אינו משתתף פטור, או שלא מתקיים לגביו האמור בסעיף 44(ב)(1) לחוק לעידוד היציאה לעבודה, ומתכנן יעדים תעסוקתי או עובד ציבור מוסמך, לפי העניין, קבע לגביו באישור השתתפות כי בחודש שבעדו ניתן האישור לא הופנה לעבודה אחרת לפי הוראות סעיף 7 לחוק לעידוד היציאה לעבודה, וכי ביצע בחודש האמור את התכנית האישית שנקבעה לו במלואה, ואם היקף השעות של תכניתו האישית עולה על שעה בשבוע, והוא לא ביצע במלואה – כי לא נעדר מן הפעילות שנקבעה לו באותה תכנית יותר מיומיים; לעניין זה, "היעדרות מן הפעילות" – כהגדרתה בסעיף 12(א)(2) לחוק לעידוד היציאה לעבודה";

(3) בסעיף 3א –

(א) האמור בו יסומן "א" ובו, במקום "בסעיף 2(א)(2)" יבוא "בפסקה (2)(א) של סעיף 2(א)";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) מי שזכאותו לגמלה מותנית בקיום האמור בפסקאות (2)(ב) או (3)(ב) של סעיף 2(א), שמתכנן יעדים תעסוקתי או עובד ציבור מוסמך, לפי העניין, קבע לגביו באישור השתתפות כי הוא הופנה לעבודה כאמור בסעיף 7 לחוק לעידוד היציאה לעבודה וכי סירב לקבלה, לא יהיה זכאי לגמלה בעד החודש הקלנדרי שבו סירב כאמור ובעד החודש שלאחריו";

(4) אחרי סעיף 3א יבוא:

"ערר שטרם ניתנה בו החלטה 3.3. מי שזכאותו לגמלה מותנית בקיום האמור בפסקאות (2)(ב) או (3)(ב) של סעיף 2(א), שהגיש ערר על קביעה של מתכנן יעדים תעסוקתי או עובד ציבור מוסמך, לפי העניין, באישור השתתפות, ושלא ניתנה החלטה בעררו לאחר 30 ימים מיום שהגיש את הערר, לא תישלל זכאותו לגמלה רק בשל הקביעה נושא הערר, והכול עד למתן החלטה בערר; לעניין זה, "ערר" – ערר לפי הוראות סעיף 26 לחוק עידוד היציאה לעבודה."

41. בחוק בתי דין מינהליים, בתוספת, בסופה יבוא:

"28. ועדת ערר לפי סעיף 26 לחוק לעידוד היציאה לעבודה וועדת ערר מיוחדת לפי סעיף 27 לחוק האמור."

42. בחוק הביטוח הלאומי, בסעיף 287, אחרי פסקה (8) יבוא:

"(9) משתתף המבצע שירות בקהילה במסגרת תכנית אישית שהוכנה לו לפי הוראות סעיף 8 לחוק לעידוד היציאה לעבודה; לעניין זה, "חוק לעידוד היציאה לעבודה", "משתתף" ו"שירות בקהילה" – כמשמעותם בחוק לעידוד היציאה לעבודה, התשע"ג-2013."

פרק ז': תחילה, תחולה, הוראות מעבר ותקנות ראשונות

43. (א) תחילתו של חוק זה ביום כ"ט באדר א' התשע"ד (1 במרס 2014) (להלן – יום תחילה ותחולה התחילה), והוא יחול לעניין גמלה המשתלמת בעד יום התחילה ואילך.

(ב) השר רשאי, בצו, לדחות את מועד תחילתו של חוק זה, כמפורט להלן (להלן – יום התחילה המעודכן) –

(1) לתקופה שלא תעלה על שלושה חודשים;

(2) בהסכמת שר האוצר – למועד מאוחר יותר ובלבד שלא יהיה מאוחר משנה מהמועד הקבוע בסעיף קטן (א);

(3) בהסכמת שר האוצר ובאישור מליאת הכנסת – למועד מאוחר יותר מהמועד האמור בפסקה (2).

(ג) תחילתו של חוק הבטחת הכנסה כנוסחו בסעיף 40 לחוק זה ביום התחילה, ואם נדחה כאמור בסעיף קטן (ב) – ביום התחילה המעודכן, והוא יחול על גמלה המשתלמת בעד יום התחילה או בעד יום התחילה המעודכן, לפי העניין, ואילך.

(ד) סעיף 287(9) לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו בסעיף 42 לחוק זה, יחול על פגיעה שאירעה למשתתף ביום התחילה או ביום התחילה המעודכן כאמור בסעיף קטן (ב), לפי העניין, ואילך.

אי-תחולה

44. (א) בסעיף זה –

”דמי אבטלה” – כהגדרתם בסעיף 158 לחוק הביטוח הלאומי;

”הסעיפים המזכים” – פסקאות (2) או (3) של סעיף 2(א) לחוק הבטחת הכנסה;

”יום התחילה” – יום התחילה או יום התחילה המעודכן, לפי העניין;

”רבעון” – פרק זמן של שלושה חודשים שתחילתו, בכל שנה, ב־1 בחודש שבו חל יום התחילה (בהגדרה זו – המועד הקובע), ב־1 בחודש שלאחר שלושה חודשים מהמועד הקובע, ב־1 בחודש שלאחר שישה חודשים מהמועד הקובע וב־1 בחודש שלאחר תשעה חודשים מהמועד הקובע;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 44 מוצע לקבוע כי הוראות החוק המוצע לא יחולו על מי שעומד באחד מן התנאים כמפורט להלן, ומי שמתקיימים בו תנאים אלה (למעט מי שמתקיים לגביו התנאי שבפסקה (7) המובא להלן) יופנה לטיפול שירות התעסוקה באשר לזכויותו לגמלה:

(1) מי שביום התחילה עבד במסגרת שיקומית כהגדרתה בחוק הבטחת הכנסה או היה מצוי בהכשרה במסגרת שיקומית כאמור – כל עוד הוא עובד או מצוי במסגרת שיקומית כאמור (סעיף קטן (ב)(1));

(2) משתתפים מעל גיל 55; לעניין זה יצוין כי בהתאם להוראות סעיף קטן (ג) המוצע, עד תום ששת החודשים הראשונים שלאחר יום התחילה או עד מועד מאוחר יותר שיקבע שר הכלכלה בצו, לא יחולו הוראות חוק זה על משתתפים מעל גיל 50 (סעיף קטן (ב)(2) ו-ג);

(3) אקדמאים בעלי תואר מוכר (סעיף קטן (ב)(3));

סעיף 43 מוצע לקבוע כי תחילתו של החוק המוצע תהיה ביום כ"ט באדר א' התשע"ד (1 בינואר 2014). ואולם מוצע להסמיך את שר הכלכלה לדחות, בצו, את מועד תחילתו, בהתאם לאמור להלן:

(1) לתקופה שלא תעלה על שלושה חודשים;

(2) לתקופה של עד שנה – באישור שר האוצר;

(3) למועד מאוחר יותר – באישור שר האוצר ומליאת הכנסת.

כמו כן מוצע לקבוע כי התיקון לחוק הבטחת הכנסה יחול על גמלה המשתלמת בעד יום התחילה ואילך (סעיף קטן (א)).

עוד מוצע לקבוע כי התיקון המחיל את הוראות פרק י"ב לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995, שעניינו ביטוח מתנדבים, לגבי מי שמבצע שירות בקהילה לפי חוק זה, יחול לעניין פגיעה שאירעה למשתתף לאחר יום התחילה (סעיף קטן (ד)).

”התקופה הקובעת” – תקופה של שלושה חודשים שתחילתה שישה חודשים לפני יום התחילה.

(ב) הוראות חוק זה, למעט הוראות פרק ו' שבו, לא יחולו על מי שמתקיימים בו התנאים כמפורט בפסקאות שלהלן, בהתאם לקבוע בהן:

(1) מי שביום התחילה, עבד במסגרת שיקומית כהגדרתה בחוק הבטחת הכנסה או היה מצוי בהכשרה במסגרת שיקומית כאמור – כל עוד הוא עובד או מצוי בהכשרה כאמור;

(2) מי שמלאו לו 55 שנים;

(3) מי שהוא בעל תואר מוכר מאת מוסד להשכלה גבוהה בישראל שהוכר לפי חוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי”ח-1958¹⁸, או תואר מאת מוסד להשכלה גבוהה מחוץ לישראל שהוכר כשווה ערך לתואר כאמור לענייני דירוג ושכר בשירות המדינה;

(4) (א) מי שמספר החודשים, בין אם רצופים ובין אם לאו, שבעדם השתלמה לו גמלה לפי פסקאות (2)(א) או (3)(א) של סעיף 2(א) לחוק הבטחת הכנסה או שבהם התקיימו בו התנאים האמורים בפסקאות אלה (בפסקה זו – חודשי זכאות), קטן מתשעה חודשים – עד תום הרבעון שבו מספר חודשי זכאותו הוא תשעה חודשים, ואולם אם המועד שבו מספר חודשי זכאותו הוא תשעה חודשים יחול במהלך 12 חודשים מיום התחילה – עד תום 12 חודשים מיום התחילה; לעניין פסקת משנה זו, יחל מניינם של חודשי הזכאות בחודש הראשון אחרי יום התחילה, שבעדו השתלמה לו גמלה לפי פסקאות (2)(א) או (3)(א) של סעיף 2(א) לחוק הבטחת הכנסה.

(ב) הוראת אי-התחולה לפי פסקת משנה (א) לא תחול על מי שבאחד מחודשי התקופה הקובעת לפחות, השתלמה לו גמלה לפי הסעיפים המזכים ומספר החודשים, בין אם רצופים ובין אם לאו, שבעדם השתלמה לו גמלה לפי הסעיפים המזכים או שבהם התקיימו בו התנאים האמורים בסעיפים המזכים, במהלך חמש השנים שקדמו לתום התקופה הקובעת, הוא שבעה חודשים או יותר;

(5) מי שמשתלמים לו דמי אבטלה – החל ב־1 בחודש שלאחר המועד שבו פקיד תביעות כמשמעותו בסעיף 298 לחוק הביטוח הלאומי קבע את זכאותו לדמי אבטלה;

ד ב ר י ה ס ב ר

לא תחול על מי שבאחד מחודשי התקופה הקובעת כהגדרתה בסעיף קטן (א) לפחות, השתלמה לו גמלה לפי הסעיפים המזכים כהגדרתם בסעיף קטן האמור, ומספר החודשים, בין אם רצופים ובין אם לאו, שבעדם השתלמה לו גמלה לפי הסעיפים המזכים או שבהם התקיימו בו התנאים האמורים בסעיפים המזכים, במהלך חמש השנים שקדמו לתום התקופה הקובעת, הוא שבעה חודשים או יותר;

(5) מי שמשתלמים לו דמי אבטלה – החל ב־1 בחודש שלאחר המועד שבו פקיד תביעות כמשמעותו בסעיף 298 לחוק הביטוח הלאומי קבע את זכאותו לדמי אבטלה;

(4) מי שטרם צבר 9 חודשים שבעדם השתלמה לו גמלת הבטחת הכנסה לפי פסקאות (2)(א) או (3)(א) של סעיף 2(א) לחוק הבטחת הכנסה, או שבהם התקיימו בו התנאים האמורים בפסקאות אלה (היינו, תשעה חודשים שבהם הופנה לשירות התעסוקה). הוראת אי-התחולה תמשיך לחול עד תום הרבעון (כהגדרתו בסעיף קטן 2(א)), שבו נצברו תשעת החודשים, או עד תום 12 חודשים מיום התחילה, אם תשעת החודשים נצברו במהלך השנה הראשונה מתחילתו של חוק זה. מניין תשעת החודשים יחל בחודש הראשון לאחר יום התחילה, שבעדו השתלמה לו גמלת הבטחת הכנסה כאמור לעיל (סעיף קטן (ב)(4)(א)). כמו כן מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב)(4)(ב) כי הוראת אי-התחולה

¹⁸ ס”ח התשי”ח, עמ’ 191.

(6) מי שחדלו להשתלם לו דמי אבטלה, ומספר החודשים אחרי יום התחילה, שבעדם השתלמה לו גמלה לפי פסקאות (א)2 או (א)3 של סעיף (א)2 לחוק הבטחת הכנסה או שבהם התקיימו בו התנאים האמורים בפסקאות אלה (בפסקה זו – חודשי זכאות) קטן מתשעה חודשים – עד תום הרבעון שבו מספר חודשי זכאותו הוא תשעה חודשים, ואם המועד שבו מספר חודשי זכאותו הוא תשעה חודשים, חל במהלך 12 חודשים מיום התחילה – עד תום 12 חודשים מיום התחילה; לעניין פסקה זו, יחל מניינם של חודשי הזכאות בחודש הראשון אחרי יום התחילה שבעדו השתלמה לו גמלה לפי פסקאות (א)2 או (א)3 של סעיף (א)2 לחוק הבטחת הכנסה החל לאחר החודש האחרון שבעדו שולמו לו דמי אבטלה;

(7) מי שוועדת חריגים קבעה לגביו, לפי הוראות סעיף 11 כי הוא חסר מסוגלות תעסוקתית באופן זמני – כל עוד הקביעה כאמור עומדת בתוקף.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב)2, מיום התחילה ועד תום שישה חודשים מהמועד האמור או עד מועד אחר שיקבע השר בצו, לפי המאוחר מביניהם, יקראו את הסעיף הקטן האמור כאילו במקום "55 שנים" נאמר "50 שנים".

45. מי שעבר יום התחילה או יום התחילה המעודכן נמצא בהכשרה כאמור בפסקה (3) של סעיף (א)2 לחוק הבטחת הכנסה כנוסחו ערב יום התחילה או יום התחילה המעודכן, יראו אותו, לעניין סעיף 8(א) בחוק זה וכן לעניין פסקה (3)ב של סעיף (א)2 לחוק הבטחת הכנסה כנוסחה בסעיף 40 לחוק זה, כמי שעובד בעבודה בשעות שבהן הוא משתתף באותה הכשרה באופן סדיר.

46. תקנות שהותקנו לפי פרק ז' לחוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2004 כנוסחן ערב פקיעתו של אותו פרק, יראו אותן כתקנות ראשונות שהותקנו לפי חוק זה, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

(1) בתקנות המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2004 (תיקוני חקיקה) (שילוב מקבלי גמלאות בעבודה) (הוראת שעה), התשס"ה–2004¹⁹, פרק ה' – לא יחול;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 45 מוצע לקבוע הוראת מעבר שתאפשר למי שעבר יום התחילה השתתף באופן סדיר בהכשרה שהופנה אליה בידי שירות התעסוקה והחל בלימודים באותה הכשרה לפני תחילתו של חוק זה, לסיים את לימודיו באותה הכשרה, גם אם הוחלו עליו הוראות חוק זה, וזאת באמצעות הכרה בשעות ההכשרה שבהן הוא משתתף באופן סדיר, כשעות שבהן הוא עובד.

סעיף 46 מאחר שרובן רובן של התקנות אשר הותקנו מכוח חוק המדיניות הכלכלית לשנת 2004 רלוונטיות גם לעניין החוק המוצע, מוצע לראות אותן כתקנות ראשונות אשר הותקנו לפי הוראות חוק זה, בשינויים המחויבים ובשינויים המפורטים בסעיף המוצע.

(6) מי שחדלו להשתלם לו דמי אבטלה – כל עוד טרם צבר תשעה חודשים שבעדם השתלמה לו גמלה הבטחת הכנסה מכוח הוראות חוק הבטחת הכנסה המנויות בפסקת משנה (ב)6 המוצעת, או שבהם התקיימו בו התנאים האמורים באותן פסקאות (היינו, תשעה חודשים שבהם השתייך לשירות התעסוקה). הוראת אי-התחולה האמורה תמשיך לחול עד תום הרבעון (כהגדרתו בסעיף קטן (א)) שבו נצברו תשעה חודשים, או עד 12 חודשים מיום התחילה, אם תשעה החודשים נצברו במהלך השנה הראשונה מתחילתו של חוק זה. מניין תשעה החודשים יחל בחודש הראשון לאחר יום התחילה, שבעדו השתלמה לו גמלת הבטחת הכנסה כאמור לעיל החל לאחר החודש האחרון שבעדו שולמו לו דמי אבטלה;

(7) מי שוועדת חריגים קבעה לגביו, בהתאם להוראות פרק זה, כי הוא חסר מסוגלות תעסוקתית באופן זמני – כל עוד הקביעה כאמור עומדת בתוקף.

¹⁹ ק"ת התשס"ה, עמ' 184.

(2) תקנות המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2004 (תיקוני חקיקה) (שילוב מקבלי גמלאות בעבודה) (הוראת שעה) (סדרי דין בוועדת ערר), התשס"ה – 2005²⁰, יחולו גם לעניין ועדת הערר המיוחדת שמונתה בהתאם להוראות סעיף 25 לחוק זה, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

(א) בתקנה 6(ב), במקום "ארבעה עשר ימים" יקראו "שלושים ימים" והסיפה החל במילים "היה הערר בנושאים רפואיים" – לא תחול;

(ב) בתקנה 6(ד), במקום "מחמישה ימים" יקראו "מחמישה עשר ימים";

(3) בתקנות המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2004 (תיקוני חקיקה) (שילוב מקבלי גמלאות בעבודה) (הוראת שעה) (הפחתת היקף השעות המזערי של תכנית אישית לסוגי משתתפים), התשס"ו–2006²¹, תקנות 1(8) ו-2 – לא יחולו.

---

²⁰ ק"ת התשס"ה, עמ' 807.

²¹ ק"ת התשס"ו, עמ' 356.

